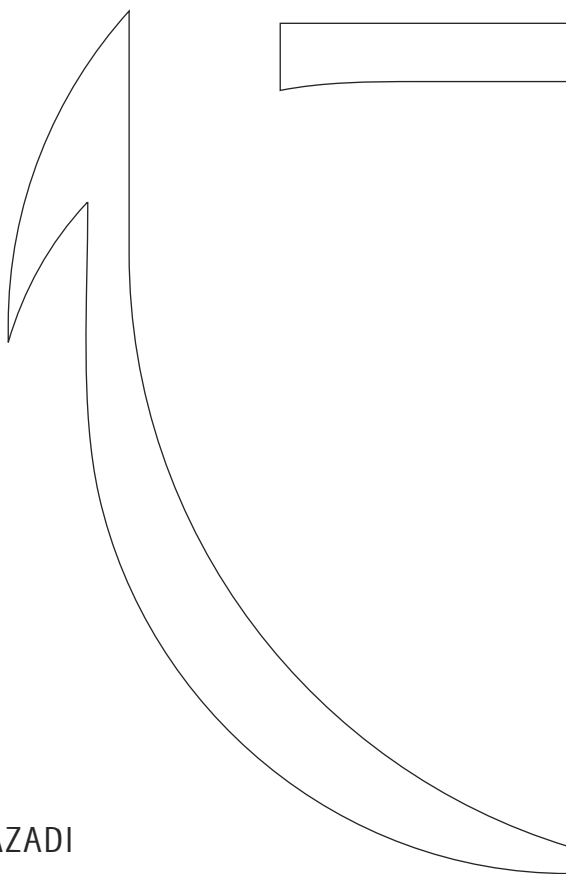

ART LIMES

KÉP-TÁR VI.

KÉPZŐMŰVÉSZEK A XIX–XXI. SZÁZADI
ESZTERGOMBAN – I. RÉSZ

2018.2

TATABÁNYA

TARTALOM – I. RÉSZ – 2018.2

7 SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

1. ELŐZMÉNYEK · KEZDETEK

a./ Képzőművészet

- 9 Riporter: Amatőr-kiállítás, 1899
- 11 Séta az amatőr kiállításon, 1905
- 13 Anonymus: Művészek Esztergomban, 1924
- 14 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében (részlet), 1929
- 16 Lyka Károly: Esztergom művészélete és a hercegprímási képtár, 1929
- 17 Lyka Károly: Ami nincs, de lehetne, 1929
- 19 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról, 1955
- 21 Dévényi Iván: Látogatás esztergomi képzőművészeknél, 1960

b./ Népművészet

- 23 Jaschik Álmos: Esztergom népművészete, 1926

2. VISSZATEKINTÉS

- 29 Bárdos István: Képzőművészek a XIX–XXI. századi Esztergomban, 2018

3. KISLEXIKON

40 Mucsi András: Előszó az Esztergomi Tárlathoz, 1989

41 Képzőművészek a XIX-XXI. századi Esztergomban

Andráskó István festőművész, Árvai Ferenc szobrászművész, Bach Gizella lásd Keplingerné Bach Gizella, Bajor Ágost festőművész, Barcsai Tibor grafikusművész, Barta Gyula festőművész, Bauer Soma festőművész, Burger Lajos festőművész, Burián Erzsébet festőművész, Burián Irén festőművész, Czibalmos Paál Magdolna festőművész, Czibalmos Szabó Kálmán festőművész, Czuczay József kovácsművész, Csiszár Margit lásd Robitsné Csiszár Margit, Egerváry Potemkin Ágost festőművész, Egyedi Béla grafikusművész, Einczinger Ferenc festőművész, Erdélyi János György festőművész, Faragó József grafikusművész, Fuchs Hajnalka festőművész, Fuchs Nelly lásd Hollóné Fuchs Nelly, Gadányi Jenő festőművész, Gerencsér Anna lásd Kocsisné Gerencsér Anna, Gerstner István festőművész, Gróh Béla festőművész, Gróh István festőművész, Háber János festőművész, Havas Sándor textilművész, Heil-Huba Ferenc festőművész, Hellebrand Béla ötvösművész, Hidegh Béla festőművész, Holló Kornél szobrászművész, Hollóné Fuchs Nelly festőművész, Istvánffy Gabriella lásd Rainerné Istvánffy Gabriella, Jaschik Álos festőművész, Kaán János festőművész, Kákonyi Asztrik festőművész, Kántor János festőművész, Kaposi Antal festőművész, Kaposi Endre festőművész, Kaposi Tamás festőművész, Keplingerné Bach Gizella festőművész, Kernstok Károly festőművész, Királyfalvi Kraft Károly festőművész, Kocsis Lajos festőművész, Kocsisné Gerencsér Anna festőművész, Kollár György festőművész, Kontulyné Fuchs Hajnalka lásd Fuchs Hajnalka, Koszkol Jenő festőművész, Könyey László grafikusművész, Lábik János festőművész, Laluja András szobrászművész, László László festőművész, Magasi Németh Gábor festőművész, Magyarász Imre festőművész, Maksay Nelly festőművész, Martsa István szobrászművész, Mezey Ilonka festőművész, Mihalovits János festőművész, Morvay László grafikusművész, Novák Lajos festőművész, Paczolay Imre festőművész, Pánczél Béla grafikusművész, Pázmándy István dr. grafikusművész, Peternák Gusztáv szobrászművész, Pirchala Imre festőművész, Puxbaum Jenő festőművész, Radácsy Antal dr. festőművész, Rainerné Istvánffy Gabriella festőművész, Robitsné Csiszár Margit festőművész, Schönbeck Mihály festőművész, Seres Béla festőművész, Simonyi Lajos festőművész, Szabó István festőművész, Szilasi József iparművész, Szölgyémy Endre festőművész, Tamási Lajos festőművész, Tipary Dezső festőművész, Végvári I. János festőművész, Vitál István ifj. festőművész, Vörös Béla szobrászművész, Zubriczky Lóránd festőművész

TARTALOM – II. RÉSZ – 2018.3

4. PORTRÉGALÉRIA

Kritikák, ismertetések, alkotói portrék

5. KÉPGALÉRIA

Kiállítások, művek, alkotók

6. BIBLIOGRÁFIA

Wehner Tibor: Esztergom XIX–XXI. századi művészetének válogatott irodalma

MELLÉKLET

Nász János: Esztergomi kiállítások jegyzéke 1900-tól 2000-ig

Houfnagel: Esztergom 1595-ben

Hubert Sattler (1817–1904): Esztergom, Víziváros. Keresztény Múzeum, Fotó: Mudrák Attila

ELŐSZÓ

Az **Art Limes** című folyóirat korábbi tematikus művészettörténeti számaihoz hasonlóan – ez idáig Dorog, Tatabánya és Tata művészeti közelmúltjának teljességre törő feldolgozása jelent meg – ezúttal Esztergom város művészettörténetének lexikális összefoglalásaként a *Képzőművészek a XIX–XXI. századi Esztergomban* című kiadványt jelentetjük meg. A kiadvány most megjelenő két kötetében lexikális pontossággal vesszük számba a XIX., a XX. és a XXI. század folyamán Esztergomhoz kötődő – a városban született, itt élt, itt dolgozott, a településsel szorosabb kapcsolatot ápoló – művészek (festők, grafikusok, szobrászok, iparművészek) munkásságát a már lezárt életműveket tekintve.

A kiadvány felépítése hasonló a korábban megvalósultakhoz: az életrajzokhoz, illetve a szakmai működés részletes adataiból felépülő művészportrékhoz kapcsolódva az alkotókról szóló, korábban és újonnan írt tanulmányok, cikkek, kritikák, interjúk közlésével tesszük teljessé a bemutatást. A szöveges részeket gazdag illusztrációs blokk, képanyag kíséri. A kiadványt a városra vonatkozó szakirodalom bibliográfiája és a kiállítások jegyzéke zárja le.

A régebbi, folyóiratokban publikált írásokat csak kisebb javításokkal, módosításokkal – megőrizve korabeli formájukat, szóhasználatukat – lényegében változtatás nélkül közöljük. Így azokban általában a művészek nevének írásmódján sem változtattunk, bár kislexikonunkban esetenként már nem az ott közölt formában szerepelnek. Számos esetben a különböző források egyes művészekről más-más adatokat közölnek, ezért igyekeztünk mind a névváltoztatokat, mind az eltérő adatokat feltüntetni kislexikonunkban.

Az **Art Limes** 2019-re tervezett harmadik, ugyancsak Esztergom művészeti múltjával foglalkozó kötetében a várossal lazább kapcsolatban álló művészeket, az „átutazókat”, valamint a fotóművészeket, a fényképészeket, a művészettörténészeket, a művészeti írókat, a műgyűjtőket, a restaurátorokat, végül pedig a művészeti társaságokat és intézményeket szeretnénk bemutatni.

Meggyőződésünk, hogy elképzelésünk valóra váltásával egy Esztergom kultúrtörténetéből mindeddig hiányzó, a város művészeti múltját feltáró, átfogó ismeretanyagot közlő, reprezentatív, mind a szakemberek, mind az érdeklődő olvasóközönség számára fontos és hasznos, háromkötetes kiadvány születhet meg.

Köszönjük a Balassa Bálint Múzeum, a Keresztény Múzeum, az MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltár, s további intézmények és munkatársai segítségét a művészek adatainak felkutatásában, pontosításában, továbbá az alkotók leszármazottainak, rokonainak, hogy a művészek portréfotóit, pontosított életrajzi adataikat rendelkezésünkre bocsátották, és köszönjük mind nekik, mind dr. Etter Ödön és dr. Zsembery Dezső műgyűjtőknek hozzájárulásukat, hogy a gyűjteményükben található műalkotások fotóit közölhattük.

Folyóiratunk e számainak megjelenését az NKA Iparművészeti Kollégiumának és Esztergom Város Önkormányzatának támogatása tette lehetővé!

Tatabánya – Esztergom, 2018. április 30.

A SZERKESZTŐK:

Bárdos István, Virág Jenő, Wehner Tibor

ESZTERGOM és VIDÉKE

AZ „ESZTERGOMVIDÉKI GAZDASÁGI EGYESÜLET” HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

Feliratok ára:

Egyre évi — — — — —	10 km. — 5.
Hét évi — — — — —	4 km. — 5.
Három évi — — — — —	2 km. — 5.
Egyre évi — — — — —	1 km. — 5.

Feliratok ára:

MUNKÁCSY KÁLMÁN.

Feliratok ára:

DR. PROKOPP GYULA.

Feliratok ára és kiadásának:

(Ez a kiadás, kiadások, kiadások és kiadások kiadásai)

Széchenyi-tér, 220. szám.

— Kiadások és kiadások kiadásai.

HIREK.

Amatőr-kiállítás.

Amily csendben gyűjtötte össze az amatőr-kiállítás fáradhatlan rendezőse a háromszáznál több műtárgyat, ép oly csendben, minden külsőség kerülésével nyitotta meg tegnap délelőtt a kiállítást, amely gazdaságával és művészi értékével a legvérmesebb reményeket is felülmulja. A kiállítás figyelmesebb szemlélőinek több órára van szüksége, amíg bejárja az igen izélesen berendezett termeket s ekkor is úgy megtelik benyomásokkal, hogy időbe kerül, amíg azokat rendbeszedni tudja. Ez okozta, hogy mi is ez alkalommal csak vázlatosan, mintegy madártávlatból írhatunk a kiállításról, míg hivatott toll szakszerűen fog foglalkozni vele.

A megnyitás napját és óráját reggel újabb piros betűk jelezték a házfalakon, különösen sokat megállított két alkalmi reklámplakát, az egyik Brutsy Gyula, a másik Sternfeld Rezső kirakataiban, amaz *Schönbeck* Mihály, emez *Felsenburg* Gyula sikerült munkája. Reggel kilenc órakor elfoglalták helyüket a pénztárosok és a rendezőség, a díszruhás hajduk s csakhamar jönni kezdett az érdeklődő közönség is, igen szép számban, ahogy az első napl magasabb belépésdíj mellett előre látható alig volt.

Igaz, közvetlen, rendszerint kissé melan-kolikus hangulattal. Ilyen a »Romok«, Vi-har után» egy vasuti táj, amely csupa levegő és természetesség. Határozott poétalélek. *Etter* Gyula *vadarsája* a legsikerültebb alkotások egyike. Ugy az erdő, mint maga az alak. Csupa valeur, igaz szín, elevenesség. A »Nyírszerdő« s egy esti táj azt bizonyítja, hogy előkelő ecsete főleg a természetfestésre hivatott. *Istvánffy Elemér* egész sorozat akvarellal szerepel. Ezek mint egy Chamisso-dal, gyengédek, bájosak, filigránok, egy-egy bl-joudarab. A színezésben mester. *Spuraft* József látképei (Különösen Bern és Genf látképe) szintén hosszabban megállítják a nézőket, egy tipikus tájképe a szecessziós irányt képviseli. *Haag* Rudolf az éles erős konturokat kedveli. *Kicske-méthy* János rabbija és oláhja kedves genre-kép; *Oltóssy* Ferenc areképen találó embléma a megyvirág. Finom kidolgozás, diákrét, elegans színezés dolgában előkelő helyet foglalnak el *Finczinger* Ferenc tájképei. Egy-egy Mednyánszky-hangulat. Perfekt, rendkívül gondos és arravalósággal kidolgozott kréta és tollrajzokat mutat be is. Kaán János. Ilyen id. Kaán János, a Rogrun-pár képe, Vajk kereszteselése. Zseniális rajzoló *Hübsch* Kálmán is; londoni utcája pedig színezését dicséri.

Egész külön kiállítás van szoborművekben *Szabó* Géznak, másolatok s eredetiek; bronzírozottak, festettek, eredeti gipszek egyaránt. A legkülönbözőbb

Riporter**AMATŐR-KIÁLLÍTÁS**

Amily csendben gyűjtötte össze az amatőr-kiállítás fáradhatlan rendezősege a háromszáznál több műtárgyat, épp oly csendben, minden külsőség kerülésével nyitotta meg tegnap délelőtt a kiállítást, amely gazdagságával és művészi értékével a legvérmesebb reményeket is felülmúlja. A kissé figyelmesebb szemlélőnek több órára van szüksége, amíg bejárja az igen ízlésesen berendezett termeket s ekkor is úgy megtelik benyomásokkal, hogy időbe kerül, amíg azokat rendbe szedni tudja. Ez okozza, hogy mi is ez alkalommal csak vázlatosan, mintegy madártávlatból írhatunk a kiállításról, míg hivatott toll szakszerűen fog foglalkozni vele.

A megnyitás napját és óráját reggel újabb piros betűk jelezték a házfalakon, különösen sokat megállított két alkalmi reklámplakát, az egyik Brutsay Gyula, a másik Sternfeld Rezső kirakatában, amaz Schönbeck Mihály, emez Felsenburg Gyula sikerült munkája. Reggel kilenc órakor elfoglalták helyüket a pénztárosok és a rendezőség, a díszruhás hajdúk, s csakhamar jönni kezdett az érdeklődő közönség is, igen szép számban, ahogy az első napi magasabb belépési díj mellett előre látható alig volt.

Kedvesen lepte meg az érkezőket az a körülmény is, hogy a milieu, a keret a legaprólékosabb részletekig egészen kiállításszerű. A bordó vászonfalú képutczák, a megszámozott, címkés kiállítási tárgyak, az alkalmas helyeken elhelyezett pihenő pamlagok, megfelelő állványok és drapériák, az intő cédulák: »Tilos a dohányzás«, »A kiállított tárgyakhoz nyúlni tilos« és a gazdag buffé.

A kiállítás védnöke: Kruplanics Kálmán főispán délelőtt tizenegy órakor érkezett meg nejével együtt s a rendező bizottság élén: B. Szabó Mihály elnök fogadta s kalauzolta. Jelen voltak: Andrassy János kir. tanácsos alispán, gróf Csáky Károly püspök, Frey Ferenc, dr. Hülényi Győző és dr. Komlóssy Ferencz orszgy. képviselők, dr. Földváry István, a kaszinó igazgatója, Niedermann

Pál kir. tanácsos, Niedermann József rendőrkapitány, stb. Egész egy óráig élénk sürgés-forgás uralkodott a három pazar teremben s még nagyobb este, amikor a ragyogó gázvilágítás mellett hasonlíthatatlanul szebb, érdekesebb, csillogóbb a tárlat.

Az amatőrök közül túlnyomó számban jelentkeztek a festők, szobormunkát csak hárman állítottak ki; amateurfényképész szintén három van, hanem amit produkáltak, kvalitás tekintetében igazán rendkívüli. A női kézimunkák feltűnőleg kis számban érkeztek, amit annál jobban csodálunk, mert nagyon jól tudjuk, hogy e téren az esztergomi hölgyek igazi művészi érzékkel, ízléssel és tehetséggel bírnak. Úgy látszik, féltek a szokatlan nyilvánosságtól s emiatt maradtak el egyes bejelentések. Most a kiállítás sikerét látva, bizonyára sajnálják már szerénységüket s bizalmatlanságukat.

Hogy a kiállított tárgyakkal név szerint is futólag foglalkozzunk: megemlítiük, hogy különösen a cinquantó modorában kiváló munkákat látunk – leginkább vallásos tárgyval – az elhunyt Maár Lajostól. (Burdina Elek úr tulajdonai.) Az élő festők között határozottan Schönbeck Mihály vezet, aki édesanyjának megszólalásig hű, a legaprólékosabb gonddal kidolgozott arcképével minden műkiállításon elismerést aratna. Nagyméretű képe, telve étellel és hangulattal: a *Karaván-részlet*, s eredetiségével, ötletességével mindenkit megállít az egymásra fektetett téglákból álló úgynevezett csendélet. Nagy feltűnést keltenek általában Bodnár Anna munkái, annyival is inkább, mert ismeretes, hogy csak két évvel ezelőtt vette először nagytehetségű kezecskéibe az ecsetet. A szín- és fényhatás erős oldala, tónusa sima és diskkrét. Sokoldalú, erős egyéniség, kiváló kolorista Rainerné Istvánffy Gabriella, aki különösen a természet után mintázott anyóka-szobrával azt is bebizonyítja, hogy egyaránt tud bánni a palettával és a simítófával. Felsenburg Gyula minden genre-ben s mindég sikerrel

dolgozik, legügyesebb mégis az arcképfestésben. B. Szabó Mihály témái bájosak, költőiek s telvék igaz, közvetlen, rendszerint kissé melankolikus hangulattal. Ilyen a »Romok«, »Vihar után«, egy vasúti táj, amely csupa levegő és természetesség. Határozott poétalélek. Etter Gyula *vadorzója* a legsikerültebb alkotások egyike. Úgy az erdő, mint maga az alak. Csupa valeur, igaz szín, elevenség. A »Nyírfaedő« s egy esti táj azt bizonyítják, hogy előkelő ecsete főleg a természetfestésre hivatott. Istvánffy Elemér egész sorozat akvarelllel szerepel. Ezek mint egy Chamisso-dal, gyengédek, bájosak, filigránok, egy-egy bijoudarab. A színezésben mester. Spauraft József látképei (Különösen Bern és Genf látképe) szintén hosszabban megállítják a nézőket, egy tipikus tájképe a szecsisós irányt képviseli. Haag Rudolf az éles erős kontúrokat kedveli. Kecskeméthy János rabbija és oláhja kedves genre-kép; Oltóssy Ferenc arcképén találó embléma a meggyvirág. Finom kidolgozás, diskrét, elegáns színezés dolgában előkelő helyet foglalnak el Einczinger Ferenc tájképei. Egy-egy Mednyánszky-hangulat. Perfekt, rendkívül gonddal és arravalósággal kidolgozott kréta és tollrajzokat mutat be ifj. Kaán János. Ilyen id. Kaán János, a Rog-rün-pár képe, Vajk keresztelése. Zseniális rajzoló Hübschl Kálmán is; londoni-utcája pedig színezését dicséri.

Egész külön kis osztálya van szoborművekben Szabó Gézának, másolatok s eredetiek; bronzírozottak, festettek, eredeti gipszek egyaránt. A legkülönbözőbb témák a mitológiából s a zoológiából. Határozott tehetségre, művészi érzékre, nagy megfigyelő képességre vallók. A nézőket hosszú időre lebilincselik.

Kiváló szobormű Etter Gyula női reliefsképe is; sok mélység és igazság van benne.

Meglepő az egyik terem sarok; egy mocsárrészlet, természetes sással, náddal, tófenékkal s a sűrűben rendkívül ügyességgel praeparált s élethű állásokba helyezett madarakkal. Csatáry Elek sikerült alkotása – a staffage-al együtt – az egész. Dr. Lendl iskolájának előkelő tanítványát ismerjük meg benne.

A fénykép-csoportok, mint már említettük, azt mutatják, hogy e téren kiváló kvalitású amatőrökkel dicsekedhetünk. Szinte nem akarjuk hinni, hogy fotográfiákat látunk. Egy-egy kifogástalan metszetnek hinnők a legtöbbet. Részletesen is fogunk foglalkozni a három mesterrel: Dreyschok Sándorral, dr. Gedeon Kálmánnal és ifjabb Glatz Ödönnel. A női kézmunkákról hivatottabb toll fog beszámolni. Már most kiemeljük Mezey Ilonka lehetőszerűen finom, rendkívül ízléses festéseit, a Magos nővérek bájos, meglepő filigrán munkáit, Clementisz Gizella gyönyörű hírnészét, Pély Viktória hatalmas szmírnaszőnyegét, Grosz Margit, Szecskay Valéria, Waldfogel Etelka, Burián Erzsike kézügyességét és ízlésének tanúbizonyságait.

A hölgyek mellé húzódott zöld plüssös állványával Berán Károly, a majolikafestészet championja. Különösen antik tárgyú majolikaképei a műérzékenk s a bravúros technikának meglepő tehetséggel megalkotott produktumai. Igen kiválók e nemből.

Eredeti specialitás a Niedermann Pál tulajdonát képező, Gerendás József által készített nagyszabású tollrajz. Mintha egy régi díszmű klasszikus illusztrációja volna. Ma délelőtti tömve voltak a termek.

(Esztergom és Vidéke, 1899. szeptember 10.)

SÉTA AZ AMATŐR KIÁLLÍTÁSON

ESZTERGOM, NOVEMBER 5.

I-ső közlemény

Ma fog megnyílni a kaszinóban rendezett amatőr kiállítás, és hogy olvasó közönségünknek előzetes hírszolgálatot teljesíthessünk, az előzékeny rendezőség alkalmat adott arra, hogy azt korábban megtekinthessük.

Nem kívánunk részletes tudósítást adni még ezúttal írásunkban, csak röviden leírjuk az első benyomást, melyet reánk a kiállítás gyakorolt. A kiállítás megtekintésénél célszerű a számozott falak által kijelölt útírányt követni, mi azonban ezúttal csoportonként fogjuk tárgyalni külön az egyes szakokat.

A művészettel való dilettántizmus legtöbb hívet szerezvén a festészet terén; itt is, és különösen az olajfestmények dominálnak. A nagy tömeg áttekintésénél különösen két kép kívánczik ki környezetéből, melyek a már nem amatőr Rainerné Istvánffy Gabriella művei. Egyik *Bismarck portrait*, a Nemzeti Múzeumban levő Lenbach kép kópiája, a másik a *Malom* című. E két képet amatőr kiállítás keretében nem is szabad megbírálni, mert ezek művészi munkák. Úgyszintén a II. 12. számú is. Néhai báró Kleutgen Antal altábornagy 11 képe látható, melyek mindegyike nagy készültséggel, kiváló gonddal készült; érdekes, de mai modern szemmel nézve viszont régies benyomást keltenek. Erre vall a I. 13. (levegőtlen), III. 21., IV. 17., IV. számú. Erős koloritja van Kákonyi János képeinek, különösen színgazdag az I. 2. és I. 6. sz. Tárgyai figurálisak lévén, küzd, mint az amatőr legtöbbje az anatómiai tudással, mindazonáltal tehetséges kéz munkája mind az öt képe. Balló Alfrédné színskálája üde és természetes. Lány tónusokban kellemes jelenség a II. 8. számú orgonavirágok, míg a II. 5. kontúrjai élesen válnak el a háttérből. Ugyancsak jó a II. 18. sz.

Einczinger Ferenc már problémákat igyekszik megoldani, tájképein levegő hatásokra törekszik, színteltjei ehhez mérten hol simák IX. 42., hol meg IV. 23. telített tömegek. Elsőrendű képe a IV. 3. számú, *Erdő széle*, továbbá a III. 17. sz. (violás tónusokkal.)

Ecsetkezelésbeli jártasságát dicséri III. 13. sz. nagy tájképe. Alatta van egy ügyes nyári nap lementéje. Sok más hangulatos képet is látunk tőle, II. 7., melyek nagy ambíciót tükröznek és egyéni felfogást tárnak fel.

II. közlemény

Második sétánk alkalmával, elhaladva a már ismert festmény kollekció mellett, Szabó Géza szobrász munkái előtt állunk meg. Ez a 12 darab műből álló gyűjtemény nem csak azért, mert egyedül való a kiállításon, de kvalitásánál fogva is nagy feltűnést keltett. A szobrászat, mint művészkedés kevés tért hódított magának az amatőrök világában. Általánosságban pedig ritkán találkozunk olyan tehetséggel, mint Szabó Géza, figyelmünket különösen a *Hiúság*, *Prométheusz*, *Vadorzó* és főleg pompás kutya tanulmánya kötötte le. Mindannyi azonban oly sok és gazdag formaérzékről tanúskodik, hogy Szabót az amatőr szobrászok között nagyon is első helyen kell említenünk. Szorgalmas amatőr munkásságával másodsorban Einczinger Ferenc kelt méltó érdeklődést szénrajzaival. Tanulmány fejei jól megrajzolt, átgondolt, lelkesedéssel tanulmányozott rajzok, melyekben a forma árnyék és színtónus mintegy festményszerűen érvényesül. Kiváló munkája a VII. 6. számú, 2 arckép, és VII. 7. sz. női arckép tanulmánya. Szénrajz tudását eredményesen érvényesítette a tájképelés során is, melyre vonatkozólag elsőrendű példa a VII. 10. és VI. 9. sz. rajza, melyekben a levegő tárlat, általában a levegő megkapóan érvényesül. Közleményünk harmadik részére áttérve, a rajzok csoportjában Kálóczy János tanulmányai elsőként tűnnek fel. Az a készültség, mellyel Kálóczy az iront kezeli, a laikus előtt is elárulja, hogy ő nem amatőr; képeit inkább a kiállítás előnyösebbé tétele céljából engedte át. Pompás arcképe mellett különösen két kisebb táj tanulmánya hívja fel a szakértő figyelmét. VII. 13 – 14 sz. képén a megrajzolt levegő valósággal életet kap, a közönyös, szürke iron színe dacára vibrál, mozog a sík táj felett.

Háber János kréta és pasztell rajzokkal szerepel. Legjobb képe a VIII. 6. számú csendélete, hol a pasztell puhasága avatott kéz munkáját dicséri. Vázlatai és tanulmányai három nagy csoportba gyűjtve sokoldalú készségét tüntetik fel, melyek között különösen egy alvó férfi tanulmányán a lány árnyékhatások és maga a kép felfogása különösen tehetségre valló. A rajzok során dicséretet érdemlnek Schwarz Riza (kiról a kézi munkák csoportjában külön fogunk megemlékezni), Eisert Pál, Langasser Helén és Bleszl Erzsike.

Kiváló gonddal és művészi érzéssel megválasztott motívumaival valósággal fényképező művészként mutatkozik be Dreischock Sándor. Műveit nem csak ezért, de mert mindannyi különleges, és a fényképező tudomány előrehaladott módozataiban készültek, kell különösen figyelemre méltatni. Művei között találunk pigment, gumi és szénnyomásokat, melyek már nem tartoznak a műkedvelő fényképész hatáskörébe. Pompás felvételeket állított ki Berényi Zsiga, Szvoboda Román, kinek különösen tájképei elsőrendűek, és sikerültek Oltósy Oszkár fényképei.

Fa-faragásbeli avatottságáról tesz dicséretes tanúságot Nyáryné Matus Ilonka. Láttunk tőle egy asz-

talt, fali szekrényt, széket és képkeretet; mind csinos ízléses kivitelben. Asztalát hatásban nagyon emeli nővére, Matus Laura festett üveg felső lapja. Koksa Tivadar egy fűrészelt asztala áll nem messze tőle nagy szorgalommal és iparművészi tudással előállítva. Paulusz Béla egy lombfűrész munkája – kocsit ábrázoló szivartartó – kedves és ügyes dolog. Faégetés terén Schwartz Riza produkált nagyon sikerült tárgyakat, 24. sz. legyezője, (25–26) dobozai kiváló munkák. Burián Erzsikéről újból meg kell emlékeznünk felemlítve égetett és festett székét és kesztyű dobozát.

Most pedig, ha még felemlítjük Czigliényi Lajos sikerült és ügyesen csoportosított állat praeparatumait, a kézi munkák híjával kimerítettük a második sétánk alkalmával gyűjtött kedves benyomások leírását.

A kézi munkák és gobelinek gazdag csoportjáról külön szaktekintély tollából hozunk tudósítást a jövő számunkban; mégis mielőtt bevárnók a véleményét, ki kell jelentenünk a közönség azon osztatlan elismerését, mellyel Rauscher Lulukanak adóz, festett bársony párnája előkelő kvalitásáért.

(Esztergom és Vidéke, 1905. november 9.)

A Korona Szálloda és Kávéház emeletén kapott helyet a Széchenyi Kaszinó

Anonymus

MŰVÉSZEK ESZTERGOMBAN

Az ismert közmondás szerint: „Nem lakhatik mindenki a Márk-téren, de mindenkire süthet a nap”. Hasonlóképpen nem lehet minden város művészi középont, mint volt egykor Athén vagy Róma. Lehetnek azonban minden városban egyesek, akik tehetséggel, szorgalommal, sikerrel áldoznak a művészetek oltárain.

Mondhatni, hogy ily értelmű művészi élet sohasem hiányzott a városban. A közelmúlt évtizedekben az elsőrangú csillagok táborából Paczka Ferenc, Vaszary János tűntek fel a város egén. Hosszabb-rövidebb időt töltöttek falai között. Maradandó alkotásokat létesítettek és innen indultak a fényes pályára, amely hervadhatlan babérokat font halántékuk köré. Gyakrabban fordult meg a városban Liezenmayer Sándor, hogy végrehajtsa Simor bibornok megbízásait. Java részüket mindazáltal lakóhelyén, Münchenben dolgozta ki. Éveken keresztül csaknem állandó vendége volt a városnak Lippert József, a hírneves rajzoló és műépítész, aki a prímási palota, valamint a főszékesegyház oszlopcarnokának építését, továbbá a főszékesegyház De Toma József szobrász által végzett belső díszítési munkálatait vezette és azokat a műbecsű egyházi készleteket tervezte, amelyek a kincstár gyöngyei közé tartoznak.

Több nyáron át élt itt a 70-es években családjával Löschinger Károly tájképfestő, akit a város szépségei egészen elbűvöltek. Ugyancsak így volt Beszédes Kálmán a jelzett időben, aki aztán Rudolf trónörököst kísérte keleti útjában, mint rajzoló és nem is tért többé vissza a hazába: Az Aranyzarv mellett ütötte fel sátrát és Muhammed fiait gyönyörködtette műveivel. Szép tájképeket festett és arcképeket, amelyek közül a megyeház az akkori főispán, gróf Forgách Ágoston képét őrzi.

Az élet legszebb szakában, lázas tevékenysége közepett elhunyt Braunecker Sztina bárónő nem kevés képet festett a városban, ahol a Hamar-család körében, amelyhez rokoni kötelékek fűzték, éveken keresztül szokta volt a nyári hónapokat

tölteni. Ábrányi Emil sikerült arcképeket készített a városban a múlt század utolsó éveiben.

A háború évei alatt egy vitéz Marsfi, Tóth Gyula forgatta ecsetét a városban. Gyakori vendége volt e falaknak régebben a tehetséges Kiss György szobrász, akinek több alkotása a főszékesegyház művészi szépségeit gazdagítja. Két templomunk őrzi Storno Ferenc nagy tehetségének megnyilvánulásait. A sz. Anna templom és a Kolos-kórház kápolnájának freskói Storno művei.

Magas korában telepedett itt le Mandausz Ferenc festő, aki fiatalabb éveit a haza különböző helyein töltötte. Midőn idejött, ecsete már kifáradt. Színei elhalványultak. Néhány eredeti arcképe kevésbé sikerült. Leginkább másolatokat készített. Finom formaérzék és erőteljes színezés jellemzi Udvari Dominika nővér, később Jászberényi főnöknő képeit, amelyeket a vízivárosi zárda csendes falai között vetett vásznaira. Szorgalmasan dolgozott Biky Kvirian a sz. Ferenc-rend tagja is. Klomann Ferenc képei nem mindennapi tehetségre vallanak. Haág Rezső nagy gondot fordított kedves kis tájképeire. A kis sz. János-kúti kápolnát Ébert András, a szomszédos Leányvár esperese díszítette. Arcképei kissé távol állottak Giocondától!

Vitéz Holló Kornél szobrok javítása körül fáradozott néhány év előtt a városban.

A város állandó lakói közül még: Majer István püspök, az országosan tisztelt „István bácsi”, a jeles rézmetsző örökölte meg nevét néhány festménnyel. Közeli rokona Mayer Sándor gyógyszerész igen szorgalmasan dolgozott festői állványa előtt és megkapó genre-képeket hagyott hátra. Kaán János szintén forgatta az ecsetet és főleg a tájképfestést művelte. Az igen korán únyi Tusculánumba vonult B. Szabó Mihály tehetséggel áldozta szabad óráit a festészetnek. Ferenczy György arcképekkel próbálkozott. Sok ambícióval dolgozott Murgás József, akinek csinos tájképei vannak a városban. Buzna Sándor arcképeivel tűnt fel.

(Esztergom és Vidéke, 1924. szeptember 28.)

Einczinger Ferenc

MŰVÉSZETEK A VÁRMEGYÉBEN*

RÉSZLET

/... / A krónikás, kinek hivatása a *Művészetek a vármegyében* címen lefolyt tíz rövid év történetét adni, félve nyúl tollához, mert a kellő kiválasztódás és történelmi távlat híján kevés módja van kellően felvéteznie magát.

A művészetek forrongó árjának hullámmzése a nagy világégés dacára sem csapott ki általában a vidékre, s ha szórványosan mégis tudott gyökeret verni, a főváros centralizáló ereje dacára. Esztergom és Komárom vármegyék, talán éppen a főváros közelsége folytán, dacára sok természeti szépségeiknek, nem váltak arra befogadó képessé. A gazdag múlt művészeti életére, mint kultúrtényezőre vonatkozó adatainak összegyűjtését is nélkülözzük, és így elinduló alap nélkül lévén, annál bátoratlanabban fogunk az alábbi felsoroláshoz.

Művészeti életünk méltán legszámottevőbb eseménye volt az esztergomi prímási képtár újbóli rendezése, melyet Gerevich Tibor egyetemi tanár, a képtár igazgatója, szerencsés kézzel és nagy hozzáértéssel oldott meg. Sok érték került elő az eddigi fel nem ismerés folytán az ismeretlenség raktárából, viszont számos félreismert műtárgyat szállított le eddigi képzett magas polcáról. Ma a gyűjtemény főként az Ipolyi hagyaték és San Marco hercegnő gyűjteménye beolvasztása folytán, nemcsak az ország, de az egész kontinens előtt méltán nevezetes helyet foglal el.

Az esztergomi jövőd művésztelep alapkövét rakta le Jaschik Álmos festőművész tanár azzal, hogy iskoláját 1924. évtől kezdve, már ötödikben hozta ki a nyári szezonra, s e város festői fekvése és artisztikus adottságai inspirálása mellett, a közvetlen természet szemlélet alapján itt adja át növendékeinek gazdag szín és formavilágán nyugvó tudását.

Tatán tölti a nyarat Vaszary János festőművész, a képzőművészeti főiskola tanára, villáját a székely térművész, Toroczkói-Wiegand Ede tervezte. Művészeti fejlődése szintén példa nélkül való, tompa, dekoratív erejű képteknikájából a közvetlen hatású naturalizmusba, majd a problémafestésre veti magát, hogy megint a vonal, majd a harsogó szín ezer változatú és szólamú mesterművén át, a legelsőik közé emelkedjék. Ő alapította a KUT művész-társaságot. Kernstock Károly festőművész, a másik vezéralakja mai művészeti életünknek viszont Nyer-gesújfalun tölti nyári idejét. Eleinte impresszionista, aztán erősen stilizáló színt, formát, vonalat hangsúlyozó volt kézírása, hogy a tudást leszűrve, az új realizmusnak hódolva, íveljen magasabbra művészi pályafutása.

Csernoch János hercegrímás 1925. évi jubileuma szinte új röneszánszot teremtett; ez alkalmából Damkó József szobrászművész a hercegrímás fehér márvány mellszobrát, Berán Lajos és Reményi József szobrászművészek pedig emlék-plakettjét készítették el. Ugyanez ünnepséggel kapcsolatban Wesely Norbert, Koszkol Jenő, Bayer Ágost és Marik Brigitta festőművészek fejtettek ki művészi tevékenységet.

Nyilvános kiállításon több ízben volt alkalmunk közönségünknek művészeti ismereteit fejleszteni, így 1924. évben Szilasi József képző- és iparművész, majd Fuchs Hajni festő és Holló Kornél szobrász mutatták be fejlett művészeti tudásukat, míg évzáróul Tipary Dezső festőművész nagy kollektív kiállításban számolt be két év esztergomi terméséből, posztimpresszionista képeivel és rajzaival. Ez utóbbi kiállítás keretében mutatkozott be Hellebrand Béla rajztanár, ötvösművészeti alkotásaival és Einczinger Ferenc festőművész, grafikai természet tanulmá-

* Einczinger Ferenc írásának e részletét néhány kisebb javítással, de lényegében – miként az előszóban általánosságban már utaltunk rá – változtatás nélkül közöljük. Így a művészek nevének írásmódján sem változtattunk, bár kislexikonunkban esetenként már nem e formában szerepelnek.

nyaival. 1925. évben a Falu Szövetség helyi kiállításán, külön művészeti csoportban a város és megye úgyszólván valamennyi művésze részt vett. Helyi szennáció erejével hatott 1926-ban a Balassa Bálint irodalmi és művészeti társaság művészeti osztályának első bemutatkozó kiállítása. E magas színvonalú kiállítás egyben demonstrálása volt a modern képzőművészeti irányok térfoglalásának, hol a művészetek iránt érdeklődő helyi közönség első ízben tehetett összehasonlítást a konzervatív és haladó irányzatok között.

A város és megye festői fekvése mind sűrűbben vonzza ide a festőművészeket, így gyakran látogat szülővárosába Gróh István, az iparművészeti iskola igazgatója, Típar Dezső közel (1923–1925) három évet töltött szorgos művészi munkában Esztergomban, a szélsőséges piktúra vezére, Scheiber Hugó (1926–27) több ízben töltött hosszabb időt itt, Koszkol Jenő éveken át ellátogat nyaranta, úgyszintén Királyfalvi-Kraft Károly és Kontuly Béla festők is, kik utóbbiak a freskóművészetben alkottak művészi értékeket. Legutóbb pedig (1929) Szenes Fülöp festőművész használta fel itteni nyaralását szebbnél szebb művek alkotására.

Lányi Dezső szobrászművész 1928-ban emelte az esztergomi Hősi emléket, vitéz Holló Kornél szobrász, mint keramikus és utóbb mint freskófestő fejtett ki művészi tevékenységet.

Élénk művészi életet élnek Tatatóvárosban Hesky János rajztanár, Nyergesújfalun Nyergesi-Maul János és Maksay Nelli festők. Esztergomból származtak el a közelmúltban dr. Pázmándy István grafikus, Klamann Nándor, Burián Irén és Magyarász Imre festők.

A vendégnek adott elsőbbség figyelembevételétől eltérően a művészeti világ helyi képviselőinek felsorolására és a sort vitéz Bajor-Bayer Ágost festőművésszel kezdjük, ki mint portait-festő jelentős nevet vívott ki magának. Legnemesebb hivatást azonban grafikus munkáival érte el, mert a közönség széles rétegében, környékünkön ő honosította meg rézkaraival a művészet népszerűsítését. Ein-czinger Ferenc festőművész, impresszionista irányzatát elhagyva az utóbbi években egyéni zamatú színtetikus és expresszionista pasztelleivel tűnt ki, és a KUT művészeti egyesület 1929. évi nagy reprezentációs kiállításán szerepelt, és művei alapján e társaság rendes művésztágyává választotta. Helbrand Béla ötvösművész az Iparművészeti Társaság 1929. évi nagy kiállításán kovácsolt nemes fém műalkotásaival szerepelt. Alkotásai a régi magyar ötvösművészet egy-egy gyöngyei voltak. Kontulyné Fuchs Hajni a batikfestészet terén tört egyéni új utat magának, összekapcsolván abban a dekoratív elemet a figurális és tájképével. A helyi festők felsorolását folytatva kiemeljük Magasi-Németh Gábor nevét, mint templomfestőt, Vítál István, Pirchala Imre, Hideg Béla és Keplinger Gézáné festőket, kik mindannyian nagy lelkesedéssel hódolnak a művészetek oltárán. Befejezőül a művészeti irodalom művelői táborából, mint Esztergom gyakori vendégeit, Lyka Károlyt, a Képzőművészeti Főiskola rektorát és Kárpáti Aurélt, a műkritikust említjük fel, kiknek a művészet elméleti ismereteinek népszerűsítése terén országosan elismert nevük van.

(Komárom és Esztergom vármegyék újjáépítése Trianon után. Budapest, 1929. 67–72.)

Lyka Károly

ESZTERGOM MŰVÉSZÉLETE ÉS A HERCEGPRÍMÁSI KÉPTÁR

A Szinyei Merse Pál társaság megbízásából dr. Majovszky Pál és dr. Lázár Béla szerkesztésében megjelenő *Magyar Művészet* c. előkelő s díszes kiállítású havi folyóiratban (V. évf. 1929. év 6. sz. 355. lap) Lyka Károly tollából, a „Művészeti Krónika” rovatában az alábbi városunkat igen közelről érintő cikk jelent meg, melynek minden sorából a városunkat értékelő és megbecsülő, kiváló művészeti író szeretete sugárzik ki.

*

Észrevétlenül, magától, minden ceremónia nélkül alakult ki Esztergomban egy miniatűr-művésztelep, amelyen persze csak nyáron át folyik a munka, de mégis folyik és ez a fontos. Néhány év óta *Jaschik Álmos* működik a vakációs hónapokban tanítványaival az őszi prímási, ma már weekendes és fürdő vendéges városban. Eddig leginkább *Tipary Dezső* és *Bayer Ágost* grafikai lapjain terjedtek világgá az esztergomi motívumok, újabban *Einczinger Ferenc* érdekes és művészi pasztelljein találkoztunk velük Budapesten, ezentúl valószínűleg megsokasodik a számuk: a fiatalság biztosan ki fogja bányászni Esztergom szépségeit, amelyek nem csekély számúak. Láttukra szinte csodálkozunk azon, hogy ott nem alakult ki eddig is valami jól szervezett művésztelep-féle. Mert hiszen körülbelül minden technikának megvan ott egypár képviselője, a plasztika ugyan tudtunkkal hiányzik: *Hellebrand* tanár szép ezüst-domborításai pótolják a kő- és bronzszobrászat hiányát. Vannak gyűjtők is, kicsiny és nagy gyűjtemények is. Valóságos élvezet ma végigsétálni a prímási palota szép képtárában s újra szemügyre venni mai piktora-ink őseit: a kitűnő tehetségű M. S. mestert, aztán

Kolossvári Tamást, nem egy szép firenzeit és északolaszt, Markót, Lotzot, Vaszaryt, valóságos élvezet a rossz Grigolettik és egyéb idegenek után, akik méltatlanul terpeszkednek a bazilikában. Még a legújabb művészet is letehetette Esztergomban a névjegyét: egypár Réti-tanítvány (Kontuly) művészi elmélyedésű, a korai renaissance friss levegőjét sugalló freskóit láthatjuk a belvárosi templomban. A legnagyobb bőségben, a formák legdúsabb változataiban azonban az iparművészet különféle termékei kínálkoznak, az őskortól a legújabb időkig, mind a Régészeti Társulat gyűjteményében, mind a bazilika dús gazdag kincstárában, amely utóbbi természetesen mindenestül egyházi vonatkozású. S ez az a pont, amelynél egy percre meg szeretnék állni. A felsorolt körülmények ugyanis szinte predestinálnák Esztergomot, hogy egyházművészeti központtá fejlődjék. Azt hisszük, sehol erre (Eger városán kívül) jobb hely, jobb alkalom nem kínálkoznék. Mi ilyen dolgokban nem valamely nagyarányú alapítás mellett törnénk lándzsát, hanem inkább folyamatos fejlesztést szeretnénk látni. Azt hisszük, egy, egyetlenegy berendezett műhely lehetne minden további kialakulás magva, az emberek, akik ott sikerrel dolgozhatnának, íme megvannak, az akarat is, a szeretet is. Csak azt kellene lehetővé tenni, hogy feladataik is legyenek, ha még olyan szerények is azok. Így magától, minden bürokratikus kedélytelenségtől mentesen, valóban a maga helyén alakulhatna ki a művészetnek egy-egy meghitt fészke, amelyeket egyházművészeti vonatkozásban jobban szeretnénk a prímás és az egri érsek székvárosaiban, mint Budapesten.

(Esztergom és Vidéke, 1929. október 31.)

Lyka Károly

AMI NINCS, DE LEHETNE

Sok esztergomi utam főtanulságait egy pár megjegyzésbe szoríthatom.

Van ott néhány templom, amelyek oly érdekesek, hogy nem hiányozhatnak egyetlen magyar művészettörténetből sem.

Van ott egy képtár, amelyért külön érdemes Esztergomba utazni.

Van egy kincstár, amely ritka unikumokat tartalmaz.

Van egy régészeti gyűjtemény, amelyet nem sajnálnék hússzor is megnézni.

Mindez a múlté. A *múlt* csinálta, a *jelen* gondos keze ápolja, gyűjti, megtartja. De *múlttá* kellett válnia, hogy a *jelen* érdekeltje.

Ötven év múlva mindaz a művészet, ami most él, dolgozik, alkot, múlttá válik. Ha majd akkor a templomok gondozóitól, e gyűjtemények őreitől az én odavetődő kritikusutódom azt fogja kérdezni, hol vannak a művészeti alkotások, amelyek például a huszadik század első emberöltőjét jellemzik, vajon milyen választ fog kapni?

Hogy akkor nem volt művészet? Ezt nem mondhatja, mert olyan idő még sehol soha nem volt, mióta ember lakja a földet, amikor ne lett volna művészet.

Hogy Esztergomban akkor nem voltak művészek? Erre rögtön rációfolna egy sor budapesti tárlatkatalógus és az esztergomi adókönyv.

Mit mondana tehát? Nem tudom. Annyi azonban bizonyos, hogy bármit mondana, nem volna benne köszönet.

Van egy pár hely, nagyon csekélyke helyek, ahol egy ilyen kérdésre nagyon büszke választ kaphatna az érdeklődő.

– Mi külön fejezet vagyunk a magyar művészet történetében – válaszolná a szegény Nagybánya földhözragadt polgára. – A mi nevünk dicsőséges márká.

– Mi pedig – válaszolná a még szegényebb Gödöllő még homokhoz ragadtabb polgára – mi pedig világmárka vagyunk, még Amerika is kér belőlünk.

És talán Szolnok is éppen ilyen hangon adná meg a szíves felvilágosítást.

Vannak tehát földrajzi pontok minálunk, amelyek a kultúra térképén azért érdemeltek ki maguknak nagyobb karikát, mert akarták és tudták magukat a művészet életben tartásával jelentékennyé tenni. Nélküle olyanok volnának ma, mint egy élő Pompeji. Amelynek nincs semmi jelene, csupán múltja. De hát éppen a jelenen múlik, hogy mit mondjon róla egykor majd a jövőendő.

Láttam, – hisz jelen voltam – hogyan alakult meg a nagybányai művésztelep. Az ifjú piktorság kapott egy mezőn egy pajtát, amely négy lábból és egy ferde tetőből állott. Ez volt a bölcső. Nagy dolgok gyakran kicsiny fészkerben születnek. Aztán persze folytatták, fejlesztették, alakígtatták az együgyű gondolatot. Hogy innen hova jutottak, azzal már a történelem kénytelen foglalkozni.

Esztergomban is ringott egyszer egy ilyen egyszerű bölcsőcske, még pedig egy odáig nagyon elhagyott területen: az egyházművészet terén.

Akadott egy derék, végtelenül kedves kanonok, aki egy ollóval és néhány rőf papirossal egyházművészeskedett. Nyírta belőlük a keresztek. 1884-ben kiadott belőlük ezret. Impozáns szám. Ám tovább nyírt és már egy évvel rá a nyilvánosság elé került újabb kétezer darab.

Ámde nem ez volt az első ténykedése ezen a téren. Mert István bácsi (ő az egész ország szeretett István bácsija volt) már 1839-ben merész vállalkozással lepte meg az országot. Magyar szentképeket metszett rézbe, kinyomatta, kiadta. A magyar szentképek olyan kapósak voltak, hogy 1845-ben már a harmadik kiadásuk is napvilágot láthatott. Van ebben valami ráció. Mert először: magyar ember csinálta, ha még úgy Mayernak hívták is. Másodszor lekonkurálta velük az osztrák, cseh és német szentképgyárat, és harmadszor: magukon viselték a fémjelzést: *made in Esztergom*. A vállalat ezzel mintegy szentesítve volt.

Hát bizony a kedves István bácsi nem tartozott a világ legnagyobb művészei közé. Ezt az ő szentképecskéi rögtön elárulták. De amit tett, mégis derékas és kitűnő cselekedet volt. Annyira kitűnő, hogy utána már csak egy nagy űr következhetett. Sajnos azóta Esztergomból nem özönlött szíjjel a magyar szélrózsa minden tájára a derék vállalkozás folytatása. Senki sem törődött vele.

Pedig kellett volna. Mert amit Nagybányán a történelmi pajta jelentett, ugyanazt jelentették Esztergomban István bácsi szentképecskéi. Kezdetét valaminek, amit érdemes fejleszteni, erősíteni, nagyobb stílus-

ban folytatni. Kár, hogy ez itt nem történt. Mert ha történik, akkor ma már Esztergom bizonyára viruló egyházművészeti központ s a paróchiák nem kénytelenek cseh, tirol, osztrák, német szenteket vásárolni papíroson, kőben, terrakottában, festésben.

Áldassék a neve a jó István bácsinak, aki megmutatta azt, igen szerény formában, hogy mit kellett volna csinálni.

De talán azt is, hogy mit kell ezután csinálni.

(Esztergom és Vidéke, 1929. december 25.)

Majer István (1813-1893) kanonok, író, grafikus

Majer István sírja az esztergomi Belvárosi temetőben

Zolnay László

AZ ESZTERGOMI KÉPZŐMŰVÉSZEK ELSŐ EGYÜTTES KIÁLLÍTÁSÁRÓL

A felszabadulás tizedik évfordulójának tiszteletére Esztergom Ünnepi Hetének keretében rendezték meg a város s a környék képzőművészeinek kiállítását.

Ez az első együttes kiállítása Esztergom élő és alkotó képzőművészeinek. Sem a felszabadulás óta, sem azelőtt sohasem volt Esztergomban ilyenféle kiállítás. A kiállítók közül jónéhány – Nyergesi János, Bajor Ágost, Vitál István, Pirchala Imre, Szalai Zoltán, Huba Ferenc, Pongrácz Sarolta, s még jónéhányan – a múltban már külföldi és hazai kiállításokon fémjelezték művészetüket. Az utóbbi években az esztergomi múzeum külön kiállításokon hívta fel a figyelmet Nyergesi János és Bajor Ágost művészetére; Andrászkó István képeiből pedig a közelmúltban rendeztek Esztergomban kiállítást.

A kiállításon sok új nével is találkoztunk; Kocsisné Gerencsér Anna és Holló Kornélné Fuchs Kornélia elmélyült művészetű képei a kiállítás kellemes meglepetései közé tartoznak. Kocsisné alig akart képeitől megválni, hogy azokat kiállításra adja: művészetét már csak tanítványai és otthona számára akarta tartogatni. De Kaszásné Környey Erzsébet két akvarelljét sem ismerhettük volna meg e nélkül a kiállítás nélkül. Zobel Béla finom vízfestményeinek – amelyeket a művész eddig szinte rejtegetett kis rajzmappájában – nem kell szégyenkezniök olyan akvarellisták szomszéd-ságában sem, mint Pirchala Imre vagy Huba Ferenc. A Párizst járt Csiszár Margit finom, halk, lírai meghittségű képei éppoly jelentősen gazdagítják Esztergom művészi életét, mint a sokoldalú Paczolay Imre két egyéni stílusú, Esztergom-vidéki tavaszi tájat idéző tájképe. Pánczél Béla művei közül a rendezés – helytelenül – csupán egy olajfestményt fogadott el, holott e művésznünk inkább a grafikában erős.

A kiállítás legfőbb erénye, hogy összehatásában erőt, költészetet és optimizmust sugároz. A kiállított művek formanyelve, stílusa világos, érthető és derűs. A kiállított képek szépek!

Bajor Ágost, az esztergomi tájak e halk mesélője régi itáliai képeinek gyöngyszemei mellett ezúttal legutóbbi esztendejének termését mutatja be. Kitűnő új képei az „Árvíz” és a „Ketten a hegyek között”. Művésze a művész örök megújulásának igazolása és ígérete. Szalai Zoltán erőteljes és fejlődőképes művésze a nagybányai festőiskola nagyjainak hagyatékát eleveníti meg, s így veti szemét a mai nyergesújfalusi óvodából unokáját hazavezető mamókára. Nyergesi János – aki e kiállításnak talán legerősebb, kiforrott művészegynisége – a mai egyszerű élet jeleneteit emeli maradandó értékű kifejezésre. Andrászkó István néhány új olajképe mai ifjú festőnemzedékünk sokatígérő, bátor – és szép – kiállása. Kocsisné Gerencsér Anna, akinek régebbi szénrajzai (Proletárasszony, Öregember, Női fej, Tanulmányok) mellett néhány finom tájképe és József Attila egyik versének 18 képből álló sora áll előttünk, a kiállításnak talán legbonyolultabb festőegynisége. Témában, formában, kifejezésben az asszony-festők – Kocsisné, Hollóné és Csiszár Margit – a legsokrétűbbek. Pirchala Imre Buda kimeríthetetlen tájgazdagságát idéző vízfestményein a gyakorlottkezü művész rutinján túl egy lírai lélek magáratalálását érezhetjük. Vitál István csendelete és női portréja e jelentős művésznünk termésének csak peremeire vet fényt; kár, hogy nem küldött be más munkákat is. Paczolay Imre képei, amelyeket a művész olyan nehezen bocsátott bemutatásra, kétségkívül más utat járnak, mint a realizmus mestereinek képei. De úgy vélem, helyes, hogy e vitatható képek ott vannak a kiállításon. Hadd vessünk fel minél több kérdést – hiszen kérdések nélkül feleleteket sem találhatunk!

Külön kell megemlékeznünk a kiállítás egyik erős-ségéről: Heil-Huba Ferencnek, az esztergomi festőszakkör vezetőjének grafikáiról, vízfestményeiről. Csak a kiállítás megnyitása után tűnt fel, hogy Huba műveit nem egy falon, nem olyan zártan mutattuk be, mint például Nyergesi János képeit. Talán ez az oka annak, hogy Huba egészséges, boldog optimizmusa, nemesveretű művészetének közvetlen, érthető vidám ereje szinte a kiállítás alaphangulatát üti meg. „Gizi néni” című képe (amelyet Bajor Ágost „Anyám” c. elmélyült portréjának modelljéről, Bajorral egyidőben rajzolt meg), „Anyika” c. grafikája, az esztergomi Nagy-Dunapartot – s annak ezerszínű vidám nyári hangulatát – élesztő akvarellje nemcsak a mesterségbeli tudásnak, hanem egy őszintén érző, őszintén és jól tanító mesternek is igazi hitvallása. Kocsis Lajos két vízfestménye (Vízesés, Visegrádi Dunakanyar), Divéky Jolánnak, az esztergomi Vár egyes részleteit bemutató két képe e hangulatnak őszinte, átélt igazolása. Jólesett a teremsarkokban két szobrot is látnunk: Holló Kornél két kitűnő kisplasztikáját.

Hadd mutassunk rá a kiállítás fogyatékoságaira is. Elsőbben: fájlaltuk azt, hogy túl kevés ifjú művészünk akadt. Hiányzik a tanulóifjak, a munkások rajzoló táborának, a szakkörök tehetséges fiataljainak művészete. E kiállítással hazánk felszabadulásának tizedik évfordulóját ünnepeltük. És ha már ez a tárlat témában, a művek tárgyaiban nem is mutatta be utóbbi tíz évünk világtörténetileg is páratlan pozitív eredményeit, legalább felmutathattuk volna még több ifjú erő kibontakozásának ígéretét. Mert van ilyen! Egy esztergomi pedagógus a közelmúltban

mutatta meg nekem azokat az iskolásgyerekek-rajzokat, amelyeket 1946–50 között dorogi tanítványai rajzoltak. Láttam munka közben az esztergomi kultúrotthon festő- és szobrász-szakkörének tehetséges fiataljait. E növekvő fiatalok néhány műve közelebb hozta volna kiállításunkat a korhoz, amelyben élünk. És végül még egy igen komoly hiányérzet. Kiállításunkon döntően sok a tájkép, a természetábrázolás, ugyanakkor teljességgel hiányzik az emberábrázolás, a munka ábrázolása. Épp Esztergomban a legindokoltabb kérdés: hol késnek a vásznakról a történelmi képek? Miért nincs e tárlat ötven képén egyetlen kompozíció sem. Mi lenne, ha egy nyergesújfalusi festő megfestené a nyergesi molnárok hőstettét, amint kíséreltet tesznek az osztrák bilincsbe vert Bottyán szabadítására. Vagy Nyergesi miért nem mondja el képben Szamuely, Derkovits nyergesújfalusi napjait? Vagy Szalai miért nem festi meg az egykori nyergesújfalusi vándortanulót, a szegény kislíút, József Attilát? Miért nem akad esztergomi festő, aki megfestené a Kossuth-nóta esztergomi születését? Vagy a 19-es párkányi csatának, az imperialista intervenció ellen folytatott nagyszerű küzdelmünknek egy-egy jelenetét? Csermák párttitkár hősi halálát, vagy a 12 éves párkányi hőst, Hegedűs Pistát? Hajabács Lacit?

Talán nem is a készségben, a szándékban van a hiba, hanem abban a tényben, hogy mindezekre a kérdésekre mindeddig keveset gondoltunk. Nem csekély feladatunk, hogy pótoljuk e mulasztást.

(*Komárom Megyei Dolgozók Lapja*, 1955. március 26.)

Dévényi Iván

LÁTOGATÁS ESZTERGOMI KÉPZŐMŰVÉSZEKNÉL

Most, hogy a téli hónapok elmúltával beköszöntött a tavasz, ellátogattunk néhány esztergomi képzőművészhez, hogy megkérdezzük őket terveik felől, s hogy megnézzük műtermükben újabb alkotásaikat.

Először a Holló-házaspárhoz kopogtattunk be. *Holló Kornélné* festő, férje szobrász. Hollóné mostanában kapott az állami Képcsarnok Vállalat igazgatójától, Nagy Lászlótól levelet a következő szöveggel: „Az 1959. évben vállalatunk számára kifejtett munkásságáért köszönetet mondunk. Kérjük, hogy a jövőben is járuljon hozzá lelkes és odaadó tevékenységével vállalatunk eredményes munkájához.” Megtudjuk, hogy az elmúlt években Hollónénak jónéhány festménye került ki külföldi művészetrátörökhöz, a Képcsarnok Vállalaton keresztül.

Hollóné, Fusch Nelly főképpen virág- és asztali csendéleteket és esztergomi tájképeket fest.

– *A lélek harmóniáját, az élet szépsége gazdagságával és összhangjával, valamint a tónusok lágy-ságával* – mondja a művész. S valóban, Hollóné finom lírával, kitűnő formai kultúrával megoldott művei ennek a rokonszenves művészi programnak megvalósulása mellett tanúskodnak.

A látogató ezután *Holló Kornél* kisméretű, kvalitásos érmeit és markáns szoborportréit veszi szemügyre. Megmintázta Lisztet, Petőfit, Jókait, Balassit és irodalmunknak, művészetünknek, történelmi múltunknak sok más nagy egyéniségét. Éveken keresztül vezetője volt az esztergomi művelődési otthon szobrászati körének. Azonban amikor a Petőfi Művelődési Ház új, tágasabb épületbe költözött, ők itt

nem kaptak helyiséget, s a jól működő kör feloszlott. Felvetődik a kérdés: nem lehetne valahogyan a helyiség-problémát megoldani, hogy a kör ismét működhessen?

Utunk ezután *Pánczél Béla* festőművész kis lakásába vezet. A művész nemrégén tért haza Erdélyből, ahol rokonait látogatta meg. Most egy ottani élménye alapján képet komponál. Témája: fenyő-rönk-szállítás ... Egy megkezdett vásznon parasztemberek csoportját látjuk, egy másik tájkép, sötét, komor égbolttal, viharfelhőkkel. Az idős művész sokat foglalkozik népmesék illusztrálásával is.

Legvégül *Andráskó Istvánt* kerestük fel. Fialat ember, alig van túl a harmincadik esztendőn. Nemrégiben volt kiállítása Esztergomban. Témaköre változatos: arcképek, csendéletek, női aktok, tájképek, esztergomi utcarészletek... Nagyon érdekli a Balaton atmoszférájának ábrázolása, minden nyáron ott tölt néhány hetet, s vázlatok, tanulmányok tucatjaival tér onnan haza. Egyik műve különösen magára vonja a figyelmet: a végtelen egész víztükröt látjuk, a távolban két vitorlás körvonalával, vörös alkonyi megvilágításban. Balatoni festményeiről elismeréssel nyilatkozott kiváló mesterünk, *Szőnyi István* is. *Andráskó* történelmi kompozíción is dolgozik: az 1919-es párkányi csata egyik jelenetét festi meg, a rohamra induló magyar vöröskatonákat.

Még sok tevékenyen alkotó képzőművész él és dolgozik Esztergomban, s a továbbiakban azok munkájáról is beszámolunk majd, akikről ez alkalommal nem esett szó.

(*Komárom Megyei Dolgozók Lapja*, 1960. május 11.)

MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

SZERKESZTI: GYÖRGY KÁLMÁN

XXIX. ÉVF. 1926. 9–10. SZÁM

AZ ORSZ. MAGY. IPARMŰVESZETI TÁRSULAT
KIADÁSA
ELŐFIZETÉSI DÍJ 12 PÉNZŐ EGY ÉVRE.

Jaschik Álmos portréja
A roninok kincse díszletével

ESZTERGOM NÉPMŰVÉSZETE

ÍRTA JASCHIK ÁLMOS

Bár igazságtalan volna az az állítás, hogy népművészetünk és történelmi stílus emlékeink gyűjtése és feldolgozása körül hanyagságot, vagy mulasztást követünk volna el, azt az egyet be kell ismernünk, hogy a gyűjtés eredményeinek nyilvánosságra hozatala szélesebbkörű és hatékonyabb formában is történhetett volna. Egy-két — kiadói érdekből népszerűsített — kiadványt leszámítva a magyar közönség egészének alig, az utolsó húsz év alatt közénk nőtt nemzedéknek pedig úgyszólván semmi fogalma sincs arról a nagyszabású és feldolgozó munkáról, melyet erre hivatott intézményeink kezdeményezésére, vagy egyéni hivatásszeretettel a szakemberek egyrésze évtizedek alatt végzett. Azok a szemelvények, melyeket anyagi gondokkal küzdő kiadványaink időnkint közölnek, sejtetik ugyan egy gyűjtemény nagyszabású arányait, de egymaguk még korántsem elegendők arra, hogy közönségünk közönyét leküzdjék, érdeklődését felkeltsék és ébrentartsák.

Pedig az ilyen irányú kulturális propaganda, ma, országunk megcsonkítása és műkincseink egy részének elvesztése óta,

érzelmileg kivételesen fogékony talajra talál.

Ha szabad a szórványosan fellépő tünetekből következtetnünk, akkor megállapíthatjuk, hogy közönségünk közönye mintha vesztett volna valamit merevségéből és némileg melegebb érdeklődéssel kísérné azokat a törekvéseket, melyek történelmi stílus kultúránk és népművészeti emlékeink felgyűjtésére és megmentésére irányulnak. A politikai katasztrófák kíséretében fellépő tömeglelektani jelenségek egyike nyilatkozik meg ebben az ébredező érdeklődésben, melyhez nemzetünk története a visszatérő példák egész sorával szolgál olyan időkből, amikor a nemzet életosztöne azért fordult a múlt felé, hogy abból életbátorságot és munkaerőt merítsen. Ilyenkor erőforrássá válik számára a múlt minden olyan ténye, mely aktivitást képvisel, tekintet nélkül arra, hogy e tények a nemzetközi viszonylatban mekkora értéket jelentenek, sőt másodrendűvé csökken a tények önértékének kérdése is és a fontos csak az marad, hogy — tények és a mi kultúránk tényei.

Katasztrófánk előtt, ha műkincsről, műemlékről, vagy népművészetről esett a szó, gondolatban Pozsonyba, Kassára, vagy a Szepességbe, — Kalotaszegre, Ócsénybe,

vagy Mezőkövesdre szállítottunk, úgy, hogy a helynevek valósággal stílusfogalmakká váltak és jelentőségük mellett szinte egészen elhomályosultak a népművészeti, vagy műtörténeti emlékekben kevésbé gazdag vidékek és városok. Ma, amikor Erdélyt, népművészetünknek e fejedelmi virágoskertjét elvesztettük és stílus emlékeink gócpontjai közül alig hat-hét jelentősebb város a miénk, érzésünk egész melegevel ezek felé fordulunk, hogy egy, az eddiginél rendszeresebb és kimerítőbb gyűjtőmunka keretében dolgozzuk fel művészetünk számára részben elfelejtett, részben pusztulással fenyegetett értékeit.

Hat év óta — tanítványaim egy-két kisebb csoportjával — ennek a célnak szolgálatára szenteltem a nyári hónapokat és megállapíthatom, hogy azok a névszerintegyekként közismert helyek, ahol eddig megfordultunk, műtörténeti, népművészeti és néprajzi tekintetben nem egyszer a legnagyobb meglepetésekkel szolgáltak. Ilyen meglepetés volt

Esztergom kötváros szarvaszártsa. Szarvaszártsa, Esztergom.

számunkra ideai munkanyarunk színhelye, Esztergom is. Ezt a meglepetést a legtöbb esetben az fokozta csodálattá, hogy ez a turisztikailag agyonlátogatott és múzeális hírességeiről közismert város mekkora sorát rejtette olyan emlékeknek, amelyek műtörténeti érték tekintetében mögötte állanak ugyan a Bakóc-kápolnának, a bizánci xylothékának, vagy Mátyás király kalváriájának, de a ma és a jövő eleven művészete szempontjából emezeknek mennyivel termékenyítőbb és sarkalóbb hatásokat sugároznak ki magukból. A szenttamási kalvária négy stációjának primitív agyagreliefje és a gólgócsaport három barokszobra például a maguk nemében olyan stílus emlékek, amelyek mindenki számára, akít a véletlen odavezetett a hozzá szeme és szíve van, felejthetetlen művészi élményekké válnak. Idei munkanyarunknak — az eddigiekkel szemben — az adott némileg újszerűbb jel-

legét, hogy Esztergom város megbízásából a stílustörténetileg jellegzetesebb épületeket és városrészeket kellett felgyűjtenünk. E gyűjtőmunka közben azonban a régi magyar kézművességnek oly sok emlékére bukkantunk, hogy a gyűjtést kénytelenek voltunk ezekre is kiterjeszteni. Sajnos, eredeti munkaprogramunknak e nem várt kibővülése a tervszerű és rendszeres gyűjtést ez alkalommal lehetetlenné tette s így egyelőre meg kellett elégednünk azzal, hogy az emlékek sokaságát — amennyire azokat áttekinthettük — a

legtágobbra szabott stíluskereteken belül szakmacsoportokra osszuk és szakmánként legalább a legjellegzetesebbeket, mutatónak felgyűjtjük. Esztergom idevágó, részben stílustörténeti, részben népművészeti emlékei, melyek helyi és történeti érdekességeik mellett, provinciális stílusművészetünknek is tipikus példái közé tartoznak, javarészt a XVIII. század második feléből és a XIX. század elejéről valók mindössze nyolc baroképület és két ké-

sőreneszánsz ház utalnak korábbi eredetre. A művészi mesterségek közül a legszebben és a legváltozatosabban a vasművesség van képviselve, sorban utána az épület- és bútorsztalosok, legszerényebben az épületszobrászat. Az emlékek egyrésze tanult, városi iparosmesterek remekbe szánt készítménye, akik nagy gondnal és kitűnő érzékkel ismételték meg a divatos és kedvelt formákat, a másik részük azonban a falusias esztergomi külvárosok apró műhelyeinek, fűrő-faragó magyar ezermestereknek kezemunkája, akik mint azt más helyekről való példák is látszik, a stílusformák naiv felhasználásával a maguk ötleteit kovácsolták kulcsaljzsa, ajtóveret, vagy faragták bútorra és kapudíszé.

Egy aránylag nem nagy területen egy igen egyszerű kulcsaljzstípusnak százon felüli változatát találtuk és talán nem egé-

szen alaptalan az a felfelvételünk, hogy azok ugyanegy műhelynek a termékei. De szép számmal akadnak ilyen közös eredetre valló oromdíszek, kapuveretek és kapuszárnyak is.

Az esztergomi emlékek kétféleségét nemcsak az ipari eredet jellege, hanem a stíluskülömbőség és a helyrajzifekvés különbözősége is hangsúlyozza. A műtörténet körébe tartozó provinciális barokk, ampir és biedermeier emlékek a város mai középpontján, a belvárosban, a népművészeti és néprajzi maradványok pedig a „keréktemplom” körül elterülő, falusias jellegű városrészben, az úgynevezett királyvárosban találhatók. Ez a megtalálás azonban nem olyan egyszerű, hogy azt egy szemlélődő utcai sétával elintézhessük. A városházzá alakított nemes arányú Bottán-palotát, az első nemesi felkelés idejéből származó, finom faragású francia-barokk kapujáról híres Elter-házat, a restauráláskor kissé eltorzult, de így is előkelően ható erkélyes vármegyeházat, a Kaménszky-kúria vörsmárványból faragott kapukeretét és a maga polgári egyszerűségében is erőteljes architektúrájú Jellinek-ház barokk kapusátrát nem kell soká keresgelnünk, ám a többi emlékek már csak udvari szárnyaikban őrzik a boldogabb idők egészséges építőművészetének nemes, egyszerű szerkezetét és formáit. A felibe vágott Bolzay-kúria

homlokzata valami kifürkészhetetlen célzattal építőmesteri megoldásnak esett áldozatul és ezidőszereint csak egy udvarfelől látható, a több utcányi kis biedermeierházak frontjait a secesszió legszerencsétlenebb termékeire emlékeztető átalakítások pusztították el. Ezeket azután udvarról-udvarra,

emeletről-emeleltre kell végigjárni, ami szakembernek kitűnő élvezet ugyan, de az Esztergomot járó turistaközönség számára már kevésbé volna az. Így igazán érthető, ha az esztergomi idegenforgalom a „bazilika-kincstár-képlár” jelzőjében merül ki.

Az esztergomi belváros tipikusan polgári stílusának hangulatával szemben, jellegzetesen paraszti és királyváros nemcsak külső képe, hanem a levegője is. Már tisztán festői szempontból is sajátos látványt nyújtanak a hosszú utcasorok, földberogyott, mély szemöldökölőnéző kis házaikkal és magas faormaik

hegyes háromszögeivel. Egyiken-másikon még az egykori pávafarkas oromdísz nyomát is felismerjük. A cifrarámás ablakokon ráncos szempillákhoz hasonló sötét szelvények. Vannak utcák, ahol a házak élre vannak építve úgy állanak, mint egy táborozó szekérsor. Ez a falusias kép azonban csak addig az, amíg a festő szemével — mondjuk: foltn — nézzük. Mert ha sorra vesszük az ablakráma faragott cífráját, a kapuveret plasztikáját, a zárpajza mozgékony kör-

Fennül-bentül: a szőlőhegy Budapesti kongresszusának színteréből.
Ifj. Richner Aladár rajza.

Esztergomi pávalarkorú oszlop.
Benedék Rata rajza.

stílusnak, mely — pár lépéssel odább — maga is csak parthoz csapódó hulláma az életerőtől duzzadó barokk pompának.

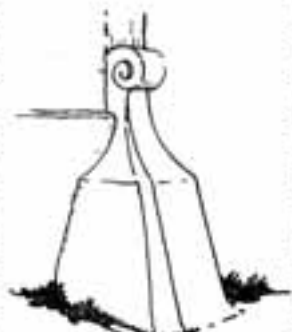
A magyar kultúrtörténet egy fejezete perog le előttünk néhány perces séta alatt. A belvárosi templom csodálatos szépségű szíveskétől, a Boltyán-palotánál, — Kovács János uram kilincseig.

En Esztergom sokféle kvalitású műkincsei és stílus emlékei közül ezekre az igénytelen parasztmunkákra, a Kovács Jánosok kilincseire és kapupántjaira szeretném a figyelmet ráterelni. Nem azért, mintha kivételes értékek, vagy példátlan érdekességek lennének. Mert egyáltalában nem azok. Javárrésük talán még a népművészet kategóriájába sem sorozható és inkább egy néprajzi kutatás feldolgozandó anyagához tartozik. De hiszem és hirdetem, hogyha az esztergomi Kovács Jánosok kilincseit nem tudjuk éppen úgy megszeretni, gondozni és felgyűjteni, mint a múzeumokba kívánczó stílustörténeli emlékeket s a művészileg termékenyebb vidékek népművészetét, akkor méltatlanok voltunk azokra is, amelyeket elvesztettünk. Minden kapuvás és ablakráma, melyet népünk megkovácsolt, vagy kifaragott, a magyarság ősi művészösztönének életrekívánczása. Ha egyik-másik vidéken nem is azoktól ez olyan magas szárba, mint Kalotaszegen, ha nem is vetett ki magából mindenütt annyi színes virágnyalábot, mint Ócsényben, vagy Mezőkövesden, mégis a miénk és a forrása amazokéval közös. Nem édesanya az, aki csak erős és egészséges gyermekeit szereti s elveti magától a csenevészeket, gyengéket. Az, hogy valamelyik vidéknek a népművészete mekkorává bomposodik, nemcsak a nép egyéni rátermelt-ségén, hanem az adott életviszonyokon, a gazdasági és társadalmi keretek természetén

is múlik. S ha egy nép adott életviszonyai között a legjavát adta annak, amit adhatott — ami ez esetben így is van — akkor az értékelésnél a viszonyok adottságát tekintet nélkül hagyni nem szabad. Esztergomnak bizony még a néprajzi térképe is elég furcsa. A dóm köré húzódott, barokk-ampir-biedermeier-jellegű „város” alul-felül faluvá terül szét, a hegyek felé pedig egy zengő, talajplasztikailag a régi Tabánunkra emlékeztető apróházas városrészben porlik el, mely maga a vályoggá vált nyomor. Ennek a külsőleg egyébként festői városnegyednek a már említett Kalvárián kívül más számottevő emléke nincsen. Törzslakossága kevert elemekből áll, nagyjából az azokból az iparosokból és napszámosokból, akiket a dóm többévtizedes építkezése foglalkoztatott és végül Esztergomhoz kötött. A két falu is kétféle. A királyváros, fekvésénél fogva és kézművesipara révén többet vett át a belváros külsőségeiből s ami népipara volt, az önkéntelenül, vagy tudatosan a városi ipar nyomában járt.

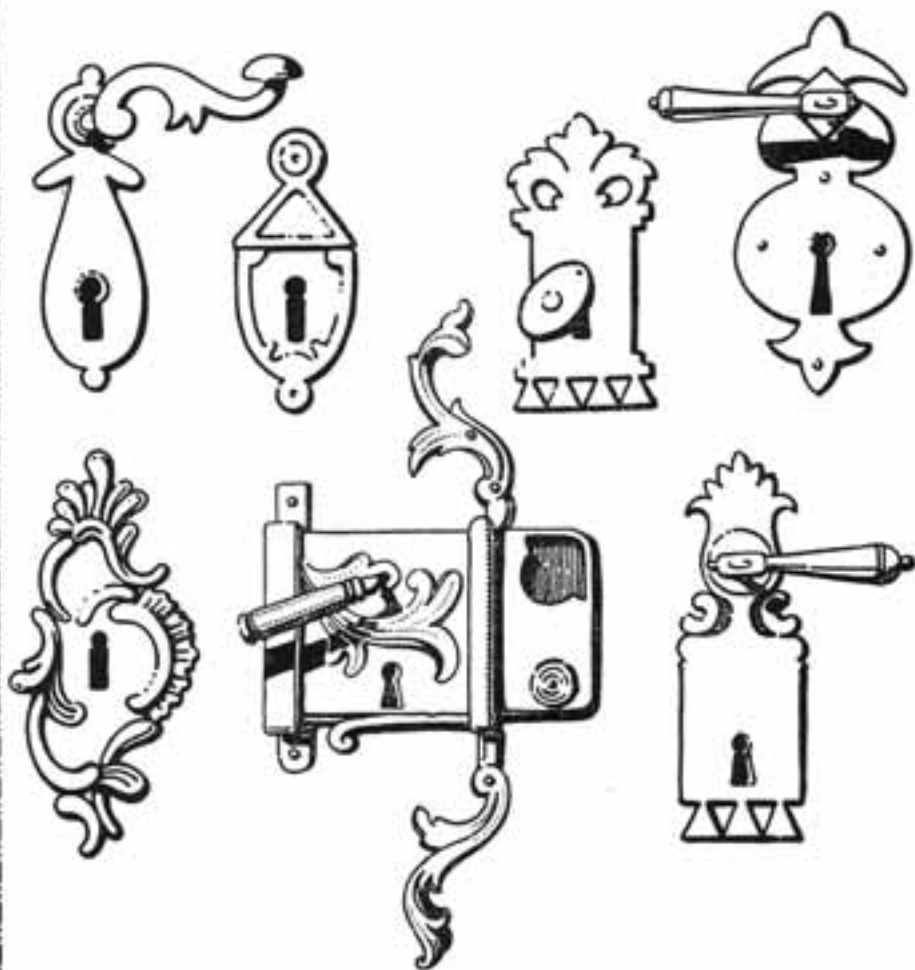
Úrasági székhelyeken pedig a népművészet ritkán tudott igazán erőre kapni. Újra állta egyfelől a jobbágylakosság kötött gazdasági helyzete és az ebből folyó kedélyi és jellembeli gátlás, másfelől maga a főúri stíluskeret, mely sokszor egész vidékekre nyomta rá a barokk- vagy az ampirbéllyet. Esztergom másik faluvége még a királyvárosnál is salusiasabb, néprajzilag egységesebb, de népművészetiileg jelentéktelenebb. Földműves lakosságát a primári székely városi művészete sohasem érdekelte, viszont a kereskedelmileg és iparilag Esztergomra utalt helyzete nem tudta számára azt az elszigeteltséget biztosítani, melyben talán kifejlődhetett volna a maga sajátos parasztművészete.

Gyűjtésünkre néhányszemelvénye, melyek ezt az írást kísérik, annyival is nagyobb figyelmet érdemelnek, mert egy stílushatásként túlterhelt környezetben

Esztergomi székely.

megtudták őrizni a népművészet frissességét és naivitását. Népművészetünk egyéb hírességeinek árnyékában húzódtak meg idáig, sok és oly gyönyörű jelszavától hangos a szerényen, csöndben. És most se követelik magyar levegő, redjük is esik majd egy a hirt és a felfedeztetés hangos dicsőségét, csupán azt remélik, hogy ma, amikor faji kultúránk öntudatra ébredésének olyan

Estergomi régi vasállások és -dobozok.
Beszedő Károly rajza.

XXV. *erfolysum*. 7d. adon

Apr 2000 Kerenn

February 1923, September 27

ESZTERGOM

Magjelenik betörtelt lakóter: szerkés és
rakórag. Kódfennél és egy lakórag 12.000 K.
Hátsók lakóterek: nem szerkés rakóragok.

Keresztény politikai és társadalmi lap

Pharmacists: Please Note: *Pharmaceutical Research and Development* Editorial Office

Kilnrock is affiliated Keweenaw Lake
via 20, min via WEI/WHI. It is not
related to a „HUNIA“ advertisement.

Milyen művészi kép való a faluszövetségi kiállításokra?

A megsértődött művészek nyilatkoznak a „Vöröshajú modell” ügyében

Vasilek & Mervielde concluded:

Leve Tiedelt, Sørkennet Ør

B. lapjának f. hó 28-ai számában „Akt a szállítás” című közleményre alulírtakkal bírásk vagyunk az alábbi megnevezéssel.

Kiállításunkkal kapcsolatosan a községek egy részének megbízottjaitól egyáltalán nem értjük meg. Azon vállalkozók nem lehet, hogy az aki, mint tisztán művelési tevékenység, bármely központosított kiállítás megállja a helyét. Ny szempontok figyelembevételével, a rendelkezés az ügyben való előzetes informálása után kiállítottuk az ábrákat, amelyeket az Orsz. M. Kir. Központosított Hírekkel tisztított, amely kiállításunkra épp úgy a Vállalk. és Közgazd.ügyi Minisztérium

elrendezés és feltegye az alát, mint az ország bármely más iskolája. Nem tételezhet tehát fel, hogy a Vallás- és Köznevelési Minisztérium egy, az elrendezés alatt álló intézet fali kőből megépítse a pornográfia szennyestermékeit és azoknak terjesztését. Az sem vitatható, hogy a Szépművészeti Múzeum az Új által tesztelttől teljesen merész. Akiok pedig ott is vannak nagy számmal. Mégis, Mórman nem mond el azt, hogy Iskola, vagy vidéki iskolák sorozat 80- és leány-sorozatokkal az idősebbek a kultúra eme templomában. Ezenkor azonban a vezető tanító, vagy tanár tipikusan mondja, hogy az ifjúság lényegét az alkotás rejti mélyen szűke és nem pedig az erotikára korlátozza.

Nem akarunk sokra a szociális és

kinés epizódokra rámutatni, amelyek a mi kiállításunkkal kapcsolatban történnek, csak azt jegyezzük meg, hogy ami helytálló az erre eladottan hívott intézkedések felől kőből, az ugyanebben az esetben tisztában lehetünk a megítélésével. Az állatoknak tehát az állapota helyeskedés és teljesen egyetértés, a jogtalan beavatkozás megtörtéte után az állatok kiállítását kényszerűen be kell zárni.

Estuaries, 1985, v. 8, p. 24.

425. *Ystad, Introduc. to Nicholas Jones & Co.*

A fent említett alapján az alábbiakat kell megvizsgálni:

Glossy Midsby s. k. *midspittes*, *Fuchs*
Hajnalas s. k., *Boyer Agost* s. k.,
Einsinger Firenze s. k.

A levelet beküldötték, de senki se-

Bárdos István**KÉPZŐMŰVÉSZEK A XIX–XXI. SZÁZADI
ESZTERGOMBAN****„...A JELENEN MÚLIK, HOGY MIT MONDJON RÓLA
EGYKOR MAJD A JÖVENDŐ.”¹****Előzmények**

A történelmi Magyarország képzőművészeti oktatási intézményei, képzőművészeti közgyűjteményei, egyszóval képzőművészeti közléte az 1867-es kiegyezést követő polgárosulás eredményeként indultak fejlődésnek. A térség művészei többnyire az 1871-ben létrehozott budapesti Országos Magyar Királyi Mintarajztanoda és Rajztanárképezdeből (az 1900-as évek elejétől névváltozással: Magyar Királyi Országos Mintarajziskola és Rajztanárképző) indultak, majd Bécs, München, Párizs akadémiáin folytatott tanulmányaikat követően váltak művésszé. A térség lassan formálódó hivatásos és amatőr művészeti életének máig meghatározó települései a Duna bal partján Komárom, a jobb partján Esztergom lettek. Sajátos módon ezt a szerepkörüket az országhatárokon és közigazgatási rangjukban bekövetkezett történelmi léptékű változások ellenére mindmáig megőrizték.

A boldog békeidőkben és az első világháború éveitől Esztergom vármegye képzőművészeti életében, az Esztergomban és vonzaskörzetében polgári alapokra épülő képzőművészeti élet és a kapcsolódó polgári mecenatúra kialakulásában meghatározó szerepet játszott az 1837-ben alakult Széchenyi Kaszinó.

A XIX. század végén Párkányban Istvánffy Elemér és Rainerné Istvánffy Gabriella foglalkozott képzőművészeti alkotó munkával. 1899-ben mindketten szerepeltek Esztergomban, az első Kaszinói Amatőr-művész Kiállításon. A kiállításon látható „246 darab kiállított tárgy között a festészet terén komolyabb műveket állítottak ki [...] Rainerné Istvánffy Gabriella [...] és Einczinger Ferenc [...]”² Istvánffy Gabriella később, 1903–1905 között a Mintarajziskolában

tanult. Mesterei Neogrády Antal, Hegedűs László, Zemplényi Tivadar voltak.

A Kaszinóban sikeresen lezajlott első kiállítást követően Einczinger Ferenc aktív szervező munkájának eredményeként 1905-ben megnyílt a Kaszinó második amatőr művészeti kiállítása, amelyen rajzolók, festők, szobrászok, fafaragók, porcelán-majolikafestők, műhímzők és fotografálók jelentkeztek alkotásaikkal. A nagyszámú kiállító között ott volt többek között az akkor már akadémiai végzettségű Rainerné Istvánffy Gabriella – ekkortól rendszeres résztvevője a Nemzeti Szalonban, a Műcsarnokban és a Művészházban rendezett kiállításoknak –, az esztergomiak közül pedig mások mellett Einczinger Ferenc, aki később szintén jelentős szereplője lett a város művészeti életének.³

A Duna jobb partján fekvő Helembán ez idő tájt telepedett le Bánsághi Vince, aki művészeti tanulmányait 1904-ben a budapesti Mintarajziskolában, majd a Székely Bertalan és Lotz Károly nyomdokain művésszé érett Vajda Zsigmond műtermében kezdte. Később Zemplényi Tivadar, illetve Ferenczy Károly műtermében képezte magát. 1911–1912-ben egy évet töltött a párizsi Julian Akadémián, ahol Henry Royer és Marcel-André Baschet voltak a mesterei. Bánsághi ekkortól már állandó résztvevője a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításainak. Képeit bemutatták Münchenben is.

A sikeres kaszinói tárlatokat egyéni kiállítások sora követte. A teljesség igénye nélkül említjük 1906-ból Klómann Nándor, 1908-ból Burchard-Bélavári István (a Pozsonyi Képzőművészet Társulat igazgatója), 1910-ből és 1913-ból Rainerné Istvánffy Gabriella kiállításait.⁴

Ezzel, alig több mint egy évtized alatt ismertté váltak a művészi ambíciókkal megáldott személyek, létrejöttek a kiállítási terek, kialakult a kortárs műalkotások iránt érdeklődő mecénási szerepet vállaló közönség, kiválasztódtak a művészeti életet szervező egyéniségek. Ezek és a gimnáziumok, a tanítóképző együttes jelenlétükkel olyan kiváló művész-tanárokat vonzottak a városba, mint Királyfalvi Kraft Károly, aki 1914–1918 között művészeti szabadiskolát működtetett a városban. Tehetséges diákjaként tartotta számon a Szent Benedek-rendi Szent István Főgimnázium tanulóját, Simonyi Lajost, aki itteni érettségijét követően Prágában, Pozsonyban és Eperjesen fejezte be képzőművészeti tanulmányait.

Az Esztergomban felpozsduilt képzőművészeti élet sodrásában egyre többen folytattak tanulmányokat a képzőművészeti akadémián. Bajor Ágost, Pirchala Imre, Einczinger Ferenc, Tipary Dezső festőművészek, Hellebrand Béla ötvös és mások gyakori résztvevőivé váltak a fővárosi szalonok kiállításainak.

A város képzőművészeti élete az első világháborút követő két évtizedben (1918–1938)

A művészek az 1920-as évektől, az előző évtizedekben megnyilvánuló érdeklődést is felülmúlva leltek otthonra Esztergomban és környékén. Egyre több esztergomi művész tanult vagy került kapcsolatba az 1920-tól Lyka Károly rektorsága alatt működő Magyar Képzőművészeti Főiskolával. Ennek következményeként kedvelté vált az impresszionista stílus, a természet utáni festészet, elvárt gyakorlattá vált a nyári művésztelepeken való részvétel. Esztergomból Bajor Ágost, Hellebrand Béla, Pirchala Imre, Tipary Dezső visszatérő résztvevő lett a fővárosban rendezett kiállításokon. Nevük egyre gyakrabban szerepelt a sajtóban. Mindez természetesen pozitívan hatott vissza a helyi művészeti életre is. Miként Lyka Károly, úgy a helyi közízlés sem favorizálta a modernista irányzatokat. Ennek megfelelően főként a portrékat, tájképeket, csendéleteket és egyházi témákat választó alkotókat kedvelte a közönség. Erre utal az *Esztergom és Vidéke* című lapban 1924-ben megjelent kedveltségi névsor is, amely az ismeretlen amatőr festő Tolnai Tivadarnétól

Einczinger Ferencen, Bajor Ágoston át Vaszary Jánosig ívelt. A meglehetősen vegyes névsorból talán nem véletlenül maradt ki az ekkoriban baloldali kötődései miatt még persona non grata Kernstok Károly, vagy Királyfalvi Kraft Károly neve.⁵ Figyelmet érdemel viszont a névsorban szereplő Jaschik Álmos, aki mintegy a Királyfalvi Kraft Károly által megkezdett szabadoktatási kísérlet folytatásaként 1924-től kezdődően 1932 nyaráig évről évre visszatért Esztergomba iparrajziskolai tanítványával. Újtát a helyi művésztsadalom vezető egyénisége, Einczinger Ferenc egyengette. A Jaschik-vezette művésztelep munkájába bekapcsolódtak a legjobb helyi alkotók is. A fantázia messzire szárnyalt. Reális közelségbe került egy, a Szent Tamás-hegyen működő, Bauhaus mintájú műhely létrehozása. Eszerint Esztergomban „*Nem festőiskoláról van szó, hanem olyan művésztelepről, amelyben kizárólag csak gyakorlati művészet fog érvényesülni. [...] A létesítendő művésztelep, helyesebben művészeti műhelytelep [...] Magában foglalja az építészet, a kereskedelem, grafika, a festészet, a divattervezés, a fa- és textil iparművészeti és gyakorlati szempontból értékes követelményeit.*”⁶ A nagyszabású terv anyagiak hiánya miatt sajnos csak terv maradt. Jaschik 1933-ban már szűkebb pátriájában, Sárospatakon ültette fel tanyáját és ott folytatta az Esztergomban megkezdett oktatási gyakorlatot. A megyeszékhely Esztergom ekkorra képessé vált a nagyobb lélegzetű, megyei hatókörű kiállítások szervezésére és bemutatására is. A Magyarország értékeinek számbavételét szorgalmazó Faluszövetség kiállítás-sorozata 1925-ben érkezett meg Komárom és Esztergom vármegyék székvárosába. E gazdasági és művészeti területeket átfogó komplex kiállításon Hellebrand Béla ötvösművész szervezésében a helyi művészek is bemutatták festményeiket, rajzaikat, szobraikat és fotográfiaikat. A Szent Benedek-rendi Szent István Főgimnázium három földszinti termében bemutatott anyag az esztergomi és Esztergom környéki festők, szobrászok, fotográfusok alkotásaiból állt össze.⁷

Ez volt az első, nagy vihart kavaráó képzőművészeti kiállítás Esztergomban. A művek között szerepelt ifj. Vitál István Vaszary János festészetének hatását

tükröző *Vöröshajú akt* című alkotása, amelyet pornográfia vádjával illettek, illetve vetettek le a falról. A kiállítók közül Pirchala Imre, ifj. Vitál István, Ölveczky Mihály, Fuchs Hajnalka, Bajor Ágost és Einczinger Ferenc sajtónyilatkozatban jelezték tiltakozásukat, melyet azzal erősítettek meg, hogy műveiket elvitték a kiállításról.⁸

A Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság megalakulása és működése

A szellemi élet megerősödése jegyében 1926-ban megalakult a Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság, melynek képzőművész tagjai önálló szakosztályt alkotva a december 12-én tartott éves közgyűléshez kapcsolódóan a Katolikus Legényegylet nagytermében megtartották bemutatkozó kiállításukat. Ezen Jaschik Álmos, Einczinger Ferenc, Bajor Ágost, Hidegh Béla, Keplingerné Bach Gizella, Maksay Nelly, Hessky Iván, Nyergesi (Maul) János, Magyarász Imre, Pirchala Imre, ifj. Vitál István, Holló Kornél és Hellebrand Béla jelentkeztek alkotásaikkal.⁹ Az általuk képviselt minőséget jelzi, hogy közülük többen kaptak helyet a Budapesten rendezett országos és külhoni kiállításokon is. Einczinger Ferenc, akit tagjai közé fogadott a Képzőművészek Új Társasága, 1928-ban az Ernst Múzeumban, 1929-ben egy hannoveri galériában jelentkezett önálló kiállítással.

A következő jelentős kiállításra 1928. november 11-én került sor, amikor Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás védnöksége alatt a Legényegylet nagytermében megnyílt a II. Országos Egyházművészeti Kiállítás. Ezen, a Balassa Társaság néhány tagjával együtt húsz képzőművész szerepelt alkotásaival.¹⁰ A képzőművészek jelenléte kihatott az iskolákban folyó művészeti oktatás színvonalára is. 1932-ben az Érseki Tanítóképzőben sikeres kiállítást rendezett tanítványainak alkotásaiból Hidegh Béla rajztanár. Nem maradt ki a sorból a 75 éves jubileumát ünneplő reáliskola sem. Ott Háber János rajztanár növendékeinek – Király Erzsébet, Kiss Kálmán, Koller Sándor, Raymann János, Salzinger Emil és a tehetséges Puxbaum Jenő – alkotásai voltak láthatók. E kiállításhoz kapcsolódva, külön teremben jelentkezett Bajor Ágost, ifj. Toldy János, Mór József

(Dorog), ifj. Vitál István, Kührner Imre, Kuhn Pál és Einczinger Ferenc.

A kiállítások sora a Gömbös Gyula által 1934-ben meghirdetett Nemzeti Munkahét keretébe illesztett Nagyboldogasszony hetében szervezett bemutatóval folytatódott. A Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság Művészeti Osztályát arany, másokat ezüst- és bronzéremmel tüntették ki a rendezők.

Országos szempontból is jelentős eseményt fogadott magába a Széchenyi Kaszinó díszterme, ahol 1934. október 7-én nyílt meg a budapesti Tamás Galéria modern képzőművészeti kiállítása. Az igényesen válogatott, és innen országos körútra induló anyagban jeles művészek alkotásaival találkozhatott a közönség.¹¹

A hivatalos város ebben az időszakban az 1938. évi kettős Szent Év programjára készült, s a Szent István halálának 900. évfordulójához kapcsolódó Szent István-év és az Eucharisztikus Kongresszus rendezvényeinek megszervezésére összpontosította energiáit. E nagyszabású ünnepségsorozat műemléki és képzőművészeti hozadéka a királyi vár feltárt részének átadása, Dózsa Farkas András szobrászművész *Balassa Bálint* bronz szobrának és Antal Károly szobrászművész *Szent István* domborművének a felavatása volt.

A város fotóművészete szempontjából fontos eseményként rögzíthető az, hogy 1937-ben Martsa Alajos megnyitotta műtermét, amely fokozatosan a művészeti élet egyik központjává vált.

A Felvidék visszacsatolása, a második világháború évei (1938–1945)

Az első bécsi döntéssel visszacsatolt Dél-Felvidék képzőművészei számára azonnal kínálkozott a lehetőség a budapesti és a közeli városok intézményeivel, szervezeteivel, szakmai egyesületeivel korábban létezett kapcsolatok újraépítésére.

Esztergom számára kiemelkedő jelentősége volt annak, hogy a város ismét a visszaállt történelmi Esztergom vármegye székhelye lett. Újra támogatókra és közönségre találtak a párkányi járásban alkotó képzőművészek. Bánsághi Vince 1939 és 1943 között Budapesten és Esztergomban állított ki. A Keresztény Múzeum megrendelésére elkészí-

tette dr. Hamvas József kanonok (Esztergom, 1941); dr. Mertán János kanonok (Esztergom, 1941); dr. Szokolay Antal kanonok (Esztergom, 1941) portréit. Ezek ma a Bazilika sekrestyéjében találhatók.

Barta Gyula alapiskolai és gimnáziumi tanulmányait Esztergomban, a Szent Imre Reálgimnáziumban végezte. Itt az 1937 és 1942 között rajztanárként működő Szövényi Lux Géza tanítványa volt. Művészeti tanulmányait 1941–1942-ben Budapesten – a Rudnay tanítvány – Gallé Tibor képzőművészeti iskolájában kezdte. 1942-ben Szövényi Lux Géza katedráját Fazsi Hugó okleveles szobrászművész vette át a városi Szent Imre Reálgimnáziumban.¹²

Szlávik Lajos festőművész esztergomi gimnáziumi tanulmányait követően katonaként szolgált a második világháborúban, fogságba esett. Hazatérve a csehországi kitelepítés helyett Párkányban élő szüleivel együtt Magyarországra menekült. Felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1945 és 1949 között Szőnyi István volt a mestere.”¹³

Ebben az időben már egyre fontosabb szerepet töltött be a város művészeti életében Martsa Alajos fotográfus, akinek műtermében és társaságában olyan jeles alkotók fordultak meg, mint Pirchala Imre, Kollányi Ágoston, Nyergesi János, Csorba Géza, Cserepes István, Bálint Endre, Szűr-Szabó József és Barcsay Jenő.¹⁴

Esztergom képzőművészeti élete a koalíciós időkben (1945–1948)

A város képzőművészeti élete az 1945 és 1949 közötti években, bár őrizte a háború előtti polgári hagyományokat, igen nehéz helyzetbe került. A Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság némi életjelt mutatott ugyan, de az egyesületi élet felszámolására irányuló politikai törekvések már éreztették negatív hatásukat.

A korábbi évtizedekben meghatározó szerepet játszó alkotók egy része elköltözött, emigrálni kényszerült, a változó körülmények között megszakadt a kapcsolata a várossal, vagy elhunyt, mint Einczinger Ferenc festőművész és Lepold Antal kanonok. A hazaköltözöttek között említhetjük viszont a Budapestről 1947-ben hazatért Bajor Ágost festőművészt. Az itthon maradtak sorában találjuk

Holló Kornél szobrászművészt, Hollóné Fuchs Nelly festőművészt, Heil-Huba Ferenc festőművészt, rajztanárt, Kocsis Lajos rajztanárt, Kocsisné Gelencsér Anna festőművészt, rajztanárt, Puxbaum Jenő festőművészt¹⁵ és Martsa Alajos fotográfust.

A megváltozott körülmények között fontos szerepet játszott a város művészeti életének alakulásában Martsa Alajos baráti köre, melynek tagjai – Ferenczy Béni, Csorba Géza, Bálint Endre – gyakori látogatóként tértek vissza Esztergomba. Így jöhetett létre 1948 nyarán a Képzőművészeti Főiskola szobrász tanszakával való együttműködés révén Ferenczy Béni vezetésével az a művésztelep, melynek résztvevői Ferenczy tanítványai, Kiss Sándor, Martsa István és Vigh Tamás szobrászművészek voltak.

Ennek a korszaknak a másik kiemelkedő eseménye az 1848-as forradalom és szabadságharc centenáriumi ünnepségsorozata volt. Ennek kapcsán Bajor Ágost, Holló Kornél, ifj. Vitál István, Martsa István kapott megbízást különböző alkotások elkészítésére.

Változások, sajátosságok a Rákosi-korszakban és a forradalom idején (1949–1955–1956)

A kommunista hatalomátvételt követően, 1949-ben a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége létrejöttével átalakult a képzőművészeti élet belső szervezeti rendje is. Ennek következményeként határozottan elvált egymástól a szövetség által tömörített hivatásos alkotók és a kultúrotthonokban működő amatőr képzőművészek világa. A Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaságot megszüntették. A városban élő művészek nem azonosultak a szocialista realizmus stílusával, nem lettek tagjai az újonnan létrehozott Szövetségnek. A másik, a kortárs képzőművészetet alapvetően befolyásoló változás Esztergom esetében a múzeumok 1948-ban bekövetkezett államosításához kapcsolódik. Az államosítás következményeként e vonatkozásban nem elhanyagolható szerepet kapott a minisztériumi hatáskörbe került Balassa Bálint Múzeum és a vele közös igazgatásban működő Keresztény Múzeum.

Az értékes gyűjteményeket őrző intézményekhez művészettörténészek érkeztek a városba. Az egyesített

múzeumok élére Zolnay László régész-művészettörténészt nevezték ki igazgatónak. A Keresztény Múzeum korábban egyedüli művészettörténész, Prokoponné dr. Stengl Mariann mellé 1952–1953-ban csatlakozott Mucsi András és felesége, M. Várhelyi Vanda művészettörténész. Később, 1955-ben csatlakozott hozzájuk Mojzer Miklós művészettörténész és két restaurátor, Varga Dezső és Eszlári Éva. Pedagógusként a városba költözött Dévényi Iván, és orvosként dr. Völgyessy Ferenc, mindketten jeles műgyűjtők.

A fentebb már említett képzőművészek mellé újak – Andrászkó István, Robitsné Csiszár Margit – érkeztek Esztergomba. Ily módon a városban alkotó képzőművészek mögött kortárs művészekkel is foglalkozó múzeum, abban dolgozó kitűnő művészettörténészek sorakoztak fel. Ezzel a szakmai háttérrel olyan rangos kiállítások sora valósult meg, mint például a Szinyei Merse Pál, Ferenczy Károly, Csontváry Koszta Tivadar, Rippl-Rónai József, Egyri József, Gulácsy Lajos, és az alföldi mesterek jelentős műveivel büszkélkedő Völgyessy-gyűjtemény (1953, 1954) bemutatása, Szőnyi István, Nyergesi János, Gadányi Jenő (1954 és 1955), Dobroszláv Lajos festőművész, Nagy János szobrászművész önálló kiállításai. A csúcst az Európai Iskola hét képviselőjének – Vajda Lajos, Korniss Dezső, Rozsda Endre, Barta Lajos, Jakovits József, Anna Margit, Bálint Endre – 1956. október 7-én Bálint Endre által megnyitott kiállítása jelentette.¹⁶

Az esztergomi és a városhoz kötődő képzőművészek 1955-ben rendezték meg 1945 utáni első közös kiállításukat, amelyen Nyergesi János, Bajor Ágost, ifj. Vitál István, Pirchala Imre, Szalai Zoltán, Heil-Huba Ferenc, Pongrácz Sarolta, Kocsisné Gerencsér Anna, Hollóné Fuchs Nelly, Kaszásné Környey Erzsébet, Czóbel Béla, Robitsné Csiszár Margit, Paczoly Imre, Pánczél Béla, Andrászkó István, Kocsis Lajos, Divéki Jolán, Holló Kornél szerepelt alkotásaival.¹⁷

E kiállítás révén 1955. november elején lehetővé vált az esztergomi képzőművészek számára, hogy egy frissen megjelent kormányhatározat alapján „a képzőművészeti és az iparművészeti művek alkotásának elősegítése céljából a képzőművészek

és iparművészek önkéntes társulás alapján képzőművészeti, illetőleg iparművészeti alkotókörösségekbe” tömörüljenek.¹⁸ Esztergom szempontjából igen fontos volt az is, hogy az ily módon létrehozott Esztergomi Képzőművészek Alkotókörössége nem a megyei tanács, hanem a Képzőművészeti Alap felügyelete alatt működött. A Bajor Ágost, Heil-Huba Ferenc és Pánczél Béla vezetésével működő alkotókörösség „feladata a művészi ízlés fejlesztése, magas színvonalú, értékes alkotások létrehozása és forgalomba hozatala a közületek és egyéni vásárlók körében.”¹⁹

Változások 1957 és 1967 között

Az esztergomi és a városhoz kötődő képzőművészek 1955-ös csoportos kiállításának részvevői közül Bajor Ágost és Nyergesi János vett részt az 1957-ben megrendezett Komárom megyei Tavaszi, illetőleg Őszi Tárlatokon. Az esztergomi részvevők száma fokozatosan növekedett az évek során.²⁰

A Tanítóképző Intézet 1959-ben Felsőfokú Tanítóképző Intézetté vált. Ennek kapcsán a korábban ott tanító Kocsisné Gerencsér Anna mellé újabb festőművész tanárok érkeztek Kaposi Antal, Környey László, Végvári I. János és Vincze László személyében.²¹ A művészeti írók sorát Bodri Ferenc gazdagította 1962-ben történt esztergomi letelepedésével. Az Esztergomi Képzőművészek Alkotókörössége által megkezdett munkát az 1958 tavaszán Zolnay László elnöki és Dévényi Iván titkári működésével megalakult Képzőművészet Barátainak Köre folytatta.²²

A Balassa Bálint Múzeum az 1961-ben rendezett esztergomi festők második csoportos kiállításának befogadásával vált képzőművészeti kiállítások színhelyévé. Ez alkalommal Kocsisné Gerencsér Anna, Borbély György, Pongrácz Sarolta, Pirchala Imre, Kaposi Antal, Kaposi Endre, Radácsy Antal dr., Kocsis Lajos, Seres Béla, Végvári I. János, Vincze László, Andrászkó István, Pánczél Béla, Martsa István és Czuczay József műveivel találkozhatott a közönség.²³ Ezt öt évvel később, 1966-ban követte az esztergomi képzőművészek harmadik városi tárlata, amelyen Andrászkó István, Kaposi Antal, Kaposi Endre, Környey László, Prunkl János, Süttő Ferenc,

Szentessy László és Tamási Lajos jelentkezett alkotásaival.²⁴ Ennek a kiállításnak a megnyitója után lezajlott beszélgetésen fogalmazta meg Kaposi Endre festőművész, Süttő Ferenc keramikus és Szentessy László grafikusművész *„egy fiatalokból álló művészcsoporthoz megalakulásának tervét és szükségességét.”*²⁵

Az Esztergomban és környékén élő képző- és iparművészek törekvései 1968–1990²⁶

A városi képzőművészeti élet élénkülésének jeleként a Komárom Megyei Tervezőiroda székházában 1968-ban megkezdte és 1982-ig folytatta működését a fiatal képző- és iparművészeket – Barcsai Tibor, Kaposi Endre, Prunkl János festőművészeket, Bárdos Annamária, Süttő Ferenc keramikusokat, Szentessy László grafikusművészt, Kókay Krisztina textiltervező iparművészt, valamint Székely Ildikó ötvösművészt – magába foglaló Esztergomi Fiatal Művészek Sigillum Csoportja.²⁷ Az alkotócsoporthoz 1968-ban rendezett első kiállításának a Városi Könyvtár, folytatásként 1970-ben a Dobó Katalin Gimnázium, majd Visegrád és Bábolna, 1972-ben Tata, 1974-ben pedig Esztergomban a Zodiákus Klub adott otthont.

Az esztergomi képzőművészek közül Végvári I. János tagja lett a Tata központtal 1971 és 1976 között működő JEL csoportnak (Brém Ferenc, Kerti Károly, Kóthay Ernő, Krajcsirovits Henrik)²⁸, Kaposi Endre pedig Bánfi Józseffel, Zámbo Kornállal, Papp Alberttel és Freund Sándorral ugyanebben az időben létrehozta az Oroszlány központtal működő ÖTÖK művészcsoporthoz.²⁹

A megye képzőművészeti életébe egyre jobban bekapcsolódó esztergomi képzőművészek – Andrászkó István, Bangó Miklós, Barcsai Tibor, Bárdos Annamária, Jung András, Kaposi Endre, Kákonyi Asztrik OFM, Kocsisné Gerencsér Anna, Kollár György, Környey László, Mudrák Béla, Prunkl János, Robitsné Csiszár Margit, Süttő Ferenc, Szentessy László, Székely Gábor, Székely Ildikó, Székely Sándor, Tamási Lajos, Varga Dezső, Végvári I. János és Vincze László – 1972-ben a Városháza dísztermében rendeztek 57 alkotást magába foglaló közös tárlatot.³⁰ Egy esztendővel később, a város fennállása

millenniumi rendezvényeinek keretében Andrászkó István, Barcsai Tibor, Bárdos Annamária, Kaposi Endre, Kántor János, Kocsisné Gerencsér Anna, Kókay Krisztina, Kollár György, Prunkl János, Süttő Ferenc, Szentessy László, Székely Gábor, Székely Ildikó és Vincze László részvételével nyílt meg a Zodiákus Klubban az *Esztergomi Képzőművészek Jubileumi Kiállítása*. A kiállító művészek a tárlat katalógusában ekként fogalmazták meg a város iránt elkötelezettségüket: *„Korban, lehetőségek dögében és bizonyára képességek tekintetében sem vagyunk egyformák, de abban igen, hogy a város, változó, gazdagodó élete formálja emberi karakterünket és művészi szemléletünket, hogy az itt megélt küzdelmes esztendő emlékei nyernek tárgyiasulást munkáinkban, melyekkel most tisztelgünk az Esztergomra köszöntő új évezred előtt.”*³¹ A városi tárlatok sora ezt követően az Esztergomi Vármúzeum Rondella Galériájában 1989-ig folytatódott, biennálé-rendszerben. A 10. jubileumi, egyben utolsó Esztergomi Tárlaton Andrászkó István, Barcsai Tibor, Kollár György, Szabó István, Vertel József, Végvári I. János és Vincze László művei szerepeltek.³² A Tanítóképző Intézet művész-tanárai 1976-tól – amikor Kaposi Endre, Krajcsirovits Henrik, Prunkl János és Végvári I. János mutatkoztak be – visszatérően jelentkeztek munkáikkal az intézményben rendezett kiállításokon.³³

A képzőművészek alkotói feltételei közül folyamatosan hiányzott egy kortárs kiállítások rendezésére alkalmas galéria, egy grafikai műhely, de nem volt művészeknek átadható műterem sem. E három tényező közül a műtermek vonatkozásában sikerült előre lépni. 1983 első felében elkészült négy műterem, amelynek eredményeként megfelelő feltételeket biztosítottak Andrászkó István, Kollár György, Végvári I. János festőművészek és Balla András fotográfus számára.³⁴ A városközpontban további nagyméretű lakások kialakításával részben megoldódtak Kaposi Endre és Vincze László műteremgondjai is.

A Labor MIM Alkotócsoporthoz szervezeti változások

A város legjelentősebb mecénási hagyományokkal rendelkező gyára, a Labor Műszeripari Művek 1980

tavasán létrehozta és 1989-ig működtette a Labor MIM alkotócsoportját. Vezetője Kollár György, egyben a Városi Képzőművész Kör vezetője volt. Az alkotócsoport tagságát hivatásos és amatőr képző-, ipar- és fotóművészek, filmesek – Árvai Ferenc, Balla András, Barcsai Tibor, Bartha Árpád, Bencze László, Bognár Géza, Dobler Károly, Erdélyi János György, Herczeg Márton, Jósza Sándor, Juhász Ferenc, Karácsony Tamás, Kazanlár Emil Ámin, Kántor János, Kollár György, Kollár István, Kreivich Gyula, Kund Ferenc, Lábik János, Mudrák Attila, Mujdricza Ferenc, Nagy Gábor Mihály, Olejnyik Ágnes, Rékai György, Simon Kata, Simonyi Zita, Sipeki Gyula, Szabó Ferenc, Szilágyi László, Tamási Péter, Végvári I. János, Villányi Zolt – adták.³⁵ Az 1980-as évek végének megújulásra inspiráló, reformokat igénylő légköre áthatotta a képző- és iparművészek világát is. 1987-ben tizenöt Esztergomban és közvetlen környékén élő képző- és iparművész, továbbá egy restaurátorművész volt tagja a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének, illetve a Művészeti Alapnak.³⁶ Ez az év már komoly társadalmi változásokat hordozott az MKISZ működésében. A Győr központú MKISZ Észak-dunántúli Területi Szervezetéhez tartozó MKISZ Komárom Megyei Szervezete művészeti titkára Kollár György, ügyvezető titkára Szabó Judit lett. Ezzel Esztergom sok évtized után ismét rangjához méltó szerepet töltött be a megye művészeti életében. Az *Új Forrás* folyóirat képzőművészeti rovatának szerkesztője, Wehner Tibor lehetőséget adott az esztergomi szövetségi és alap-tagok műveinek bemutatására a lapban. Az esztendő másik reményteljes eseménye a Képcsarnok Vállalat kezdeményezése volt, miszerint Esztergomban is – több vidéki nagyvároshoz hasonlóan – galériát szerettek volna működtetni. Kereskedelmi partnerként az UNIKER Kereskedelmi Vállalattal közösen kortárs képzőművészeti galéria nyílt a Széchenyi téren. Sajnos a kezdeményezés nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, mivel a kereskedelmi vállalat számára az üzlet nem biztosította a várt profitot, így művészeti profilja rövid idő után megszűnt.

Az ország ezekben az években reformok lázában égett. Valamennyi szervezet, így a művészeti szervezetek is

működésük demokratikusabbá tételére, tagjai aktivitásának fokozására törekedett. E folyamat részeként az MKISZ is létrehozta Reform Bizottságát, amely javaslatot tett az alapszabály módosítására. Ezt a tervezetet véleményezésre megküldte az MKISZ Komárom Megyei Szervezetének is. A dokumentumot 1988. december 5-én Esztergomban, Kollár György műtermében egy e célra összehívott kerekasztal megbeszélésen vitatták meg a megyében élő szövetségi tagok.³⁷ Az alapszabály módosítási koncepciójához kapcsolódva, más megyéket megelőzve öttagú vezetőséget választott az MKISZ Komárom Megyei Szervezete.³⁸ Kollár György művészeti titkár vezetésével aktív és eredményes tevékenységet végeztek. Számon tartották és évente összesítették a tagság egyéni és csoportos kiállításait. Ezeket az összesítéseket a Virág Jenő megyei művészeti főelőadó által szerkesztett *Művészeti Műhely* őrizte meg az utókornak. A vezetőség részt vett a balatonvilágosi művészetalálkozók programjainak kialakításában, szervezője volt többek között a Komárom megyei képző-, ipar- és fotóművészek Tavaszi Tárlatainak és a III. Észak-dunántúli Tárlatnak. Esztergomban, a Vármúzeum Rondella Galériájában igen sok értékes kortárs képzőművészeti kiállítás jött létre Kollár György művészeti titkár kezdeményezésére.

Az elnökség mandátuma 1990. március 13-án lejárt. A közgyűlés a „Komárom-Esztergom Megyei Szervezetet megszüntnek nyilvánította”.³⁹ Az Esztergomban élő szövetségi- és alaptagok Kollár György vezetésével ekkor már saját – a városban és környékén élő művészekből álló – csoport létrehozásán gondolkodtak. Terveik szerint 1990. április 9-én tartotta volna alakuló ülését az „Esztergomi Művészeti Egyesület”. Végül erre nem került sor. Ezt követően a megszűnt MKISZ Komárom Megyei Szervezetének korábbi vezetői újabb kísérletet tettek az esztergomi és a város környékén élő művészek összefogására. Ez alkalommal tíz szövetségi- és alap-tag, továbbá Szabó Judit ügyvezető és dr. Kolumbán György jogtanácsos részvételével kívánták megalakítani az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságát, melyhez kapcsolódott volna a szintén létrehozásra kerülő Esztergomi Művészeti Alapítvány.⁴⁰ A társaság

alapszabályát és az alapító okiratot dr. Kolumbán György jogtanácsos készítette el. Az alakuló közgyűlés időpontját 1990. április 26-án 17 óra tűzték ki. Ennek napirendjén az alapdokumentumok elfogadása és a társaság nevének véglegesítése szerepelt. Végül határozatképtelenség miatt ez a közgyűlés is elmaradt.⁴¹ Így az Esztergomban és a környékén élő művészeket összefogó szervezet létrehozása az 1990. évi rendszerváltást követő időszakra maradt.

A Céh megalakulása

Az esztergomi művészek az új helyzetre két irányban keresték a megoldást. Egyik lehetőségként egy, a művészeket támogató alapítvány, a másik egy képzőművészeket tömörítő civil szervezet létrehozása volt. A kettő közül az utóbbi – melynek Balla András fotográfus volt a kezdeményezője és szervezője – maradt életképes. Balla András 1991. március 25-én kelt körlevelében a városban élő képző-, ipar- és fotóművészek meghatározott körét megbeszélésre hívta a Keresztény Múzeumba. Az április 11-én 16 órára hirdetett találkozó tárgya az *Esztergomi Művészek Céhe* érdekképviselői szervezetének alakuló ülése volt. A levél szerint a megalakításra kerülő Céh „*várja mindazokat a rendszeresen kiállító művészeket, akik magukat esztergominak vallják, szívesen tevékenykednek e város kulturális-művészeti életéért. Előfeltétel: tagság valamely országos művészeti szövetségben vagy az alapban*”.⁴² Végül 1991. szeptember 13-án a Szabadidő Központban – Andrászkó István, Barcsai Tibor, Furlán Ferenc, Kaposi Endre, Kollár György, Végvári I. János és Wieszt József festőművészek, Földes Vilmos, Szentessy László és Vertel József grafikusművészek, Kóky Krisztina grafikus- és textilművész, Morvay László grafikus- és tűzzománc művész, Bárdos Annamária keramikus, Székely Ildikó ötvösművész, Balla András, Mudrák Attila, Vass Kálmán fotográfusok, valamint Mucsi András művészettörténész részvételével – létrejött az *Esztergomi Képző-, Ipar-, és Fotóművészek Céhe*, rövid nevén *Esztergomi Művészek Céhe*.⁴³ Ezzel 2007-ig a Szabadidő Központ által rendelkezésre bocsátott helyiségben egy kisebb galériához jutott a Céh tagsága.

A nagyobb helyigényű éves tárlatok helyszínéül a Vármúzeum Rondella Galériája, a Duna Múzeum Európai Közép Galériája és esetenként más alkalmi kiállítóterek álltak a Céhbe tömörült művészek rendelkezésére. Ezek egyike sem volt azonban elégséges az Esztergomra és vonzáskörzetére kiterjedő tevékenységből következő feladatok ellátásához, az egyéni és csoportos kiállítások rendezéséhez, cserekiállítások megvalósításához. A galéria hiánya akkor érzékelhető igazán, ha figyelembe vesszük, hogy az elmúlt években Esztergomon kívül a következő helyeken szerepelt csoportos kiállítással a Céh – 1993, 1996 Espoo (Finnország), 1994, 2009 Révkomárom, 1998 Tata, Ács, 1999 Győr, 2000 Visegrád, 2001 Szentendre, 2002 Székesfehérvár, 2003, 2007 Párkány, 2004, 2008, 2016 Budapest, 2005 Szófia (Bulgária), 2007 Pozsony, 2009 Lábatlan, 2010 Dorog, 2012 Nyergesújfalu, 2013 Tatabánya, 2014 Kismaros, 2015 Sávár – ezek a kiállítások szinte minden alkalommal viszonzást igényeltek volna. Feltételek hiányában erre sajnos nem kerülhetett sor.

A Céh alapszabálya szerint feladatának tekintette Esztergom és vidéke művészeti kultúrájának gyarapítását, a város esztétikai értékeinek megőrzését, azok hozzáférhetővé tételét, népszerűsítését. Az alapszabály a következőket rögzítette: „*Mindezek érdekében a Céh vállalkozhat, kiadványokat adhat ki, galériát működtet. A Céh tagja lehet minden képző-, ipar- és fotóművész, aki Esztergomban vagy vonzáskörzetében lakik, ott dolgozik, illetőleg műteremmel rendelkezik, vagy egyéb módon kötődik a városhoz, s aki – azonosulva a Céh céljaival – kész tudása és képességei szerint azok megvalósulásában rendszeresen tevékenyen közreműködni*”.⁴⁴ 2017 évi taglétszáma 31 fő volt. Eddigi működése alatt tagjai közé fogadott 65 alkotót, akik közül tizenheten hunytak el.⁴⁵

A Céh megválasztott vezetőségi tagjai az alábbi személyek lettek: – elnök: Mucsi András, alelnök: Andrászkó István, titkár: Kaposi Endre, gazdasági vezető Bárdos Annamária. Mucsi András 1994-ben bekövetkezett halálát követően elnökké Andrászkó Istvánt választották, aki ezt a tisztséget jogerősen 2001. május 10-ig töltötte be. Utódjának Wieszt

Józsefet választotta meg a tagság. Az alelnöki pozíciót, mely később megszűnt, nem töltötték be. A titkári posztra Turányi Sándort, a gazdasági vezető tisztségére pedig a leköszönt Bárdos Annamária helyére Szabó Juditot választották meg. A 2006. decemberi közgyűlésen leköszönt Wieszt József. Utódja Bánhid László, a titkári Istvánffy Miklós lett. Bánhid László elnöki ténykedését követően Kaposi

Endre vette át a Céh vezetését, majd a 2016. évi decemberi közgyűlésen a titkár és a gazdaságvezető személyében nem, a visszavonuló elnök személyében viszont történt változás. A visszavonuló Kaposi Endrétől ismét Bánhid László vette át az elnöki teendőket. A titkári posztot a leköszönt Istvánffy Miklóstól Szabó Judit vette át, akinek helyére Radócz Balázs fotográfust választotta meg a tagság.

Jegyzetek

- 1 Lyka Károly: Ami nincs, de lehetne. *Esztergom és Vidéke* 1929. december 25.
- 2 Etter Jenő: *A Széchenyi Kaszinó száz esztendeje (1837–1937)*. Esztergom, 1938. Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 75–76.
- 3 Séta az Amatőr kiállításon I-II. *Esztergom és Vidéke* 1905. november 5. és 9.
- 4 Bárdos István: Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. In: Leel-Őssy Lóránt – Bárdos István szerk.: *Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság története és részletek a költő életéből. Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom, 2005.
- 5 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.
- 6 A Bauhaus mintájára Jaschik Álmos művésztanár a Szenttamáson művésztelepet fog létesíteni. *Esztergom és Vidéke* 1929. 50.
- 7 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. 74. A kiállítók: Albrecht Ferenc (fényképész), Koszkol Jenő, Hidegh Béla, Bajor Ágost, Einczinger Ferenc (festők), Hellebrand Béla (ötvös), Ganczer Ferenc (fáfaragó), Berényi Zoltánné (szőnyegszövő), Matus Gyuláné (kézimunkák), Burián Erzsébet, ifj. Vitál István, Fuchs Hajnalka, Nagy Ferenc, Pirchala Imre (festők), Szép Béla (szobrász), Klomann Nándor, Szilasi József (festők), Hollósy Sándor (tervezők), Ölveczky Mihály (festő), Nyergesi (Maul) István (festett palatálak).
- 8 Milyen művészi kép való a faluszövegségi kiállításokra. *Esztergom* 1925. 74.
- 9 Művészeti kiállítás. *Esztergom* 1926. 98.
- 10 Egyházművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1928. 85. Kiállító művészek: Bajor Ágost, Damkó József, Edvi Illés Ödön, Éder Gyula, Fuchs Hajnalka, Hellebrand Béla, Hende Vince, Hidegh Béla, Holló Kornél, Horvay János, Jaschik Álmos, Kacziány Aladár, Kampis János, Kontuly Béla, Leszevszky György, Nyergesi János, Orbán Antal, Tóth Gyula, Ungváry Sándor, ifj. Vitál István
- 11 A kaszinói művészeti kiállítás megnyitója. *Esztergom* 1934. október 10. A kiállító művészek névsora: Ferenczy Károly, Rippl-Rónai József, Mednyánszky László, Csontváry Kosztka Tivadar, Gulácsy Lajos, Csók István, Rudnay Gyula, Koszta József, Vaszary János, Iványi Grünwald Béla, Fényes Adolf, Kernstok Károly, Egy József, Márfy Ödön, Bernáth Aurél, Berényi Róbert, Derkovits Gyula, Czöbel Béla, Szőnyi István, Kmetty János, Szobotka Imre, Kádár Béla, Aba-Novák Vilmos, Bornemisza Géza, Perlrott Csaba Vilmos, Pekáry István, Ferenczy Noémi és Scheiber Hugó.
- 12 Bányai Mátyás: Barta Gyula festőművész, az egykori szentimrés diák. *Esztergom és Vidéke* 2004. január 8.
- 13 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4-8.
- 14 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)33.
- 15 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)6.
- 16 Mucsi András: Gadányi Jenő és Esztergom. In: Kaposi Endre (szerk.): *Mucsi András 1929–1994 emlékkönyv*. Esztergom, 2004. 81–102.
- 17 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 18 Hencz Aurél: *A művelődési intézmények és a művelődésgazgatás fejlődése 1945–1961*. Budapest, 1962. Közgazdasági és Jogi Kiadó. 167.
- 19 Dévényi Iván: Megalakult az esztergomi képzőművészek alkotó közössége. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. 89.
- 20 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950–(1956)–1967. *Esztergom Évlapjai* 2014(4)5.
- 21 *Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből. 1945–1975*. Esztergom, 1979. Esztergom Városi Tanács V.B. 155.
- 22 D. I.: Képzőművészet Barátok Köre Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. 3.
- 23 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950–(1956)–1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)7

- 24 U.o.
- 25 Mucsi András: Az esztergomi Sigillum csoport. In: Kaposi Endre szerk.: *Mucsi András 1929–1994 emlékkönyv*. Esztergom, 2004. 69.
- 26 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe. 8–12.
- 27 Kaposi Endre: Volt egyszer egy Zodiákus Klub. *Art Limes* 2008(2)73–75.
- 28 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, 1993, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 346.
- 29 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe. 76.
- 30 *Esztergomi Tárlat 1972*. Esztergom. (Katalógus, bev. Mucsi András.)
- 31 *Esztergomi képzőművészek jubileumi tárlata*. Esztergom, 1973. (Katalógus)
- 32 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1990. évi levelezések dosszié. Beszámoló a MKISZ Komárom Megyei Szervezetének 1989. évi munkájáról, a megyei képzőművészeti élet helyzetéről.
- 33 *A Tanítóképző Intézet képzőművész tanárainak kiállítása*. Esztergom. (Katalógus, bev. Nagy Lajos.)
- 34 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Esztergom műtermei. A művészet és a közélet szolgálatában. *Dolgozók Lapja* 1984. február 25.
- 35 Kiállítás a rondellában. *Dolgozók Lapja*, 1987. június 5.
- 36 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1987. évi levelezések dosszié. Név szerint: Andráskó István, Furlán Ferenc, Kaposi Endre, Kollár György, Novák Lajos, Prunkl János, Szabó István, Végvári I. János, Vincze László festőművészek, Barcsai Tibor és Földes Vilmos grafikusművészek, Bárdos Annamária keramikumművész, Koplányi Éva, Székely Ildikó és Turcsányi Judit iparművészek és Varga Dezső restaurátorművész.
- 37 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1988. évi levelezések dosszié. A MKISZ Komárom Megyei Szervezetének taglétszáma 1988-ban 35 fő volt. Ebből szövetségi tag 11 fő. A megbeszélésen a következők vettek részt: Bodri Ferenc művészeti író, Földes Vilmos és Krajcsirovits Henrik grafikusművészek, Kollár György és Végvári I. János festőművészek, Székely Ildikó ötvösművész, Szabó Judit ügyvezető titkár és meghívottként Virág Jenő, a Komárom Megyei Tanács művészeti főelőadója.
- 38 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1988. évi levelezések dosszié. MKISZ Komárom Megyei Szervezete 1988. évi első körlevele 1988. május 16. A vezetőség tagjai: művészeti titkár: Kollár György festőművész, ügyvezető titkár: Szabó Judit restaurátor. Tagok: Krajcsirovits Henrik grafikusművész, Végvári I. János festőművész és Nagy Katalin iparművész.
- 39 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1990. évi levelezések dosszié. A közgyűlés résztvevői a jelenlét ív szerint: Kollár György, Andráskó István, Furlán Ferenc, Végvári I. János, Papp Albert, Krajcsirovits Henrik, Krajcsóvics Éva, Virág Jenő, Wieszt József, B. Hegyi László, Szendőfi Pál, Szentessy László, Nausch Géza, Vertel József, Prunkl János, Barcsai Tibor és további egy művész, akinek az aláírása olvashatatlan.
- 40 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, 2016. Esztergomi Művészek Céhe, 8. 18. lábjegyzet. Az Esztergomi Képző- és Iparművészek Társaságának iratai, 1990. évi levelezések dosszié. Az alapító tagok névsora: Andráskó István, Kollár György és Krajcsóvics Éva festőművészek, Barcsai Tibor, Földes Vilmos, Furlán Ferenc, Szentessy László, Vertel József és Wieszt József grafikusművészek, Bárdos Annamária keramikumművész, Szabó Judit restaurátor (ügyvezető), és dr. Kolumbán György jogtanácsos.
- 41 Szabó Judit szíves közlése.
- 42 Esztergomi Művészek Céhe irattára (továbbiakban EMC irattára), 1991: Balla András levele Kaposi Endrének 1991. március 25.
- 43 EMC irattára, jegyzőkönyv az 1991. szeptember 13-án tartott alakuló ülésről.
- 44 EMC irattára, jegyzőkönyv az 1991. szeptember 13-án tartott alakuló ülésről.
- 45 Az elhunytak névsora: Andráskó István (1935–2013) festőművész, Furlán Ferenc (1935–1998) grafikus-, festőművész, Gerstner István dr. (1939–2016) festő-, grafikusművész, Kaposi Endre (1939–2017) festő-, grafikusművész, Kollár György (1950–1992) festőművész, Kund Ferenc (1943–2002) építész, Morvai László (1947–2004) grafikus-, festő-, tűzzománcművész, Mucsi András (1929–1994) művészettörténész, Sipkei Gyula (1945–2013) fotográfus, Szabó István (1927–2001) festőművész, Tímár Zsuzsa (1951–2006) keramikumművész, Turányi Sándor (1957–2011) restaurátor-, tűzzománcművész, Vass Kálmán Pál (KOLÓ) (1956–2014) fotóművész, Vertel József (1922–1993) grafikus, bélyegtervező, Végvári I. János (1927–1994) festő-, grafikusművész, Vigovszky István (1930–2010) fotográfus, Wieszt József (1951–2007) grafikus, festőművész.

Mucsi András

ELŐSZÓ AZ ESZTERGOMI TÁRLATHOZ, 1989

Minden nemzet saját értékét, szellemi rangját nemzeti kultúrájának megbecsülésével kulturális értékeinek kamatoztatásával tudja legjobban érvényre juttatni. A nemzeti önbecsülésnek mércéje olyan, mint a fa törzse, mely a legtávolabbi pontokat köti össze és megjelenési formája, valóságos léte is attól függ, hogy milyen mélyről indulnak az életadó gyökök és meddig nyúlnak a fa zöldellő, kilombosodó ágai?

Nemzeti „nagy létünk” vagy nem létünk függ attól, mit áldozunk a hagyományok megőrzésére, tiszteltetére és ugyanakkor mennyi jószándékunk és szellemi erőnk van a jelenkor értékeinek felismeréséhez, a jelen lappangó értékeinek kibontakoztatásához. Nyilvánvalóan ebből a meggondolásból kiindulva döntött úgy 1972-ben az ezeréves Esztergom jubileumi ünnepségeire készülő Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága, hogy „Esztergomi Tárlat” címmel kiállítás-sorozatot indít, mely kétévenként a mai Esztergom képzőművészeinek és iparművészeinek alkotásait fogja bemutatni, a jubileum évében pedig (1973-ban) díjakat alapított a tárlatokon résztvevő művészek számára. Az első Esztergomi Tárlatot a Városi Tanács dísztermében, az 1973-as jubileumi kiállítást a Zodiákus Klubban, a fiatal esztergomi művészek stúdiójában, a következőt 1975-ben a Ballassa Bálint Múzeumban, a város múzeumában rendezték, 1977-től az Esztergomi Tárlatok állandó színhelye az esztergomi vár rondellájában kialakított galéria, rendezője az Esztergomi Vármúzeum lett. A tárlatok felpozíciójuk a város képzőművészeti életét.

Időközben a történelmi város egyházi tulajdonban lévő gyűjteményei, a Keresztény Múzeum, majd a Kincstár, felújított, korszerűbb formában nyitották meg kapuikat.

Ennek megfelelően elkészült a Várban – az őskortól a török korig terjedő gazdag anyagával – az ezeréves Esztergom állandó régészeti kiállítása is. A vár galériája adott helyet az Esztergomi Tárlatok mellett megnyíló új egyéni kiállításoknak, köztük külföldi

kortárművészek kiállításainak is. Az Esztergomi Tárlat vándorkiállítás formájában többször is sikerrel került bemutatásra, így Espoo-ban, Esztergom finn testvérvárosában és Helsinkiben, 1984-ben.

A kiállítási lehetőségek mellett az alkotó művészek munkájának könnyebbé tételét szolgálta a Képzőművészeti Alap által épített esztergomi festőműtermek átadása is.

Az élő művészet támogatását célozza az esztergomi Városi Tanács régi tervének felelevenítése, egy városi modern galéria létesítése, mely a kortárművészet bemutatását és propagálását tekintén fő feladatának. 1989-ben, immár a tizedik jubiláló Esztergomi Tárlat rendezése idején, ma is időszerű hitvallásként idézhetjük az ezeréves város jubileuma alkalmából, 1973-ban kiállító művészek, az Esztergomi Tárlat előszavaként írott őszinte mondatait:

„Mi – az ezeréves Esztergom mai művészei, bár nem mind itt születünk – szülővárosunkként szeretjük ezt a várost és ragaszkodunk hozzá. Ideköt bennünket az érte érzett és vállalt felelősség, a tűz és vassal vívott évszázados küzdelmekben nemesedett hagyományok varázsa, a városban rejlő hihetetlenül sok lehetőség izgalma, a hétköznapiak kisvárost meghazudtoló, lüktető mozgalmassága, idekötnek emlékeink, első sikereink, barátaink, a művészetet értő és szerető emberek, kik bizonyítják, hogy Esztergom nemcsak a történelmi múlt emlékeit őrzi igaz tisztelettel, hanem felismeri és támogatja a jelen valódi értékeit is.

Korban, lehetőségek dögében és bizonyára képességek tekintetében sem vagyunk egyformák, de abban igen, hogy a város változó, gazdagodó élete formálja emberi karakterünket és művészi szemléletünket, hogy az itt megélt küzdelmes esztendő emlékei nyernék tárgyasulást munkáinkban, melyekkel most tisztelgünk az Esztergomra köszöntő új évezred előtt.”

(X. *Esztergomi Tárlat*. Esztergom, 1989. Esztergomi Vármúzeum. Katalógus.)

ANDRÁSKÓ ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ

(Budapest, 1930. február 8. – Esztergom, 2013. január 11.)

1944 és 1953 között a budapesti Honvéd Képző-művészeti Stúdióban, majd szabadiskolákban tanult. Mestere Kurucz D. István és Szentgyörgyi Kornél volt

1950 és 1952 között Székesfehérváron, 1952-től haláláig Esztergomban élt, 1953 óta volt kiállító művész. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, 1991-től haláláig az Esztergomi Művészek Céhe tagja volt: alapító tag, 1994-ig elnökhelyettes, 1994-től 2001-ig elnök, 2009-től 2013-ig tiszteletbeli tag.

Díjak, ösztöndíjak:

1973 Esztergomért Emlékérem, Esztergom
1976 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
1978 Tavasz Tárlat, Komárom Megyei Tanács nívódíja, Tata
1979 V. Esztergomi Tárlat, Országos Idegenforgalmi Hivatal díja, Esztergom
1983 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
1985 VIII. Esztergomi Tárlat, III. díj, Esztergom
1986 Tavasz Tárlat, Komárom Megyei Tanács nívódíja, Tata
1987 IX. Esztergomi Tárlat díja, Esztergom
1998 XIII. Országos Tájékoztató Biennálé, Pro Arte-díj, Hatvan
2000 Pro Urbe Esztergom
2002 V. Pasztell Biennálé, Észak-dunántúli Gázszolgáltató Rt. vásárlási díja, Esztergom

Egyéni kiállítások:

1955 Esztergom, Művelődési Ház
1958 Esztergom, Petőfi Kultúrotthon
1966 Esztergom, Művelődési Központ
1972 Esztergom, Városi Tanács
1976 Tata, Kuny Domokos Múzeum
1976 Oroslány, Művelődési Központ
1977 Tatabánya, Munkásmozgalmi Múzeum
1978 Esztergom, Fürdő Szálló
1978 Balatonyörök, Könyvtár
1979 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
1980 Dömös, Dömösi Galéria
1980 Veszprém, Dimitrov Művelődési Központ
1982 Tatabánya, Úttörő és Ifjúsági Ház
1982 Zalaegerszeg, Kisfaludi Strobl Terem
1984 Szombathely, Derkovits Terem

1986 Komárom, Komáromi Kisgaléria
1986 Szeged, Gulácsy Terem
1987 Keszthely, Goldmark Károly Művelődési Központ
1988 Budapest, Derkovits Terem
1990 Szombathely, Derkovits Terem
1991 Esztergom-Kertváros, Oktáv Továbbképző Vállalat, Oktáv Galéria
1993 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
1993 Keszthely, Goldmark Károly Művelődési Központ
1994 Hévíz, Termál Hotel
1995 Szigliget, Szigligeti Galéria
1995 Esztergom, Sugár Galéria
1995 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Közösségi Ház
1996 Tata, Magyar Zoltán Városi Művelődési és Ifjúsági Központ
1996 Kölesd, Művelődési Ház
1998 Szombathely, Derkovits Terem
2000 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
2002 Sopron, Pannónia Hotel, Pannónia Galéria
2003 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
2006 Dorog, Eötvös József Általános Iskola, Eötvös Galéria
2006 Esztergom, Duna Múzeum
2006 Esztergom, Tanítóképző Főiskola Gyakorló Iskola
2007 Visegrád, Művelődési Ház
2008 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria (Andráskó Péterrel)
2010 – 80, Esztergom, Balassa Bálint Gazdasági Szakközépiskola és Szakiskola

Emlékkiállítások:

- 2015 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria (Andráskó Péterrel)
 2017 Esztergom, Tár-Lak Szalon

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Bibliográfia:

- 1955 Mucsi András: Kiállítás Esztergomban. *Szabad Művészet* 1955(5)231–232.
 1955 – festőművész kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. február 19.
 1958 Kampis Antal: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Petőfi Kultúrotthon. (Katalógus)
 1958 Dévényi Iván: – kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. december 10.
 1959 –b-j: Megyei képzőművészek arcképcsarnoka. X. –. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1959. április 22.
 1960 Dévényi Iván: Látogatás esztergomi képzőművészeknél. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. május 11.
 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
 1966 – képei. Kiállítási jegyzet. *Dolgozók Lapja* 1966. július 10.
 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
 1972 Mucsi András: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Városi Tanács. (Katalógus)
 1972 –csolnoki-: A fegyelmezett magányosság. *Dolgozók Lapja* 1972. április 1.
 1976 Wehner Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
 1976 Neuberger Róbert: Léthe vízből kilépve. Gondolatok – festészetéről. *Dolgozók Lapja* 1976. október 10.
 1977 Nagyfalusi Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Tatabánya, Munkásmozgalmi Múzeum. (Katalógus)
 1977 Wehner Tibor: Kiállítási krónika. *Új Forrás* 1977(2)176–181.
 1977 Neuberger Róbert: – festésze. *Új Forrás* 1977(3)119–120.
 1977 Wehner Tibor: Dermesztő melegség. Jegyzetek – tatabányai kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1977. május 12.
 1978 –csolnoki-: Akvarellek, közérzet, közönség. – kiállítása az esztergomi Fürdő Szálló halljában. *Dolgozók Lapja* 1978. március 25.
 1978 Heitler László: Balatoni akvarellek. Jegyzetek – balatongyöri kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1978. augusztus 6.
 1979 Mucsi András: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
 1979 Gombkötő Gábor: „Egyszerűen gyönyörű”. Jegyzetek – kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1979. november 17.
 1980 Nagyfalusi Tibor: – kiállítása. *Dunakanyar* 1980(1)94–95.
 1980 Heitler László: A Dunakanyar és a Balaton. – kiállítása Balatongyörökön. *Dolgozók Lapja* 1980. július 20.

- 1980 Akvarellek. – kiállítása Dömösön. *Dolgozók Lapja* 1980. szeptember 19.
 1980 Heitler László: – akvarelljeiről. *Népszava* 1980. december 12.
 1981 Heitler László: Balatoni akvarellek Szigligeten. *Dolgozók Lapja* 1981. augusztus 5.
 1982 Heitler László: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Zalaegerszeg, Kisfaludi Strobl Terem. (Katalógus)
 1982 Heitler László: – *festőművész kiállítása*. *Dolgozók Lapja* 1982. május 1.
 1984 Nagyfalusi Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Szombathely, Derkovits Terem. (Katalógus)
 1984 Kádár Péter: „A táj szellemét keresem.” Portrévázlat –ról. *Dolgozók Lapja* 1984. május 19.
 1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 27.
 1984 Salamon Nándor: – *festőművész kiállítása*. *Dolgozók Lapja* 1984. május 29.
 1985 Pogány Ö. Gábor: Bevezető. – *festőművész*. Tata, Textronic Kft. (Katalógus)
 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Koczogh Ákos: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Komárom, Komáromi Kisgaléria. (Katalógus)
 1986 Vaderna József: Kitágult égi szakadék. – tárlata. *Dolgozók Lapja* 1986. október 13.
 1986 Pogány Ö. Gábor: A tájfestészet lírikusa. *Népszava* 1986. október 17.
 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 19.
 1988 Bodor Pál: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Derkovits Terem. (Katalógus)
 1989 Diurnus: Egy Balaton-festő. *Művészeti Műhely* 1989(1)11.
 1990 Pogány Ö. Gábor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Szombathely, Derkovits Terem. (Katalógus)
 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez. Tatabánya, Komárom-Esztergom megyei Önkormányzat. 13–14, 88.
 1991 Nagyfalusi Tibor: Esztergomi Helikon. A tájfestészet lírikusa. *Esztergom és Vidéke* 1991. december 20.
 1992 Fecske András: Az átlag kérdőjelei. *Művészeti Műhely* 1992. 51.
 1993 Nagyfalusi Tibor: Bevezető. – *festőművész*. Esztergom. (Katalógus)
 1993 Goda Gábor: –. Elmélyültebb, szikárabb önarckép lett már minden képe. *Vasárnapi Hírek* 1993. június 6.
 1993 Rafael Balázs: Vízhangok, csend, álom. *Esztergom és Vidéke* 1993. június 3.
 1993 Rafael Balázs: – csendhangjai. Esztergomi krónika. 24 Óra 1993. június 12.
 1993 Sárándi József: Színesztéziás tavasz. – esztergomi kiállítása kapcsán. *Esztergom és Vidéke* 1993. június 24.

- 1994 Horváth Zsolt: Esztergomi arcélek. – *Esztergom és Vidéke* 1994. február 17.
- 1996 Pogány Ö. Gábor: *Vallatás és vallomás*. – Tata, Textronic.
- 1999 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, I. kötet. A-G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 60–61.
- 2000 K. E.: – 70 éves. *Esztergom és Vidéke* 2000. február 3.
- 2000 Pálos: – félszáz remekműve. *Esztergom és Vidéke* 2000. július 20.
- 2000 Kaposi Endre: Bevezető. – *festőművész*. Esztergom. (Katalógus)
- 2002 A. A. V.: Festők doyenje Esztergomban. *Népszabadság* 2002. október 21.
- 2002 Rafael Balázs: A Balaton után a híd varázsolja el. *24 Óra* 2002. november 25.
- 2003 – tárlata a Rondella Galériában. *Esztergom és Vidéke* 2003. október 2.
- 2005 K. E.: 75 éves az esztergomi képzőművészek doyenje. *Esztergom és Vidéke* 2005. február 3.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 24.
- 2006 Zsembery Dezső: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Dorog, Eötvös József Általános Iskola. (Katalógus)
- 2006 Jankovics Marcell: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Duna Múzeum. (Katalógus)
- 2006 15 éves az *Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria. (Katalógus, bev. Istvánffy Miklós.)
- 2006 Rafael Balázs: Minden nap festészet és Esztergom. – *nal beszélgetünk*. *24 Óra* 2006. január 21.
- 2007 Rafael Balázs: Finomat enni jó, főzni tudni kell. *24 Óra* 2007. január 11.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény*. Dorog, *Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Doro Város Önkormányzata. 13, 97.
- 2009 Mozgó műtermével gurul a természetbe. *24 Óra* 2009. október 29.
- 2010 Nagyfalusi Tibor: Bevezető. *Andráskő 80. – festőművész kiállítása*. Esztergom. (Katalógus)
- 2010 –től Picassóig. Nagyszabású tárlatokból idén sem lesz hiány Esztergomban. *Hídlap* 2010. március 20.
- 2010 Pólti Zoltán: „Ugyanazt csinálom, amit elkezdtem, csak alaposabban és komolyabban.” *Hídlap* 2010. március 13.
- 2010 Bozori Ivett: Nyitott –. *Hídlap* 2010. április 17.
- 2010 Az esztergomi alkotóművészek doyenje. *Hídlap* 2010. május 1.
- 2010 –l-n: Zárt –, nyit Picasso. *Hídlap* 2010. május 22.
- 2013 Muzslai Ágnes: In memoriam – *festőművész*. *Esztergom és Vidéke* 2013. január 5.
- 2013 Rafael Balázs: Utolsó útjára indult a nagy utazó. A nagy varázsló nélkül maradunk, aki a vizek, a hangulatok festője volt. *24 Óra* 2013. január 19.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Filmek:

- 1988 – *festőművész kiállítása a Derkovits Teremben*. Magyar Televízió 1988. szeptember 22.
- 2013 – *életek és sorsok*. RTV E. Riporter: Maronka Csilla
- 2014 – *festőművész kiállítása*. Esztergom, 2014. Bakos Home Video.
- 2014 László Nickmann: *Arco, képek*. – Közzéti TV. Riporter: Maier-Kránitz László.

ÁRVAI FERENC (MIHALOVITS FERENC) SZOBRÁSZ-, FESTŐ- ÉS TŰZZOMÁNCMŰVÉSZ

(Kalocsa, 1935. február 20. – Esztergom, 2004. október 17.)

1956 és 1961 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Beck András, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Pátzay Pál és Szabó István volt.

Gyermekkorát 1946-tól Dorogon töltötte, 1949-től vándortanuló volt, 1952 és 1956 között technikumban tanult és közben a Dorogi Szénbányák VIII. aknaüzemében dolgozott és a dorogi képzőművészeti szakkörben tanult. 1956-tól Budapesten élt. 1973-tól a szentendrei kéziszerszámgyárban dolgozott. Élete utolsó szakaszában Dorogon élt és a várostól kapott műtermében alkotott. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1962-től) és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1963-tól) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1948 Országos Ifjúsági Képzőművészeti Verseny, I. díj
1988 Kiállítási díj, New York (Amerikai Egyesült Államok)
1996 Dorog város Pro Urbe díja, Dorog
1996 Bányászati Dolgozók Szakszervezete művészeti
nívódíja

Egyéni kiállítások:

1964 Róma (Olaszország)
1964 Dorog
1968 Budapest
1969 Budapest
1970 Dorog, József Attila Művelődési Központ (Kádár János
Miklóssal)
1970 Budapest
1971 Oroszlány, Városi Tanács (Przudzik Józseffel)
1972 Budapest, Óbudai Pincegaléria
1977 Budapest, Hazafias Népfront-székház
1996 Budapest
1996 Dorog, Dorogi Galéria
1998 Budapest, Óbudai Pincegaléria
2002 Kalocsa, Városi Galéria
2002 Dorog, Eötvös József Általános Iskola

Emlékkiállítás:

2010 Dorog, Dorogi Galéria (Furlán Ferenc műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
Szentendre, Ferenczy Múzeum
Várpalota, Thury György Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1963 Budapest, IX. Kerületi Hámán Kató Úttörőház, József
Attila – mészkő
1965 Kecskemét, Kodály Zoltán tér, Bíró Lajos – mészkő
1967 Tokodaltáró, Táma utca, Bányász – vörösrézlemez
domborítás
1968 Székesfehérvár, Lövéde utca-Erzsébet út, Ülő nő (Korsós
nő) – vörösrézlemez domborítás
1970 Szentendre, Rózsakerti lakótelep, Echo (Harsonás) –
vörösrézlemez domborítás,
1973 Budapest III., Zichy-kastély, Fuvolás
1980 Budapest XI., Stoczek utca 6., Budapesti Műszaki
Egyetem, Járműgépészeti Intézet, Ikarosz (Sárkány-
repülő) – krómaccél
1981 Dorog, Jubileum tér, Prométheusz (Bányászemlékmű)
(Bakos Gézával és Puchner Ferencce) – krómaccél,
beton
1981 Dorog, Hősök tere, A település 800., a szénbányászat
200. évfordulójának emléktáblája – mészkő, bronz
dombormű
1981 Annavölgy, Bányászemlékmű – mészkő

- 1981 Esztergom, Labor MIM, Szenzor – krómaccél (1997-ben áthelyezve Kalocsára, a Martinovics utca 2. alatti Dózsa György Szakközépiskolába)
- 1983 Budapest XIV., Dózsa György út, Szakszervezetek Országos Tanácsa, Marx, Engels, Lenin – vörösrézlemez domborítás (lebontva, sorsa ismeretlen)
- 1992 Keszthely, Ikarosz – krómaccél, réz
- 1995 Sárísáp, Malom utca 3., Bányászemlékmű – mészke, bronz, vas
- 1996 Dorog, Kálvária, Kálvária-stációk (Végh Évával) – tűzománc
- 1997 Dorog, Templom tér, Kitelepítettek emlékműve (Puchner Ferencel) – márvány, krónnikkel
- 1997 Dorog, Schmidt-lakótelep, Schmidt Sándor-emléktábla – márvány dombormű
- 2000 Miske, Fő utca 26., Millenniumi emlékmű – krómaccél
- 2001 Budapest II., Széna tér, 56-os emlékmű – krómaccél, réz
- 2003 Tokodaltáró, József Attila utca 14., Művelődési Ház, Bányászemlékmű – bronz, krómaccél
- 2003 Oroszlány, Márkushegyi Aknaüzem, Szent Borbála
- 2013 Dorog, Otthon tér, József Attila Művelődési Ház előtt, Dorogi Szénbányászat Emlékműve – márvány
- Dorog, József Attila Művelődési Ház, Római katonák (sorsa ismeretlen)
- Epöl, Bányászemlékmű
- Bibliográfia:**
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Györfi Csaba.)
- 1970 Fiatal művészek kiállítása Dorogon. *Dolgozók Lapja* 1970. február 19.
- 1971 (is): Gondolatok egy oroszlányi kiállításról. *Dolgozók Lapja* 1971. február 21.
- 1972 Pukner Pál: ~nél. *Pest Megyei Hírlap* 1972. május 20.
- 1972 Oelmacher Anna: Van-e politikum a művészetben? *Művészet* 1972(8)20.
- 1977 Dorogi és Dorogról indult művészek (Farkas Éva, Kucs Béla, ~, Prunkl János, Furlán Ferenc) kiállítása. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)
- 1977 Mihalovits Ferenc: Szakmunkástanulók közművelődési táborában Gödön. *Népszava* 1977. szeptember 15.
- 1977 -jenkei-: A dorogi galériában. *Dolgozók Lapja* 1977. szeptember 21.
- 1977 -ez-: Dorogi származású művészek tárlata Esztergomban. Bányászet illette alkotások. *Dolgozók Lapja* 1977. december 9.
- 1980 Györke Zoltán: Szobrászművész a gyárban. *Dolgozók Lapja* 1980. március 5.
- 1981 Dorogi képzőművészek kiállítása. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)
- 1981 csnl: Bányászemlékmű Dorogon. *Dolgozók Lapja* 1981. március 13.
- 1981 -csnl-: Új köztéri szobor Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1981. május 7.
- 1981 Cs. Nagy Lajos: Megyénkből indultak. A szobrászművész. *Dolgozók Lapja* 1981. szeptember 16.
- 1983 Vaderna József: Jelet hagyni – krómaccéllal. *Dolgozók Lapja* 1983. szeptember 24.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tata-bánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1994 cs.: Eltűnt egy szobor avagy esetünk Szenzor „Katicával”. 24 Óra 1994. augusztus 27.
- 1996 F. K.: ~ örömmel látja, hogy elfogadták ajándékát a dorogiak. 24 Óra 1996. augusztus 16.
- 1996 G. I.: A Dorogi Galéria meghitt csendjében. 24 Óra 1996. szeptember 2.
- 1997 Wehner Tibor: Országos emlékműfelmérés – Komárom-Esztergom megyei metszet. *Új Forrás* 1997(5)44–56.
- 1998 Dorogi művészek naptára. Dorog.
- 1998 Cservenka Rita: Kalocsáról indult, a világhírnévig jutott. Beszélgetés – dorogi szobrászművésszel. 24 Óra 1998. január 12.
- 1999 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, I. kötet. A–G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 85.
- 2001 Steffa István: Méltó emlékhely a Széna tér hőseinek. Hatmilliárd forint kulturális célokra a második kerületben. *Magyar Nemzet* 2001. március 28.
- 2001 P. Szabó Ernő: Az ifjú mártír emlékműve. Szobrot avatnak a Széna téren. *Magyar Nemzet* 2001. október 22.
- 2002 Bakos Gézané: Ünnepvárás ~cel. 24 Óra 2002. december 17.
- 2003 Fenyvesi Károly: Bányászemlékművet avattak. Helytálltak a zéncsatákban – Veszettek a rendszerváltással. 24 Óra 2003. szeptember 24.
- 2005 Gömör Béla: Kispasztikai körkép. 41 művész 50 alkotása. Budapest, GMR Reklámügynökség.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektorátus. 048, 052, 088, 110, 115, 299.
- 2006 (gg): Visszakapta korsóját és fél karját a szobor. *Fejér Megyei Hírlap* 2006. szeptember 27.
- 2008 Solymár Judit-Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A–ZS. 2. jav. kiad.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 10–11.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata...* Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében. Dorog. 14, 98.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)14.
- 2009 Wehner Tibor (szerk.): *Dorog művészete 1984–2009.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 32–33, 66, 70–72.
- 2009 Kovács Lajos: Huszonöt év Dorog művészeti életében (1984–2009). *Új Forrás* 2009(2)80–98.
- 2010 Wehner Tibor: *Modern magyar szobrászat 1945–2010.* Budapest, Corvina Kiadó. 38.
- 2010 Emlékkiállítás tekinthető meg Dorogon. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 2010. május 18.
- 2011 Mélyi József: Turul a láthatáron. Duna-parti szobrok 6. Szentendre szobrai a Dunánál. *artmagazin* 2011(6)26–31.

- 2013 *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)25–27.
- 2013 Wehner Tibor: Egy szobrász és egy grafikus dorogi emlékezete. – és Furlán Ferenc emlékkiállítása. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)53–55.
- 2014 Dankó Kristóf (szerk.): *Dorog védett építészeti alkotásai*. (Bev. Tittmann János, Dankó Kristóf) Dorog, Dorog Város Önkormányzata.
- 2014 Kovács Lajos: *Dorogi képzőművészeti élet 1945-től 1985-ig*. In: Kovács Lajos–Menyhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúr-történeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 125–172.
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 9.
- Filmek:
1997 *Riport Wieszt József grafikus- és -szobrászművésszel*. Körzeti TV Esztergom, 1997. szeptember 8.

BAJOR ÁGOST (BAYER ÁGOSTON) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1892. szeptember 17. – Esztergom, 1958. október 11.)

1910 és 1916 között, majd 1920–1921-ben folytatta és fejezte be a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán tanulmányait. Mestere Olgyai Viktor, Zemplényi Tivadar, Ferenczy Károly és Edvi Illés Aladár volt.

1916 és 1918 között, illetve 1941 és 1944 között, az I. és a II. világháborúban többnyire haditudósítónként teljesített katonai szolgálatot. Hazatérve 1919-ben festőiskolát nyitott Esztergomban. 1931 és 1937 között az esztergomi Szent Ferenc rendi Páduai Szent Antal katolikus reálgimnázium rajztanára volt. Az 1920-as, 1930-as években több alkalommal járt tanulmányúton Itáliában. 1923-tól Budapesten élve különböző bérelt műtermekben alkotott, utolsó Plósz Alajos utcai műterme alkotásai jó részével és rézkarcainak nyomódúcaival 1944-ben Buda ostroma során megsemmisült. 1947-ben hazaköltözött Esztergomba, ahol Zolnay László régész-művészettörténész javaslatára akvarell-tus technikával elkészítette a több mint száz darabból álló *Ismeretlen Esztergom* című sorozatát. 1949 és 1951 között az esztergomi Szerszámgépgyár, valamint 1948-tól Dorog képzőművész szakkörét vezette Heil-Huba Ferencsel együtt. A Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Magyar Rézkarcoló Művészek Egyesülete, a Munkácsy Céh, a Zichy Mihály Társaság,

az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság (1926-tól), az Ex Libris és Grafikai Baráti Kör tagja volt. 2017. szeptember 17. és 2018. szeptember 28. között Esztergomban – Emlékévet hirdettek meg.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1915 Katonai Érdemkereszt 3. osztálya a hadiékítménnyel
 1929 Vitézi cím, amelyről 1939-ben lemondott
 1930 Világkiállítás, Bronzérem, Barcelona (Spanyolország)
 1930 Egyházművészeti kiállítás, dicséret, Esztergom
 1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége, Nagyboldogasszony-heti kiállítás, képzőművészet: ezüstérem, Esztergom

Egyéni kiállítások:

- 1906 Esztergom, Széchenyi Kaszinó
 1927 Budapest, Műcsarnok
 1927 Budapest, Nemzeti Szalon
 1927 Fiume (Olaszország)
 1928 Róma (Olaszország), Magyar Akadémia
 1932 Budapest, Műteremkiállítás (Horthy Miklós út 10-12, V. emelet)
 1937 Esztergom, Nemzeti Egység Párt Lőrinc utcai székháza
 1938 Budapest, Szent Imre-városi Kaszinó
 1943 Budapest, Nemzeti Szalon
 1948 Budapest, Nemzeti Paraszt Párt székháza
 1954 Esztergom, Művelődési Ház
 1955 Esztergom, Magyar-Szovjet Baráti Társaság
 1957 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Czuczay Józseffel)

Emlékkiállítások:

- 1964 Esztergom, Művelődési Ház
 1973 Esztergom, Zodiákus Klub
 1981 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1992 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1996 Esztergom két arca, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Forster Jakab műveivel)
 2003 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 2004 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 2010 Esztergom, El Greco Galéria
 2012 Esztergom, Komárom-Esztergom Megyei Levéltár
 2017 -, Esztergom festője, Esztergom, Magyar Nemzeti Múzeum Esztergomi Vármúzeuma, Nagyterem

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Miskolc, Herman Ottó Múzeum
 Szeged, Móra Ferenc Múzeum

*Közösségi megbízásra és magán**megrendelésre készített művek:*

- 1938 Esztergom, Régi Vármegyeháza, freskó (sorsa ismeretlen)

Bibliográfia:

- 1910 Einczinger Ferenc: -. Esztergom és Vidéke 1910. október 16.
 1919 Képzőművészeti iskola Esztergomban. Esztergom és Vidéke 1919. 68.
 1919 „Magyar Róma” a Műcsarnokban. Esztergom 1919. december 10.

1920 - fiatal képzőművészünknek... Esztergom és Vidéke 1920. január 27.

1920 Képleleplezés. Esztergom és Vidéke 1920. december 25.

1921 Esztergomi festőművész sikere. Esztergom 1921. június 12.

1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. Esztergom Évlapjai 1925. 117–121.

1925 Gerő Ödön: Az Akt-kiállítás. Magyar Művészet 1925(1)376.

1925 Akt a kiállításon. Esztergom 1925. szeptember 23.

1925 Milyen művészi kép való a faluszövetségi kiállításokra? Esztergom 1925. szeptember 27.

1925 Kiállításunk gazdagsága. Esztergom és Vidéke 1925. szeptember 27.

1925 Séta a kiállításon. Esztergom 1925. szeptember 27.

1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művésztárgyjainak kiállítása a Legényegyesület nagyertermében. Esztergom 1926. december 15.

1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. Esztergom és Vidéke 1926. december 16.

1927 Esztergomi művész képkiallítása. Esztergom és Vidéke 1927. január 16.

1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. Esztergom 1928. november 4.

1929 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. In: Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.

1929 Lyka Károly: Esztergom művészlete és a hercegrímási képtár. Magyar Művészet 1929(6)355.

1929 Esztergom művészlete és a hercegrímási képtár. Esztergom és Vidéke 1929. október 31.

1930 A barcelonai kiállítás díjnyertes művészei. Budapesti Hírlap 1930. február 9.

1931 (Kézdi): Magyar grafikusok nagy kiállítása a Nemzeti Szalonban. Pesti Hírlap 1931. március 22.

1932 A reáliskola jubileumi rajzkiállítása és tornaversenye. Esztergom és Vidéke 1932. június 19.

1932 Falk Zsigmond: Vitéz - festőművész. Ország Világ 1932. március 31.

1933 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai 1933–1934. A Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület első reprezentatív Duna-kiállításának katalógusa 1933. január hó.

1933 Fóthy János: A Munkácsy-Céh kiállítása az Ernst-Múzeumban. Pesti Hírlap 1934. május 13.

1934 Szalva László: Séta a kiállításon. Esztergom 1934. augusztus 12–19.

1934 A kiállítás. Esztergom 1934. augusztus 19.

1934 A Szent Imre-utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megálta helyét. Esztergom és Vidéke 1934. augusztus 19.

1934 Művésztelep Esztergomban. Esztergom 1934. szeptember 16.

1935 Éber László (szerk.): Művészeti lexikon. 2. jav. bőv. kiad. Budapest, Győző nyomda.

1936 Einczinger Ferenc: Rajzkultúra a ferences reál gimnáziumban. Esztergom és Vidéke 1936. május 31.

1937 Vitéz - festőművész kiállítása. Magyar Sion 1937. október 17.

- 1937 Sz. L.: Vitéz -. *Magyar Sion* 1937. november 23.
- 1937 Vitéz - festőművész képkiallítása. *Esztergom és Vidéke* 1937. november 15.
- 1937 v.: - festőművész kiállítása. *Esztergom és Vidéke*, 1937. november 25.
- 1937 Sz. L.: Vitéz -. *Magyar Sion* 1937. november 28.
- 1937 Enczinger Ferenc: Jegyzetek a - képkiallításról. *Esztergom és Vidéke* 1937. december 2.
- 1938 Esztergomi siker. *Esztergom és Vidéke* 1938. május 5.
- 1938 B. Soó Rezső: Modern magyar kisgrafika. *Magyar Művészet* 1938(14)347-348.
- 1944 Vitéz - képei a Múcsarnok téli tárlatán. *Esztergom és Vidéke* 1944. január 5.
- 1954 Zolnay László: Az „Ismeretlen Esztergom” - esztergomi képkiallítása. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1954. augusztus 20.
- 1954 Mucsi András: Kiállítások Esztergomban. *Szabad Művészet* 1954(7)330-331.
- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1955 Zolnay László: Grafikai kiállítás Esztergomban - festőművész gyűjteményéből. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. szeptember 7.
- 1957 Esztergom kulturális életéből. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1957. augusztus 17.
- 1958 Dévényi Iván: Egy hevenyészett kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. augusztus 23.
- 1958 Dévényi Iván: Meghalt - festőművész. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. október 16. 1958 Meghalt -. *Dunamente* 1958(42)1.
- 1960 Zolnay László: - festőművész emlékezete. *Esztergom Évlapjai* 1960. 185-188.
- 1968 Nagy Zoltán: Emlékkiállítások Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1968. szeptember 15.
- 1968 gordos: Húszéves a dorogi képzőművészeti szakkör. *Dolgozók Lapja* 1968. október 11.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Györy Csaba.)
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1973 Mucsi András: Bevezető. - festőművész emlékkiállítása. Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
- 1973 -csolnoki: „Halkszavú” tisztelgés... - emlékkiállítás a Zodiákus Klubban. *Dolgozók Lapja* 1973. október 23.
- 1975 Szij Rezső: Kiegészítő adatok Esztergom festője, - életművéhez. *Dunakanyar Tájékoztató* 1975(2)65-66.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1980 Bárdos István: Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923-1938). Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926-1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 104-136.
- 1981 Zolnay László: - emlékkiállítása elé. *Esztergom Évlapjai* 1981. 101-103.
- 1981 csolnoki: Egy nap se telhet el rajzolás nélkül. - kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1981. október 13.
- 1984 Gosztonyi József: Babits Mihály az éremművészetben. *Az Érem* 1984(1)34.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945-1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
- 1987 P. Szűcs Julianna: A római iskola. Budapest, Corvina Kiadó. 113.
- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adataira. *Életrajzi lexikon az 1800-1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 29.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919-1945 között. *Limes* 1990(1)23-36.
- 1992 Ortutay András: Iratok - festőművész, volt tartalékos tüzér hadnagy vitézé avatásához. *Limes* 1992(3)105-111.
- 1992 p. I.: -emléktáblát avattak. *Esztergom és Vidéke* 1992. november 5.
- 1993 Bajkay Éva: Esztergomi homályban. *Új Művészet* 1993(1)49-50.
- 1995 Képek és szobrok Komárom-Esztergom megye képzőművészetéből. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, 1995. Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 1999 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, I. kötet. A-G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 102.
- 2002 Prokopp Mária: Válogatás az Ismeretlen Esztergom című -sorozatból. Esztergom, Esztergomi Városszéplő Alapítvány.
- 2003 Szabó Bernadett: - ébresztése. *Esztergom és Vidéke* 2003. november 6.
- 2004 Szabó Bernadett: - kiállítása. *Új Művészet* 2004(4)34.
- 2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírásai és kézjegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 12.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A-K*. Budapest, decoArt Könyvek. 43.
- 2006 p. m.: Az „ismeretlen Esztergom” ábrázolója. Emléktáblát kapott -. *Új Ember* 2006. november 5.
- 2007 M. Á.: Freskó restaurálására pályázik Esztergom. *Hídlap* 2007. február 7.
- 2008 Gyöngy Kálmán: *Magyar karikaturisták adat- és szignótára 1848-2007. Karikaturisták, animációs báb- és rajzfilmek, illusztrátorok, portrérajzolók*. Budapest, Ábra Kkt. 21.
- 2008 Solymár Judit-Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A-ZS*. 2. jav. kiad. Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 13-14.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek*

- alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 16, 100.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)14–15.
- 2011 Szabó Lilla: *Szlovákiai magyar könyvművészet 1918–1945*. Budapest, Méry Ratio.
- 2012 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján. (1918–1938) *Átkelő* 2012(1)57–61.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 459.
- 2013 –. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)28–30.
- 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján. (Részletek egy készülő könyvből.) *Atelier* 2013(2)28–29.
- 2014 Kovács Lajos: Újabb levelek – festőművész „hagyatékából” (dorogi nézőpontból). In: Kovács Lajos–Menyhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúrtörténeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 113–124.
- 2014 Kovács Lajos: *Dorogi képzőművészeti élet 1945-től 1985-ig*. In: Kovács Lajos–Menyhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúrtörténeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 125–172.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)2–11.
- 2014 Miklós Tamás: – katonai pályafutása a két világháború alatt. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)17–18.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)2–11.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)

BARCSAI TIBOR GRAFIKUS- ÉS FESTŐMŰVÉSZ

(Pécs, 1937. október 7. – Esztergom, 2017. október 5.)

1938-ban szüleivel Ungvárra költözött. A várost 1948-ban a Szovjetunióhoz csatolták. Az 1950-es években az ungvári Képzőművészeti Szakközépiskolában, majd a lemergi Iparművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Erdélyi Béla és Boksay József volt.

1966-ban visszatelepült Magyarországra. 1967-től haláláig Esztergomban élt. 1957-től a Kárpátontúli Terület kiállításain szerepelt, majd Esztergomban megtelepülve a városi, illetve a Komárom megyei, majd Komárom-Esztergom megyei kiállítások rendszeres szereplője volt. A Sigillum csoport (1969-től 1974-ig), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1970-től), az Esztergomi Művészek Céhe (1991-től 2010-ig) és a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (1997-től) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1981 VI. Esztergomi Tárlat, Labor Műszeripari Művek díja, Esztergom
- 1982 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 2003 Közép-dunántúli Régió Fej – Vonulás kiállításának díja, Székesfehérvár

Egyéni kiállítások:

- 1968 Esztergom, Technika Háza
- 1971 Esztergom, Csülök csárda (Pirchala Imrével)
- 1972 Esztergom, Zodiákus Klub
- 1974 *Változatok egy városképre*, Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
- 1976 Bajna, Művelődési Ház (Tímár Zsuzsával)
- 1980 *Középkori magyar várak*, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1984 Tatabánya, Kernstok Terem
- 1989 Dörmös, Dörmösi Galéria
- 1993 Esztergom, Duna Múzeum
- 1997 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum
- 1997 *In memoriam Felvidék*, Komárom, Komáromi Kisgaléria
- 2003 Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola, Sugár Galéria
- 2003 Párkány, Városi Galéria (Bugyács Sándorral)
- 2011 Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola, Sugár Galéria
- 2011 Esztergom, Kaleidoszkóp Ház
- 2012 Ungvár, Váralja kávézó
- 2013 Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár (Bugyács Sándorral)
- 2013 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Közösségi Ház
- 2014 Esztergom-Kertváros, Féja Géza Közösségi Ház
- 2014 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
- 2016 Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola, Sugár Galéria

Emlékkiállítások:

- 2017 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- Tata, Kuny Domokos Múzeum

Bibliográfia:

- 1968 (j): – kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1968. szeptember 27.
- 1968 Dévényi Iván: – kiállítása Esztergomban. *Vigilia* 1968(11)777–779.
- 1968 Bodri Ferenc: –. *Jelenkor* 1968(12)1113–1114.
- 1969 Dévényi Iván: – kiállítása Esztergomban. *Művészet* 1969(6)31.
- 1971 Mucsi András: Az esztergomi Sigillum-csoport. *Új Forrás* 1971(2)101–104.
- 1971 (györke): A végtelen variációi. *Dolgozók Lapja* 1971. december 15.
- 1972 D. I.: – tárlata. *Dolgozók Lapja* 1972. április 16.
- 1972 Dévényi Iván: – tárlata Esztergomban. *Új Forrás* 1972(2)141–142.

- 1973 Kaposi Endre: Sigillum csoport. *Dolgozók Lapja* 1973. január 26.
- 1974 Dévényi Iván: –. *Műgyűjtő* 1974(4)48.
- 1975 Jenkei János: Az esztergomi képző- és iparművészek III. városi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1975. május 18.
- 1978 -györke-: A város városok festője. *Dolgozók Lapja* 1978. február 10.
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
- 1980 -csolnoki-: A múzeumi és műemléki hónap eseményeiből. História színeken és karcokban. *Dolgozók Lapja* 1980. október 5.
- 1981 Kaposi Endre: Képek várakról – várak képekről. *Új Forrás* 1981(1)68–71.
- 1982 Sárándi József: – műhelyében. (Emlékképek 1978-ból.) *Dolgozók Lapja* 1982. január 30.
- 1984 Wehner Tibor: A múlt ígézetében. – és Szentessy László művésze. *Új Forrás* 1984(5)70–74.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 44.
- 1990 Wehner Tibor: –. Vására induló végvári vitéz (műelemzési kísérlet). *Művészeti Műhely* 1990(1)5.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez. Tatabánya, Komárom-Esztergom megyei Önkormányzat. 14–15, 88.
- 1993 Kádár Péter-Mórocz Károly: A rendszerváltásról – művészszemmel. *Új Forrás* 1993(1)50–61.
- 1993 -csolnoki-: Nem fecseg az ecsettel. Esztergomi krónika. *24 Óra* 1993. augusztus 14.
- 1993 Sárándi József: Ceruzavonások – arcképéhez. Lovag az ellen-Lovagkorban. *24 Óra* 1993. augusztus 14.
- 1993 – kiállítása Esztergomban. *24 Óra* 1993. szeptember 10.
- 1995 Kaján Imre: „Az angyalok unalmasak” Magic Depression – tollrajzai. Liptovsky Hradok (Liptóvárallja), 1995. január 1. *Művészeti Műhely* '94-95. 28–30.
- 1996 *Öt éves az Esztergomi Művészek Céhe 1991–1996*. Esztergom. (24 képeslap-tasak)
- 1997 Fűrészné Molnár Anikó (főszerk.): *Magyarország megyei kézikönyvei 11. Komárom-Esztergom megye kézikönyve*. Budapest, ALFADAT–CEBA. 686.
- 1997 Pálos Imre: Köszöntjük a 60 éves –t. Esztergom és Vidéke 1997. október 9.
- 1999 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, I. kötet. A–G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 172.
- 1999 Pálos: –portrék barátairól. *Esztergom és Vidéke* 1999. november 11.
- 2001 *Az Esztergomi Művészek Céhe jubileumi tárlata*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum Rondella Galéria. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 2001 N. T.: Esztergom – Érsekújvár – Esztergom. *Esztergom és Vidéke*, 2001. április 12.

- 2003 (osi): ~ alkotásai a Sugár Galériában. *Esztergom és Vidéke* 2003. október 2.
- 2004 V. P.: Ungvártól Esztergomig. Beszélgetés ~-ral. *Hídlap* 2004. december 18.
- 2006 15 éves az *Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria. (Katalógus, bev. Istvánffy Miklós.)
- 2006 Pótl „Oxi” Zoltán: Az abszurd rajzolója. *Hídlap* 2006. október 28.
- 2007 Varga Péter Dénes: Közöttünk élnek. *Esztergom és Vidéke* 2007. március 17.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): Zsembery gyűjtemény. *Dorog. Esztergom, Komárom, Nyergesújfalú, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 19, 103.
- 2011 Várak, macskák, démonok. *Hídlap* 2011. március 12.
- 2013 ~ grafikai. Esztergom-Kertváros, Féja Géza Közösségi Ház. (Katalógus)
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 145, 147.
- 2014 Muzslai Ágnes: ~ rajzai a Duna Múzeumban. *Esztergom és Vidéke* 2014. november 8.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 8, 9, 11, 13, 15–24, 31–33, 36–37, 43, 46–47, 144.
- 2017 Fodor István: Búcsú – barátomtól. *Esztergom és Vidéke* 2017. október 30.

Illusztrált könyvei:

- 2003 Wernke Bernát: *A Síp.* (Ill.: ~, Bugyács Sándor.) Jósvalfő, Észak-Kelet Régió fejlesztéséért és Idegenforgalmáért Közhazsnú Alapítvány. 107.
- 2006 Wernke Bernát: *Délutáni havazás.* (Ill.: ~, Bugyács Sándor.) Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület. 93.
- 2007 Wernke Bernát: *Folyón túl valahol.* (Ill.: ~, Ottmár Sándor.) Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület. 96.

Publikációk:

- 1978 John Hoyer Updike: *Piknik a szikaderdőben.* Műfordító: ~. *Dolgozók Lapja* 1978. október 29.
- 1992 Van-e tanítás, amit sosem hirdettek meg a népnek ... *Művészeti Műhely* 1992. 54.
- 1996 Nagy Ferenc kiállítása Szentgyörgymezőn. *Esztergom és Vidéke* 1996. november 7.
- 2004 Bugyács Sándor kiállítása a Szabadidőközpontban. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 11.

BARTA GYULA (JÚLIUS BARTA) FESTŐMŰVÉSZ

(Párkány, 1922. november 23. – Pozsony, 2008. szeptember 11.)

Alapiskolai és gimnáziumi tanulmányait az esztergomi Szent Imre Reálgimnáziumban kezdte meg, majd Érsekújváron, Esztergomban és Dunaszerdahelyen végezte, ahol 1941-ben tett érettségi vizsgát. 1941–1942-ben Gallé Tibor budapesti szabadiskoláját látogatta, majd katonai szolgálata és a hadifogság után hazatérve 1949–1950-ben a pozsonyi Szlovák Műszaki Főiskola képzőművészeti osztályán tanult, 1950 és 1952 között a pozsonyi Képzőművészeti Főiskola hallgatója volt. Mestere Gallé Tibor, Szövényi Lux Géza, Ján Murdoch és Gustáv Mallý volt. A Szlovák Képzőművészek Szövetsége (1952-től), a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága (1990-től) tagja, és a Párkányi Képzőművész Kör tiszteletbeli tagja (1989-től) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1973 Országos képzőművészeti verseny, I. díj
- 1975 Cyprián Majerník-díj
- 1989 Érdemes Művész-állami díj
- 2003 Posonium Művészeti Díj
- 2002 Pro Urbe Párkány

Egyéni kiállítások:

- 1955 Pozsony
- 1956 Pozsony
- 1957 Pozsony
- 1959 Pozsony
- 1960 Pozsony
- 1969 Szenc
- 1975 Pozsony
- 1976 Nyitra, Képtár (Szabó Sándorral)
- 1976 Diós
- 1976 Patony
- 1976 Trencsén
- 1977 Krakkó (Lengyelország)
- 1977 Révkomárom
- 1977 Nyitra
- 1981 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
- 1982 Pozsony
- 1982 Révkomárom
- 1982 Érsekújvár, Művészeti Galéria
- 1982 Párkány, Pionír- és Ifjúsági Ház (Gerstner Istvánnal)
- 1983 Trencsén
- 1984 Vojnice
- 1987 Gelle
- 1988 Révkomárom, Duna Menti Múzeum
- 1988 Érsekújvár
- 1988 Párkány
- 1989 Pozsony
- 1989 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
- 1995 Révkomárom, Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeuma
- 1997 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
- 1997 Párkány, Városi Galéria
- 2001 Genova (Svájc)
- 2002 Révkomárom, Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeuma

Bibliográfia:

- 1968 Petrik József: Látogatóban egy művész ikerpárnál. *A Hét* 1968. február 25.
- 1972 Federmayer István: A Hét vendége – festőművész. *A Hét* 1972. november 17.

- 1973 Igo: Sokrétű művész. – 50 éves. *Új Szó* 1972. november 23.
- 1976 Iljži Kostka: – ipari tájképei. *Irodalmi Szemle* 1976(3)279–280.
- 1981 Mészáros József: Nyár a festők vásznán. *A Hét* 1981. augusztus 8.
- 1982 Duba Gyula: – 60 éves. *Irodalmi Szemle* 1982(9)854.
- 1988 Fister Magda: Tájak és virágok. *A Hét* 1988. január 22.
- 1988 Szuchy M. Emil: – képei. *A Hét* 1988. június 17.
- 1988 Keszely Ferenc: A poézis rendje. – legújabb kiállításáról. *A Hét* 1988. július 8.
- 1993 Z. Mile: – hetven éve. *A Hét* 1993. január 8.
- 1999 Ševčíkova, Zuzana: A lényeg megérintésének vágásával. Gondolatok – érdemes művész újabb alkotásairól. *Új Szó* 1990. január 22.
- 2002 Kubička Kucsera Klára: Képek a szülőföldről. – festőművész munkásságáról. *Irodalmi Szemle* 2002(6)62–63.
- 2002 Tallósi Béla: Kővirágok – a kiirthatatlan élet. *Új Szó* 2002. november 9.
- 2003 – Párkány Pro Urbe kitüntetést kap. *Párkány és Vidéke* 2003. október.
- 2004 Bányai Mátyás: – festőművész, az egykori szentimrési diák. *Esztergom és Vidéke* 2004. január 8.
- 2006 Hushegyi Gábor: *Kortárs és jelenkori magyar képzőművészek*. In: *Magyarok Szlovákiában 3. köt. Kultúra (1989–2006)*. Somorja, Fórum Kisebbségkutató Intézet.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 71.
- 2008 Varga Lajos: –. Pozsony, AB-Art.
- 2008 F. Z.: Meghalt – festőművész. *Irodalmi Szemle* 2008(10)95.
- 2008 Neszméri Csilla: A felvidéki magyar képzőművészetről dióhéjban. *Pro minoritate* 2008. tél 3–19.
- 2011 Kubička Kucsera Klára–Hushegyi Gábor–Gyenes Gábor: *Szlovákiai magyar képzőművészek arcképcsarnoka*. Szlovákiai Magyar Írók Társasága.
- 2014 *A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig*. Bratislava, Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo. 31.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)2–11.

BAUER SOMA (BAUER SOMA SÁMUEL, BAUER SAMU) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1857. szeptember 17. – Budapest, 1934.)

A budapesti Mintarajziskolában 1874 és 1884 között végezte tanulmányait.

1885-től Alsókubinban, 1888-tól az újpesti állami polgári leányiskolában tanított, amelynek igazgatójaként 1923-ban vonult nyugdíjba. Budapesten főként arcképeket festett. Az 1900-as években szerepelt műveivel a Nemzeti Szalon és a Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete kiállításain.

Egyéni kiállítások:

1925 Budapest, Lipótvárosi Társaskör

1927 Budapest, Lipótvárosi Társaskör

1933 Budapest, Műteremkiállítás (Személynök utca 21-23.)

Bibliográfia:

1924 ~ festőművész. *Ország-Világ* 1924. június 1.

1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára.*

Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről. Szeged. 53.

2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 79.

BURGER LAJOS FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1859. január 6. – Budapest, 1929. február 12.)

1877-től Budapesten a Mintarajziskolában, majd 1884 és 1891 között a Benczúr-mesteriskolában, valamint Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait.

Budapesten élt és dolgozott, 1886-tól arcképekkel vett részt a Nemzeti Szalon kiállításain. A Műbarátok Köre választmányi tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1896 Petőfi halála című képével elnyert díj

1896 Milleniumi Kiállítás, Elismerő oklevél, Budapest

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Szeged, Móra Ferenc Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

1896 Petőfi halála kép megfestése a Magyar Országgyűlés Képviselőháza megrendelésére

1896 Kossuth Lajos arcképének megfestése Zemplén Vármegye Törvényhatósági Bizottsága megrendelésére

1900 Batthyány Lajos arcképének megfestése Sárvár Képviselő Testülete megrendelésére

Bibliográfia:

1894 A fiumei kormányzók arcképei. *Fővárosi Lapok* 1894. június 18.

1896 *Képviselőházi napló*, 1892. XXXII. kötet. 1896. április 8 – május 9. 284.

1897 Matlekovits Sándor (szerk.): *Magyarország közgazdasági és közművelődési állapota ezeréves fennállásakor és az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye.* 3. kötet. Budapest, 1897. 285.; 5. kötet. Budapest, 1898. 506.; 9. kötet. 252.

1913 Heinrich Gusztáv (szerk.): *Akadémiai Értesítő* 1913. 24. köt. 538.

1914 Borovszky Samu (szerk.): *Magyarország vármegyéi és városai. Temesvár.* Budapest, Országos Monográfiai Társaság. 243.

1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon.* Budapest, Győző Andor kiadása. 116.

1929 In memoriam ~. *Magyar Művészet* 1929(6)351.

1965 *Művészeti Lexikon*, I. kötet. A–E. Budapest, Akadémiai Kiadó. 347.

1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 25

1981 Hőgye István: Kossuth Lajosra és családjára vonatkozó iratok Zemplén vármegye levéltárában. *Borsodi Levéltári Füzetek* 20. 116.

- 1982 Lyka Károly: *Közönség és művészet a századvégen. Magyar művészet 1867–1896.* 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 34, 43.
- 1982 Lyka Károly: *Magyar művészet Münchenben. Magyar művészet 1867–1896.* 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 69.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 98.
- 2005 Nagy Sándor: *Életünk Körösfői-Kriesch Aladárral. Gödöllői Múzeumi Füzetek* 7. 45, 48.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 145.
- 2007 Katona Attila: Egy megölt eszme, egy ártatlan vértanú. Batthyány Lajos emlékezete Vas vármegyében a dualizmus korában. *Vasi Honismereti és Helytörténeti Közlemények* 2007(4)76.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)19.

BURIÁN ERZSÉBET (BURIÁN BABY, BURIÁN BÜSKE) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom 1883. – Esztergom, 1947.)

Esztergomban Királyfalvi Kraft Károly volt a mestere. Szerepelt az 1899. évi és az azt követő amatőr képzőművészeti kiállításokon. 1926-tól az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja volt.

Egyéni kiállítások:

1916 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Királyfalvi Kraft Károlyal)

Bibliográfia:

- 1899 Memor: Amatőr kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1899. szeptember 7.
- 1899 Riporter: Amatőr-kiállítás Esztergom és Vidéke 1899. szeptember 10.
- 1899 Az amatőr kiállításból. *Esztergom és Vidéke* 1899. szeptember 17.
- 1905 Amatőr kiállítás. *Esztergom* 1905. november 5.
- 1905 Séta az amatőr kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1905. november 5.
- 1915 Királyfalvy művésziskola bemutatkozása. *Esztergom és Vidéke* 1915. május 9.
- 1915 Királyfalvy művészi rajz- és festőiskolájának kiállítása. *Esztergomi Friss Újság* 1915. május 1.
- 1916 Királyfalvi-Kraft Károly kiállítása. *Esztergomi Friss Újság* 1916. december 20.
- 1917 Királyfalvi-Kraft Károly kiállítása. *Esztergom*, 1917. január 6.
- 1925 Éinczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 117–121.
- 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1938 Etter Jenő: Az esztergomi Széchenyi Kaszinó száz esztendeje 1837–1937. Esztergom, Buzárovits nyomda. 131.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete.* Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya, 42–46.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság-, társadalom- és művelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évlapjai*. 195–259.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete.* Esztergom. 3–41.
- 2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján 1918–1938. *Átkelő* 2012(1)57–61.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

BURIÁN IRÉN (H. BURIÁN IRÉN, HAIDECKERNÉ) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1899. július 19. – Budapest, 1987. szeptember 10.)

1917 és 1922 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Esztergomban Királyfalvi Kraft Károly volt a mestere. 1928-tól Budapesten élt. A Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesülete, az Alkotó Művésznők Egyesülete és a Nemzeti Szalon kiállításain szerepelt műveivel. A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete (1926-tól), az Alkotó Művésznők Egyesülete (1931-től) és a Szinyei Merse Pál Társaság tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1931 A Nemzeti Szalon Tavaszi Szalon-kiállításának elismerő oklevele, Budapest
- 1932 A Nemzeti Szalon Tavaszi Szalon-kiállításának elismerő oklevele, Budapest

Bibliográfia:

- 1917 Országos M. Kir. Országos Képzőművészeti Főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt festészeti és szobrászati mesteriskolák és a női festőiskola évkönyve az 1917/18 – 1920/21 tan évekről. Szerk.: Várdai Szilárd. Budapest, Athenaeum
- 1924 Nemzeti Szalon. A Magyar Képzőművésznők Egyesülete XIII. kiállításának katalógusa 1924. május.
- 1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 117–121.
- 1928 A Nemzeti Szalon 388. kiállítása. A Képzőművészek Vidéki Szövetsége első kiállításának katalógusa. 1928. január hó.
- 1928 A Nemzeti Szalon 395. kiállítása. *Tavaszi Szalon*. 1928. április hó. (Katalógus)
- 1928 Nemzeti Szalon. *Őszi Tárlat*. 1928. szeptember hó. (Katalógus)
- 1929 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1929 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1929 *Tavaszi Szalon*. 1929. május hó.
- 1929 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai 1929 *Tavaszi Szalon*. 1929. június hó.
- 1930 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1930 *Tavaszi Szalon*. 1930. május hó.
- 1930 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1930 *A Balatoni Társaság 4. kiállításának katalógusa*. 1930. szeptember hó.

- 1931 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1931 *Tavaszi Szalon*. 1931. április hó.
- 1931 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1931 *Tavaszi Tárlat katalógusa*. 1931. június hó.
- 1931 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1931 „AME” (Alkotó Művésznők Egyesülete) első kiállításának katalógusa. 1931. június hó.
- 1931 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1931 *Őszi Tárlat katalógusa*. 1931. szeptember hó.
- 1931 Mátrai Vilmos: Képzőművészeti Szemle. *Katolikus Szemle* 1931(45)537.
- 1932 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1932 *Tavaszi Szalon*. 1932. április hó.
- 1932 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1932 A Nemzeti Szalon reprezentatív akvarell- és pasztell kiállításának katalógusa. 1932. május-június.
- 1932 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1932 A Nemzeti Szalon téli tárlatának katalógusa. 1932. december hó.
- 1933–1934 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1933–1934. A Magyar Képzőművésznők Egyesülete 24. kiállításának katalógusa. 1933. február.
- 1933–1934 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1933–1934 A 80. gyűjteményes kiállításnak katalógusa. Györe György, H. Lovas Piroska, Ögróf Pallavicini Alfrédné, Gallia Andorné festőművészek, Forgách Hann Erzsébet szobrászművész művei. 1933. április.
- 1933–1934 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1933–1934 A 81. gyűjteményes kiállításnak katalógusa. Barna-Szőgyény Bertalan, Barta Mária, –, Nagyenyedi Jeney Zoltán, Ruzsicskay György, Somló Jenő, Telbisz Albert festőművészek, G. Fischer Teri szobrászművész művei. 1933. április.
- 1933–1934 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1933–1934 *Tavaszi Tárlat*. 1934. június.
- 1935 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1935 *Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete XX-ik jubiláris kiállításának katalógusa*. 1935. december 20-tól 1936. január 6-ig.
- 1939–1940 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1939–1940. Az 1939-es szalon katalógusa. 1939. június 10. – június 25-ig.
- 1939–1940 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1939–1940. *Őszi kiállítás katalógusa*. 1939. szeptember 3-tól szeptember 17-ig.
- 1939–1940 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1939–1940 A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete kiállításának katalógusa. 1940. november 24. – december 8.

1990 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. *Limes* 1990(3)1. 43. (Eredeti közlés: *Komárom és Esztergom vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, 1929. Viktória Nyomda. 67–72.)

1987 Halálozás. Szabó Károlyné, született Burián Irén. *Népszava*, 1987. szeptember 10.

A Burián család síremléke az esztergomi Belvárosi temetőben

CZIMBALMOS PAÁL MAGDOLNA (PAÁL [BOHÁTKA] MAGDOLNA) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1920. február 18. – New York (Amerikai Egyesült Államok), 1992. december 14.)

Művészeti tanulmányait Esztergomban, Bajor Ágost festőművésznél kezdte, majd németországi magániskolákban folytatta.

1949-től az Egyesült Államokban élt. Szabó Czimbalmos Kálmán festőművész felesége volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1967 Olasz Kulturális Klub aranyérme, New York (Amerikai Egyesült Államok)
1971 Pannonia aranyérem, New York (Amerikai Egyesült Államok)

Egyéni kiállítások:

- 1985 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Czimbalmos Szabó Kálmánnal)

Emlékkiállítások:

- 2000 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Czimbalmos Szabó Kálmán műveivel)
2014 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria (Czimbalmos Szabó Kálmán műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

- 1936 Fényes sikerű volt az idei Fehérrózsá-bál. *Esztergom és Vidéke* 1936. február 16.
1969 A Külföldi Magyarok Világszövetsége... *Magyarság* 1969. december 5.
1982 *Tisztelet a szülőföldnek. Külföldön élő magyar származású művészek II. kiállítása.* Budapest, Múcsarnok. (Katalógus, bev. Köpeczi Béla.)
1983 *Tisztelet a szülőföldnek. Külhoni magyar művészek kiállítása a Múcsarnokban. Amerikai Népszava* 1983. január 21.
1985 Lánicz Sándor: Bevezető. *Czimbalmos Szabó Kálmán és – festőművészek kiállítása.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
1985 csolnoki: A honvágy színei: – és Szabó Czimbalmos Kálmán festőművészek (New York) kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1985. július 12.
1985 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. július-augusztus. *Új Forrás* 1985(6)59–62.
1986 Cs. Nagy Lajos: Czimbalmos Szabó Kálmán és –. Képregény a hazatalált képekről. *Dolgozók Lapja* 1985. július 20.
1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 105.
1993 Hazatért... *Esztergom és Vidéke* 1993. június 10.
2000 Pálos: Szabó Czimbalmos-képek a Balassa Múzeumban. *Esztergom és Vidéke* 2000. november 23.
2000 Wehner Tibor: Egymásra találtak. *Esztergom és Vidéke* 2000. november 23.
2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírási és kézjegyei.* Budapest, decoART Könyvek. 29.
2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 157.
2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)41–42.
2009 Wehner Tibor: Lírai absztrakció és valóságidézés. Czimbalmos Szabó Kálmán és – festőművészek kiállítása. *Art Limes (Wehner-vermissage)* 2009(3)9–10.
2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 324, 332, 334, 336.

CZIMBALMOS SZABÓ KÁLMÁN (SZ.CZIMBALMOS KÁLMÁN) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1914. július 18. – Esztergom, 2004. április 29.)

A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1936-ban fejezte be tanulmányait. Mestere Sándor Béla, Haranghy Jenő és Domanovszky Endre volt. A II. világháború után Németországban, majd 1949 és 1995 között New Yorkban, 1995-től újra Esztergomban élt. 1950-től volt kiállító művész. 1946-ban a müncheni Bajor Képzőművészeti Társaság tagja, 1968 és 1972 között a Pannónia Amerikai-Magyar Képzőművészek Egyesülete igazgatósági elnöke volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1971 Pannónia-tárlat Szent István-díja

Egyéni kiállítások:

1985 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Czimbalmos Paál Magdolnával)

2000 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Czimbalmos Paál Magdolna műveivel)

Emlékkiállítás:

2014 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria (Czimbalmos Paál Magdolna műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

1942 Regények, elbeszélések, rajzok, színdarabok. *Új Idők* 1942. április 11.

1969 A Külföldi Magyar Művészek Világszövetsége... *Magyarság* 1969. december 5.

1982 Tisztelet a szülőföldnek. *Külföldön élő magyar származású művészek II. kiállítása*. Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Köpeczi Béla.)

1983 Tisztelet a szülőföldnek. Külhoni magyar művészek kiállítása a Műcsarnokban. *Amerikai Népszava* 1983. január 21.

1985 Láncz Sándor: Bevezető. – és *Czimbalmos Paál Magdolna festőművészek kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)

1985 csolnoki: A honvágy színei: Paál Magdolna és – festőművészek (New York) kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1985. július 12.

1985 Cs. Nagy Lajos: Paál Magdolna és –. Képregény a hazatalált képekről. *Dolgozók Lapja* 1985. július 20.

1985 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom-megye, 1985. július-augusztus. *Új Forrás* 1985(6)59–62.

1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 105.

1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 149.

2000 Pálos: Szabó Czimbalmos-képek a Balassa Múzeumban. *Esztergom és Vidéke* 2000. november 23.

2000 Wehner Tibor: Egyásra találtak. *Esztergom és Vidéke* 2000. november 23.

2004 Horváth István: –. *Esztergom és Vidéke* 2004. május 27.

2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 157.

2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)46.

2009 Wehner Tibor: Lírai absztrakció és valóságidézés. – és Czimbalmos Paál Magdolna festőművészek kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)9–10.

2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 324, 332, 334, 336.

CZUCZAY JÓZSEF (CZUCZAI JÓZSEF)

KOVÁCSMŰVÉSZ

(Esztergom, 1928. március 18. – Esztergom, 1998. október 20.)

Az esztergomi Tanítóképző Intézetben kezdte meg tanulmányait, majd a családi műhelyben kovácsinasnak állt. A pécsi felső-ipari iskola elvégzése után 1951 és 1954 között az esztergomi Szerzőgépgyárban, ezután saját műhelyében dolgozott.

Egyéni kiállítások:

1957 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum (Bajor Ágosttal)

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1967 Esztergom, Kettős Pince, lámpák – kovácsolt vas

1983 Esztergom, Kenderesi utca 18/a., napóra – bronzírozott alumínium

2009 Esztergom, Mindszenty tér, Sárkányfejes ivókút (Czuczai Ádám ajándéka)

Bibliográfia:

1957 Széjljegyzet. *Új úton* 1957. május 19.

1957 Esztergom kulturális életéből. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1957. augusztus 17.

1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.

1965 A hírhedt auschwitzi haláltábor mártírjainak állított emléket Martsa István. *Dolgozók Lapja* 1965. június 4.

1968 Földes Vilmos: Festői környezetben jó szórakozás. *Dolgozók Lapja* 1968. március 7.

1970 Bodri Ferenc: Bemutatjuk – kovácsművészt. *Forrás* 1970(2)85–88.

1978 K. E.: Martsa István emlékére (1912–1978). Esztergom szobrása volt. *Dolgozók Lapja* 1978. február 7.

1978 Nagy Ferenc: Mesterségtől a művészetig. *Dolgozók Lapja* 1978. május 11.

1979 Kaposi Endre–Kálmánfi Béla: *Képzőművészeti életünk eseményeiből*. In: Gyarmati Lajos–Nagyfalusi Tibor (szerk.): *1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Város Tanácsa VB. Művelődésügyi Osztálya. 153, 155, 245.

1985 Kovács Béla: „Vajúdtak a hegyek...” *Dolgozók Lapja* 1985. május 25.

1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.

1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 149.

1998 N. T.: –. *Esztergom és Vidéke* 1998. november 5.

1998 Bodri Ferenc: –. *Esztergom és Vidéke* 1998. november 12.

2000 Farkas Attila: In memoriam –. *Esztergom és Vidéke* 2000. március 20.

2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)38.

2009 Sárkányok szájából ihatunk. *Hídlap* 2009. június 20.

2009 Az elhurcolt esztergomi zsidókról megemlékező tábla. *Hídlap* 2009. november 21.

2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

EGERVÁRY POTEMKIN ÁGOST FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1858. június 1. – Budapest, (Rákospalota), 1930. november 15.)

1874-ben Telepy Károly ajánlatával a budapesti Mintarajziskolában tanult. Mestere Székely Bertalan és Greguss János volt. 1877 és 1883 között színésznek ment, majd szegénysorban, önképző festőként élt. Mestere Lotz Károly volt. 1887 és 1900 között Münchenben Hollós Simon, Nicolaos Gysis, 1890–1891-ben Liezen-Mayer Sándor és Wagner Sándor festőművész műtermeit látogatta. 1891 után Budapesten élt és dolgozott. A Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület alapító tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1883–1887 Képzőművészeti Tanács ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

1912 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Burchardt-Bélaváry Istvánval, Klammer Mancival és Rainerné Istvánffy Gabriellával)

Emlékkiállítások:

1937 Budapest, Ernst Múzeum

2001 Dorog, Dorogi Galéria (Faragó József műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Kassa, Kassai Múzeum

Bibliográfia:

1906 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1904–1906. A Nemzeti Szalon 1906. évi és 4-ik grafikai kiállításának katalógusa.

1914 A Műcsamokból. Háborús kiállítás. Művészet 1914(8)451.

1915 A Nemzeti Szalon téli kiállításának katalógusa. 1915. A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai 1915–1917. 1915. december.

1916 A mai magyar művészet. Képzőművészeti anthológia. Szerk. és bev. Gyöngyösy Nándor. Előszóval ellátta Pékár Gyula. Budapest, Lampel Róbert, Wodianer Fülöp és Fiai Rt. könyvkereskedése. 5691. tétel. In: Madár Lajos: Magyar irodalmi antológiák, gyűjtemények. Budapest, 1988.

1930 Lyka Károly: In memoriam -. Magyar Művészet 1930. 647.

1930 – emlékezete. Pesti Napló 1930. november 18.

1956 Dévényi Iván: Megyénk múltjából – – festőművész. Dolgozók Lapja 1956. október 13.

1965 Művészeti Lexikon. 1. kötet. A–E. Budapest, Akadémiai Kiadó. 588.

1982 Lyka Károly: Közönség és művészet a századvégen. Magyar művészet 1867–1896. 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 43.

1982 Lyka Károly: Magyar művészet Münchenben. Magyar művészet 1867–1896. 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 72.

1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről. Szeged. 148.

1988 Fülepi Lajos: Egybegyűjtött írások I. Cikk, tanulmányok 1902–1908. Budapest, MTA Művészettörténeti Kutató Csoport. 259.

2000 P. I.: Városunkból indult: -. Esztergom és Vidéke, 2000. december 7.

2000 Zsembery Dezső, Pálos Imre: Városunkból indult: -. Esztergom és Vidéke 2000. december 7.

2001 Zsembery Dezső: Megkészt emlékezések. Egy esztergomi festő emlékezete. – 1858–1930. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete.

2001 Megkészt emlékezések. 24 Óra 2001. szeptember 29.

2001 Nagy Tibor: Megkészt emlékezések. Esztergom és Vidéke 2001. október 11.

2001 Kaposi Endre: Egy könyv margójára. Gondolatok a „Megkészt emlékezések” című kötetéről. Esztergom és Vidéke 2001. október 31.

2002 Wehner Tibor: Két elfeledett esztergomi művész. – és Faragó József kiállítása. Új Művészet 2002(1)41.

2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírásai és kézjegyei. Budapest, decoART Könyvek. 36.

2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: Új magyar művésznévtár A–K. Budapest, decoArt Könyvek. 227.

2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 23, 107.

2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. Art Limes 2008(2)20–21.

2013 Wehner Tibor: Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 358, 374, 377.

EGYEDI BÉLA

GRAFIKUS-, KERAMIKUS- ÉS FOTÓMŰVÉSZ

(Esztergom, 1913. december 18. – Montreal (Kanada), 1982. december)

Tanulmányait magánúton végezte a montreali Thomas Moore Institute-ban és McGill Egyetemen. 1949 óta élt külföldön. Grafikával, fotóval és kerámiával foglalkozott, verseket is írt. 1969 óta több önálló kiállítást rendezett Kanadában. Az 1940-es években a Sajtókamara Újságírói Szakosztályának és Újságírói Főosztályának tagja volt.

Művek közgyűjteményekben:
Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
Budapest, Szépművészeti Múzeum

Bibliográfia:

- 1982 *Tisztelet a szülőföldnek. Külföldön élő magyar származású művészek II. kiállítása.* Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Köpeczi Béla.)
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 150.
- 1988 Bisztray György: A kanadai magyarság irodalma: meghatározási kísérlet. *Helikon* 1988(1-2)64–68.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 229.

EINCZINGER FERENC FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1879. augusztus 5. – Esztergom, 1950. április 17)

1895 és 1997 között a Rösler János Felsőkereskedelmi Iskolában, 1899-ben művészeti szabadiskolában tanult, majd az 1903-ban, 1907-ben, 1908-ban és 1913-ban tett berlini, müncheni, párizsi, londoni és velencei tanulmányútjain folytatta tanulmányait. („Münchenben az Akadémián Ludwig Herterich osztályán tanultam.”) Mestere Kovács (Kováts) Károly volt.

1898 és 1904 között Ipolyságon volt takarékpénztári tisztviselő, majd 1904-ben visszatért szülővárosába, és 1925-től az Esztergomi Takarékpénztár Rt. vezetője volt és a dorogi Takarékpénztárnál is dolgozott. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja (1926-tól), és alelnöke volt, a Képzőművészek Új Társasága (1929-től) tagja és a Vajda János Társaság (1936-tól) levelező tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1925 Faluszövetség Művészeti Csoport, ezüstérem, Esztergom
- 1929 Képzőművészek Új Társasága, ezüstérem, Budapest
- 1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége Nagyboldogasszony-heti kiállítása, grafika: ezüstérem; képzőművészet: ezüstérem, Esztergom

Egyéni kiállítások:

- 1924 Esztergom, Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnázium díszterme
- 1924 Esztergom, Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnázium díszterme (Hellebrand Bélával és Tipary Dezsővel)
- 1929 Budapest, Nemzeti Szalon
- 1930 Hannover (Németország).

Emlékkiállítások:

- 1986 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1991 Esztergom, Duna Múzeum
- 1999 Esztergom, Sugár Galéria
- 2000 Komárom, Komáromi Képtárlat
- 2001 Esztergom, Laskai Ösvát Antikvárium
- 2005 Esztergom, Keresztény Múzeum
- 2005 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 2013 – festőművész és művésztsáinak alkotásai Esztergomban 1920–1940 között, Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magánmegrendelésre készített művek:

- 1941 Az esztergomi iparostanoncok Vak Bottyán cserkészcsapata zászlója (Holló Kornéllal)

Bibliográfia:

- 1905 Amatőr kiállítás. *Esztergom* 1905. november 5.
- 1905 Séta az amatőr kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1905. november 5.
- 1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.
- 1924 Kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. december 25.
- 1925 Kárpáti Aurél: Kép és közönség. *Esztergom* 1925. január 25.
- 1925 Akt a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 23.
- 1925 Milyen művészi kép való a faluszövetségi kiállításokra? *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
- 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.

- 1928 Esztergomi művész sikere. *Esztergom* 1928. október 28.
- 1929 Rabinovszky Máriausz: A KUT kiállítása a Nemzeti Szalonban. *Nyugat* 1929. január 16. 145–146.
- 1929 – a KUT kiállításán. *Esztergom* 1929. január 9.
- 1929 Pacher Béla: Művészeti krónika. *Magyar Művészet* 1929(6)355.
- 1929 – festőművész meghívást kapott Budapestre a Modern Kiállítás szervező-bizottságától. *Esztergom és Vidéke* 1929. október 20.
- 1929 Esztergom művészélete és a hercegprímási képtár. *Esztergom és Vidéke* 1929. október 31.
- 1930 A Nemzeti Szalon kiállításainak katalógusai. 1930 Képzőművészek Új Társasága. 1930. január.
- 1932 A reáliskola jubileumi rajzkiállítása és tornaversenye. *Esztergom és Vidéke* 1932. június 19.
- 1934 A nagyboldogasszonyi kiállítás előkészületei. *Esztergom* 1934. június 24.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 A Szent Imre-utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megálta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1936 A Vajda János Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1936. január 26.
- 1936 Miről adott hírt az Esztergom és Vidéke húsz év előtt 1916. május 25–31-ig? *Esztergom és Vidéke* 1936. április 24.
- 1938 Etter Jenő: Az esztergomi Széchenyi Kaszinó száz esztendeje 1837–1937 Esztergom, Buzárovits Gusztáv Könyvnyomdája. 131.
- 1939 A Balassa Társaság irodalmi estje. *Esztergom és Vidéke* 1939. december 17.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1972 Dévényi Iván: Az ezeréves Esztergom. 118. A Babits-ház – irodalmunk egyik központja. *Dolgozók Lapja* 1972. november 3.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürrégén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évtapjai* 1981. 106, 107, 108, 110, 111, 114, 115, 116, 117, 119, 121, 123, 128, 133, 135, 153.
- 1983 Bodri Ferenc–Téglás János: *Babits és Esztergom. Valóságok, dokumentumok, emlékek*. Budapest, 54. sz. Ságvári Endre Nyomdaipari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet. 51, 87, 158, 160, 161, 163.
- 1983 W. Somogyi Ágnes: *Babits Mihály. „...Külön tér ... külön idő...”* Babits Mihály fényképei. Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum–Népművelési Propaganda Iroda. 254, 278, 286, 298, 312, 313, 316, 381, 430.
- 1983 Nagyfalu Tibor: „Műhelyből – emlékhely.” Babits és esztergomi házának válságos évei 1933–1961. *Esztergom Évtapjai* 1983. 6, 17, 24, 27, 29, 41, 51, 68, 69, 71, 72.
- 1983 Bodri Ferenc: Események, kapcsolatok Babits esztergomi életéből (1926–1941). *Esztergom Évtapjai* 1983. 79, 86, 88, 92, 93, 94, 95, 96, 97.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évtapjai* 1983. 234, 238.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
- 1986 Mucsi András: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1986 Ugrin Emese: Bevezető. – festőművész (1879–1950) emlékkiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1986 –csolnoki–: Csendes krónikás. – festőművész emlékkiállítás Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1986. április 17.
- 1988 Bárdos István: Az Esztergom-vidéki Régészeti és Történelmi Társulat megalakulása és működése (1894–1984). *Esztergom Évtapjai* 1988. 52–99.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1990 Bodri Ferenc: – 1879–1950. *Limes* 1990(1)37–40.
- 1992 Bárdos István: Az idegenforgalom helyi és regionális irányítása. *Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltára Évkönyve* 1. 99–117.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148, 150, 156, 157, 172, 423.
- 1993 Cséve Anna (szerk.): *Babits Mihály kéziratai és levelezése. (Katalógus) I.* (Klasszikus magyar írók kéziratainak és levelezésének katalógusa 3.) Budapest. 17, 18, 19, 20, 21, 482, 496.
- 1993 Cséve Anna–Papp Mária (szerk.): *Babits Mihály kéziratai és levelezése. (Katalógus) II.* (Klasszikus magyar írók kéziratainak és levelezésének katalógusa 3.) Budapest. 52, 53, 54, 55, 103, 130, 293, 412, 423, 414, 415, 416, 430.
- 1993 Cséve Anna–Papp Mária (szerk.): *Babits Mihály kéziratai és levelezése. (Katalógus) IV.* (Klasszikus magyar írók kéziratainak és levelezésének katalógusa 3.) Budapest. 141, 239, 246, 276, 284.
- 1994 Bárdos István: A kulturális rendezvények szerepe Esztergom idegenforgalmában (1925–1945). *Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltára Évkönyve* 2. 138, 139, 144, 145, 152, 163.
- 1998 Stauder Mária–Varga Katalin (szerk.): *Babits Mihály bibliográfia*. Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum. 295, 297, 298, 419, 427, 453, 456, 504, 526, 527, 533, 535, 544, 564, 597, 682, 684, 764, 766, 777, 798.

- 2000 Nagyfalusi Tibor: Egy elmaradt nekrológ helyett – fél-évszázad multán. In memoriam – (1879. augusztus 5. – 1950. április 17) *Esztergom Évlapjai* 2000. április 20.
- 2001 Nagyfalusi Tibor: Esztergomi polgárportrék – és családja. *Esztergom és Vidéke* 2001. március 13.
- 2001 Olajos István: Az esztergomi Einczinger pince borozójának díszítése és feliratai. *Esztergom és Vidéke* 2001. május 10.
- 2001 Tóth Franciska: Egy sokoldalú művészegyéniség: -. *Esztergom és Vidéke* 2001. december 20.
- 2003 Zsembery Dezső: Babits Mihály művészbáratai Esztergomban (1921–1941). *Esztergom és Vidéke* 2003. október 16.
- 2004 Nagyfalusi Tibor: – (1879. augusztus 5. – 1950. április 17) *Esztergom és Vidéke* 2004. június 17.
- 2004 1879. augusztus 5. – 125 éve született. *Esztergom és Vidéke* 2004. augusztus 5.
- 2005 Leel-Őssy Lóránt–Bárdos István: Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság története. Az *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 14, 16, 18, 20, 22, 23, 27, 28, 31, 32, 34, 37, 40, 49, 78.
- 2005 Zsembery Dezső (szerk.): – *festőművész 1879–1950*. (Bev. Zsembery Dezső, –, Bartalné Einczinger Livia, Bodri Ferenc, Tóth Franciska, Kontsek Ildikó.) Esztergom, Keresztény Múzeum.
- 2005 Prokopp Mária: Bevezető. – *festőművész emlékkiállítása*. Esztergom, Keresztény Múzeum. (Katalógus)
- 2005 Tisztelegés egy jelentős esztergomi festőművész, – emléke előtt. *Esztergom és Vidéke* 2005. március 10.
- 2005 – *festőművész 1879–1950*. *Esztergom és Vidéke* 2005. március 10.
- 2005 Rafael Balázs: A pillanat örök művésze. –képek a Keresztény Múzeumban. *24 Óra* 2005. március 11.
- 2005 Istvánffy Miklós: Méltó emlékezés –re. *Esztergom és Vidéke* 2005. március 24.
- 2005 Istvánffy Miklós: – művei a Keresztény Múzeumban és a Balassa Bálint Múzeumban. *Esztergom és Vidéke* 2005. május 5.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 24, 108.
- 2008 Pörtl Zoltán: Az esztergomi polihisztor. Esztergom felfedezése, avagy a hely története. *Hírlap* 2008. február 2.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)21.
- 2010 Gömör Béla: *Tipary Dezső élete és művészete*. Budapest, GMR Reklámügynökség. 30, 31, 33, 37, 51, 52, 53, 66.
- 2011 G. Tóth Franciska: Esztergomi falírkák. Avagy Babits Mihály esztergomi élményeinek nyomában. *Új Forrás* 2011(3)64–72.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 459.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2015 Kopócsy Anna: *Képzőművészek Új Társasága (1924–1950)*. Budapest, Corvina Kiadó. 89.
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1903 Alkonyat. *Esztergom és Vidéke* 1903. március 25.
- 1903 Élni. *Esztergom és Vidéke* 1903. december 25.
- 1905 Prímási múzeum. *Esztergom és Vidéke* 1905. augusztus 3.
- 1905 Néhány szó az Amatőr kiállítás rendezése alkalmából. *Esztergom és Vidéke* 1905. október 29.
- 1908 Hungarian Exhibition Londonban. *Esztergomi Lapok* 1908. augusztus 27.
- 1910 Bajor Ágost. *Esztergom és Vidéke* 1910. október 16.
- 1910 Barangolás a piktúrában. *Esztergomi Lapok* 1910. október 16.
- 1910 Rainerné Istvánffy Gabriella. *Esztergomi Lapok* 1910. október 16.
- 1911 Vasbeton. *Esztergom és Vidéke* 1911. augusztus 3.
- 1913 Esztergomi tárlat. *Esztergom és Vidéke* 1913. április 27.
- 1913 A Kis-Duna-part szabályozása. *Esztergom és Vidéke* 1913. december 25.
- 1914 A szigeti új hid. *Esztergom és Vidéke* 1914. július 26.
- 1916 Ősi Esztergom emlékei. *Esztergom és Vidéke* 1916. március 2.
- 1916 Emléket az elesett hősöknek! *Esztergom és Vidéke* 1916. május 25.
- 1925 A zebegényi templom. *Esztergom* 1925. július 5.
- 1925 Szent Tamás-hegy nevezetességei. *Esztergom Évlapjai* 1925(1-2)99–103.
- 1925 A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925(1-2)117–121.
- 1925 Vihar ifj. Vítal István művével. *Esztergom* 1925. 73–74.
- 1929 Esztergom művészete. *Esztergom és Vidéke* 1929. november 24.
- 1929 *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyéék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1930 Babits Mihály a Kisfaludy-társaságban. *Esztergom* 1930. február 7.
- 1930 Látogatás egy hírneves festőművésznél. *Esztergom és Vidéke* 1930. augusztus 31.
- 1930 A Babits-kúrián. *Esztergom és Vidéke* 1930. október 12.
- 1932 Esztergom melegforrásai. *Hidrológiai Közöny* 1932(1)82–84.
- 1933 Egy esztergommegyei festő sikere. *Esztergom és Vidéke* 1933. június 25.

- 1933 Vasárnap délután... *Esztergom* 1933. december 10.
 1934 Babits Mihály érme. *Esztergom* 1934. március 11.
 1934 Újabb gondolatok az esztergomi szabadtéri színját-száshoz. *Esztergom* 1934. augusztus 26.
 1934 Művészeti kiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1934. szeptember 7.
 1934 Östehetség. *Esztergom* 1934. szeptember 8.
 1934 Az esztergomi vár művészettörténeti jelentőségéhez. *Esztergom* 1934. szeptember 26.
 1934 Az östehetség és mecénása. *Esztergom és Vidéke* 1934. október 7.
 1934 A XX. század festőművészetéről. *Esztergom* 1934. október 14.
 1935 Az Einczinger-család története. Az esztergomi szülőház kétszáz éves fennállásának emlékére. *Esztergom*, Laiszky János Könyvnyomdája.
 1937 Jegyzetek a Bajor-Bayer képkiállításról. *Esztergom és Vidéke* 1937. december 2.
 1938 István király az ismeretlen ember, élettársai és emlékei. *Esztergom Évlapjai* 1938(1-2)110–117.
 1941 Babits emlékének. *Esztergom Vármegye* 1941. december 4.
 1942 Esztergomi jegyzetek. *Esztergom Vármegye* 1942. szeptember 17.
 1942 Babits vendégei. *Esztergom Vármegye* 1942. december 24.
 1946 Bevezető. Nyerkesi János festőművész kiállítása. Nyerkesújfalú, Viscosa-gyár. (Katalógus)
 1990 Művészetek a vármegyében. *Limes* 1990(1)41–44.
 2004 A szenttamási kálvária szobrai. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 8.

ERDÉLYI JÁNOS GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1949. július 20. – Esztergom, 2014. február 10.)

Tanulmányait esztergomi szabadiskolákban és 1977 és 1982 között a mártélyi amatőr alkotótáborban végezte. Mestere Kóthay Ernő, Novák Lajos és Fodor József volt.

1969 óta élt Esztergomban. 1973 óta volt kiállító művész. A Labor MIM alkotócsoporthoz (1980-tól) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1975 Népművelési Intézet oklevele
- 1977 Népművelési Intézet oklevele
- 1978 Népművelési Intézet oklevele
- 1978 Kulturális Minisztérium oklevele
- 1980 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1980 Vasas Tárlat, I. díj, Dunaújváros
- 1981 Téli Tárlat, I. díj, Szeged
- 1980 Komárom Megyei Tanács művészeti ösztöndíja
- 1986 Komárom Megyei Tanács művészeti ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

- 1978 Dorog
- 1979 Pilismarót
- 1981 Esztergom, Labor MIM Kultúrháza
- 1986 Esztergom, Művelődési Központ Galériája
- 1994 Esztergom, Sugár Galéria
- 1994 Pilismarót, Községháza

Bibliográfia:

- 1978 -ez-: - kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1978. december 7.
- 1981 Baranyi Ferenc: Bevezető. ~ festőművész kiállítása. Esztergom, Labor MIM Kultúrháza. (Katalógus)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

FARAGÓ JÓZSEF (FRANKL JÓZSEF, FRÄNKL JÓZSEF) GRAFIKUS MŰVÉSZ

(Esztergom, 1866. – Berlin (Németország), 1906. szeptember 2.)

Elvégezvén az esztergomi főgimnáziumot 1886-ban Münchenben Hollósy Simon magániskolájának hallgatója volt, majd 1887–1888-ban Herterich Ludwig növendéke, Lyka Károly osztálytársa volt. 1889-ben Párizsban William-Adolph Bouguereau iskolájában tanult.

1892 és 1894 között Amerikában élt és dolgozott, majd visszatért Budapestre. 1903-ban ismét Münchenbe ment, ahol rézkarcot tanult az Akadémián és festőiskolát nyitott Walter Firlé-vel. 1904-től, életének utolsó éveiben Berlinben dolgozott, ahol a *Berliner Illustrirte*-nek, az *Ulk*-nak és a *Lustige Blätter*-nek volt munkatársa. 1894-től az *Üstökös*, majd 1901 végéig a *Borsszem Jankó* című élclap művészeti vezetője, az *Új Idők*, majd a *Kakas Márton* című lap munkatársa volt. Műveivel 1899 óta szerepelt kiállításokon. A Nemzeti Szalon válsztmányi tagja volt (1903-tól).

Díjak, ösztöndíjak:

1888 A Képzőművészeti Akadémia tanév végi tárlata, dícséret, München (Németország)

Egyéni kiállítások:

1895 Budapest, Nemzeti Szalon

1896 Budapest, Nemzeti Szálloda

1903 Budapest, Lipótvárosi Kaszinó

Emlékkiállítások:

1906 Berlin (Németország), Berliner Tagblatt

1906 Berlin (Németország), Gurlitt Művészeti Szalon

1906 Budapest, Könyves Kálmán Művészeti Szalon

2001 Dorog, Dorogi Galéria (Egerváry Potemkin Ágost műveivel)

2012 *Így éltek ti, Karikatúrák a Borsszem Jankóból*, Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Szeged, Móra Ferenc Múzeum

Bibliográfia:

1886 Kozma Andor: –. A Hét 1886. 862–863.

1887 Művésznövendék. *Esztergom és Vidéke* 1887. július 24.

1896 –y: –. *Esztergom és Vidéke* 1896. december 13.

1901 – karikatúráinak kollektív kiállítása. III. terem 191–417 sorszámgig. A Nemzeti Szalon téli kiállításának katalógusa. Budapest, 1901, Nemzeti Szalon kiadása.

1903 Cs. H.: A mi jó barátaink külföldön. *Pesti Napló*, 1903. augusztus 2.

1906 –kiállítás Berlinben. *Esztergom és Vidéke* 1906. január 11.

1906 – öngyilkossága. *Budapesti Hírlap* 1906. szeptember 4.

1906 – utolsó órái. *Esztergom és Vidéke* 1906. szeptember 8.

1906 Öngyilkos esztergomi művész. *Esztergom és Vidéke* 1906. szeptember 6.

1906 –. *Esztergomi Lapok* 1906. szeptember 18.

1906 – hagyatékának kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 1906. december 25.

1906 Malonyai Dezső: – művészi hagyatéka. *Budapesti Hírlap* 1906. december 29.

1907 Dömötör István: – – In memoriam. *Művészet* 1907. 30–32.

1908 Borovszky Samu (szerk.): *Magyarország vármegyéi és városai. Esztergom vármegye*. Budapest, Országos Monográfiai Társaság. 136–137.

1912 Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián 1824–1890. *Magyar Művészet* 1912(5)178–188.

1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 225.

1929 Újvári Péter (szerk.): *Magyar zsidó lexikon*. Budapest.

1937 Elek Artúr: Az újabb magyar grafikai művészet. *Magyar Művészet* 1937(7-8)201–228.

- 1959 Dévényi Iván: Esztergom szülötte. Esztergom, München, Párizs, Pest. *Dunamente* 1959(37)2.
- 1966 *Művészeti Lexikon. 2. kötet. F-K*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 21.
- 1966 Dévényi Iván: ~. *Új Ember* 1966. június 9.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1981 Németh Lajos (szerk.): *Magyar művészet 1890–1919*. I–II. kötet. Budapest, Akadémiai Kiadó. 131, 264, 268, 269, 310, 453.
- 1982 Lyka Károly: Közönség és művészet a századvégen. *Magyar művészet 1867–1896*. 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 16, 43, 77.
- 1982 Lyka Károly: *Magyar művészet Münchenben. Magyar művészet 1867–1896*. 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 6, 65, 73, 77, 78.
- 1984 Szelesi Zoltán: A szegedi múzeum rajzművészeti gyűjteménye. *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve* 1980/81. 1
- 1986 Kaposi Endre: Egy rajzoló emlékére. Esztergomi arcképcsarnok. *Esztergom és Vidéke* 1986. március.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 162.
- 1990 Csók István: *Emlékezéseim*. Budapest, Akadémia Kiadó.
- 1990 Földes Vilmos: Egy élclaprajzoló Esztergomból. (~, 1866–1906.) *Művészeti Műhely* 1990(1)11–12.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatahánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet.
- 1993 Kaposi Endre: Egy rajzoló emlékére – (1866–1906). *Limes* 1993(3-4)135–137.
- 1994 Réti István: A nagybányai művésztelep. Budapest, Kulturtrade Kiadó Kft. 116–117.
- 2001 Bodri Ferenc: *Megkésett ajánlólevél. – 1866–1906*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete.
- 2001 Kaposy Miklós (szerk.): *Humorlexikon*. Budapest, Tarsoly Kiadó. 75.
- 2001 Nagy Tibor: Megkésett emlékezősek. *Esztergom és Vidéke* 2001. október 11.
- 2001 Kaposi Endre: Egy könyv margójára. Gondolatok a „Megkésett emlékezősek” című kötetről. *Esztergom és Vidéke* 2001. október 31.
- 2002 Wehner Tibor: Két elfeledett esztergomi művész. Egervány Potemkin Ágost és – kiállítása. *Új Művészet* 2002(1)41.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 250.
- 2008 Gyöngy Kálmán: *Magyar karikatúristák adat- és szignórája. Karikatúristák, animációs báb- és rajzfilmek, illusztrátorok, portrérajzolók*. Budapest, Abra KKT. 58–59.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 25, 109.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)22.
- 2009 Révész Emese: Csók István: Báthory Erzsébet (1895). Egy „Mestermű” fogadtatása és utóélete. *Művészettörténeti Értesítő* 2009(2)298, 299.
- 2012 Mélyi József: A karikatúrák kora. *artmagazin* 2011(5)52–56.
- 2013 Révész Emese: Faragó szemléje. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest. *Műértő* 2013(1)7.
- 2014 Hessky Orsolya: ~ művészeti karikatúrái a Borsszem Jankóban. *Tanulmányok Budapest Múltjából* 2014(39)239–248.
- 2016 Csók István (1865–1961) *Emlékezéseim*. (Szerk. Révész Emese.) Budapest, Magyar Képzőművészeti Egyetem. 22, 24, 35, 49, 51, 54, 55, 56, 65, 66, 71, 73, 74, 123, 124, 131, 132, 138, 139, 141, 148, 160.

Publikációk:

- 1901 *Mindentudó képeskönyv*. Budapest, Wodianer Fülöp nyomda és kiadó.

FUCHS HAJNALKA (KONTULYNÉ FUCHS HAJNALKA, KONTULY BÉLÁNÉ) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1903. június 24. – Törökbálint, 1999. július 12.)

A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán Kontuly Béla évfolyamtársaként végezte tanulmányait. Mestere Vaszary János volt.

1929-ben Esztergomban kötött házasságot Kontuly Béla festőművésszel. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól 1928-ig), rendes tagja (1928-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1928 Lord Rothermere iparművészeti nagydíj, Múcsarnok, Budapest

1928–1930 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)

1933 Világkiállítás, Bronzérem, Milánó (Olaszország)

Egyéni kiállítások:

1923 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Holló Kornéllal)

Emlékkiállítás:

2013 Balatonalmádi, Pannonia Művelődési Ház (Molnár C. Pál és Kontuly Béla műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

1927 Esztergom, Szent Péter és Pál Belvárosi római katolikus templom, Mária kápolna, *ornamentális díszítés* (megsemmisült)

1946 Budapest, XI. Albertfalva tér 1. Albertfalvai Szent Mihály templom, *üvegablak az Eucharisztikus Világkongresszus emlékére*

1950 Budapest II., Tövis utca 1/a., Kapisztrán Szent János római katolikus templom, *üvegablakok*

1953 Budapest, XIV., Thököly út 58. Rózsafüzér királynéja római katolikus templom, *üvegablakok*

1953 Budapest XIV., Thököly út 58., Rózsafüzér királynéja római katolikus templom urnatemetője, *üvegablakok*

1954 Budapest XIX., Kós Károly tér 16., Kispeszt-Wekerletelepi Munkás Szent József plébániatemplom szentélye, *Krisztus feltámadása üvegablak*

1956 Salgótarján, Munkás Szent József plébániatemplom, mellékkápolnák, *üvegablakok*

1970 körül, Budapest II., Margit körút 23., Országúti Szent István Vértanú-templom, *Szent Ferenc életét ábrázoló üvegablakok*

Bibliográfia:

1923 Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom és Vidéke* 1923. december 2.

1923 B. K.: Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1923. december 8.

1923 Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1923. december 12.

1923 Képzőművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1923. december 13.

1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.

1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. (1-2)117–121.

1925 Akt a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 23.

1925 Milyen művészi kép való a faluszövetségi kiállításokra? *Esztergom*, 1925. szeptember 27.

1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.

1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.

1927 Új freskókat festenek az esztergomi belvárosi templomban. *Budapesti Hírlap* 1927. szeptember 6.

- 1927 Er: Új festmények a belvárosi templomban. *Esztergom* 1927. október 9.
- 1927 Er: A városi kegyúri templom új díszei. *Esztergom és Vidéke* 1927. október 9.
- 1928 Kitüntetett művészek. *Esztergom* 1928. május 27.
- 1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.
- 1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 110, 128.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). In: *Esztergom Évlapjai* 1983. 227, 238, 240, 241, 253.
- 1987 P. Szűcs Julianna: *A római iskola*. Budapest, Corvina Kiadó. 13, 79, 123.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148, 424.
- 2003 Tóth Sándor: Róma és Pannonia hűségében. *Új Ember* 2003. december 21–28.
- 2004 Tóth Sándor: Kontuly Béla centenáriumi kiállítása. *Új Ember* 2004. február 1.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. In: *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 15, 16, 22, 23, 40.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)23.
- 2013 Nyárádi Anna-Mária: *Kapisztrán Szent János templomigazgatóság*. In: Beke Margit (szerk.): *A katolikus Budapest*. Budapest, Szent István Társulat. I. kötet. 232.
- 2013 Katus László: *Kispest-Wekerle-telepi Szent József Plébánia*. In: Beke Margit (szerk.): *A katolikus Budapest*. Budapest, Szent István Társulat. II. kötet 1018.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 5–6.

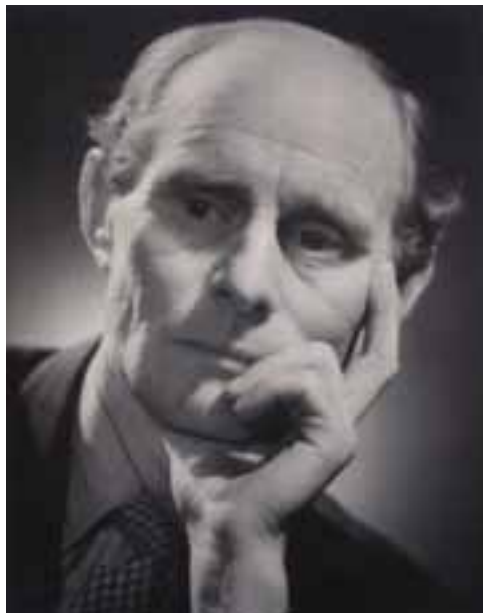
Fuchs Hajnalka és Kontuly Béla

GADÁNYI JENŐ FESTŐMŰVÉSZ

(Budapest, 1896. március 27. – Budapest, 1960. február 29.)

1920 és 1923 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Vaszary János volt.

Budapesten, időközben 1946 és 1953 között Békásmegyeren élt. A két világháború között, 1929-től az Iparostanonc Iskola, 1946 és 1948 között a Magyar Iparművészeti Főiskola tanára volt. 1947-ben Kiss Zoltán szobrászművésszel Képzőművészeti Szabadiskolát indított Budapesten. Háttérbe szorításának időszakában Esztergomban először 1954. májusában szerepelt műveivel a Mucsi András művészettörténész által a Völgyessy Ferenc-gyűjteményből a Fürdő Szállóban rendezett kiállításon, majd néhány hónappal később nyílt meg önálló kiállítása a Magyar–Szovjet Baráti Társaság helyiségében. Egy évvel később a Keresztény Múzeumban szerepeltek képei azon az önálló tárlaton, amelyet maga a művész nyitott meg, majd 1959-ben ugyanitt jelentkezhetett önálló kollekcióval. Ezen előzményeket követően 1977-ben hagyatékának egy jelentős része a család ajándékaaként a város, illetve az esztergomi Balassa Bálint Múzeum tulajdonába került, de a művek állandó bemutatásának terve napjainkig sem valósult meg. A Szinyei Társaság, a Képzőművészek Új Társasága (1927-től) és az Új Művészek Egyesülete (1927-től), a Munka Kör (1930-tól), az Európai Iskola és az Elvont Művészek Csoportja (1945-től 1949-ig) és a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1959-től) tagja volt. 1992 óta emlékéit a Gadányi Jenő Művészeti Alapítvány gondozza.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1921 Szinyei Társaság Kálmán-féle szünidei tanulmányi ösztöndíj
- 1925 KUT kiállítás, Szinyei Társaság díja
- 1928 UME kiállítás, Janina gyár festészeti díja
- 1935 Magyar Képzőművészeti Főiskola fővárosi ösztöndíja
- 2016 Esztergom Város Díszpolgára (posztumusz)

Egyéni kiállítások:

- 1927 Frankfurt am Main (Németország), Galerie Goldschmidt
- 1930 Budapest, Tamás Galéria (Ráfael Győző Viktorral)
- 1931 Budapest, Kovács Ákos Szalon (G. Lázár Ilonával)
- 1935 Budapest, Tamás Galéria
- 1936 Párizs (Franciaország) (Hincz Gyulával és Kelemen Emillel)
- 1941 Budapest, Ernst Múzeum
- 1943 Budapest, Ernst Múzeum
- 1947 Budapest, Pán Imre Művészboltja
- 1948 Budapest, Ernst Múzeum
- 1950 k. Budapest, Tamás Galéria
- 1954 Esztergom, Magyar–Szovjet Baráti Társaság
- 1955 Esztergom, Keresztény Múzeum
- 1957 Budapest, Ernst Múzeum
- 1957 Kaposvár, Rippel-Rónai Múzeum
- 1958 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
- 1959 Esztergom, Keresztény Múzeum

Emlékiállítások:

- 1961 Párizs (Franciaország), Galerie Lambert
 1963 Budapest, Dürer Terem
 1964 Esztergom, Keresztény Múzeum
 1967 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 1967 Debrecen, Déri Múzeum
 1967 Nyíregyháza, József Attila Művelődési Ház
 1973 Miskolc, Miskolci Galéria
 1975 Székesfehérvár, István Király Múzeum
 1978 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1979 Esztergom, Művelődési Központ
 1980 Eger, Dobó István Vármúzeum, Országos Akvarell Biennálé
 1981 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1981 Esztergom, Vármúzeum
 1981 Esztergom, NIM Továbbképző Központ
 1981 Debrecen, Déri Múzeum
 1981 Szentés, Művelődési Központ
 1982 Pápa, Jókai Mór Művelődési Központ
 1983 Tatabánya, Kernstok Terem
 1983 Győr, Xántus János Múzeum
 1983 Ajka, Nagy László Művelődési Központ
 1984 Dömös, Dömösi Galéria
 1985 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1985 Nagykánizsa, Hevesi Sándor Művelődési Központ
 1986 Budapest, Fészek Galéria
 1986 Budapest, Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza
 1986 Szentendre, Szentendrei Képtár
 1986 Tihany, Tihanyi Múzeum
 1988 Szob, Börzsöny Múzeum
 1990 Budapest, Vigadó Galéria
 1990 Pápa, Somogyi József Galéria
 1992 Budapest, Alkotmánybíróság
 1992 Drégelypalánk, Kiállítóház
 1993 Szentés, Móríc Zsigmond Művelődési Központ
 1996 Esztergom, Duna Múzeum
 1998 Budapest, Symposion Társaság Klubja
 1998 Vaja, Vay Ádám Múzeum
 1998 Gyula, Dürer Terem
 2000 *Merítés a KUT-ból IV.*, Budapest, Haas Galéria
 2001 Budapest, Haas Galéria
 2001 Veszprém, Művészetek Háza
 2001 Budapest, Helikon Könyvesház
 2002 Budapest, Hegyvidéki Kortárs Galéria
 2003 Esztergom, Keresztény Múzeum
 2004 Budapest, Kassák Múzeum és Archívum
 2007 Szentendre, Szentendrei Képtár
 2008 Esztergom, El Greco Galéria
 2008 Budapest, Ökológium-Artgaléria
 2009 Budapest, XII. kerületi Művelődési Központ
 2010 Vác, Credo-ház
 2010 Budapest, Magyar Írószövetség
 2010 Budapest, KÖH Pince Galéria
 2011 Budapest, Artotéka
 2015 Budapest, Ráday utcai Filmesház
 2016 *Szokrális természet*, Budapest, Hereditas Galéria

- 2016 Budapest, G12 Kiállítóhely
 2016 Esztergom, Vármúzeum
 2017 *Képvilág – Világkép – művészetében*, Budapest, Műcsarnok.

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Kassák Múzeum
 Budapest, Budapesti Történeti Múzeum/Kiscelli Múzeum
 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Debrecen, Déri Múzeum
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Esztergom, Keresztény Múzeum
 Győr, Xántus János Múzeum
 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
 Székesfehérvár, Városi Képtár-Deák Gyűjtemény
 Szombathely, Szombathelyi Képtár

Bibliográfia:

- 1928 Herczeg Zoltán: Vaszary János és az UME kiállítása a Hagen-szövetségben. *Vasárnap* 1928. január 15.
 1930 (f. g.): Ráfael Viktor és – kiállítása. *Pesti Hírlap* 1930. február 16.
 1930 M. V.: Két fiatal festő bemutatkozása a Tamás Galériában. *Nemzeti Újság* 1930. február 16.
 1930 e. a.: – és Ráfael Viktor. *Újság* 1930. február 16.
 1932 Rátky Zoltán–Strazimir Oszkár (szerk.): *A magyar legújabb kor lexikona 1919–1932*. Budapest.
 1935 (f. j.): – kiállítása. *Pesti Hírlap* 1935. április 27.
 1935 (á.): – kiállítása. *Budapesti Hírlap* 1935. április 28.
 1935 (m-i.): – kiállítása. *Magyarország* 1935. április 28.
 1935 Antal József: – gyűjteményes kiállítása. *Független Kritika* 1935(5)4–5.
 1935 Elek Artúr: – festményei. *Újság* 1935. május 2.
 1935 M. V.: – festményei. *Nemzeti Újság* 1935. május 3.
 1936 K. B.: Nemzeti Szalon. KUT Kiállítás. *Független Kritika* 1936(3)5.
 1941 (e. a.): Két kiállítás – Öt művész. *Újság* 1941. március 12.
 1941 (f. j.): Négy festő és egy szobrász az Almássy-Teleki Éva művészeti intézetben. *Pesti Hírlap* 1941. március 18.
 1941 Kassák Lajos: Négy festő kiállítása. *Kelet Népe* 1941. április.
 1942 Kassák Lajos: *Vallomás tizenöt művészről*. Budapest. 81–88.
 1943 Szegi Pál: Öt festő és egy szobrász a gróf Teleki Éva művészeti intézetben. *Magyar Csillag* 1943(5)630.
 1943 Gachot, Francois: Öt festő és egy szobrász. *Jelenkor* 1943. június.
 1943 Lyka Károly: Öt festő és egy szobrász. *Új Idők* 1943(21)
 1945 Kállai Ernő: *Cézanne és a XX. század konstruktív művészete*. Budapest, Anonymus.
 1946 Kállai Ernő: *Műteremsarok – , Jövendő* 1946. március 14.
 1946 Rabinovszky Máriusz: *Képzőművészet. Európai Iskola. Magyarok* 1946(1)300.
 1946 H. B.: Az Európai Iskola kiállítása. *Diárium* 1946(1-3)63–64.

- 1946 Kassák Lajos: Két kiállításról. *Új Idők* 1946. március 30.
- 1947 Rabinovszky Máriusz: Kiállítások. *Magyarok* 1947(1)72.
- 1947 Pogány Ö. Gábor: A magyar festészet forradalmái. Budapest, Officina.
- 1947 Kassák Lajos: Képzőművészetünk Nagybányától napjainkig. *Alkotás* 1947. október 15.
- 1947 Pekár Dagmar: – a festő számára az egyetlen lehetőség menni és küzdeni. *Színház* 1947. október 21.
- 1948 Kállai Emő: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus.)
- 1948 Székely Zoltán: Vedres Márk szobrai és – képei. *Üggetlen Magyarország* 1948.
- 1948 Ujvári Béla: Budapesti kiállítások. – *Magyar Művészet* 1948(4)195.
- 1948 Pogány Ö. Gábor: – kiállítása. *Szivárvány* 1948. április 17.
- 1957 Murányi-Kovács Endre: – kiállítása. *Hétfői Hírek* 1957. június 10.
- 1957 Artner Tivadar: – kiállítása. *Esti Hírlap* 1957. június 29.
- 1957 Haits Géza: –. *Vigília* 1957(9)253–254.
- 1958 – budapesti festőművész kiállítása. *Dunántúli Napló* 1958. február 11.
- 1958 Körner Éva: – műtermében. *Műterem* 1958(4)16–19.
- 1959 Pogány Ö. Gábor: *Magyar festészet a XX. században*. Budapest, Képzőművészeti Alap.
- 1959 (D. I.): – esztergomi kiállítása. *Dunamente* 1959. június 20.
- 1959 Dévényi Iván: Két esztergomi kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1959. július 8.
- 1959 Dévényi Iván: – kiállítása Esztergomban. A San Marco-gyűjtemény porcelánjainak kiállítása. Modok Mária kiállítása Esztergomban. *Vigília* 1959(7)436–437.
- 1960 Supka Magdolna: –. *Művészet* 1960(1)23–24.
- 1960 H. G.: –. *Evangélikus Élet* 1960. március 27.
- 1960 Dévényi Iván: In memoriam –. *Vigília* 1960(4)250.
- 1960 Körner Éva: –. *Művészettörténeti Értesítő* 1960(4)304–313.
- 1960 Dévényi Iván: –ról. *Vigília* 1960(10)628–629.
- 1961 Bálint Endre: Bevezető. *Exposition – Galérie Groupe Saint-Luc*, Paris, 30. nov. 12. dec. 1961. (Katalógus)
- 1961 Dévényi Iván: –emlékest. *Vigília* 1961(5)310.
- 1961 Körner Éva: –. *Magyar Építőművészet* 1961(6)61–62.
- 1962 Körner Éva: –. *The New Hungarian Quarterly* 1963.
- 1963 (S. M.): – grafikai. *Magyar Nemzet* 1963. december 8.
- 1963 L-y S-r: Múzeumi séták (VI.) *Népművelés* 1963. december.
- 1965 Gadányi Jenőné: *Így történt (életrajzi regény)*. Budapest, Magvető Kiadó.
- 1965 Rác István: –. Budapest, Corvina Kiadó.
- 1965 Körner Éva: –. *Acta Historiae Academiae Scientiarum* 1965(3-4)321–347.
- 1965 Dévényi Iván: Művészeti krónika. Rác István –monográfiájáról. *Vigília* 1965(8)501.
- 1966 *Művészeti Lexikon*. 2. kötet. F–K. Budapest, Akadémiai Kiadó. 170.
- 1966 Dévényi Iván: Monográfiák XX. századi magyar festőkről. Rác István – monográfiájáról. *Jelenkor* 1966(1).
- 1966 Dévényi Iván: Képzőművészet. Gadányi Jenőné: *Így történt* című könyvéről. *Vigília* 1966(3)197–198.
- 1967 *Magyar életrajzi lexikon* I. köt. Budapest. 561–562.
- 1967 B. Supka Magdolna: Bevezető. – *festőművész emlékkiállítása*. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus)
- 1967 Dévényi Iván: –. *Látóhatár* 1967(3-4)375–378.
- 1967 (bozóky): Hungarian painter's posthumous one-man show. *Daily News* 1967. június 6.
- 1967 Szabó György: Reflexiók. *Élet és Irodalom* 1967. június 17.
- 1967 Havas Lujza: – emlékkiállítása. *Népszava* 1967. június 18.
- 1967 Perneczky Géza: – emlékkiállítás a Nemzeti Galériában. *Magyar Nemzet* 1967. június 22.
- 1967 M. Kiss Pál: Hazai kiállítások. – emlékkiállítása. *Látóhatár* 1967(7-8)741.
- 1967 Furkó Zoltán: Kamatoztatható örökség. (– műveiről). *Kortárs* 1967(8)1341–1342.
- 1967 Dévényi Iván: –emlékkiállítás. *Vigília* 1967(9)634–635.
- 1967 Dévényi Iván: – oeuvre-austellung. *Budapester Rundschau* 1967. szeptember 1.
- 1967 Kerékgyártó István: – emlékkiállítása a Déri Múzeumban. *Alföld* 1967(12)81–82.
- 1968 Haits Géza: –. *Jelenkor* 1968(4)336–338.
- 1968 Kerékgyártó István: – festőművész emlékkiállítása. *The New Hungarian Quarterly* 1968. 29. 189–192.
- 1968 Bozóky Mária: – grafikai. *Magyar Műhely* 1968(30)46–54.
- 1970 Bozóky Mária: – grafikai. *Művészettörténeti Értesítő* 1970(3)203–222.
- 1971 Dévényi Iván: Jegyzetek –ről. *Életünk* 1971(1)26–27.
- 1972 Csomor Tibor: *Magyarország honismereti bibliográfiája* I. Budapest. 202, 203, 204, 526, 793, 826, 885, 912, 945.
- 1973 Végvári Lajos: Bevezető. – *festőművész emlékkiállítása*. Miskolc, Miskolci Galéria. (Katalógus)
- 1973 Dévényi Iván: –. *Műgyűjtő* 1973(1)19–20.
- 1973 Csutorás Annamária: – kiállítása. *Észak-Magyarország* 1973. május 31.
- 1973 Horpácsi Sándor: Még egyszer –ről. *Déli Hírlap* 1973. július 9.
- 1973 D. I.: – festőművész emlékkiállítása Miskolcon. *Vigília* 1973(9)643–644.
- 1973 Dévényi Iván: Az Európai Iskola kiállítása Székesfehérvárott. *Vigília* 1973(12)853–855.
- 1974 Dévényi Iván: –. *Művészet* 1974(7)26–27.
- 1975 Kovalovszky Márta: Bevezető. – *festőművész emlékkiállítása*. Székesfehérvár, István Király Múzeum. (Katalógus)
- 1975 Tóbiás Áron: – műhelyére emlékezve. *Tükör* 1975. április 8.
- 1975 Dévényi Iván: Unfaithful Faithfulness of – Retrospective in the King Stephen's Museum in Székesfehérvár. *The New Hungarian Quarterly* 1975. 60. 198–200.
- 1976 Dévényi Iván: Nyolcvan éve született –. *Tolna Megyei Népszáság* 1976. március 28.
- 1976 Lánosz Sándor: – *Élet és Tudomány* 1976. május 7.
- 1977 Jelentős művészi hagyatékval gazdagodik megyénk. *Dolgozók Lapja* 1977. október 14.
- 1977 –gyűjtemény Esztergomban. *Népszabadság* 1977. október 14.

- 1978 Mucsi András: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1978 Heitler László: – festőművész emlékkiállítás. Népszava 1978. január 28.
- 1979 Kaposi Endre-Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos-Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 150–168.
- 1979 Bodri Ferenc: Az esztergomi modern gyűjtemény helyzete és tervei. *Művészet* 1979(5)27–29.
- 1979 Heitler László: – művei Esztergomban. *Új Forrás* 1979(5)61–64.
- 1981 Heitler László: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Szentes, Móricz Zsigmond Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1981 Hárs Éva-Romváry Ferenc: *Modern Magyar Képtár*. Budapest.
- 1981 –csol-: Grafikák Esztergomban. – gyűjteményes kiállítás. *Dolgozók Lapja* 1981. június 18.
- 1981 H. L.: – műveiből – Emlékkiállítás Esztergomban. *Napló* 1981. július 9.
- 1981 Heitler László: – grafikái. *Népszava* 1981. július 17.
- 1981 Sz. Kürti Katalin: „A festészet mérnöke”. – emlékkiállítás a Déri Múzeumban. *Hajdú-Bihari Napló* 1981. szeptember 9.
- 1981 csolnoki: –képek a Vármúzeumban. *Dolgozók Lapja* 1981. október 4.
- 1981 Wehner Tibor: – emlékkiállítás. (Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, 1981. június-július.) *Művészet* 1981(11)56.
- 1982 – Tizenhét grafika. (Bev. Sík Csaba.) Budapest, Corvina Kiadó.
- 1982 Heitler László: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Pápa, Jókai Mór Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1982 György Péter-Pataki Gábor: Kommentár a láthatatlan Symposionhoz. (Szellemi életünk vitája – 1947-48). *Ars Hungarica* 1982(1)115–140.
- 1982 Heitler László: –emlékkiállítás Pápán. *Napló* 1982. január 20.
- 1982 Heitler László: Képzőművészeti kiállítások. *Új Forrás* 1982(2)32–39.
- 1982 Heitler László: – grafikái – Mappa Sík Csaba vezetőjével. *Népszava* 1982. november 17.
- 1982 Lukácsy Sándor: – albuma. *Magyar Nemzet* 1982. november 21.
- 1983 Heitler László: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1983 Heitler László: Művész és tanár: –. *Rajztanítás* 1983(2)20–26.
- 1983 Bodri Ferenc: – és Kassák. *Művészet* 1983(3)17–21.
- 1983 Heitler László: Szibilla a XX. században. –: Látnok. *Művészet* 1983(3)9–16.
- 1983 Szurómi Pál: Határmezsgyén. *Művészet* 1983(3)22–25.
- 1983 Heitler László: – festőművész emlékkiállítás. *Dolgozók Lapja* 1983. március 12.
- 1983 Lukácsy Sándor: –kiállítás Győrött. *Műhely* 1983(6)78–79.
- 1983 Heitler László: Életmű felányékban – –ről és képeiről. *Nők Lapja* 1983. június 5.
- 1983 Heitler László: – emlékezete Ajkán. *Népszava* 1983. szeptember 6.
- 1983 Salamon Nándor: Művei élnek, híre növekvőben... – kiállítás Ajkán. *Napló* 1983. szeptember 8.
- 1984 Lukácsy Sándor: – ébresztése. *Új Írás* 1984(6)58.
- 1984 Gadányi Jenőné: Egy fiók tartalmából: –dokumentumok. *Új Írás* 1984(6)63–70.
- 1984 Heitler László: – emlékkiállítás Dömösön. *Dolgozók Lapja* 1984. július 1.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 76, 78, 137, 488, 534, 568, 571, 572, 589–591, 599; 330, 511, 935, 936, 1045, 1047.
- 1985 Lukácsy Sándor: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Nagykanizsa, Hevesi Sándor Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1985 Lukácsy Sándor: Művészete, mint a gyermekek arca. *Új Ember* 1985. február 17.
- 1985 Lukácsy Sándor: – emlékkiállítás Esztergomban. *Magyar Nemzet* 1985. szeptember 28.
- 1985 Heitler László: – képei. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. *Új Tükör* 1985. október 13.
- 1986 – festőművész emlékkiállítás. Szentendre, Szentendrei Képtár. (Katalógus)
- 1986 Mezei Ottó: Bevezető. *Gadányi Jenő festőművész emlékkiállítás*. Budapest, Fészek Galéria. (Katalógus)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. szeptember-október. *Új Forrás* 1986(1)58–62.
- 1986 Deim Pál: – festőművész kiállítása a Szentendrei Képtárban. (Kiállítás-megnyitó). *Pest Megyei Múzeumi Híradó* 1986(3–4)
- 1987 Lukácsy Sándor: –. *Vigilia* 1987(1)78–79.
- 1987 Láncz Sándor: – naplójáról. *Ars Hungarica* 1987(2)235–251.
- 1987 Kortársai –ről. (Közl: Heitler László). *Ars Hungarica* 1987(2)253–261.
- 1987 Bozóky Mária: –. (Egy kiállítás ürügyén.) *Művészet* 1987(3)28–31.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adatai. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 192–193.
- 1988 Lóska Lajos: Városi Képtár–Deák-Gyűjtemény Székesfehérváron. Budapest.
- 1988 Frank János: Tárlataink '57. *Élet és Irodalom* 1988. szeptember 30.
- 1990 György Péter-Pataki Gábor: *Az Európai Iskola és az elvont művészek csoportja*. Budapest. 82–85, 151–153, 180–182.
- 1990 Körner Éva: – művészetéről. *Kultúra és Közösség* 1990(4. avantgarde szám)88–92.

- 1990 Szegő György: Tájkompozíció. – emlékkiállítás. *Magyar Nemzet* 1990. december 21.
- 1991 Mucsi András: – és Esztergom. A *Magyar Nemzeti Galéria Évkönyve* 1991. 287–297.
- 1991 Pomogáts Béla: A magyar avantgárd második felbomlása. *Irodalomtörténeti Közlemények* 1991. 476–482.
- 1991 Heitler László: Festők félárnyékban. *Népszava* 1991. január 5.
- 1991 Mucsi András: Esztergomi jegyzetek egy kiállítás margójára. *Esztergom és Vidéke* 1991. február.
- 1991 Rainer Péter: A – életmű még mindig nem közkinccs. *Magyar Építőművészet* 1991(4)57.
- 1991 Szegő György: Tájkompozíció, – emlékezetére. *Magyar Építőművészet* 1991(4)57.
- 1991 Mezei Ottó: –. *Új Művészet* 1991(5)27–29.
- 1992 Lukácsy Sándor: Változatok a szabadságra. (–.) *Holmi* 1992(1)110–114.
- 1993 Mucsi András: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Szentes, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1993 Wehner Tibor: Bevezető – írásaihoz. *Új Forrás* 1993(3)65–66.
- 1993 Wehner Tibor: – előadása Vaszary János művészetéről. *Limes* 1993(3–4)23–32.
- 1994 Rába György: Egy király a sivatagban. –ről is. *Liget* 1994(12)10–14.
- 1996 f.: – (1896–1960). *Új Ember* 1996. május 26.
- 1996 Wehner Tibor: – és Esztergom, Esztergom és –. *Új Művészet* 1996(12)66–68.
- 1999 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, I. kötet. A–G. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 676.
- 1999 András Gábor–Pataki Gábor–Szűcs György–Zwickl András: *Magyar képzőművészet a 20. században*. Budapest, Corvina Kiadó Kft. 80, 81, 110, 128, 135, 140, 142, 275, 283.
- 1999 Bodri Ferenc: Egy arcél József Attila környezetéből. *Magyar Tudomány* 1999(8)962–967.
- 2000 Kopócsy Anna: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Budapest, Haas Galéria. (Katalógus)
- 2001 Kilián László (szerk.): *Egy fiók tartalma. – művészeti írásai, kritikák, újságcikkek művészeti eseményekről 1920-tól*. Veszprém, Arthouse könyvek.
- 2002 Knoll, Hans (szerk.): *A második nyilvánosság. XX. századi magyar művészet*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 51, 111, 122, 128, 143, 144, 146, 169, 193, 366, 371, 419, 429.
- 2003 *Elveszett lapok a XX. századi magyar művészet történetéből A Makarius-Müller gyűjtemény. – Lost Pages from the History of 20th-Century Hungarian Art. The Makarius-Müller Collection*. Pécs, Janus Pannonius Múzeum. (Katalógus).
- 2003 Kopócsy Anna: Van-e a helynek szelleme? – emlékkiállítás. *Új Művészet* 2003(7)20–21.
- 2003 Istvánffy Miklós: Megnyílt – festőművész kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 2003. október 30.
- 2004 Kieselbach Tamás (szerk.): *Modern magyar festészet 1919–1964*. Budapest. 11, 30, 31, 33, 554, 666–667, 672–677, 788.
- 2004 Csaplár Ferenc: Bevezető. – festőművész emlékkiállítás. Budapest, Kassák Múzeum és Archivum. (Katalógus)
- 2004 Jolsvai András: – és Kassák. *168 Óra* 2004(46)
- 2004 Rieder Gábor: – művei. Az avantgárd sodrában. *Pesti Műsor* 2004. 55.
- 2005 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírásai és kézijegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 45.
- 2005 Nagy Zoltán (szerk.): *A Városi Képtár-Deák Gyűjtemény katalógusa*. Székesfehérvár, Városi Képtár-Deák Gyűjtemény. 115–117.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévár A–K*. Budapest, decoART Könyvek. 298.
- 2006 Virág Judit–Törő István (szerk.): *A Dévényi Gyűjtemény*. Budapest, Mű-terem Galéria. 4, 5, 56, 60, 74, 85, 122, 126, 133, 136, 139, 153, 154, 159.
- 2006 Kaposi Endre: Emlékezés –re. *Esztergom és Vidéke* 2006. március 23.
- 2007 Dévényi Iván: *Arcképek a XX. század képzőművészetéből*. Budapest, Orpheusz. 215–218.
- 2007 Tóth Antal (szerk.): *A Szentendrei Régi Művésztelep*. Budapest, Corvina Kiadó Kft. 44, 45, 48, 52, 53, 54, 60, 61, 62, 64, 65, 67, 136, 160, 191, 197, 202.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)24–25.
- 2009 Wehner Tibor: Élmény – emlék – intellektus. – festőművész emlékkiállítás. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)12–13.
- 2009 Pótl Zoltán: A –terem meséje. Esztergom felfedezése, avagy a hely története. *Hídlap* 2009. március 28.
- 2010 (gm): Szakrális természet. *Vasárnapi Hírek* 2010. április 11.
- 2011 Szakolczay Lajos: Szakrális természet – – grafikái az Írószövetség Klubjában. *Hitel* 2011(2)
- 2013 Hann Ferenc: *A Sajna de Mahorkai vacsora. Válogatott művészeti írások és versek*. Budapest, Napkút Kiadó. 26, 104, 162, 191.
- 2013 Supka Magdolna: *A drámai groteszk*. Budapest, Napkút Kiadó. 203, 204, 273, 401, 404, 406, 423.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 28, 55, 157, 158, 160, 192, 421, 436, 514.
- 2014 Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Budapest, Corvina Kiadó. 136.
- 2014 Csizmadia Alexa: Tárlatvezető – a múltba. 1958. március. *Belső képek. Műértő* 2014(3)6.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)4–6.
- 2015 Horváth György: *A művészek bevonulása. A képzőművészet politikai irányításának és igazgatásának története 1945–1992*. Budapest, Corvina Kiadó. 12, 22, 197.

- 2015 Rainer Péter (szerk): *Gadányi. – (1896–1960) festőművész*. Budapest, – Művészeti Alapítvány.
- 2015 Szakolczay Lajos: *Nagybányától Picassóig. Válogatott művészeti írások*. Budapest, Célius Művészeti Alapítvány – Napkút Kiadó. 470, 555, 583.
- 2015 Kopócsy Anna: *Képzőművészek Új Társasága (1924–1950)*. Budapest, Corvina Kiadó. 41, 45, 48, 99, 111, 115, 116, 120, 140, 152, 176.
- 2016 Szakolczay Lajos: *Szakrális természet. – (grafikai az Artotékában.)* In: *Időlámpa. Ősszegyűjtött művészeti írások 2011–2013*. Budapest, Ráció Kiadó. 18–20.
- 2016 Wehner Tibor: *Kerámia, textil, üveg. Válogatott művészeti írások (1985–2010)*. Budapest, Napkút Kiadó. 98, 102.
- 2016 (Balajthy): *Emlékkiállítás – tiszteletére. Hegyvidék* 2016. május 3.
- 2017 Körmendi Anna: *Egy szenvedély története. Utam a kortárs művészethez. I. kötet 1989–2000. II. kötet 2000–2010*. Budapest, Körmendi Galéria. 148, 274.
- 2017 Csáji Attila: *A belső szabadság rendje. Egy hajdani fiatalember rácsodálkozása –re. Új Művészet* 2017(7)21–23.
- Publikációk:**
- 1935 Gondolatok a művészetről. *Független Kritika* 1935. május. 3.
- 1938 Absztrakt művészet. *Munka* 1938(60)2072–2074.
- 1944 Bevezető. *Vaszkó Erzsébet festőművész kiállítása*. Budapest, Alkotás Művészház. (Katalógus)
- 1957 Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus)
- 1957 Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Székesfehérvár, István Király Múzeum. (Katalógus)
- 1958 Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Pécs, Janus Pannonius Múzeum. (Katalógus)
- 1958 A rajzról. Bevezető. In: – *Rajzok*. Budapest.
- 1959 Bevezető. –. Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum–Történeti Múzeum.
- 1967 A szobrász és látogatója. *Vigília* 1967(1)19–22.
- 1969 Rembrandt és a mérsáros. *Magyar Nemzet* 1969. október 24.
- 1973 – *gondolatai a művészetről. – festőművész emlékkiállítása*. Miskolc, Miskolci Galéria. (Katalógus)
- 1978 – *feljegyzéseiből. Vigília* 1978(5)326–330.
- 1983 Részletek – *naplójából, művészeti feljegyzéseiből. Művészet* 1983(5)56–57.
- 1984 –: *Aforizmák, naplójegyzetek. Új Írás* 1984(6)70–76.
- 1993 Kedves Szerkesztő Úr! *Új Forrás* 1993(3)66–67.
- 1993 Gondolatok a művészetről. *Új Forrás* 1993(3)68–72.
- 1993 Naplórészletek. *Új Forrás* 1993(3)72–75.
- 1993 Jegyzetek a művészetről. *Új Forrás* 1993(3)76–78.
- 1993 Mi az absztrakt művészet? *Új Forrás* 1993(3)79–80.
- 2001 Kilián László (szerk.): *Egy fiók tartalma. – művészeti írásai, kritikák, újságcikkek művészeti eseményekről 1920-tól*. Veszprém, Arthouse könyvek.
- 2004 – *beszéde Kassák Lajos esztergomi kiállításán, Balassa Bálint Városi Könyvtár, 1959. június 9. – festőművész emlékkiállítása*. Budapest, Kassák Múzeum és Archivum. (Katalógus)
- Filmek:**
- 1961 Bak Imre: – *művészetéről*.

GERSTNER ISTVÁN (DR. ŠTEFAN GERSTNER) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1939. január 21. – Párkány, 2016. augusztus 23.)

Művészeti tanulmányait Bánsághi Vince műtermében kezdte, majd 1959 és 1964 között a nyitrai Pedagógiai Főiskolán szerzett diplomát, és ezután Pozsonyban és Prágában tanult. Mestere Bánsághi Vince, Ľudovit Jelenák és Lőrincz Gyula volt. 1977-ben művészetelméletből szigorlatozott, majd kandidátusi fokozatot szerzett.

Nyitrán, Prágában, Pozsonyban, majd 1989-től Párkányban élt. 1970-ben Prágában nyílt meg első önálló kiállítása. Párkány és környéke természeti szépségeit örökölte meg tájképein, stílusában a francia impresszionista és a magyar nagybányai festőiskola hagyományait követte. Könyvillusztrátori munkássága grafikai érdeklődését tanúsítja. A Szlovákiai Művészek Szövetsége (1980-tól), a Szlovákiai Képzőművészeti Alap (DIELO) (1963-tól), a Szlovákiai Képzőművészeti Unió (1980-tól) és az Esztergomi Művészek Céhe (2003-tól) tagja volt. A párkányi Városi Galéria és a Képzőművész Kör (1981-ben) alapításának egyik kezdeményezője, a Párkányi Alkotó Kör művészeti vezetője volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1989 Csehszlovákia Munkaéremrendje
2014 Pro Urbe Párkány

Egyéni kiállítások:

1970 Prága (Csehszlovákia), Fővárosi Galéria
1973 Pozsony, Városi Galéria, Život hetilap Kisgalériája
1979 Pozsony, Slovnaft Vállalat Kisgalériája
1979 Pozsony, Városi Galéria
1979 Nyitra, Kerületi Galéria
1979 Érsekújvár, Zmeták Ernő Művészeti Galéria
1979 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
1982 Pozsony, Cyprián Majerník Kiállítóterem
1982 Érsekújvár, Zmeták Ernő Művészeti Galéria
1982 Párkány, Pionír- és Ifjúsági Ház (Barta Gyulával)
1988 Tátrafüred, Állami Szanatórium
1989 Pozsony, Városi Galéria
1989 Pozsony, Pálffy-palota
1989 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
1989 Léva, Barsi Múzeum
1989 Révkomárom, Duna Menti Múzeum
1989 Párkány, Városi Művelődési Központ
1990 Bátorkeszi, Kultúrház
1991 Pozsony, Galéria vol'nej tvorby ARDAN
1991 Pozsony, Városi Művelődési Központ

1992 Bécs (Ausztria), Salon SINGER
1993 Léva, EVA Galéria
1994 Pozsony, Madách Galéria
1995 Prága (Cseh Köztársaság), D+Galéria
1996 Prága (Cseh Köztársaság), D+Galéria
1997 Pozsony, Živena Bratislava
1997 Nyitra, Kerületi Galéria
1998 Esztergom, Vármúzeum, Rondella
1999 Párkány, Városi Galéria
2000 Pozsony, Hotel Danube
2000 Pozsony, Fin-INTER a. s.
2001 Pozsony, Hotel Danube
2001 Pozsony, Szlovák Művészeti Szövetség
2001 Pozsony, Fin-INTER a. s.
2001 Ebed, Művelődési Ház
2001 Garamkövesd, Kultúrház
2002 Pozsony, Hotel Danube
2002 Pozsony, Szlovák Művészeti Szövetség
2002 Pozsony, Fin-INTER a. s.
2002 Varázslatos vizek, Esztergom, Duna Múzeum (Fucsár Józseffel és Varga Györggyel)
2003 Pozsony, Hotel Danube
2003 Pozsony, Szlovák Művészeti Szövetség
2003 Pozsony, Fin-INTER a. s.
2004 Párkány, Városi Galéria

2005 Pozsony, Dielo ART
 2005 Pozsony, Donner Galéria
 2009 Párkány, Városi Galéria
 2010 Révkomárom, Limes Galéria
 2014 Ipolyság, Simonyi Lajos Galéria
 2014 Párkány, Barta Gyula Galéria

Emlékiállítás:

2017 Párkány, Barta Gyula Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
 Érsekújvár, Zmeták Ernő Művészeti Galéria
 Nyitra, Állami Galéria
 Párkány, Barta Gyula Galéria
 Párkány, Városi Múzeum
 Pozsony, Szlovák Nemzeti Galéria
 Pozsony, Városi Galéria
 Révkomárom, Duna Menti Múzeum

Bibliográfia:

1970 L. B.: Látogatóban ~nál. A *Hét* 1970. június 14.
 1972 Mártonvölgyi László: ~ nyitrai kiállításának sikere. *Új Ifjúság* 1972(32)8.
 1973 ~ kiállítása. A *Hét* 1973. április 6.
 1975 -sig-: Garam menti mozaikok. A *Hét* 1975. május 16.
 1979 Bárkány Jenőné: A táj szépségének vonzásában. ~ képei. *Új Szó* 1979. február 27.
 1979 Petrik József: A szülőföld érintései. Beszélgetés ~nal. *Táborújság* 1979. március 15.
 1979 Mács József: A szülőföld vonzásában. A *Hét* 1979. március 31.
 1979 Nagy Kornélia: Elmúlás és újraéledés. (~ tájképei a Csallóközi Múzeumban.) *Új Szó* 1979. szeptember 6.
 1979 Csizsák Imre: A szülőföld ihlete. *Új Ifjúság* 1979(10)9.
 1979 Nagy Kornélia: ~. *Irodalmi Szemle* 1979(10) borító
 1979 Mészáros József: „Hadd tudják az utódok, milyen volt itten a táj.” A *Hét* 1979. október 6.
 1979 Mészáros József: ~ tárlata. *Új Ifjúság* 1979(37)8.
 1979 Mag Gyula: Séta a természetben. *Szabad Földműves* 1979(39)7.
 1981 Mag Gyula: Érdekes kiállítás. *Žitný Ostrova – Csallóköz Kulturális Figyelő* 1981. augusztus. 21.
 1982 Miklósi Péter: Táj és festő. A *Hét* 1982. január 30.
 1982 Varga Erzsébet: ~ tájképei. *Irodalmi Szemle* 1982(3)285–286.
 1982 (k): ~ kiállítása Bratislavában. *Új Szó* 1982. január 13.
 1982 A. Gály Tamara: A szülőföld vonzásában. ~ tárlata. *Új Szó* 1982. január 15.
 1982 Balogh György: Kiállítás a Czuczor Gergely napokon. A *Hét* 1982. május 1.
 1982 Németh István: Együtt a szülőföldön. Barta Gyula és ~ közös kiállításáról. *Új Szó* 1982. szeptember 28.
 1984 Nagy Kornélia: ~. A *Hét* 1984. január 20.
 1984 L. Németh: Iniciatíva štúrovských výtvarníkov. *Hlas Ľudu* 1984. november 16.
 1984 -er: Képzőművészek bemutatkozása. *Szabad Földműves* 1984. december 1.
 1985 Varga Erzsébet: ~ tájképei. *Irodalmi Szemle* 1982(3)285–286.

1987 Kalita Gábor: Együtt könnyebb ... *Szabad Földműves*, 1987. március 28.
 1989 (l): ~ kiállítása. *Új Szó* 1989. január 13.
 1989 Nagy Kornélia: ~ képeiről. A *Hét* 1989. január 20.
 1989 T. B.: Változó évszakok, változó tájak ~ kiállítása. *Új Szó* 1989. január 26.
 1989 Szuchy M. Emil: Egy festő vallomásai. *Új Szó* 1989. július 27.
 1992 Daniela, Mokušová: ~ ~ Dotyky s krajinou (diplomová práca), UK, Bratislava.
 1995 -Zalaba -: A Párkányi Városi Galéria tárlata Budapesten. *Heti Ifi*, 1995. január 25.
 2002 -thó: „Varázslatos vizek”. *Esztergom és Vidéke* 2002. július 4.
 2002 Oravec Ferenc: A színek világában. *Párkány és Vidéke* 2002. szeptember.
 2002 (ps): ~ „Színfoltok” a Zsolnay Galériában. *Esztergom és Vidéke* 2002. november 14.
 2003 -Ági -: Képzőművészeink ünnepe. *Párkány és Vidéke* 2003. június.
 2004 (l. M.): Érintések. ~ jubileumi kiállítása Párkányban. *Esztergom és Vidéke* 2004. szeptember 30.
 2006 15 éves az Esztergomi Művészek Céhe. Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria. (Katalógus, bev. Istvánffy Miklós.)
 2009 Oravetz Ferenc: A táj szerelme. ~ jubileumi tárlata. *Hídlap* 2009. január 17.
 2011 A húszéves Esztergomi Művészek Céhe. Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. (Katalógus)
 2013 Juhász Gyula: Állandó kiállítás nyílt városunkban. *Párkány és Vidéke* 2013(6)
 2014 ~életműve ~Érintések (Válogatás PhDr. ~archívumából.) (Szerk. Farkas Veronika.) Pro Art Danubii Polgári Társulás.
 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1850 – 1956 – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)9.
 2015 Lábik János: *Kapcsolatok Szlovákiában és Magyarországon*. In: Lábik János: A Párkányi Képzőművész Kör 25 éves tevékenysége és utóélete. Pilisvörösvár–Párkány, MBKKR–Csemadok Párkányi Szervezete. 10–14.
 2015 Bárdos István: A Párkányi Városi Képzőművész Kör 25 éves tevékenysége és utóélete. Pilisvörösvár–Párkány, MBKKR–Csemadok Párkányi Szervezete. 25–28, 35, 39, 43, 57, 60, 117.
 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

1964 *Szlovák gótikus táblafestészet*. Diplomamunka. Kézirat.
 1975 Szlovákia képzőművészete a szocialista realizmus útján. *Művészettörténeti Értesítő* 1975(8) 30–31.
 Az 1970-es évektől publikál, írásai a *Výtvarný život*, a *Művészet*, a *Hudožník*, és más napilapok, folyóiratok hasábjain jelentek meg. Rendszeres műsorral jelentkezett a rádióban is.

Filmek:

2014 ~: *Érintések*. Körzeti TV Esztergom.

GRÓH BÉLA FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1881. április 21. – Szombathely, 1954. február 18.)

1891-től Nyíregyházán – ahol ebben az időben bátyja, Gróh István rajztanárként működött – az Evangélikus Főgimnáziumban tanult. A Fővárosi Minta-rajziskolában 1896 és 1905 között végezte tanulmányait. Mestere Gróh István és Balló Ede volt. 1906-tól Gyulán rajztanárkodott, és emellett múzeumőrként gondozta a múzeum etnográfiai gyűjteményét. 1925-től Sopronban élt, ahol a Szent Benedek-rendi Szent Asztrik Gimnáziumban tanított. 1940 körül Szombathelyre költözött. Történelmi és bibliai tárgyú művekkel vett részt a soproni kiállításokon. A Békésmegyei Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat (1924-től) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1899 Országos Képzőművészeti Tanács ösztöndíja

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Kulturális és Örökségvédelmi Hivatal tervtára

*Közösségi megbízásra és magán**megrendelésre készített művek:*

- 1907 Nagyszeben, Zeykfalva, Őraljaboldogfalva római katolikus templomok falképeinek másolása (Gróh Istvánnal)
- 1911 Esztergom, Kálvária-kápolna, mennyezetfreskó, *ornamentika* (Gróh Istvánnal)
- 1912 Esztergom, Jópásztor-kápolna, *Utolsó ítélet, Szűz Mária zenélő angyalokkal és imádkozó főpappal, dr. Fehér Gyula* – falképek (Gróh Istvánnal)
- 1924 Gyula, Józsefvárosi római katolikus templom, *falképek* (Gróh Istvánnal)
- 1925 Békéscsaba, Belvárosi római katolikus templom, *Szent Antal életéből vett jelenetek* – falképek (Gróh Istvánnal)
- 1931 körül Szentkirály (Szombathely), Szent István tiszteletére szentelt templom, *stációképek*

Bibliográfia:

- 1899 Az esztergomi Edouard Cortés. *Esztergom és Vidéke* 1899. június 25.
- 1911 A Jó Pásztor- és a Kálvária-kápolna kifestése. *Esztergomi Friss Újság* 1911. július 24.
- 1911 Szabolcs: Kálvária kápolna kifestése. *Esztergom és Vidéke* 1911. augusztus 27.
- 1911 Kálvária templom kifestése. *Esztergomi Friss Újság* 1911. szeptember 3.
- 1912 Templomfestés. *Esztergom és Vidéke* 1912. augusztus 18.
- 1912 A „Jó Pásztor” kápolna kifestése. *Esztergomi Friss Újság* 1912. szeptember 1.
- 1913 Az Orbán-kápolna kifestése. *Esztergomi Friss Újság* 1913. február 20.
- 1962 Csatkai Endre: Sopron képzőművészete 1848–1948. *Soproni Szemle* 1962.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1981 Tóth Sándor: Szentkirály egyházában. *Új Ember* 1981. október 4.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 210.
- 1998 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészek lexikona.* Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány. 106.
- 2000 Erdmann Gyula–Merényi Metzger Gábor: Apor Vilmos Gyulán. Válogatott dokumentumok. I. A Gyulai Historia Domus Apor Vilmos által írt fejezete. *Gyulai Füzetek* 2000. 49. II. 193.
- 2004 Szabó Tekla: Az Őraljaboldogfalvi falfestmények feltárása és korabeli másolataik. *Műemlékvédelmi Szemle* 2004. 39–68.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 325.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század.* Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 116.

GRÓH ISTVÁN (GRÓH VILMOS ISTVÁN) FESTŐ- ÉS IPARMŰVÉSZ, RESTAURÁTOR

(Nagyberezna, 1867. június 2. – Budapest, 1936. március 16.)

Miután Kárpátaljáról édesapját Esztergomba helyezték, az esztergomi reáliskolában Kaán János volt a rajztanára. Gimnáziumi tanulmányait Esztergomban kezdte meg, majd Budapesten fejezte be. Ezután a Fővárosi Mintarajziskolában végezte művészeti tanulmányait. Mestere Lotz Károly és Székely Bertalan volt.

Kezdetben vidéken működött rajztanárként, 1891 és 1894 között a nyíregyházi Evangélikus Főgimnázium tanára volt, 1895-ben Rozsnyón tanárkodott, majd 1896-tól a budapesti Iparművészeti Iskola tanára, majd 1917-től, 1926-os nyugdíjazásáig miniszteri tanácsosként igazgatója volt. Tanulmányai, cikkei rendszeresen megjelentek az Archaeológiai Értesítőben, iparművészeti és művészeti folyóiratokban. A magyar műemlékvédelem egyik úttörője volt, számos templom falképét restaurálta, és kiállító művészként is szerepelt. Kiemelkedő szerepe volt a felvidéki templomok középkori falfestményeinek megismertetésében. Kiváló ismerője volt a magyar népművészetnek, ezen belül különös figyelmet szentelt a magyar nép hímzésekben, fafaragásokban, szűr-díszítésekben megjelenő motívumainak. Mindemelllett többek között Szegő Demeter álnéven jelentős írói munkásságot is kifejtett, novellái folyóiratokban láttak napvilágot, és regények sorát adta közre. 1930 és 1936 között megalapítója és főszerkesztője volt a Görögkatolikus Szemle című folyóiratnak. A Nemzeti Tanács Irodalmi és Művészeti Szaktanácsának (1918–1919-ben), a Műemlékek Országos Bizottsága (1922-től), az Országos Képzőművészeti Tanács (1923-tól), a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság (1927-től), az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság (1928-tól), a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállítások bizottsága (1930-tól) tagja és az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság tiszteletbeli tagja (1926-tól 1936-ig) volt.

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

- 1907 Budapest, Zeneakadémia, *frízek*
- 1910 Nyíregyháza, Evangélikus templom, *falképek*
- 1911 Esztergom, Kálvária-kápolna, *mennyezetfreskó, ornamentika* (Gróh Bélával)
- 1912 Esztergom, Iópásztor-kápolna, *Utolsó ítélet, Szűz Mária zenélő angyalokkal és imádkozó főpappal, dr. Fehér Gyula – falképek* (Gróh Bélával)
- 1924 Gyula, Józsefvárosi római katolikus templom, *falképek* (Gróh Bélával)
- 1925 Békéscsaba, Belvárosi római katolikus templom, *Szent Antal életéből vett jelenetek – falképek* (Gróh Bélával)
- 1929 Szekszárd, Belvárosi templom, *falképek*

Bibliográfia:

- 1905 Gerecse Péter: *Magyarország műemlékei 1. A Műemlékek Országos Bizottsága Rajztárának jegyzéke*. Budapest. 216, 248, 250, 252, 254, 268, 292, 308, 322, 340, 348, 366, 418, 420, 436, 497-498, 499–500, 503–504, 505–506, 507–508, 509–10, 513–514, 515–516, 517–518, 523–524, 537–538, 543–544, 567–568.

- 1905 Báró Forster Gyula: *Magyarország műemlékei 2. A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma*. Budapest. 137–138, 243–244, 283–284, 319–320, 321–322, 323–324, 325–326, 327–328, 329, 330, 331–332, 337–338, 385–386, 473–474, 477–478, 549–550, 559–560, 571–572, 631–632, 675–676, 757–758, 981–982, 1053–1054.
- 1911 Szabolcs: Kálvária kápolna kifestése. *Esztergom és Vidéke* 1911. augusztus 27.
- 1912 Templomfestés. *Esztergom és Vidéke* 1912. augusztus 18.
- 1917 – az Iparművészeti Iskola új igazgatója. *Esztergom és Vidéke* 1917. augusztus 31.
- 1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 309.
- 1936 – emlékszám. *Görögkatolikus Szemle* 1936. március 1.
- 1936 – *Esztergom és Vidéke* 1936. március 19.
- 1936 KJ: –. *Magyar Iparművészet* 1936. 80.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évtapjai* 1981. 104–136.
- 1982 Lyka Károly: *Közönség és művészet a századvégen. Magyar művészet 1867–1896*. 2. kiad. Budapest, Corvina Kiadó. 77.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 41, 222.
- 1987 Pirigyi István: –. *A Hajdúdorogi Egyházmegye jubileumi Évkönyve* 1987.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1992 Prokoppné dr. Stengl Marianna: *Esztergom-Belváros – Műemléki séta*. Esztergom, Gran Tours. 36–38.
- 1994 Bárdos István: Rendhagyó útikönyv Esztergom Belvárosáról. *Limes* 1994(1)151–155.
- 1995 Jékely Zsombor: A középkori Szent László falképek másolatai. *Ars Hungarica* 1995(2)305–315.
- 1996 Bardoly István–Haris Andrea: *A magyar műemlékvédelem korszakai. Tanulmányok*. Budapest, Országos Műemlékvédelmi Hivatal. 116, 123, 125, 137, 157, 162, 167, 252, 253, 254, 258, 264, 272, 273, 275.
- 2000 Prokopp Mária: A csetneki evangélikus templom középkori falképei. *Credo* 2000(1-2)59–63.
- 2001 Tamási Judit (szerk.): *Műemlékvédelem törvényi keretek között. Törvénytől törvényig. Történetek az intézményes műemlékvédelem 120 évéből*. Budapest, Országos Műemlékvédelmi Hivatal. 48, 56, 91.
- 2004 *Dokumentumok a Magyar Iparművészeti Egyetem történetéből 1880–1904*. Budapest, Magyar Iparművészeti Egyetem Levéltára. 6, 59, 124, 126, 128, 129, 159, 233.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évtapjai Balassa jubileumi kötete*. 3–41.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művészévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 325–326.
- 2009 Erdei T. Lilla: *Csipkeműhelyek a 19. század végétől a 20. század közepéig*. In: Őriné Nagy Cecília (szerk.): *A gödöllői szőnyeg 100 éve. Tanulmányok a 20. századi magyar textilművészet történetéhez*. Gödöllő. 18–25.
- 2009 Bóna István: *Fototechnikai vizsgálatok a zsámbéki középkori romtemplomban*. In: Tüskés Anna (szerk.): *Omnis creatura significans – Tanulmányok Prokopp Mária 70. születésnapjára*. Budapest, CentriArt Egyesület. 61–63.
- 2011 Cser Ildikó: Az emlékező város – Elcsatolt „végvárak” a belvárosi templom freskóin. *Szekszárdi Vasárnap* 2011. február 6.

Publikációk:

- 1893 A nyírbátori ev. ref. templom. *Archaeológiai Értesítő* 1893. 413–423.
- 1894 Az esztergomi Bakacs-kápolna eredetéről. *Archaeológiai Értesítő* 1894. 325–331.
- 1895 Középkori falképek Gömör megyében. *Archaeológiai Értesítő* 1895. 229–238.
- 1899 A gömöri népies agyagművesség. *Magyar Iparművészet* 1899(2)254–262.
- 1899 Jövő stílusunk. *Magyar Iparművészet* 1899(4)
- 1900 Modern stílus és magyar stílus. *Műcsarnok* 1900.
- 1901 Ungvár és Sárospatak fazekassága. *Magyar Iparművészet* 1901. 221–225.
- 1902 A művészi stílusok fejlődése. In: Ráth György (szerk.): *Az iparművészet könyve*. Budapest.
- 1905 Gömör megyei csipkék és hímzések. *Magyar Iparművészet* 1905. 53–55.
- 1906 A középkori falfestés emlékei Magyarországon. *Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1905. évi állapotáról*. 281–283.
- 1906 Nemzeti törekvések építő művészetünkben. *Népművelés* 1906.
- 1906 A középkori bizánci falfestés emlékei Magyarországon. *Athenaeum* 1906. 233–237.
- 1907 A sajtómenti népies építés díszítő formáiról. Budapest, Franklin Társulat.
- 1907 A sajtómenti népies építés. *Magyar Iparművészet* 1907. 35–36.
- 1910 Palócz népművészet. *Vasárnapi Újság* 1910. 294–296.
- 1911 Fittler Kamill. *Az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola 1910–1911. évi Értesítője*. 3.
- 1916 *Magyar díszítőművészet*. Budapest. I–II. köt.
- 1924 Monzai iparművészeti kiállítás. *Magyar Iparművészet* 1924(1-2)6–8.
- 1929 *Új magyar díszítések*. Budapest, Tündérújjak Kézimunka Újság Kiadóhivatala.
- 1929 A mi régi reáliskolánk. *Esztergom és Vidéke* 1929. december 25. *Magyar stílusú rajzminták. Hímzések, karoslócca, cserépedények, csésze, kancsó, tál, bőröv, kályhacsempe, mennyezetdíszítés. Honfoglalás – modern*. Budapest, Károlyi György.

Regények: (Szegő Demeter álnéven)

- 1912 Nőbel Árpád kalandjai.
- 1920 Az ebesi gát.
- 1925 Két farkas.
- 1925 Az idealista Pebelei.
- 1926 Sárarany kigyó.
- 1926 A harsányi Vénusz
- 1933 Zsidó vagyok.

HÁBER JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ

(Szulin, 1878. október 1. – Esztergom, 1933. március 25.)

A kassai főreáliskolában érettségizett, majd 1897 és 1901 között a budapesti Fővárosi Mintarajziskolában végezte tanulmányait.

1903-tól az esztergomi Városi Szent Imre Reáliskola művészeti rajz és rajzoló geometria tanára, valamint az Érseki Tanítóképző gyakorlóiskola tanára volt. Főleg tájképeket festett. A *Rajzoktatás* című folyóirat munkatársa, az esztergomi Széchenyi Kaszinó és a Rajztanárok Országos Egyesülete igazgatótanácsának tagja, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól) volt.

Bibliográfia:

- 1928 25 év. *Esztergom és Vidéke* 1928. március 29.
 1928 O. F.: Huszonöt év a katedrán. – jubileumára. *Esztergom* 1928. április 1.
 1932 –. *Esztergom* 1932. június 5.
 1933 E. J.: Búcsú –tól. Az esztergomi államilag segélyezett községi Szent Imre Reáliskola értesítője az intézet fennállásának 76-ik évéről. 1932–33. 2–3.
 1933 O. F.: Cipruslombok egy tanári sírhanton. – emlékezete. Az esztergomi államilag segélyezett községi Szent Imre Reáliskola értesítője az intézet fennállásának 76-ik évéről. 1932–33. 5–7.

1933 – reáliskolai tanár halála és temetése. *Esztergom és Vidéke* 1933. március 30.

1938 Etter Jenő: A *Széchenyi Kaszinó száz esztendeje (1837–1937)*. Esztergom, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 131.

1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.

2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.

2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1906 Rajzoktatás a művészeti nevelés szolgálatában. Írta és felolvasta – rajztanár az 1906. október 25-én tartott Esztergom járási tanító-gyűlésen. *Esztergomi Lapok* 1906. október 28.
 1932 A reáliskola jubileumi kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 1932. június 5.

HAVAS SÁNDOR TEXTILMŰVÉSZ

(Esztergom, 1926. – Budapest, 1962. október)

1952-ben szerzett diplomát a budapesti Magyar Iparművészeti Főiskolán.

1957-től haláláig tanított a Magyar Iparművészeti Főiskolán. Az MKISZ tagja volt.

Emlékkiállítások:

1965 Budapest, Hazafias Népfőnt II. Kerületi Klubja

1976 Esztergom, Zodiákus Klub

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

1962 – iparművész. *Magyar Nemzet* 1962. október 20.

1963 – textilművész. *Művészet* 1963(1)14.

1976 j. j.: In memoriam – (1926–1962). *Dolgozók Lapja* 1976. október 17.

1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.

1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 150.

HEIL-HUBA FERENC FESTŐMŰVÉSZ

(Gombos, 1910. április 18. – Pécs, 1983. október 27)

A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1929 és 1933 között végezte tanulmányait. Mestere Glatz Oszkár volt.

1937 és 1974 között Esztergomban, majd élete utolsó éveiben Pécsen élt. 1937 és 1948 között az esztergomi Temesvári Pelbárt Gimnázium, 1948 és 1950 között a dorogi központtal Esztergom-Kenyérmezőn működő Bányagépészeti Középiskola rajz és műszaki rajz tanára, 1950 és 1957 között a Bottyán János Gépipari Technikum és Bányagépészeti Technikum, 1958 és 1962 között egy cinkotai 12 osztályos iskola, 1962 és 1970 között a Dobó Gimnázium tanára volt. Esztergomban és Dorogon részt vett a képzőművész szakkör megszervezésében, amelyeknek néhány évig vezetője volt: 1950–1951-ben Bajor Ágosttal közösen vezette a Szerszámgépgyár képzőművész körét, 1951 és 1969 között az esztergomi művelődési ház képzőművész körét vezette, a dorogi művelődési ház képzőművész körének 1957 és 1969 között volt vezetője. 1934-től szerepelt műveivel kiállításokon. A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Társaságának volt tagja.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1929 Középiskolai országos tanulmányi verseny, rajzverseny II. díj
 1934 Magyar Képzőművészeti Főiskola ösztöndíja
 1937 Magyar Képzőművészeti Főiskola jubiláris kiállítása, Országos Magyar Képzőművészeti Társulat díja

Emlékkiállítások:

- 1988 Pécs, Nevelők Háza

Bibliográfia:

- 1929 A középiskolai tanulmányi versenyek bíráló bizottságai...: *Pesti Napló* 1929. június 1.
 1934 A polgármesteri XIV. (közművelődési) ügyosztály június havi működéséről...: *Fővárosi Közlöny* 1934(34)871.
 1937 A Képzőművészeti Főiskola kiállítása a Múcsarnokban. *Pesti Napló* 1937. március 20.
 1937 A Képzőművészeti Főiskola jubileumi kiállításának díjai. *Pesti Napló* 1937. március 25.
 1954 S. I.: Néhány szó pedagógus képzőművészek kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1954(49)4.
 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
 1955 Dévényi Iván: Megalakult az esztergomi képzőművészek alkotó közössége. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. november 5.
 1964 Dévényi Iván: Az esztergomi képzőművész-kör kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1964. július 8.
 1968 – gordos -: Húszéves a dorogi képzőművészeti szakkör. *Dolgozók Lapja* 1968. október 11.
 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Györy Csaba.)
 1979 Kaposi Endre–Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos–Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 154, 244, 263.
 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 15–24, 51.
 1988 Évadnyitó kiállítás. *Dunántúli Napló* 1988. szeptember 17.
 1996 Horváth Péter: Esztergomi tanárok – anno... – (1910–1983). *Esztergom és Vidéke* 1996. június 11.
 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A–ZS*. 2. jav. kiad. Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 112–113.
 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)25.
 2014 Kovács Lajos: *Dorogi képzőművészeti élet 1945-től 1985-ig*. In: Kovács Lajos–Menyhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúr-történeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 125–172.
 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembergyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembergy Dezső.)
 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

HELLEBRAND BÉLA ÖTVÖSMŰVÉSZ

(Szekszárd, 1882. december 9. – Kaposvár, 1965. december 13.)

1903 és 1908 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Székely Bertalan volt. Ötvösséget a budapesti Iparművészeti Iskolában az 1920-as években tanult. Kaposváron, 1910-től Sopronban, majd 1919 és 1936 között Esztergomban, a Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnáziumban tanított. Az Esztergom Vidéki Régészeti és Történelmi Társulat választmányának tagja (1925-től), az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság tagja (1926-tól), művészeti osztályának vezetője volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1927 Nemzetközi Iparművészeti Kiállítás, díszoklevél, Monza (Olaszország)
 1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége Nagyboldogasszony-heti kiállítás, képzőművészet: ezüstérem, Esztergom
 1943 Mészöly Géza Társaság tavaszi kiállításának nagy érme, Keszthely

Egyéni kiállítások:

- 1920 Esztergom, Kereskedelmi és Iparkamara kirakata
 1924 Esztergom, Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnázium díszterme (Einczinger Ferencel és Tipary Dezsővel)

*Közösségi megbízásra és magán**megrendelésre készített művek:*

- 1927 Esztergom, Vízivárosi zárdatemplom, oltárszekrény – ezüst dombormű

Bibliográfia:

- 1920 H. I.: Állandó műkiállítás városunkban. *Esztergom* 1920. július 20.
 1920 Ötvös kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1920. július 20.
 1920 H. I.: A kalapács művészete. *Esztergom* 1920. szeptember 8.
 1923 Ötvösmunka és cserkész-kézimunka kiállítás. *Esztergom* 1923. április 25.
 1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.
 1924 Képkiallítás Esztergomban. *Esztergom* 1924. december 14.
 1924 Kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. december 25.
 1925 Kárpáti Aurél: Kép és közönség. *Esztergom* 1925. január 25.
 1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 116, 141.

- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
 1925 Egyházművészeti kiállítás Rómában. *Magyar Iparművészet* 1925(3–5)65.
 1926 Lyka Károly: Esztergom művészlete és a hercegprímási képtár. *Magyar Művészet* 1926(6)355.
 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.
 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.
 1927 A vízivárosi zárdatemplom művészi fényben ragyog. Esztergomi művészek és iparosok munkája a restaurált zárdatemplom. *Esztergom* 1927. november 13.
 1927 A vízivárosi zárdatemplom restaurálási munkálatai befejeződtek. *Esztergom és Vidéke* 1927. november 13.
 1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.
 1929 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 71, 72.
 1929 – domborított ezüstművei. *Magyar Iparművészet* 1929(3–4)61.

- 1929 Pacher Béla: Művészeti krónika. *Magyar Művészet* 1929(6)355.
- 1929 Esztergom művészlete és a hercegprímási képtár. *Esztergom és Vidéke* 1929. október 31.
- 1934 A nagyboldogasszonyi kiállítás előkészületei. *Esztergom* 1934. június 24.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12-19.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 A Szent Imre-utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megálta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1938 Einczinger Ferenc: - emlékére Szent Istvánról. *Esztergom Évtapjai* 1938. 117.
- 1938 Szent István emlékérem. *Esztergom és Vidéke* 1938. augusztus 4.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1980 Bárdos István: Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938). Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága. 61, 63, 64.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évtapjai* 1981. 106, 108, 114, 123, 128, 133.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évtapjai* 1983. 239, 240, 252, 253.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148.
- 1994 Bárdos István: A kulturális rendezvények szerepe Esztergom idegenforgalmában (1925–1945). *Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltára Évkönyve* 2. 125, 138, 140, 152.
- 2003 Don Péter–Pogány Gábor: *Magyar szoborkészítők jelzéstára*. Budapest, Auktor Könyvkiadó. 49.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)26.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 33, 117.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák XVI–XXI. század*. Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 137.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1923 Gyűjteményes kiállítás városunkban az ötvöstechnika kifejlődésének tanulmányozására. *Esztergom* 1923. április 22.

HIDEGH BÉLA (HIDEG BÉLA) FESTŐMŰVÉSZ

(Gibárt, 1878. október 20. – ?)

1896 és 1919 között a Fővárosi Mintarajiskolában, 1919–1920-ban a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait.

1900 és 1919 között Csáktornyaán, Nagyszőlősen, Znióvárálján, Stubnyabányán, Losoncon, Déván, Stubnyafürdőn tanított, 1919 és 1936 között Esztergomban volt rajztanár: az érseki tanítóképezdei tanári teendők ellátása mellett 1931-ig a Szent Benedek-rendi Bencés, 1932-től a Szent Ferenc-rendi Szent Antal katolikus gimnázium tanára volt. A Magyar Rajztanárok Országos Egyesülete tagja, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja (1926-tól) volt.

Egyéni kiállítások:

1937 Budapest, műteremkiállítás (Gyoroki Pállal)

Bibliográfia:

- 1899 A művésznövendékek kiállítása. *Pesti Hírlap* 1899. január 31.
- 1912 A drezdai IV. nemzetközi rajzoktatásügyi kongresszus és kiállítás. *Pesti Hírlap* 1912. július 13.
- 1922 Rajztanárok kiállítása. *Az Újság* 1922. május 28.
- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
- 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.

- 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.
- 1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.
- 1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938)*. Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafiás Népfront Honismereti Bizottsága. 61, 63.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 108, 110, 124, 128.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148, 427.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 20, 22, 23, 38, 40.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)26.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

HOLLÓ KORNÉL (HOLLÓ ADOLF KORNÉL)

SZOBRA SZMŰVÉ SZ

(Budapest, 1893. november 11. – Esztergom, 1969. november 21.)

A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Stróbl Alajos volt. Az 1920-as évektől Esztergomban élt, a M. kir. Belügyminisztérium Országos Biztosítási Intézet kerületi pénztárának tisztviselője volt és művészpédagógusként dolgozott. 1927-ben kötött házasságot Fuchs Kornélia festőművésszel. 1951 és 1957 között a képzőművészeti (szobrász) szakkör vezetője volt, amely a volt Magyar Király szálloda udvari helyiségében működött. Az Esztergomi Hajósegylet tagja és az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1934 Esztergom, Társadalmi Egyesületek Szövetsége Nagybaldogasszony-heti kiállítása, képzőművészet: bélyeggrafika, ezüstérem;

Vitési cím

Egyéni kiállítások:

1922 Dorog, Kaszinó nagyterme (Szilasi Józseffel)

1923 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Hollóné Fuchs Nellyvel)

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Keresztény Múzeum

Esztergom, Magyar Nemzeti Levéltár Komárom-Esztergom Megyei Levéltára

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1927 Esztergom, Vaskapu, Menedékház, *Billi Gyula-emléktábla* – bronz dombormű

1930 Esztergom, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 14., Szent István Strandfürdő, *A víztől félő gyermekét bátorító anya* – mészkő

1941 Az esztergomi iparostanoncok Vak Bottyán cserkészcsapata zászlója (Einczinger Ferencsel)

1948 Esztergom, Széchenyi tér, *1848-as emlékmű Kossuth-domborműve*

1973 Esztergom, Petőfi Sándor utca 18., Petőfi Sándor Általános Iskola, *Petőfi Sándor* – bronz dombormű

Budapest XII., Farkasréti temető, *Rusz Kornél-síremlék*
Esztergom, Szerszámgépgyár, *B. Nagy Antal*

Bibliográfia:

1923 Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom és Vidéke* 1923. december 2.

1923 B. K.: Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1923. december 8.

1923 Kép- és szoborkiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1923. december 12.

1923 Képzőművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1923. december 13.

1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.

1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 117–121.

1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.

1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.

- 1927 Kemény Miklós: Brilli ünnep a Vaskapun. *Turisták Lapja* 1927(7-8)153–154.
- 1927 Brilli Gyula ünneplése. *Esztergom* 1927. május 29.
- 1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
- 1934 A Szent Imre-utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megállta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1939 A takarékpénztár fürdőtelepe... *Esztergom és Vidéke* 1939. július 16.
- 1939 A Szent István fürdő legújabb szobra és újonnan rendezett kertje. *Magyar Sion* 1939. július 23.
- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1955 Dévényi Iván: Megalakult az esztergomi képzőművészek alkotó közössége. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. november 5.
- 1960 Dévényi Iván: Látogatás esztergomi képzőművészeknél. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. május 11.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. *Esztergom, Balassa Bálint Múzeum.* (Katalógus. Bev. Győry Csaba.)
- 1970 Dévényi Iván: – 1893–1969. *Művészet* 1970(1)48.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. *legyet egy csendes jubileum ürügyén.* *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1977 Cs. Nagy Lajos: Kiskapu a Parnasszuson. *Dolgozók Lapja* 1977. június 19.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938).* Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága. 63, 64, 65.
- 1981 Kottász Istvánné: Esztergom vármegye nemesi felkelő ezred zászlójának restaurálása. *Múzeumi Műtárgyvédelem* 1981(9)305–320.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 106, 108, 110, 114, 123, 128, 135, 158.
- 1981 Martsa Alajos: Éveim az esztergomi tábori Fiúnevelő Intézetben 1920–1925. (Visszaemlékezés.) *Esztergom Évlapjai* 1981. 156–159.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évlapjai* 1983. 227, 239, 240, 253.
- 1984 Bárdos István: Képek, érmék a régi Esztergomról. Gondolatok egy kiállítás kapcsán. *Dolgozók Lapja* 1984. augusztus 25.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148, 156, 427.
- 1994 A kulturális rendezvények szerepe Esztergom idegenforgalmában (1925–1945). *Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Levéltára Évkönyve* 2. 138, 139.
- 2001 Szabó Károly (szerk.): *Köztéri alkotások. Esztergom 2000 Enciklopédia.* (Bev. Cséfalvay Pál, utószó: Szabó Károly.) Esztergom, Keresztény Múzeum Alapítvány. 34, 43.
- 2003 Kaposi Endre: – emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2003. március 13.
- 2004 Bencze Zsolt: Az esztergomi Balassa-szobor. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 8.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete.* 15, 16, 19, 20, 22, 23, 25, 27, 33, 37, 38, 40.
- 2008 Fábián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona.* Budapest, Magyarakerámia Kft. 371.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)27.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Holló Kornél és Holló Kornélné Fuchs Kornélia sírfelirata az esztergomi Belvárosi temetőben

HOLLÓNÉ FUCHS NELLY (HOLLÓNÉ FUCHS KORNÉLIA, H. FUCHS NELLI, HOLLÓ NELLY) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1899. július 21. – Esztergom, 1981. február 13.)

Jaschik Álmos és Kontuly Béla magániskolájában tanult.

1927-ben kötött házasságot Holló Kornél szobrászművésszel. Az ARTEX-en keresztül külföldre szállították képeit. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1937-től) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége Nagyboldogasszony-heti kiállítása, képzőművészet: bronzérem; iparművészet: ezüstérem, Esztergom

Egyéni kiállítások:

1923 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Holló Kornéllal)

Bibliográfia:

- 1923 Kép és szobor kiállítás a Kaszinóban. *Esztergom* 1923. december 2.
- 1928 25 év. *Esztergom és Vidéke* 1928. március 29.
- 1928 Egyházművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1928. november 4.
- 1932 Acsay István: P. Virágh Raymund 25 éves hittanári jubileuma. 1907–1932. Az esztergomi államilag segélyezett Községi Szent Imre Reáliskola értesítője az intézet fennállásának 76. évéről. 1932–33. *Esztergom*. 7–13.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 A Szent Imre utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megállta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1955 Az Esztergomi Balassi Bálint Múzeum. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 10.
- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1958 Dévényi Iván: Egy hevenyészett kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. augusztus 23.
- 1960 Dévényi Iván: Látogatás esztergomi képzőművészeknél. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. május 11.
- 1977 Cs. Nagy Lajos: Kiskapu a Parnasszuson. *Dolgozók Lapja* 1977. június 19.

- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938)*. Tatahánya, Komárom megyei Tanács V.B. Művelődési Osztálya, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága. 65.
- 2005 Bárdos István: *A kulturális rendezvények szerepe Esztergom idegenforgalmában (1925–1945)*. In: *Komárom-Esztergom Megyei Levéltár Évkönyvei 2003–2004*. Esztergom. 139.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom. 13–44.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

**JASCHIK ÁLMOS (JÁSCHIK ÁLMOS,
JASSIK ÁLMOS)** FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ,
MŰVÉSZETI ÍRÓ, MŰVÉSZPEDAGÓGUS, IPARMŰVÉSZ

(Bártfa, 1885. január 5. – Budapest, 1950. szeptember 12.)

Tanulmányait 1903 és 1908 között a Fővárosi Min-
tarajziskolában és Rajztanárképzőben végezte.
Mestere Nádler Róbert, Hegedűs László és Zempléni
Tivadar volt.

1907 és 1920 között a Székesfővárosi Iparrajziskola
tanára volt, amely munkáját a Tanácsköztársaság
alatt végzett tevékenysége miatt nem folytathatta,
így 1920-ban megalapította budapesti szabadis-
koláját. 1925 és 1944 között színpadművészként,
díszlettervezőként és játékmesterként a Nemzeti
Színház rendezőjével, Németh Antallal dolgozott
együtt, és emellett főként illusztrálással foglalkozott,
de tervezett magyar, perzsa és török bankjegyeket
is. 1935-től a budapesti M. kir. József Nádor Műszaki
és Gazdaságtudományi Egyetemen a betűvetés
és írásművészet előadója volt. 1924 és 1932 között
szoros baráti kapcsolatot ápolt Einczinger Ferenc
festőművésszel és baráti körével. 1929-ben egy
esztergomi művésztelep létesítésének tervét fo-
galmazta meg, de ennek létrehozására végül nem
került sor. 1924 és 1932 között több alkalommal
Esztergomban, majd 1933-tól Sárospatakon dolgozott
növendékeivel nyári táborokban.

A Magyar Könyv- és Reklámművészek Társasága,
a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete,
a Spirituális Művészek Szövetsége (1925-től), a japán
Petőfi Sándor Társaság tagja, és az esztergomi Ba-
lassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság tiszte-
letbeli tagja (1926-tól) volt.

Emlékkiállítások:

1985 Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum
2000 Budapest, Iparművészeti Múzeum
2015 Budapest, Deák 17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti
Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Iparművészeti Múzeum
Székesfehérvár, Városi Képtár-Deák Gyűjtemény

Bibliográfia:

- 1920 Elek Artúr: – Ady-illusztrációi. *Nyugat* 1920(7–8)
- 1923 –. A könyvkötő mesterség. Budapest, 1922. Népsza-
va-könyvkereskedés. 8-r. (Műszaki Könyvtár XXII.)
Magyar Könyvszemle 1923(1–2)153–155.
- 1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és
Vidéke* 1924. szeptember 28.
- 1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom
Évlapjai* 1925. 117–121.
- 1925 Rabinovszky Márius: – növendék kiállítása. *Nyugat*
1925(23–24)
- 1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest,
Győző Andor kiadása. 366.
- 1926 Művésziskola Esztergomban. – városunk gyermekei
részére is rendez tanfolyamot. *Esztergom és Vidéke*
1926. június 23.
- 1926 Az esztergomi iparművészet emlékeinek gyűjtése.
A betűk lelke. – Látogatás – iskolájában. *Esztergom és
Vidéke* 1926. augusztus 29.
- 1926 – és tanítványainak kiállítása Budapesten. *Esztergom
és Vidéke* 1926. szeptember 19.

- 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság bemutatkozása. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 15.
- 1927 – tanár tanítványainak áruművészeti kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 1927. április 24.
- 1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.
- 1929 – iparművész-tanár Esztergomban nyaral. *Esztergom és Vidéke* 1929. július 4.
- 1929 A dessau Bauhaus mintájára – iparművész-tanár Szenttamáson művésztelepet fog létesíteni. *Esztergom és Vidéke* 1929. július 7.
- 1929 – díszletei a Városi Színház színpadán. *Szegedi Szemle* 1929(29)14–15.
- 1930 – tanítványainak kiállítása Budapesten. *Esztergom és Vidéke* 1930. május 18.
- 1930 Mi a véleménye – festőművész-tanárnak a Vörösmarty utcai régi kútról? *Esztergom és Vidéke* 1930. november 1.
- 1931 Esztergomi írka. *Esztergom és Vidéke* 1931. december 25.
- 1933 – iskolája Sárospatakon. *Esztergom és Vidéke* 1933. július 27.
- 1934 Művésztelep Esztergomban. *Esztergom* 1934. szeptember 16.
- 1937 Elek Artúr: Az újabb magyar grafikai művészet. *Magyar Művészet* 1937(7–8)201–228.
- 1942 Képkiallítás a Kaszinóban. *Esztergom és Vidéke* 1942. május 25.
- 1966 *Művészeti Lexikon. 2. kötet. F–K*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 512.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1979 Borsos Zsuzsanna: A *Madách Színház Pünköszt Andor igazgatása idején*. Budapest, Magyar Színházi Intézet. 23, 70, 75, 76, 79, 81, 87, 92, 95, 180, 181, 188, 189, 190, 191, 192, 194.
- 1980 Mezei Ottó (szerk.): – tervezőiskolája I–II. Budapest, Népművelési Intézet.
- 1980 Mezei Ottó: – grafikai tervezőiskolája. *Kultúra és Közösség* 1980(6)59–64.
- 1981 Németh Lajos (szerk.): *Magyar művészet 1890–1919. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 445, 451, 452.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 104–136.
- 1983 Kaposi Endre: – és Esztergom. *Esztergom Évlapjai* 1983. 260–262.
- 1983 István Mária: – díszletei a Csongor és Tündéhez. *Budapest* 1983(9)24–25.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 41, 45, 46, 47, 91, 213, 221, 318, 401.
- 1985 Brestyánszky Ilona: – kiállításáról. *Tolna Megyei Népiújság* 1985. március 16.
- 1987 P. Szűcs Julianna: *A római iskola*. Budapest, Corvina Kiadó. 118.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 270.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1993 –ő-: – művész-tanár álma megvalósul? *Esztergom és Vidéke* 1993. október 7.
- 2000 Mezei Ottó: Ki is volt hát –? *Kortárs* 2000(1)91–93.
- 2000 Mezei Ottó: – (1885–1950). Egy művészpálya átvilágítási kísérlete. *Magyar Iparművészet* 2000(3)25–30.
- 2000 N. Kósa Judit: Rajziskola orvosi rendelőnyre. *Népszabadság* 2000. május 17.
- 2000 Látogatóban – – bibliailusztrációi. *Élet és Tudomány* 2000(50)1598.
- 2000 szigeti: „Aki engem lát, látja az Atyát is.” – Biblia-illusztrációi. *Új Ember* 2000. december 17.
- 2001 Teátrum mundi – – Biblia-illusztrációi a Petőfi Irodalmi Múzeumban. *Népszabadság* 2001. január 3.
- 2001 Mezei Ottó: – grafikai tervezőiskolája. *Országépítő* 2001(1)melléklet5–9.
- 2001 Bakos Katalin: – varázscseruzája – Urai Erikanál. *Credo* 2001(1-2)125–128.
- 2002 Garami Erika: – bankjegy tervező tevékenysége. *Értelmi Lapok* 2002(76)21–25.
- 2002 Prékopa Ágnes (szerk.): – *A művész és pedagógus*. Budapest, Noran Kiadó.
- 2003 – *műhelyiskolája*. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus)
- 2003 Deme Tamás: –. *A művész és pedagógus. Magyar Iparművészet* 2003(3)85–87.
- 2003 Eszéki Erzsébet: Újkori, káprázatos polihisztor. *Világ-gazdaság* 2003. június 13.
- 2003 Balogh Géza: – a művész és pedagógus – Noran Kiadó Kft., 2002. *Critikai Lapok: színház, világ, művészet* 2003(7–8)53–54.
- 2003 N. Kósa Judit: Prékopa Ágnes (szerk.): Egy elfeledett művész emléke. *Népszabadság* 2003. március 27.
- 2003 Csokonai Attila: A szent és a könyvművész: – és a Szent Imre-év. *Magyar Könyvgyűjtő* 2003(8)22–23.
- 2004 (K. E.): Aki művészeti iskolát akart Esztergomban: –. *Esztergom és Vidéke* 2004. október 28.
- 2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírásai és kézjegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 60.
- 2005 Nagy Zoltán (szerk.): *A Városi Képtár–Deák Gyűjtemény katalógusa*. Székesfehérvár, Városi Képtár–Deák Gyűjtemény. 130–131.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 3–41.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár*. A–K. Budapest, decoArt Könyvek. 425.

- 2007 Papp Eszter: ~ bábterve. *Art Limes (Báb-tár V.)* 2007(4)118–119.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)27.
- 2009 Révész Emese: Az anyagtalán mozgásállapotban élő díszítmény: ~ ornamentika-elmélete. *Régi-új Magyar Építőművészet* 2009(4)16–19.
- 2009 Kratochwill Mimi: A szép könyv kultusza. *Art Limes* 2009(1)41–52.
- 2010 Turmai Tímea: A művészi látvány alkotóműhelyei. 1. rész. „Minden hétfőn és szerdán repülés...” ~ alkotóműhelyének, művészeti magániskolájának hatásai. *Parallel* 2010(16)14–17.
- 2011 Dian Viktória: Az Aranylevele. ~ Toldi-illusztrációiról. *Art Limes (Gyermekkönyv-illusztráció X.)* 2011(4)5–10.
- 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján, szabadiskolák, művésztelepek, művészek 1918–1938. A Duna jobb partján. (Mozaikok a hasonló címmel készülő könyvből.) III. (befejező) rész. *Atelier* 2013(4)28–29.
- 2014 Rockenbauer Zoltán: *Apacs művészet. Adyzmus a festészetben és a kubista Bartók (1900–1919)*. Budapest, Noran Libro. 120–121, 412.
- 2015 Kopócsy Anna: *Képzőművészek Új Társasága (1924–1950)*. Budapest, Corvina Kiadó. 103.
- Publikációk:**
- 1913 Könyvkötészeti kiállítás Budapesten. *Könyvtári Szemle* 1913(2)7.
- 1914 Magyar könyvkötő művészet. *Könyvtári Szemle* 1914(5)134–139.
- 1917 Két magyar kiadóról és kiadványaikról. *Könyvtári Szemle* 1917(1)10–26.
- 1918 A könyvek ellenségei. *Könyvgyűjtők Évkönyve* 1918(1)74–81.
- 1918 A háborús könyvművészet. *Könyvgyűjtők Évkönyve* 1918(1)24–30.
- 1920 Ady-illusztrációk. *Nyugat* 1920(7–8)
- 1920 Iparművészeti nevelésünk válsága. *Nyugat* 1920(7–8)
- 1922 A könyvkötőmesterség. *Technika, történet, mesterjegyek, irodalom, könyvkötőipari német-magyar és magyar-német szakszótár. 202 ábra és 81 mesterjegy*. Budapest, Népszava-könyvkereskedés kiadása.
- 1926 Művészet és művészeti nevelés. *Esztergom és Vidéke* 1926. június 27.
- 1926 Esztergom népművészete. *Magyar Iparművészet* 1926(9–10)155–159.
- 1926 Esztergom népművészete. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 25.
- 1927 Népművészeti barangolások. *Magyar Iparművészet* 1927(1–2)19–21.
- 1927 Az ornamentika válsága. *Magyar Iparművészet* 1927(3–4)65–68.
- 1927 Kereskedelmi művészet. *Magyar Iparművészet* 1927(5–8)119–130.
- 1928 A könyvillusztrálás művészete. (I. közlemény.) *Könyvbarátok Lapja* 1927(1)35–41.
- 1928 A könyvillusztrálás művészete. (Befejező közlemény.) *Könyvbarátok Lapja* 1928(2)133–138.
- 1931 A másik arc. *Magyar Iparművészet* 1931(1)48–60.
- 1933 Zsámbék. *Napkelet* 1933(11)837–838.
- 1933 Válaszul egy üzenetre. *Esztergom és Vidéke* 1933. augusztus 15.
- 1934 Az illusztrációról. *Könyvtári Szemle* 1934(5)36.
- 2001 Mai iparművészetünk keresztmetszete. *Országépítő* 2001(1)melléklet5–9.
- 2001 Népművészetünk. *Országépítő* 2001(1)melléklet9–13.
- 2001 Az ornamentika válsága. *Országépítő* 2001(1)melléklet 16–21.
- 2007 Az ornamentika válsága (1927). *Régi-új Magyar Építőművészet* 2007(4)37–39.
- Filmek:**
- 1944 *Gyémántkrajcár*.

KAÁN JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ

(Tolna, 1828. december 12. – Esztergom, 1912. március 22.)

Miután szülei korán elhunytak, 1831 és 1845 között bécsi rokonainál nevelkedett. 1845-től Pesten Orlay Petrich Soma festőiskolájában tanult, majd Bécsben Ferdinand Georg Waldmüller tanítványa volt. 1848-ban visszatért Pestre, ahol 1857-ig volt rajztanár. 1857 és 1900 között az esztergomi Városi Reáliskola igazgató tanára, közben 1870-ig az érseki tanítóképző rajztanára is volt. Oltárképeket, arcképeket, kisebb tájképeket festett. Összeállította a Forgáchok családfáját, és ehhez kapcsolódva a család tagjairól negyven nagyméretű olajképet festett. Városi képviselő volt, 1886-ban megalapította az Esztergomi Kereskedelmi és Iparbankot, amelynek vezérigazgatója lett. Árvaintézetet is alapított.

Díjak, ösztöndíjak:

1886 Ferenc József-rend lovagkeresztje

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1886 Esztergom város díszvilágításának terve 3000 világítótesttel József főherceg családjának látogatása alkalmával

Bibliográfia:

- 1896 Rajzkiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1896. február 23.
- 1897 Szinnyei József: *Magyar írók élete és munkái*. V. kötet. Budapest. 751–752.
- 1897 Tanári jubileum. *Esztergom* 1897. augusztus 15.
- 1897 Negyven év. *Esztergom* 1897. augusztus 22.
- 1900 Memor: Pihenés. *Esztergom és Vidéke* 1900. augusztus 5.
- 1908 Borovszky Samu (szerk.): *Magyarország vármegyéi és városai. Esztergom vármegye*. Budapest, Országos Monográfiai Társaság. 64, 67, 125, 126, 169, 442, 466.
- 1912 –. *Esztergom és Vidéke* 1912. március 24.
- 1912 – lovag halála. *Esztergom* 1912. március 24.
- 1924 Anonymus: *Művészek Esztergomban. Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.
- 1938 Etter Jenő: *A Széchenyi Kaszinó száz esztendeje (1837 – 1937)*. Esztergom, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 25.
- 1938 Osváth Andor (szerk.): *Komárom és Esztergom közgazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék múltja és jelene*. Budapest.
- 1985 Bányai Máttyás: *Utcanévek nyomában. Dolgozók Lapja* 1985. március 28.
- 1987 –. *Esztergom és Vidéke* 1987. március.

1987 Bányai Máttyás: A reáliskola alapítása (4.) *Dolgozók Lapja* 1987. április 13.

2000 P. Á.: Magyar szentek tisztelete és erekljei. Kiállítás Esztergomban. *História* 2000(5-6)66–67.

2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 437

2017 Pál Lenke: *Tanárok, tanítók az esztergomi Tanítóképző Intézetben. 1842–1948*. Életrajzi adatok, bibliográfia. (Kézirat)

KÁKONYI ASZTRIK (KÁKONYI IMRE ASZTRIK) FESTŐMŰVÉSZ

(Kalocsa, 1923. augusztus 12. – Esztergom, 1990. november 1.)

1945-ig a budapesti Műszaki Egyetem építész-mérnöki karán tanult, 1945-től ferences novícius, 1946 és 1951 között teológiai tanulmányokat végzett, 1951-ben szentelték pappá.

1953 és 1971 között Esztergomban a Ferences Hittudományi Főiskola teológiai tanára, 1973-tól az egyházi művészetek oktatója volt. 1971-ben New Brunswickban (Amerikai Egyesült Államok), 1972-ben Budapesten, 1973-tól haláláig Esztergomban élt. Az 1952. évi II. vatikáni zsinat után a magyar egyházművészet rendkívül termékeny, kiemelkedő jelentőségű, úttörő alkotója volt. Sok templomban valósultak meg nonfiguratív falképei, táblaképei, liturgikus tárgyai (oltárterítői), üvegablakai. Legjelentősebb alkotásai közé tartozik az esztergomi prímási palota kápolnája, a Fogadalmi (Szegényházi) kápolna Életfa-kompozíciója, a szentgyörgymezői római katolikus templom üvegablakai és a pilisszentléleki római katolikus templom oltárképe. 1962 és 1990 között az Esztergomi Főegyházmegye Egyházművészeti Tanácsának tagja volt.

Egyéni kiállítások:

1966 Eger, Szeminárium

Emlékkiállítások:

1992 Esztergom, Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium

1994 Esztergom, Keresztény Múzeum

2012 Esztergom, Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium

Művek közgyűjteményekben: (kurzív!)

Esztergom, Keresztény Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

Annavölgy, táblaképek, keresztút, liturgikus térrendezés

Ásványráró, színes ablakok

Balatonakarattya, ferences kápolna, nonfiguratív tabernákulum

Bátmonostor, falképek, liturgikus térrendezés, oltárkép

Bernecebarát, táblakép

Budapest II., Bécsi úti kápolna, színes ablakok

Budapest II., Margit körüti ferences rendház, táblaképek

Budapest II., Pasaréti ferences rendház, keresztút, táblaképek,
színes ablakok

Bükkszenterzsébet, falképek

Cikolasziget, színes ablakok

Csorna, színes ablakok

Csesztve, falkép

Dad, kápolna, oltárkép, liturgikus tér kialakítása

Dorog, Bányateplom, oltárkép, liturgikus térrendezés

Dorog, Plébániateplom, keresztút

Drávasztára, oltárkép, bibliai jelenetek, liturgikus térrendezés

Dunaremete, színes ablakok

Dunaszeg, színes ablakok

Dusnok, oltárkép, stáció, színes ablakok, liturgikus térrendezés

Dusnokpuszta, oltárkép, színes ablakok, liturgikus térrendezés

Egerszólát, oltárkép, színes ablakok

Esztergom, Ferences rendház, táblaképek, keretezett képek,
falképek, plakátok a liturgikus évre, nonfiguratív
keresztút, és figuratív stáció

Esztergom, Prímási kápolna, három nonfiguratív szimbólum

Esztergom, Fogadalmi (Szegényházi) kápolna, Életfa-falkép,
liturgikus térrendezés

Esztergom, Szatmári Irgalmas Nővérek temploma, a nyolc
boldogság szimbóluma

Esztergom, Szentgyörgymezei templom, színes ablak

- Etes, oltárkép, liturgikus térrendezés
 Győr, szeminárium, nonfiguratív szimbólum
 Győr, Szentlélek templom, falképek, színes ablakok
 Hajdúnánás, oltárkép, mennyezetkép
 Herczegszántó, falképek Jézus életéből, liturgikus térrendezés
 Herencsény, oltárképek és falképek Jézus életéből
 Hévízgyörk, oltárkép, két táblakép, stáció, liturgikus térrendezés
 Hodász, új templom, oltárkép, színes ablakok
 Ipolytölgyes, színes ablakok
 Kalocsa, Papi Otthon kápolnája, Emmauszi tanítványok (triptichon)
 Kalocsa, Nővérek temploma, mennyezetképek restaurálása
 Kántorjánosi, oltárkép, liturgikus térrendezés
 Kaskantyú, színes ablakok
 Letkés, színes ablakok
 Lipót, színes ablakok
 Máriahalom, oltárkép
 Mátraháza, színes ablakok, liturgikus. térrendezés, stáció
 Mátraszentimre, oltárkép
 Nagybajcs, színes ablakok
 Nagysáp, színes ablakok, nonfiguratív táblakép (befejezetlen oltárkép)
 New Brunswick (Amerikai Egyesült Államok), falképek, színes ablakok, liturgikus térrendezés
 Nógrádsipek, oltárkép (sorsa ismeretlen), Szent Imre-kép
 Nyírders, új templom, oltárkép, színes ablakok
 Öregcsertő, kereszt formájú táblakép és liturgikus térrendezés
 Pilisszentkereszt, oltárkép, stáció
 Pilisszentlélek, oltárkép, keresztelőkút szimbóluma, nonfiguratív szimbólumok (sorozat), stáció és színes ablakok, liturgikus térrendezés
 Polgár, oltárkép, hat nagyméretű falkép
 Püski, színes ablakok
 Ságújfalu, oltárkép
 Ságvár, oltárkép
 Sárísáp, oltárkép, stáció, színes ablakok, liturgikus térrendezés
 Szécsény, keresztút
 Szendrő, színes ablak
 Szentendre, Ferences Gimnázium, oltárkép, színes ablakok, táblaképek, liturgikus térrendezés
 Szügy, oltárkép, két táblakép és színes ablakok
 Taktakenéz, oltárkép, liturgikus tér kialakítása
 Tát, oltárkép restaurálása, szimbólumok
 Tokod-Altáró, oltárkép (kereszt háttér) és liturgikus térrendezés
 Tura, kastély, színes ablakok, díszítő motívumok
 Várbalog, színes ablakok
- Bibliográfia:**
 1984 Szeifert Ferenc: ~ 60 éves. *Vigília* 1984(1)74–76.
 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1991 Boda László: Hogy lakást vegyen belső világomban.” ~. *Harang* 1991(4)57.
 1991 Prokopp Mária: Hitünk legfőbb igazságainak festője. *Hitélet* 1991(2)25.
 1991 Prokopp Mária: Hitünk legfőbb igazságainak festője. *Esztergom és Vidéke* 1991. november 15.
 1992 fr. Barsi Balázs OMF: Az életfa pedagógiai szempontból – a Biblia alapján. *Új Ember* 1992. április 12.
 1993 Prokopp Mária: ~. Az Esztergomi Ferences Gimnázium Jubileumi Évkönyve. Esztergom.
 1994 Cs. Nagy Lajos: Látomás és látvány – képein. 24 Óra 1994. május 21.
 1995 (f. g.): ~. A Szentlélek áradása. *Új Ember* 1995. június 25.
 1998 Művészi értékek, művészeti pártoló polgárok emléke a dorogi plébániatemplomban. In: *Utcák, házak, emberek. Helytörténeti kalandozások Dorogon*. Dorog. 83–104.
 1999 S. J. Á.: Mária-ház Mátraházán. *Új Ember* 1999. június 6.
 2001 Prokopp Mária: A három Kákonyi kiállítása Kalocsán. *Új Ember* 2001(1)
 2004 Seres Ferenc: ~ művészetéről. *Esztergom és Vidéke* 2004. május 7.
 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A-ZS*. 2. jav. kiad. Dorog. Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 129.
 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)28.
 2008 Tóth Sándor: Nyolcvanöt éve született ~. *Új Ember* 2008. augusztus 10.
 2011 Konstek Ildikó: ~ festőművész. Az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium jubileumi Évkönyve 1931–2011. 177–181.
 2012 Tölgyesi: Figuratív és nonfiguratív egyházművészet. *Magyar Nemzet* 2012. szeptember 25.
 2012 Elmer István: Megnő az időben. Egy kiállítás és a veszélyben lévő freskók. *Új Ember* 2012. október 14.
 2013 ~. *Art Limes*. Képzőművészek Dorogon a 20. században 2013(5)138.
 2013 Prokopp Mária: A húsvéti misztérium a kortárs képzőművészetben. A dorogi bányatemplom oltárképe. *Art Limes*. Képzőművészek Dorogon a 20. században 2013(5)165–166.
 2013 Kontsek Ildikó: ~ festőművész (1923–1990). *Art Limes*. Képzőművészek Dorogon a 20. században 2013(5)167–171.
 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- Publikációk:**
 1988 Képek a húsvéti misztériumról. *Új Ember* 1988. április 23.
 1990 *Mit Maria zu Jesus*. Wien.
 1991 *Elmélkedések a rózsafüzér titkairól. Máriával Jézushoz*. Esztergom, Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Ferences Tartományfőnökség

KÁNTOR JÁNOS (KONTÁR JÁNOS)**GRAFIKUS- ÉS FESTŐMŰVÉSZ**

(Salgótarján, 1947. március 9. – Esztergom, 2018. május 8.)

1981 és 1983 között az esztergomi Tanítóképző Főiskolán, 1983 és 1985 között az egri Tanárképző Főiskolán, 1985-ben a velencei (Olaszország) Nemzetközi Grafikai Iskolában végezte tanulmányait. Mesterének Bálint Endrét és Kondor Bélát vallotta. Esztergomban élt, a Petőfi Sándor Általános Iskola tanára volt. 1967 óta szerepelt műveivel kiállításokon. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a MAOE (1992–2018), a MKISZ (1992–2018), a Magyar Grafikusművészek Szövetsége (1992–2018), a Magyar Vízfestők Társasága (1992–2018), a Labor MIM alkotócsoporthoz (1980–1989), az Esztergomi Művészek Céhe (1993–2009), a nyergesújfalui Kernstok Károly Művészeti Kör (2009–2018), a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (2001–2018), velencei (Olaszország) Scuola Internazionale di Grafica tagja (1980–1997) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1973 Esztergom Városi Tanács Emlékplakettje, Esztergom
- 1973 Országos Dózsa-pályázat, II. díj, Szeged
- 1974 Országos Dózsa Emlékpályázat, II. díj, Szeged
- 1980 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1984 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1984 Egyetemek és főiskolák kiállítása, arany diploma, Keszthely
- 1988 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1989 Komárom Megyei Tárlat, I. díj, Tatabánya
- 1989 Kassák-pályázat, Népművelési Intézet, grafikai I. díj, Budapest
- 1990 Kochi Prefectural Government Local Industry Section és a Kaganawa Arts Foundation, Yokohama (Japán) egy hónapos ösztöndíja
- 1992 Komárom-Esztergom Megyei Tárlat, Megyei Önkormányzat I. díja
- 1996 III. Nemzetközi Grafikai Tárlat, I. díj, Stockholm (Svédország)
- 1997 Esztergom Város Önkormányzatának emléklapja
- 1999 The 1 Spring Annual Venezia, I. díj, Velence (Olaszország)
- 2003 Esztergomért Emléklap
- 2008 Pedagógus Szolgálati Emlékérem (posztumusz)
- 2018 Babits Mihály-díj „Esztergom Kultúrájáért” (posztumusz)

Szimpozionok, művésztelepek:

- 1980–1997 Velencei Nemzetközi Grafikai Iskola (Scuola Internazionale di Grafica), Velence (Olaszország)
- 1986–2009 Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat bajnai alkotóháza gyermek képzőművészeti alkotótáborainak művészeti vezetője, Esztergom (1986), Sávár (1987), Bajna (1988–2009.)
- 1989–2009 A Közművelődés Háza felnőtt grafikai tábora művészeti vezetője, Bajna
- 1992–1993 PIKTOR tábor művészeti vezetője
- 1996–2002 Bethlen Gábor Szakképző Intézet és Szakiskola művészettábor, grafikai szekció vezetője, Gyomaendrőd
- 1998–2017 Nemzetközi Képzőművészeti Alkotótábor, alapító művészeti vezető, Szőgyén
- 2006–2007 Hajdúnánási Nemzetközi Művésztelep résztvevője, művészeti vezetője (2006), Hajdúnánás

Egyéni kiállítások:

- 1967 Esztergom, Művelődési Központ
- 1970 Esztergom, Művelődési Központ
- 1971 Esztergom, Művelődési Központ
- 1973 Esztergom, Művelődési Központ (jóba Évával)
- 1979 Esztergom, Művelődési Központ

- 1979 Budapest, Labor MIM Közművelődési Központ
 1980 Esztergom, Labor MIM
 1981 Esztergom, Művelődési Központ
 1986 Esztergom, Művelődési Központ
 1987 Párkány, Városi Galéria
 1987 Esztergom, József Attila Általános Iskola
 1987 Tatabánya, A Közművelődés Háza
 1989 Eger, Tanárképző Főiskola Galéria
 1989 *Requiem Erdélyért*, Esztergom, Református templom
 1989 Friedberg-Ottmaring (Németország)
 1989 Lenti, Sólyom László Művelődési Központ
 1990 Budapest, Németvölgyi Iskola Galéria
 1990 Nagoya (Japán), Daikokuya Galéria
 1991 Ishoj (Dánia)
 1991 Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár
 1992 Tatabánya, Kernstok Terem
 1992 Esztergom, Duna Múzeum
 1992 Zalaszentő, Magyarok Világtalálkozója
 1993 Ingolstadt, (Németország)
 1993 Augsburg (Németország), Ganzenmüller Galerie
 1993 Dorog, Eötvös József Általános Iskola Galériája
 1994 Szentendre, Tasi Galéria
 1994 Párkány, Városi Galéria
 1994 Esztergom, Dobó Gimnázium, Dobó Galéria
 1994 Esztergom, Zöld-ház Galéria
 1995 Komárom, Komáromi Kisgaléria
 1995 Tatabánya, Kölcsény Ferenc Általános Iskola Galériája
 1996 Dorog, József Attila Művelődési Központ
 1996 Frankfurt am Main (Németország), Régi Városháza Galéria
 1997 Esztergom, Petőfi Sándor Általános Iskola, Híd Galéria (Kontár Balázssal és Kontár Jánossal)
 1997 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
 1998 Tatabánya, Kortárs Galéria
 1998 Budapest, Budapest Kongresszusi Központ
 1998 *Akvarellek*, Esztergom, Sugár Galéria
 1999 Esztergom-kertváros, Féja Géza Közösségi Ház
 1999 Gödöllő, Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona
 1999 Békéscsaba, Pallasz Galéria
 1999 Békéscsaba, NYOMTAT-ok Galéria
 1999 *Nyomatok*, Esztergom, Pince Galéria
 2000 Ehingen (Németország), Városi Múzeum
 2000 Budapest, Angelika Kávéház Galéria
 2001 Reimlingen (Németország), Bildungs Centrum St. Albert
 2001 Szentendre, Céh Galéria
 2001 Esztergom, Szent Tamás-hegy (Művész tér Kaposi Endrével és Ferenczi Gáborral, egynapos szabadtéri kiállítás)
 2001 Esztergom, Petőfi Sándor Általános Iskola, Híd Galéria
 2001 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
 2002 Tata, Helyőrségi Klub
 2002 Párkány, Városi Galéria
 2002 Szőgyén, Kultúrház Galéria
 2002 Révkomárom, CSEMAKOK Galéria
 2003 Dorog, Eötvös Galéria
 2003 Esztergom-kertváros, Féja Géza Közösségi Ház (Kontár Balázssal és Kontár Jánossal)
 2004 *Balassa Bálint emlékére*, Esztergom, Kis-Duna sétány sark (szabadtéri kiállítás)
 2005 Esztergom, Hephaisztosz Kft. Galéria
 2005 Budapest, Szellő Galéria
 2006 *Ad Memoriam Rembrandt mester*, Esztergom, Duna Múzeum Európai Közép Galéria
 2006 Tata, Fazekas utcai Művészeti Alapiskola
 2006 *Ad Memoriam Rembrandt mester*, Csurgó, Helytörténeti Gyűjtemény
 2006 Szentendre, Céh Galéria (Kontár „Kiskontár” Jánossal)
 2007 Esztergom, Duna Múzeum Európai Közép Galéria
 2007 Bamberg-Gundelsheim (Németország)
 2007 Gniezno (Lengyelország)
 2008 Esztergom, Aquasziget Galéria
 2008 Szentendre, Céh Galéria
 2008 Párkány, Városi Galéria
 2008 Budapest, Újlipótvárosi Klub-Galéria
 2008 Budapest, Mamaison Galéria
 2008 Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola, Sugár Galéria
 2009 Tatabánya, Opel Tatabánya-székház
 2010 *Sorsok és mítoszok*, Tata, Magyar Zoltán Művelődési Központ
 2010 Ipolyság, Honti Múzeum, Simonyi Galéria
 2010 Esztergom, Aquasziget Galéria
 2010 Nyergesújfalu, Kernstok Galéria
 2012 Párkány, IV Galéria
 2014 Esztergom, Tár-Lak Szalon
 2015 Esztergom, Babits Mihály Általános Iskola, Sugár Galéria
 2016 *SZÍNFŐNIÁK*, Esztergom, Tár-Lak Szalon
 2017 Esztergom, Duna Múzeum
- Emlékkiállítás:*
 2018 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
- Művek közgyűjteményekben:*
 Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Párkány, Barta Gyula Galéria
 Szőgyén, Községi Galéria
- Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:*
 1991 Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár, *Alfa és Omega; Jónás imája* – pannó
 1995 Ingolstadt (Németország), Kath. Kindergarten Stang-gassinger – Grillparzenstr. 40., – pannó
 2000 Esztergom, Petőfi Sándor Általános Iskola, *Magyar Millennium* – pannó
 2002 Gyomaendrőd, Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium – pannó
 2003 Szőgyén, XIX. század második felében épült Szent Család Kápolna, *Szent család* – secco

Bibliográfia:

- 1973 -csolnoki-: Színek és kontúrok. Jóna Éva és - kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1973. január 21.
- 1973 -csolnoki-: Az esztergomi képzőművészet jubileumi kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1973. május 5.
- 1979 Bodri Ferenc: - tárlata. *Dolgozók Lapja* 1979. december 12.
- 1979 -ez-: Festmények, fotók, gyermekrajzok. *Dolgozók Lapja* 1979. november 14.
- 1980 - kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1980. szeptember 14.
- 1981 Bodri Ferenc: *Látványemlékek az olvasólámpa alól. Bevezető. - festő, grafikusművész kiállítása.* Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus)
- 1981 -csolnoki-: Szellemi magánélet. - képei előtt. *Dolgozók Lapja* 1981. január 27.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945-1985. Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár. 235.
- 1986 - festő-grafikusművész kiállítása. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1986 Cs. Nagy Lajos: A pelikán jegyében. - festő-grafikus kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1986. május 21.
- 1986 E. Nagy Lajos: - képei. Esztergomi Galéria. *Új Tükör* 1986. július 6.
- 1987 Sulyok Kálmán: A művész magánya, fájdalom nem önmagáért való. A Szivárvány alkotócsoport közös kiállítása Tatabányán. *Dolgozók Lapja* 1987. május 13.
- 1987 -... *Dolgozók Lapja* 1987. december 11.
- 1988 (Bárdos István): „Soha semmi nincs...” - tárlata A Köz-művelődés Házában. *Dolgozók Lapja* 1988. január 6.
- 1989 (palágyi): Madarálalmú grafikák. - tárlata az egri főiskolán. *Heves Megyei Népújság* 1989. március 22.
- 1991 Kádár Péter: A bajnai varázslat. *24 Óra* 1991. július 25.
- 1992 - grafikái. *24 Óra* 1992. május 29.
- 1992 Sz. P.: Életmű, keresztre feszítve. *Itthon* 1992. június 5.
- 1992 Kádár Péter: - Tatabányán. Ritmus és kompozíció. *24 Óra* 1992. június 8.
- 1993 Cs. Nagy Lajos: Igényes galéria a „Sugár”. Esztergomi krónika. *24 Óra* 1993. február 6.
- 1994 Cs. Nagy Lajos: Városunk két művészéről - „sztereóban”. *24 Óra* 1994. június 18.
- 1995 Kádár Péter: - kiállítása Komáromban. A végtelen idő pillanatai. *24 Óra* 1995. március 25.
- 1995 Iskola galéria. *24 Óra* 1995. április 18.
- 1995 Kádár Péter: Befejeződött Tatbányán az iskola galéria szezonja. -grafikák a Kőlcseyben. *24 Óra* 1995. április 22.
- 1996 Kiállítás Dorogon. *24 Óra* 1996. július 10.
- 1997 Maier-Kránit László: -. *Esztergom és Vidéke* 1997. május 29.
- 1997 V. Angyal Mária: -. *Esztergom és Vidéke* 1997. december 18.
- 1997 R. B.: Korpuszok, glóriák feketéi és vörösei tekintenek le reánk- jubileumi színei. *24 Óra* 1997. november 7.
- 1998 Akcióval zárul a tárlat. *24 Óra* 1998. október 1.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H-Ö.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 277-278.
- 2002 Nemzetközi Képzőművészeti Alkotótábor - Szőgyén/Medzinárodný Výtvarný Tábor Svodín 1999-2002. Szőgyén. (Katalógus)
- 2002 Prokopp Mária: Bevezető. - rajzai elé. In.: -: 55 rajz. Esztergom, Szerzői Kiadás.
- 2003 Czigler Monika: A fény kápolnája. *Hídlap* 2003. szeptember 23.
- 2003 Zsembery Dezső: Bevezető. Kántor János festő- és grafikusművész kiállítása. Dorog, Eötvös Galéria. (Katalógus)
- 2005 Szalay: A Mindenható festője. *Hídlap* 2005. június 4.
- 2005 Medzinárodný Výtvarný Tábor Svodín - Nemzetközi Képzőművészeti Alkotótábor Szőgyén 1999-2005. Szőgyén. (Katalógus)
- 2006 (-ffy): Művészi főhajtás Rembrandt mester előtt. Esztergom és Vidéke 2006. május 18.
- 2006 P. Z.: Rembrandt parafrázisok -tól. Kiállítás a négyszáz éve született holland mester emlékére. *Hídlap* 2006. május 23.
- 2006 Rembrandt arca -módra. *Somogyi Hírlap* 2006. augusztus 11.
- 2006 15 éves az Esztergomi Művészek Céhe. Esztergom, Duna Múzeum Európai Közép Galéria. Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. (Katalógus, bev. Istvánffy Miklós.) 15, 36.
- 2007 Madarász Tímea: Bambergben is méltatták. - készül jubileumi kiállítására. *24 Óra* 2007. október 1.
- 2008 Póltl Zoltán: - kertje. *Hídlap* 2008. március 1.
- 2008 Bokor Klára: Tízéves a szőgyéni alkotótábor. Ecset és szellem. *Hídlap* 2008. július 12.
- 2008 T. Zs.: - grafikus-, festőművész kiállítása. Ősi mitológia. *XIII. Kerületi Hírnök* 2008. szeptember 16.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 40, 124.
- 2009 Kernstok Károly Művészeti Kör. (Bev. Kaposi Endre.) Nyergesújfalu, Nyergesújfalu Város Önkormányzata. 16.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996-2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 51.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2016 Csicsay Alajos: Vallomások a világról... Beszélgetés - festő- és grafikusművésszel.

Illusztrált könyvek:

- 1993 Pintér Zsuzsa: *Világmegváltó Vilmos szeret a Földön élni.* Ill.: -. Esztergom, Rumpold-Hungária Kft.
- 1995 *Vallomás a rézkarról.* Komárom, Komáromi Kisgaléria. (Katalógus)
- 1996 Maier-Kránit László: *Tettetés nélkül, félperces versek* (Ill.: -) Esztergom, Spori Print V. Kft.

- 1997 Maier-Kránicz László: *Tettetés nélkül, félperces versek/Without Pretensions – Half-Minute Poems.* (Ford.: Gwen Stewart, Ill.: –) Esztergom, Spori Print V. Kft.
- 1997 Maier-Kránitz László: *Remegő gyémánt-betűkkel: hiteles emlékek* (Ill. –; Bev.: Árvai Ferenc). Esztergom, Spori-Print V. Kft.
- Publikációk:*
- 1998 Az igazság kútja a Sötétkapu mélyére bújva. (Bartha Árpád kiállítása a Szabadidőközpontban). *Esztergom és Vidéke* 1998. május 21.
- 1999 *Vízfestmény a hónapokról (akvarell naptár).* Esztergom.
- 2001 Építőmesterek városa. Az alkotó gondolatai millenniumi pannójához. *Esztergom és Vidéke* 2001. január 18.
- 2002 *55 rajz.* (Bev. Prokopp Mária). Esztergom, Szerzői Kiadás.
- 2003 Néhány gondolat Nothart Alena kiállításáról. *Esztergom és Vidéke* 2003. március 6.
- 2004 Babucsikné Zeikfalvy Anna grafikusművész tárlata a HÍD Galériában. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 4.
- 2006 *2006. évi naptár.*
- 2017 *Metszetek és karcok. – grafikái.* Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület.
- Filmek:*
- 2015 *Életek és sorsok.* Esztergom, ETVR 2015. március 10. 16. 10.

KAPOSI ANTAL FESTŐMŰVÉSZ

(Nagykanizsa, 1908. január 3. – Budapest, 1978. július 15.)

1930-ban fejezte be tanulmányait a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán. Mestere Csók István és Vaszary János volt.

1959-ig Zalaegerszezen, 1959-től 1970-ig Esztergomban élt és dolgozott. 1970-től haláláig Budapesten élt. 1931-től a zalaegerszegi Deák Ferenc Gimnázium, 1950-től 1959-ig a Tanítóképző pedagógiai gimnáziumának tanára, 1959-től 1970-ig Esztergomban a Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanára volt. A Deák Ferenc Irodalmi és Művészeti Kör (1944-től) tagja volt.

Egyéni kiállítások:

- 1959 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Végvári I. Jánossal)
- 1962 Dórog, Művelődési Ház (Végvári I. Jánossal)
- 1965 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Környei Lászlóval és Végvári I. Jánossal)
- 1966 Esztergom, Technika Háza
- 1967 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Emlékkiállítások:

- 1979 Esztergomi képek, Esztergom, Művelődési Központ
- 1981 Esztergom, Tanítóképző Főiskola
- 1999 A három Kaposi, Budapest, Duna Galéria (Kaposi Endre és Kaposi Tamás műveivel)
- 2003 Esztergom, Sziget Galéria
- 2008 Generációk, Esztergom, El Greco Galéria (Kaposi Endre és Kaposi Tamás műveivel)
- 2016 Nyergesújfalu, Kernstok Galéria (Kaposi Endre és Kaposi Tamás műveivel)

Közösségi megbízásra és magán
megrendelésre készített művek:
Zalaegerszeg, Kápolna, oltárkép

Bibliográfia:

- 1959 Juhász Antal: Két esztergomi festő bemutatkozik. *Pedagógusok Lapja* 1959. augusztus.
- 1960 Juhász Antal: – és Végvári I. János kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. szeptember 28.
- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1963 Artner Tivadar: Esztergomi képek. *Élet és Irodalom* 1963. január 5.
- 1964 Dévényi Iván: Festőművész tanárok kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1964. május 23.

- 1966 Hegedüs Raymund: Utóhang egy kiállítássorozathoz. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1966. március 25.
- 1966 Hegedüs Raymund: Esztergomi kiállítások. Jegyzetek két művész tárlatáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1966. június 24.
- 1967 – festőművész kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1967. június 1.
- 1967 Végvári I. János: – képei. *Dolgozók Lapja* 1967. június 8.
- 1967 Jenkei János: Tárlátogatás. Rajztanárok országos kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1967. október 29.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Györy Csaba.)
- 1978 Hegedüs Raymund: Tanár és festőművész volt. – emlékének. *Dolgozók Lapja* 1978. július 27.
- 1979 Végvári I. János: Bevezető. – festőművész emlékkiállítása. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1979 Kaposi Endre–Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos–Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből.* Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 155.

- 1979 Hegedüs Raymund: Esztergomi képek – emlékkiállítás. *Dolgozók Lapja* 1979. május 10.
- 1981 e. n. l.: Galéria a főiskolán. Méltó kezdet – képeivel. *Dolgozók Lapja* 1981. február 26.
- 1984 Kaposi Endre: *Rajztanárok az esztergomi tanítóképzés történetében. Tanulmányok*. Esztergom.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 150, 428.
- 1995 Borbás György: –. A zalaegerszegi Zrínyi Miklós Gimnázium Évkönyve az 1994-95. tanévről. Zalaegerszeg, 1995. 64.
- 1996 Kostyál László: *Zala megye képzőművészete a 20. században*. In: *Zala megye ezer éve. Tanulmánykötet a magyar államalapítás millenniumának tiszteletére*. Zalaegerszeg. 343.
- 1996 Borbás György: – (1908–1978). In: *Emlékkönyv a Zrínyi Miklós Gimnázium fennállásának 100. évfordulójára, 1896–1996*. Zalaegerszeg. 140.
- 1999 Istvánffy Miklós: A három Kaposi Budapesten. *Esztergom és Vidéke* 1999. április 1.
- 1999 Miltényi Tibor: Három nemzedék. *Szellemkép* 1999(2–3)
- 1999 Gáspár Ibolya: „A három Kaposi.” *Új Művészet* 1999(7)39–41.
- 1999 Németh József: A *zalai gyűjtemény előzményei, létrejötte*. In: *Zalai gyűjtemény 1974–1998 repertórium*. Zalaegerszeg, Zala Megyei Levéltár. 9.
- 2000 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 282–283.
- 2000 Gábris József: *Az esztergomi nevelőképzés krónikája II. (1959–1993)*. Esztergom, Esztergomi Tanító- és Óvónőképző Öregdiákjainak Egyesülete, Balassa Bálint Alapítvány a Tanító- és Óvónőképzésért. 41, 43, 51, 71.
- 2002 Németh János: *Gyökek. Gondolatok családról, mesterségről, művészetről*. Zalaegerszeg, Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága. 27.
- 2003 Wehner Tibor: *Bevezető. – festőművész emlékkiállítás*. Esztergom, Sziget Galéria. (Katalógus)
- 2003 (K. E.): – emlékkiállítás a Sziget Galériában. *Esztergom és Vidéke* 2003. szeptember 11.
- 2004 Kostyál László: *Zala megye képzőművészete a két világháború között*. *Zalai Múzeum* 13. 2004. 288, 289, 290, 294.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár*. A–K. Budapest, decoArt Könyvek. 452.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog. Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 37, 121.
- 2008 Kaposi Endre: *Képzőművészek Esztergomban a 20. században*. *Art Limes* 2008(2)29.
- 2008 Rafael Balázs: *Generációk – a három Kaposi. A nagypától a tragikus sorsú unoka utolsó alkotásáig*. 24 Óra 2008. április 19.
- 2008 Gál József: „Én vagyok az utolsó fazekas.” Születésnap beszélgetés a 75 éves Németh János kerámiaszobrásszal. *Életünk* 2009(3)32–46.
- 2009 Wehner Tibor: A lét rezdülései. – festőművész emlékkiállítás. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)14–15.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 459, 460, 461.
- 2016 Wehner Tibor: Kaposi Endre. *Esztergom–Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány*. 6–7.
- 2016 A Bak Péter: *Művészcsaládok I. – (1908–1978) festőművész és családja: Kaposi Endre (1939–), Kaposi Tamás (1966–1991)*. *Esztergom és Vidéke* 2016(3)43–44.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1963 Figyelmet érdemlő kezdeményezés Esztergomban. *Művészet* 1963(11)45.

KAPOSI ENDRE (KAPOSI ENDRE KABA)

FESTŐ-, GRAFIKUS, SZOBRÁSZ- ÉS FOTÓMŰVÉSZ

(Zalaegerszeg, 1939. január 7. – Esztergom, 2017. november 13.)

Művészeti tanulmányait a budapesti Dési Huber István Képzőművész Körben kezdte meg, ahol Gráber Margit és Tamás Ervin volt a mestere. Ezután az esztergomi Tanítóképző Intézetben, 1964 és 1968 között a pécsi Tanárképző Főiskolán és a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának filozófia szakán szerzett diplomát.

1959 óta Esztergomban élt. 1961 óta szerepelt műveivel kiállításokon. 1970-1971-ben és 1982-ben az esztergomi képzőművész kör vezetője volt. Az esztergomi Tanítóképző Intézet tanára, 1985-1986-ban főigazgató-helyettese, majd 1986 és 1991 között főigazgatója volt. Festészeti munkássága mellett jelentős művészettörtéti tevékenységet is kifejtett: tanulmányait a *Művészet* és az *Új Forrás* című folyóiratokban közölte, a *Fotográfusok Esztergomban* című áttekintése 1987-ben önálló kötetben jelent meg, prózai szövegeit 1999-ben *Boldog pilanatok* címmel adta közre. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja (1971-től), az esztergomi Sigillum csoport (1968-tól), az oroszlanói Ötök csoport (1969-től) és az Esztergomi Művészek Céhe (1991-től) alapító tagja, a Magyar Fotóművészek Szövetsége (1991-től) és a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület tagja volt. A Kernstok Károly Művészeti Alapítvány kuratóriumának elnöke volt.

- 1999 Pro Urbe Esztergom
- 2005 Komárom-Esztergom Megyeért szakmai díj
- 2008 In memoriam Leonardo da Vinci kiállítás, Tatabánya Megyei Jogú Város díja, Tatabánya
- 2009 Komárom-Esztergom megyei Prima-díj
- 2010 Babits Mihály-díj „Esztergom Kultúrájáért”
- 2015 Esztergom Város Díszpolgára, Esztergom

Egyéni kiállítások:

Díjak, ösztöndíjak:

- 1968 KISZ Érdemérem
- 1973 Esztergomi Emlékplakett, Esztergom
- 1973 II. Esztergomi Tárlat, II. díj, Esztergom
- 1973 Milleniumi Emlékérem, Esztergom
- 1974 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1975 III. Esztergomi Tárlat díja, Esztergom
- 1975 Szocialista Kultúráért
- 1976 Oktatásügy Kiváló Dolgozója
- 1979 V. Esztergomi Tárlat, Labor Műszeripari Művek megosztott díja, Esztergom
- 1983 VII. Esztergomi Tárlat, MEDICOR ELFI Gyára díja, Esztergom
- 1983 Kiváló Munkáért
- 1998 Kortárs Művészeti Tárlat, szobrászati díj, Tatabánya

- 1963 Esztergom, Tanítóképző Intézet
- 1966 Esztergom, Technika Háza
- 1967 Esztergom, Tanítóképző Intézet; Balassa Bálint Múzeum
- 1969 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
- 1969 Komárom, Művelődési Ház
- 1971 Esztergom, Zodiákus Klub
- 1974 – *tíz rajza*, Esztergom, Zodiákus Klub
- 1974 Nagykőrös, Arany János Művelődési Központ
- 1975 Komárom, Csokonai Művelődési Ház
- 1977 Prága (Csehszlovákia), Magyar Kulturális Intézet (Kovács Melindával)
- 1977 Esztergom, Zodiákus Klub
- 1977 Esztergom, SZIM Kultúrterem
- 1978 Esztergom, Fürdő Szálló
- 1980 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat

- 1981 Budapest, Helikon Galéria
 1982 Hévíz, Bányász Gyógyfürdő Galériája
 1985 Dömös, Dömösi Galéria
 1987 Tatabánya, Ifjúsági- és Úttörőház
 1989 Tatabánya, Kernstok Terem
 1989 Dömös, Dömösi Galéria
 1993 Esztergom, Tokaji Galéria
 1994 *Kerék, Mucsi András emlékére*, Budapest, Óbudai Tarsaskör Galéria
 1995 *Kronogrammák*, Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
 1996 Tatabánya, Kölcsey Ferenc Általános Iskola, Iskola Galéria
 1997 *Negyedszázad rajzai*, Komárom, Komáromi Kiszgaléria
 1997 *Hús és szemét (Maso a smeti)*, Prága (Cseh Köztársaság), Magyar Kulturális Intézet (Kovács Melindával)
 1998 *Kronogrammák*, Vác, Hincz Gyula Állandó Gyűjtemény
 1999 *A három Kaposi*, Budapest, Duna Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Tamás műveivel)
 1999 *Lelemények*, Esztergom, Pince Galéria
 1999 *Kronogramma*, Tatabánya, Kortárs Galéria
 2001 *Reminiszcenciák*, Budapest, Polaris Galéria
 2004 *Párikány*, Városi Művelődési Központ (Bugyács Sándorral)
 2005 Tatabánya, Erkel Ferenc Zeneiskola
 2006 Komárom, Középfokú Kollégium
 2008 *Generációk*, Esztergom, El Greco Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Tamás műveivel)
 2009 *LXX*, Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
 2009 Tatabánya, Kortárs Galéria
 2009 *Szimbiózis – avagy Kronogrammák a kertben*, Esztergom, Czuczor Gergely utca 6.
 2010 *Kollázsok*, Esztergom, El Greco Galéria
 2010 Révkomárom, CSEMA DOK Galéria
 2011 *Sóhajkeserű*, Esztergom, Kaleidoszkóp Ház
 2014 *LXXV*, Dorog, Dorogi Galéria
 2014 *LXXV*, Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
 2014 *Három szólam – LXXV*, Tatabánya, Kortárs Galéria (Szendőfi Pállal és Szentessy Lászlóval)
 2016 Nyergesújfalu, Kernstok Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Tamás műveivel)
- Művek közgyűjteményekben:*
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Győr, Xántus János Múzeum
 Kecskemét, Kecskeméti Képtár
 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 Tatabánya, Tatabányai Múzeum
- Bibliográfia:*
 1961 *Esztergomi művészek kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Nagy Zoltán.)
 1963 Artner Tivadar: Esztergomi képek. *Élet és Irodalom* 1963. január 5.
 1963 – kiállítása a tanítóképzőben. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1963(102)1.
 1966 *Esztergomi képzőművészek kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. D. Fehér Zsuzsa.)
 1969 *Őszi Tárlat '69, Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tatabánya, Népház. (Katalógus)
 1969 csolnoki: – kiállítása az esztergomi Művelődési Központban. *Dolgozók Lapja* 1969. október 11.
 1970 *A Komárom megyei képzőművészet 25 éve*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus. Bev. Győry Csaba.)
 1970 *Őszi Tárlat '70, Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tatabánya, Népház. (Katalógus, bev. Z. Szabó László.)
 1970 *Ötök. Komárom megyei fiatal képzőművészek kiállítása*. Oroszlány, Városi Tanács. (Katalógus, bev. Danis József.)
 1970 *Sigillum csoport kiállítása*. Esztergom, Dobó Gimnázium. (Katalógus, bev. Ujvári Béla.)
 1971 *Ötök kiállítása*. Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat. (Katalógus, bev. Jenkei János.)
 1971 *Ötök kiállítása*. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)
 1971 *Ötök kiállítása*. Oroszlány, Városi Tanács. (Katalógus, bev. Danis József.)
 1971 Papp József: Gondolathamisítók. *Jegyzetek egy kiállításról. Új Forrás* 1971(3)103–107.
 1972 *Esztergomi Tárlat, Esztergomi művészek kiállítása*, Esztergom, Városi Tanács Díszterme. (Katalógus, bev. Mucsi András.)
 1972 *Őszi Tárlat '72, Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tata, Művelődési Központ. (Katalógus)
 1972 Mucsi András: Az esztergomi Sigillum-csoport. *Új Forrás* 1972(2)101–104.
 1973 *Esztergomi képzőművészek jubileumi kiállítása*. Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
 1973 *Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Budapest, II. kerületi Ifjúsági és Úttörőház. (Katalógus, bev. Végvári Lajos.)
 1973 *Őszi Tárlat 1973, Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tata, Művelődési Központ; Esztergom, Technika Háza (Katalógus)
 1973 Mucsi András: –. *Új Forrás* 1973(2)89–90.
 1974 – *tíz rajza*, Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
 1974 *Őszi Tárlat 1974*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Bíró Endre.)
 1974 *Sigillum csoport kiállítása*. Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
 1974 Mucsi András: – kiállítása. *Rajztanítás* 1974(6)
 1974 – *festőművész kiállítása*. *Pest Megyei Hírlap* 1974. augusztus.
 1975 *Esztergomi képzőművészek kiállítása*. Espoo. (Katalógus, bev. –.)
 1975 *Őszi Tárlat 1975*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
 1975 *III. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. –.)
 1975 Mucsi András: – kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1975. január 28.

- 1976 *Esztergomi képzőművészek egyedirajz kiállítása*. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1976 *Esztergomi Tanítóképző Főiskola képzőművész tanárainak kiállítása*. Esztergom, NIM Továbbképző Központ. (Katalógus, bev. Nagy Lajos.)
- 1976 *Őszi Tárlat 1976*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1976 *Tanítóképző Intézet képzőművész tanárainak kiállítása*. Esztergom, Kertvárosi Művelődési Ház. (Katalógus, bev. Nagy Lajos.)
- 1976 *Medgyessy-rajzok Esztergomban. Dolgozók Lapja 1976*. március 15.
- 1977 *IV. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum. (Katalógus, bev. Brunszko Antal.)
- 1977 *Őszi Tárlat 1977*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1977 Jenkei János: Kiállítási jegyzet. Festmények és grafikák. Kóthay Ernő és – tárlata. *Dolgozók Lapja 1977*. szeptember 23.
- 1978 *Művész életrajzok*. Budapest, Képcsarnok. 119–120.
- 1978 *Esztergomi képzőművészek grafikái kiállítása*. Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus, bev. Neuburger Róbert.)
- 1979 *Komárom megyei képzőművészek tárlata*. Dunaújváros, Uitz Terem. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1979 *Komárom megyei művészek kiállítása*. Győr, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1979 *V. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum. (Katalógus, bev. Bárdos István.)
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet 1979*(5)40–41.
- 1980 – *festőművész kiállítása*. Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat. (Katalógus)
- 1980 *Dunakanyar Nyári Tárlat*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Németh Lajos.)
- 1980 *Tavaszi Tárlat 1980*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1980 Szunyogh László: Portré a barátomról. Gondolatok – képeiről. *Dolgozók Lapja 1980*. május 6.
- 1980 Mucsi András: – képei. *Új Forrás 1980*(6)73–75.
- 1981 Nagyfalusi Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Helikon Galéria. (Katalógus)
- 1981 *Dunántúli Tárlat*. Kaposvár, Somogyi Képtár; Ifjúsági és Úttörőház. (Katalógus, bev. Rideg Gábor.)
- 1981 *VI. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum. (Katalógus, bev. Bárdos István.)
- 1981 Cs. Nagy Lajos: Montázsok – esztergomi képzőművész kiállítása Budapesten. *Dolgozók Lapja 1981*. március 28.
- 1981 Szabó György: – fotómontázsai a Helikon Galériában. *Magyar Nemzet 1981*. április 25.
- 1982 Szunyogh László: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Hévíz, Bányász Gyógyfürdő Galériája. (Katalógus)
- 1982 *Tavaszi Tárlat '82*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1982 *Városi Képtár. Kiállítás a Városi Tanács képzőművészeti alkotásaiból*. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 1982 Jenkei János: – montázsai Hévízen. *Dolgozók Lapja 1982*. szeptember 12.
- 1983 *VII. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum. (Katalógus, bev. Vaderna József.)
- 1983 Mészáros István: Műhelybeszélgetés – festőművésszel. *Dolgozók Lapja 1983*. szeptember 17.
- 1984 *Esztergomiláisten taitteijoidenn naytely*. Espoo, Helsinki. (Katalógus, bev. Bárdos, István.)
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 141.
- 1985 *Tanítóképzők és óvónőképzők művésztanárainak képzőművészeti kiállítása*. Kaposvár, Somogyi Képtár. (Katalógus, bev. Leitner Sándor.)
- 1985 *VIII. Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum; Győr, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Horváth Béla.)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 *Komárom megyei képzőművészek Tavaszi Tárlata*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, Régi Megyeháza. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1987 *Komárom megyei művészek kiállítása*. Budapest, Csontváry Terem. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1987 – *festőművész kiállítása*. Tatabánya, Ifjúsági- és Úttörőház. (Katalógus)
- 1987 T. N. Z.: Február 5-ig még megtekinthető... *Dolgozók Lapja 1987*. január 17.
- 1987 Mészáros István: Szürkéből táltosló... Zászlóvivők I. *Dolgozók Lapja 1987*. március 21.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 287.
- 1989 Wehner Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1989 – tárlata. *Dolgozók Lapja 1989*. november 15.
- 1989 Kádár Péter: – kiállítása a Kernstokban. Képi üzenetek. *Dolgozók Lapja 1989*. november 21.
- 1990 Virág Jenő: Őnarkép a széttört óraszámlapon. Beszélgetés – vel. *Művészeti Műhely 1990*(1)14–18.
- 1990 Wehner Tibor: – *festőművész kiállítása. Művészeti Műhely 1990*(1)13–14.
- 1990 Csiffary Tamás: Az utca másik oldalán. Beszélgetés – vel, az Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola főigazgatójával. *Új Forrás 1990*(2)85–95.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 27–28, 91.
- 1992 *Komárom-Esztergom megyei tárlat*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komá-

- rom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 121, 124, 149, 150, 153, 154, 176, 283, 372,
- 1993 Mucsi András: – kiállításának megnyitója az esztergomi Tokaji Galériában. *Esztergom és Vidéke* 1993. december 23.
- 1994 *Pedagógusképző főiskolák művésztanárainak kiállítása*. Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum. (Katalógus, bev. Bálványos Huba, Leitner Sándor.)
- 1995 Kaján Imre: *Bevezető. Kronogrammak. – festőművész kiállítása*. Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria. (Katalógus)
- 1995 Kaján Imre: „Kerék”. – kiállítása Mucsi András emlékére. *Új Művészet* 1995(3)66–67.
- 1995 Rafael Balázs: – időszobrai. *24 Óra* 1995. szeptember 25.
- 1995 Sugár Gabriella: „Valami elmozdult.” Egy kételkedő művész önvallomása. *Komárom-Esztergom Megyei Krónika* 1995. november 10.
- 1996 Gombkötő Gábor: Filozófia és fegyelem. –, a nagy generáció festője Tatabányán. *24 Óra* 1996. április 6.
- 1997 Fűrészné Molnár Anikó (főszerk.): *Magyarország megyei kézikönyvei 11. Komárom-Esztergom megye kézikönyve*. Budapest, ALFADAT-CEBA. 692.
- 1997 Hushegyi Gábor (szerk.): *preMOSTenie – áthírdalás – BRIDging*. Pozsony, Magyar Köztársaság Kulturális Intézete.
- 1997 Miltényi Tibor: Szigorú telehold. Kaposi Tamás-dokumentumok. *Szellem-Kép* 1997(1)
- 1997 Miltényi Tibor: Három nemzedék. *Szellem-Kép* 1997(2–3)
- 1997 Rafael Balázs: Tárt ablak, benne magányos férfi macskával. – képei Komáromban. *24 Óra* 1997. november 15.
- 1997 Kaján Imre: – komáromi kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 1997. december 4.
- 1998 *Kronogrammak. – festőművész kiállítása*. Vác, Hincz Gyula Állandó Gyűjtemény. (Katalógus)
- 1998 M. Szücs Ilona: *Egy műteremház a Józsefvárosban*. Budapest, Budapesti Városvédő Egyesület.
- 1999 Az idő vonzásában. *24 Óra* 1999. február 8.
- 1999 Gombkötő Gábor: Művészi kísérlet az idő megragadására. – kronogrammai a Kortárs Galériában. *24 Óra* 1999. február 11.
- 1999 Szunyogh László: Vigyázó szemetek... Levélfele –hez. *24 Óra* 1999. április 2.
- 1999 Gáspár Ibolya: „A három Kaposi.” *Új Művészet* 1999(7)39–41.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 283.
- 2000 *A gyűjtő önarképe. Válogatás Zsembery Dezső gyűjteményéből*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 2001 *Szobrászaton innen és túl*. Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Nagy Zoltán.)
- 2001 Kaján Imre: Reminiszcenciák. – tárlata. *Új Művészet* 2001(6)40–42.
- 2002 *I. Kortárs Keresztény Ikonográfiai Biennále*. Kecskemét, Kecskeméti Képtár. (Katalógus, bev. ifj. Gyergyádesz László.)
- 2002 *Öt éves a Kortárs Galéria*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus, bev. Bencsik János, Angyal Mária.)
- 2002 *Időutazás. – képvallomásai*. *Atelier* 2002(1)
- 2003 *In Memoriam Egon Schiele.* Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus, bev. Bencsik János, Angyal Mária, Bauer István.)
- 2004 *In Memoriam Salvador Dalí*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 2004 Jász Attila: Angyal inkognitóban. Egy Mozart-portré körüljárása. *Új Forrás* 2004(1)73–76.
- 2004 (sms): Játék határok nélkül. – és Bugyacs Sándor közös kiállítása Párkányban. *Esztergom és Vidéke* 2004(21–22)
- 2005 *In Memoriam József Attila*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus, bev. P. Tóth Enikő.)
- 2005 Bárdosi József: *Kronosz halott*. In: *Tulajdonságok nélküli művészet*. Budapest, Orpheusz. 179.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár A–K*. Budapest, decoArt könyvek. 452.
- 2006 Markovics Ferenc: *Fények és tények Ötven éves a Magyar Fotóművészek Szövetsége*. Budapest, Magyar Fotóművészek Szövetsége–Folpress Kiadó. 429.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000*. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektoriátus. 337.
- 2006 *15 éves az Esztergomi Művészek Céhe*. Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria. (Katalógus, bev. Istvánffy Miklós.)
- 2006 *In Memoriam William Shakespeare*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus)
- 2006 Földes Vilmos parafrázisai – NIKE című szobrához. *Atelier* 2005(5)különszám39.
- 2006 Jász Attila: Időpróbák, avagy –kollázs. *Atelier* 2006(5)különszám41–42.
- 2006 Kun Marianna: A művészet szolgálatában: Esztergomi Művészek Céhe. *Esztergom és Vidéke* 2006. december 21.
- 2007 *„Esztergomi polgárok a Babits szoborért”. Az Esztergomi Művészek Céhének jótékonyági átvétele*. Esztergom, Bajor Ágost Művelődési Ház. (Katalógus)
- 2007 *In Memoriam Assisi Szent Ferenc*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus)
- 2007 Csicsay Alajos: –. *Atelier* 2006(5)
- 2008 Fábián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona*. Budapest, Magyarkerámia Kft. 417.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 38, 112.
- 2008 *In Memoriam Leonardo da Vinci*. Tatabánya, Kortárs Galéria. (Katalógus, bev. Maróth Miklós.)
- 2008 Wehner Tibor: A hely művészeti szelleme. Bevezető – írásaihoz. *Art Limes (Képzőművészek Esztergomban a 20. században)* 2008(2)5–7.
- 2008 Csicsay Alajos: Generációk. Beszélgetés – képzőművésszel. *Atelier* 2008(3)38–39.

- 2008 Rafael Balázs: Generációk – a három Kaposi. A nagypától a tragikus sorsú unoka utolsó alkotásáig. *24 Óra* 2008. április 19.
- 2009 – LXX. – festőművész kiállítása. Esztergom, Duna Múzeum Európai Közép Galéria. (Katalógus, bev. Fábíán László, Mucsi András, Bárdosi József, Miltényi Tibor.)
- 2009 Jubileumi kiállítás Esztergomban. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 2009. február 6.
- 2009 Kereken LXX. *Hírlap* 2009. február 14.
- 2009 Himler György: Szomszédolás Nyitrán. *Hírlap* 2009. február 14.
- 2009 Wehner Tibor: Hetven esztendő, ötven esztendő. – festőművész visszapiillantó kiállítása Esztergomban. *Új Forrás* 2009(3)95-99.
- 2009 – jubileumi kiállítása Tatabányán. *Komárom-Esztergom Megyei Hírlap* 2009. március 23.
- 2009 Wehner Tibor: Logika és líra. – festőművész kiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)42-43.
- 2010 Szabó Ágnes: Árnyfürdő. Egy kiállítás topográfia. *Új Forrás* 2010(3)81-89.
- 2010 Tandori Dezső: A Kaposi-trilógia (Versciklus). *Új Forrás* 2010(3)78-80.
- 2010 Csicsay Alajos: – Kollázsok című alkotásai, avagy létezik-e az idő? *Atelier* 2010(4)30-31.
- 2011 Két évtized, kilenc alkotó. Kernstok Károly Művészeti Alapítvány 1991–2011. (Bev. Kovács Lajos, –) Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 2011 – képre vitt művészi hitvallása. Szabó Ágnes: A befejezés gesztusával megfogalmazott ör szolgálat. *24 Óra* 2011. február 4.
- 2012 Wehner Tibor: A hely (Esztergom) művészeti szelleme. *Atelier* 2012(1)32.
- 2012 Csicsay Alajos: 20 éves volt az Esztergomi Művészek Céhe. *Atelier* 2012(1)30-31.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló* 1996–2006. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 189, 371, 461.
- 2013 Miglinczi Éva: Időtlen derengés. *Atelier* 2013(2)
- 2014 LXXV. – festőművész kiállítása. Dorog, Dorogi Galéria; Esztergom, Duna Múzeum. (Katalógus)
- 2014 Csicsay Alajos: Filozófia a művészetben. *Atelier* 2014(1)34.
- 2014 Életem kiállítás, hangverseny a Himnusz születésnapján. *Közírá Tétetik* 2014. február.
- 2014 Három szólam – három ismert művész. Válogatás –, Szentessy László és Szendőfi Pál képeiből. *24 Óra* 2014. március 10.
- 2014 Wehner Tibor: LXXV – Három szólam. – – Szendőfi Pál – Szentessy László. *Art Limes* 2014(4)11-15.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)4,7.
- 2016 Wehner Tibor: –. Esztergom, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. –) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2016 Kakuk Tamás: Szélesre tárt ablak. Monográfia –ről. *Art Limes* 2016(4) Kép-tár IV. 79-86.
- 2016 A. Bak Péter: Művészcsaládok I. Kaposi Antal (1908–1978) festőművész és családja: – (1939–), Kaposi Tamás (1966–1991). *Esztergom és Vidéke* 2016(3)43-44.
- 2017 Miglinczi Éva: Meghalt –. Az utolsó előtti út – szabálytalan nekrológ. *Atelier* 2017(4)44.

Publikációk:

- 1969 Memento. Martsa István Auschwitzi emlékmű című alkotásáról. *Forrás* 1969(1)69-74.
- 1970 Ferenczy Béni művésztelepe Esztergomban. *Művészet* 1970(8)10-11.
- 1972 Az Ady-szobrok művésznének esztergomi napjairól. *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 3. 46-50.
- 1972 Fotó Martsa. *Új Forrás* 1972(2)97-100.
- 1972 Martsa István hatvan éves. *Dolgozók Lapja* 1972. június 18.
- 1972 Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 25.
- 1972 Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1972 Az ezeréves Esztergom. 116. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. III. *Dolgozók Lapja* 1972. november 29.
- 1973 Az időtényező a képzőművészeti alkotás befogadásában. *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 4.
- 1973 Bevezető. Ferenczy Béni (1899–1967) szobrászművész emlékkiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1973 Az ezeréves Esztergom. 150. Ferenczy Béni művésztelepe. *Dolgozók Lapja* 1973. január 21.
- 1973 Képzőművészeti élet a felszabadulás után. *Dolgozók Lapja* 1973. január 24.
- 1974 A gyermekrajzok esztétikai értékének forrásai. *Rajztanítás* 1974(2)2-5.
- 1974 Miháلتz Pál – és Esztergom. *Dolgozók Lapja* 1974. április 19.
- 1974 Gondolatok a fotográfiáról. *Rajztanítás* 1974(5)18-19.
- 1975 Bevezető. III. *Esztergomi Tárlat*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1975 Bevezető. *Esztergomi képzőművészek kiállítása*. Espoo. (Katalógus.)
- 1975 Szentessy László. *Új Forrás* 1975(1)117-118.
- 1975 Csorba Géza emlékére. *Dolgozók Lapja* 1975. január 19.
- 1975 Esztergom képzőművészeti élete a felszabadulástól napjainkig. *Esztergom* 1975(2)13-17.
- 1975 A montázsról. *Rajztanítás* 1975(2)20-21.
- 1975 Az író és a furulyás. *Esztergom és Vidéke* 1975.
- 1976 A gyermekrajzról. *Új Forrás* 1976(2)101-108.
- 1976 Krajcsirovits Henrik kiállítása a Helikon Galériában. *Rajztanítás* 1976(4)

- 1976 Emlékek és tanulások. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1977 Az Ady-szobrok művésze. Csorba Géza. *Művészeti* 1977(1)20–21.
- 1977 „Aranymosás” az esztergomi fotótárlat alkalmából. *Dolgozók Lapja* 1977. november 24.
- 1978 Az Esztergomi Fotóklub tárlata. *Új Forrás* 1978(1)139–140.
- 1978 Martsa István emlékére. *Dolgozók Lapja* 1978. február 1.
- 1978 Az Esztergomi Fotóklub tárlatáról. *Fotó* 1978(4)160–164.
- 1978 Martsa István. *Esztergom és Vidéke* 1978. 10.
- 1979 –Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos–Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésiügyi Osztálya. 150–168.
- 1979 Bevezető. *Martsa Alajos fotóművész emlékkiállítása*. Esztergom. (Katalógus)
- 1979 Bevezető. *Esztergom Évlapjai* 1979.
- 1979 Esztergom lovasszobrai. *Dolgozók Lapja* 1979. február 4.
- 1979 Martsa Alajos. *Fotóművészet* 1979(3)49.
- 1979 Miháلتz Pál és Esztergom. *Dolgozók Lapja* 1979. április 19.
- 1980 „Becsémpésztem valamit...” *Népművelés* 1980(1)20.
- 1980 A közművelődési albizottság. *Népművelés* 1980(1)
- 1981 Szemelvények Martsa Alajos levelezéséből (I.–II.) *Esztergom Évlapjai* 1981. 160–164.
- 1981 Jószi Lajos emlékére. *Dolgozók Lapja* 1981. január 9.
- 1981 Képek várakról – várak képekről. *Új Forrás* 1981(1)68–71.
- 1981 Medgyessy Ferenc I. István király szobra Esztergomban. *Új Forrás* 1981(3)17–18.
- 1981 Jószi Sándor kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1981. május 24.
- 1982 Bevezető. *André Kertész fotóművész kiállítása*. Esztergom. (Katalógus)
- 1982 Bevezető. *Martsa Alajos emlékkiállítása*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum. (Katalógus)
- 1982 Filmkét Kollányi Ágostonnal. *Új Forrás* 1982(3)40–44.
- 1982 Fotó és realizmus. (Tézisek) *Új Forrás* 1982(6)44–48.
- 1983 Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság újjászervezése. *Esztergom Évlapjai* 1983. 114–125.
- 1983 Jaschik Álmós és Esztergom. *Esztergom Évlapjai* 1983. 260–262.
- 1983 Új Babits-szobor Esztergomban. *Új Forrás* 1983(5)31–33.
- 1984 Rajztanárok az esztergomi tanítóképzés történetében. *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 20.
- 1984 Közművelődési munka a Tanítóképző Főiskolán. *Dolgozók Lapja* 1984. január 14.
- 1984 André Kertész Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1984. március 22.
- 1985 Múlt és jövő között. *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 21.
- 1985 Kárpáti Andrea–: Az alsó tagozatos tanulók műelemzőképesség-vizsgálatának tapasztalatai. *Magyar Pedagógiai Szemle* 1985(1)50–61.
- 1985 A vizuális kultúra és a tanító személyisége. *Rajztanítás* 1985(6)
- 1985 André Kertész emlékére. *Dolgozók Lapja* 1985. október 7.
- 1986 Mozi Esztergomban. *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 23. 38–65.
- 1986 Bevezető. *Beszédes Sándor fényképész Esztergomban 1830–1889*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1986 Egy rajzoló emlékére. Faragó József. *Esztergomi arcképcsarnok. Esztergom és Vidéke* 1986. március.
- 1986 Egy múlt századi esztergomi fényképész: Beszédes Sándor. *Új Forrás* 1986(6)60–63.
- 1987 *Fotográfusok Esztergomban a XIX. és a XX. században*. Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődési Osztály.
- 1987 Bevezető. In: Vertel József (szerk.): *Szobrászok, festők, grafikusok Dömösön*. Dömös, Dömös Község Tanácsa.
- 1987 A Tatabányai Fotóműhely kiállításnak megnyitója. 1986. január 17. *Művészeti Műhely* 1987. 15–16.
- 1987 Gondolatok Szunyogh László szobrászművész munkáinak szemlélése közben. *Új Forrás* 1987(3)57–60.
- 1987 A technika tantárgypedagógusok találkozója. *A technika tanítása* 1987(3)
- 1987 A Balassa Bálint Társaság munkájáról. *Esztergom és Vidéke* 1987. április.
- 1988 A dömösi képzőművészek kiállítása. *Művészeti Műhely* 1988. 26.
- 1988 Fotográfusok Esztergomban a XIX. században. *Esztergom Évlapjai* 1988. 21–23.
- 1988 Hegedűs Raymund emlékére. *Esztergom Évlapjai* 1988. 386.
- 1988 A Balassa Bálint Társaság működése 1983–1987. *Esztergom Évlapjai* 1988. 387–391.
- 1988 Vitéz János alakja. *Esztergom és Vidéke* 1988. január.
- 1988 A Tanítóképző Főiskola helye és szerepe Esztergom szellemi életében. *Esztergom és Vidéke* 1988. január.
- 1988 Fórumok, formák, funkciók. *Felsőoktatási Szemle* 1988(9)573–575.
- 1988 Az író és a furulyás. Tersánszky Józsi Jenő emlékére. *Esztergom és Vidéke* 1988. november. 12.
- 1989 Miháلتz Pál emlékére. *Esztergom és Vidéke* 1989. január 1.
- 1989 Hűsz esztendő a redőnyzár mögött. (Gondolatok az Esztergomi Fotóklub tárlatáról.) *Dolgozók Lapja* 1989. május 15.
- 1989 Két évtized a redőnyzár mögött (Gondolatok a húsz éves Esztergomi Fotóklub jubileumi tárlatáról.) *Művészeti Műhely*, 1989(2)56–57.
- 1989 Az idő lassan elszivárog. (Bepillantás Mudrák Attila műhelyébe.) *Művészeti Műhely* 1989(2)43–46.
- 1989 Szentessy László képeihez. *Esztergom és Vidéke* 1989. július.
- 1989 Két évtized a redőnyzár mögött. (Gondolatok a húsz éves Esztergomi Fotóklub jubileumi tárlatáról.) *Művészeti Műhely* 1989(2)56–57.
- 1990 Komikum és fotográfia. *Művészeti Műhely* 1990(1)53–54.
- 1992 A portréról. *Művészeti Műhely* 1992. 52–53.
- 1992 Kép/p/élet/t/ motívum. Gondolatok Sipeki Gyula dorogi fény/kép kiállításáról. *Művészeti Műhely* 1992. 55–57.

- 1992 *Integratív esztétikai nevelési modell és tanítóképzés.* In: *A Leonardo-program.* Budapest, Akadémia Kiadó.
- 1992 A fotográfia csodálatos világa. Viszonylatok a fotográfiában. *Művészeti Vizuális Nevelés* 1992(1)19–20.
- 1992 Pedagógusjelöltek felkészítése a vizuális nevelésre. *Tanító* 1992. április 6.
- 1993 „Színképelemzés”. Gondolatok a VIII. Esztergomi Fotóbiennáléről. *Új Forrás* 1993(1)62–64.
- 1993 „Tűzimádók”. Major Ákos fotográfusi munkásságáról, első önálló tárlata alkalmából. *Művészeti Műhely* 1993(1)13–14.
- 1993 Egy rajzoló emlékére – Faragó József. *Limes* 1993(3-4)135–137.
- 1993 Végül a tűz. Major Ákos kiállításán. *Esztergom és Vidéke* 1993. november 4.
- 1994 Mezei Erzsébet kiállításáról. *Esztergom és Vidéke* 1994. január 27.
- 1994 Esztergomi fotósok kiállítása a Komáromi Kiszaléiában. *Komáromi Újság* 1994. július 7.
- 1995 Kamerával a Styx folyónál. Balla András portréfotóiról. *Művészet Műhely* '94-95. 69–73.
- 1995 Fotó – Esztergom. *Új Forrás* 1995(1)61–65.
- 1995 Bárony – Kovács Melinda esztergomi kiállításáról. *Esztergom és Vidéke* 1995. március 16.
- 1997 Esztergom szobrásza. *Esztergom és Vidéke* 1997. december 18.
- 1998 Csorba Géza (részletek) In: M. Szűcs Ilona: *Egy műteremház a Józsefvárosban.* Budapest, Budapesti Városvédő Egyesület. 206–210.
- 1998 Vendégfő és Tárlatnyitó. *Esztergom és Vidéke* 1998. 24–25.
- 1999 *Boldog pillanatok.* Esztergom, Kaposi Tamás Alapítvány.
- 1999 Mucsi András emlékére. *Esztergom és Vidéke* 1999. június 24.
- 2000 Bevezető. *Andráskó István festőművész.* Esztergom. (Katalógus)
- 2000 Bevezető. *Gáz című kiállítás.* Dorog, József Attila Művelődési Központ; Szentendre, Vajda Lajos Stúdió Pinceműhely. (Katalógus)
- 2000 Jócsik Lajos esztergomi napjairól. *Esztergom és Vidéke* 2000. február.
- 2000 Varázslabda. „Mit ér a művészet, ha esztergomi?” *Esztergom és Vidéke* 2000. február 3.
- 2000 Andráskó István 70 éves. *Esztergom és Vidéke* 2000. február 3.
- 2000 Bezárt a pincegaléria. *Esztergom és Vidéke* 2000. június 3.
- 2001 *Esztergom 2000 Enciklopédia. 1. Köztéri alkotások.* Esztergom, Keresztény Múzeum Alapítvány.(társszerző)
- 2001 M. Szűcs Ilona—Kincses Károly: *Martsa Alajos és művészbáratai.* Kecskemét, Magyar Fotográfiai Múzeum.
- 2001 *Bevezető. Mudrák Attila fotóművész kiállítása.* Esztergom, Sugár Galéria. (Katalógus)
- 2001 Impressziók. Utolsó komp. *Muravidék* 2001(1)
- 2001 Egy könyv margójára. Gondolatok a „Megkésett emlékezések” című kötetéről. *Esztergom és Vidéke* 2001. október 31.
- 2002 A peregrinus. *Limes* 2002(2)165–170.
- 2003 20 éve halt meg Vörös Béla szobrászművész. *Esztergom és Vidéke* 2003. február 20.
- 2003 Holló Kornél emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2003. március 13.
- 2003 Hatvanéves az esztergomi Liszt-szobor alkotója. *Esztergom és Vidéke* 2003. március 13.
- 2003 Volt egyszer egy Zodiakus Klub. *Limes* 2003(4)113–117.
- 2003 Művésztelepek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 2003. július 16.
- 2003 95 éve született dr. Nagy Zoltán, az esztergomi múzeumok igazgatója. *Esztergom és Vidéke* 2003. november 13.
- 2003 Művészcirkók: Kernstok Károly. *Esztergom és Vidéke* 2003. december 18.
- 2004 – (szerk.): *Mucsi András emlékkönyv.* Esztergom, Esztergomi Füzetek 6.
- 2004 *Mucsi András emlékére.* In: – (szerk.): *Mucsi András emlékkönyv.* Esztergom, Esztergomi Füzetek 6. 5.
- 2004 Beszélgetés Mucsi Andrásról Varga Dezső restaurátorművésszel. In: – (szerk.): *Mucsi András emlékkönyv.* Esztergom, Esztergomi Füzetek 6. 13–17.
- 2004 A peregrinus. In: – (szerk.): *Mucsi András emlékkönyv.* Esztergom, Esztergomi Füzetek 6. 29–33.
- 2004 *Mucsi András ravatalánál.* In: – (szerk.): *Mucsi András emlékkönyv.* Esztergom, Esztergomi Füzetek 6. 61.
- 2004 *Koncert.* In: *Táj – kép – szó. Az Iszter-Gránum Eurorégió Antológiája.*
- 2004 *Tíz aforizma.* In: *Táj – kép – szó. Az Iszter-Gránum Eurorégió Antológiája.*
- 2004 Mucsi András (1929-1994) emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2004. január 15.
- 2004 Emlékezés Végvári Jánosra. *Esztergom és Vidéke* 2004. február 12.
- 2004 Száz éve született Pirchala Imre festőművész. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 11.
- 2004 Egy elfelejtett esztergomi festő. Magasi Németh Gábor. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 25.
- 2004 A fotográfus méltóságáról. 25 éve halt meg Martsa Alajos. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 22.
- 2004 Emlékek és látomások festője. A 65 éves Prunkl János köszöntése. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 22.
- 2004 Vítál István festőművész emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2004. június 24.
- 2004 Emlékezés Dévényi Ivánra. *Esztergom és Vidéke* 2004. augusztus 5.
- 2004 Negyed század Esztergomban. Emlékezés Szabó István festőművészre. *Esztergom és Vidéke* 2004. augusztus 22.
- 2004 Aki művészeti iskolát akart Esztergomban: Jaschik Álmos. *Esztergom és Vidéke* 2004. október 28.

- 2005 Beszámoló a megújult Társaság első hároméves munkájáról. In: Leel-Össy Lóránt–Bárdos István: *Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság története. Az Esztergom Évtapjai Balassa jubileumi kötete.* 79–80.
- 2005 Az orgonaépítő. (Beszélgetés Baróti Istvánnal.) *Limes* 2005(3)109–111.
- 2005 Száz éve született Magyarász Imre festőművész. *Esztergom és Vidéke* 2005. március.
- 2005 Bárdos Annamária születésnapjára. *Esztergom és Vidéke* 2005. március 24.
- 2005 A 60 éves Bangó Miklós köszöntése *Esztergom és Vidéke* 2005. augusztus 4.
- 2006 A 80 éves Vigh Tamás köszöntése. *Esztergom és Vidéke* 2006. február 16.
- 2006 Emlékezés Zolnay Lászlóra. *Esztergom és Vidéke* 2006. március 23.
- 2006 Emlékezés Gadányi Jenőre. *Esztergom és Vidéke* 2006. március 23.
- 2006 Az idő. *Atelier* 2006(4)17–18.
- 2006 Képzőművészeti élet Esztergomban. *Atelier* 2006(5)különszám34–35.
- 2007 Vigh Tamás és Esztergom. *Limes* 2007(4)101–104.
- 2008 – (szerk.): Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)13–52.
- 2008 Válogatása – írásaiból. *Art Limes* 2008(2)69–88.
- 2008 – képzőművész. *Napút* 2008(10)12.
- 2009 Balla András–: *Fotográfusok városa. Az Esztergomi Art Fotográfiai stúdió jubileumi kiadványa.* Esztergom.
- 2009 Bevezető. In: Kernstok Károly *Művészeti Kör.* Nyergesújfalu, Nyergesújfalu Város Önkormányzata.
- 2009 Csíkszentmihályi Róbert kiállítása. Esztergom, 2008. szeptember 6. *Atelier* 2009(1)36–37.
- 2009 Illés Anna és Kovács Melinda közös tárlata Esztergomban. *Átkelő* 2009.
- 2010 Drozdy Győző – A festő. *Atelier* 2010(1)30–31.
- 2010 Tiszta forma. Kovács Melinda tárlata elé. *Új Forrás* 2010(1)91–92.
- 2010 A vizuális kultúra esélyei. *Atelier* 2010(3)16–17.
- 2010 In memoriam dr. Gábris József. *Hídlap* 2010(5)
- 2011 A hónap műtárgya: Az ór. *24 Óra* 2011. február 11.
- 2011 A fotográfus és a remete. Gondolatok Balla András A remete című fotóciklusáról. *Új Forrás* 2011(3)92–93.
- 2011 *Tárlatzáró.* In: *Két évtized, kilenc alkotó. Kernstok Károly Művészeti Alapítvány 1991–2011.* (Bev. Kovács Lajos, –) Tatabánya, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 2011 Brueghel és Kass. *Art Limes* 2011(3)55–59.
- 2012 Bevezető. *Aranykor. Brassay Gabriella kiállítása.* (Katalógus)
- 2012 A 15 éves Atelier köszöntése. *Atelier* 2012(3)16.
- 2012 100 éve született Martsa István szobrászművész. *Atelier* 2012(3)20–21.
- 2012 André Kertész és Esztergom. *Atelier* 2012(3)28.
- 2013 Egy találkozó margójára. *Atelier* 2013(1)29.
- 2013 Viszonylatok a fotográfiában. (Fotóesztétikai vázlat.) *Atelier* 2013(2)34–35.
- 2014 Végül a tűz. Major Ákos kiállításán. *Art Limes* 2014(1)85–87.
- 2015 A 80 éves Nagy János szobrászművész köszöntése. *Atelier* 2015(3)15.
- 2016 Köszöntő. In: Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 3.
- Filmek:**
- 1995 Mayer-Kránitz László: *TV-beszélgetés –vel. Körzeti TV Esztergom* 1995. szeptember 10.
- 1996 Kakuk Tamás: *TV-beszélgetés –vel. Városi TV Tatabánya* 1996. március 10.
- 2001 Gáspár Ibolya: *Reminiszcenciák.* Városi TV Esztergom 2001. március 18.
- 2002 B. Kovács Ildikó: *Beszélgetés –vel. Körzeti TV Esztergom* 2002. február 11.
- 2009 A 2004 és 2009-es megyei Prima-díj jelöltje. Tata Városi TV.
- 2010 Maronka Csilla: *Arcok és sorsok.* Városi TV Esztergom.

KAPOSI TAMÁS FESTŐ- ÉS GRAFIKUMMŰVÉSZ

(Esztergom, 1966. november 28. – Pécs, 1991. november 6.)

A budapesti Postás Képzőművészeti Stúdióban Topor András tanítványa volt, majd 1986 és 1991 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Klimó Károly, Kocsis Imre, Nagy Gábor és Szabados Árpád volt. 1991-ben Péccsett volt mesteriskolás, Keserü Ilona tanítványaként. 1987-től a Fészek Bisztró csoport tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1987 Nyergesi János-ösztöndíj
- 1988 Tavaszi Tárlat, Szakszervezetek Komárom Megyei Tanácsa díja, Tata

Egyéni kiállítások:

- 1986 Budapest, Eötvös Klub
- 1990 *Best of '90*, Budapest, Magyar Képzőművészeti Főiskola, Barcsay Terem
- 1991 *Tájkép a szigorúan ellenőrzött vonatból*, Nyíregyháza, Móricz Zsigmond Színház

Emlékkiállítások:

- 1992 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1992 Budapest, Magyar Képzőművészeti Főiskola
- 1993 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
- 1996 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
- 1998 Győr, Petőfi Sándor Városi Művelődési Központ, Kortárs Galéria
- 1999 Győr, Városi Könyvtár Galéria
- 1999 Esztergom, Pince Galéria
- 1999 *A három Kaposi*. Budapest, Duna Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Endre műveivel)
- 2002 *– képei esztergomi magángyűjteményekben*. Esztergom, Stúdió Galéria
- 2008 *Generációk*. Esztergom, El Greco Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Endre műveivel)
- 2016 Nyergesújfalu, Kernstok Galéria (Kaposi Antal és Kaposi Endre műveivel)
- 2016 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

- 1987 *Fészek Bisztró*. Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus)
- 1987 *Fiatl Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tanítványa, A Közművelődés Háza. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)

- 1987 Tárlat Esztergomban. Közösségben könnyebb a pályakezdés. *Dolgozók Lapja* 1987. június 11.
- 1988 Sulyok Kálmán: Egy kiállítás képei. Komárom megyei Tavaszi Tárlat. *Dolgozók Lapja* 1988. május 14.
- 1990 Varkoly László: Frissesség, elevenség – némi brutalitással. *Fiatl művészek tárlata a Kernstok Teremben*. 24 Óra 1990. november 1.
- 1991 Kaján Imre: Életmű a lepel alatt – ég és föld között. *Esztergom és Vidéke* 1991. december 20.
- 1992 Kaján Imre: *Bevezető. – festőművész emlékkiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1992 Kaján Imre: A – Alapítvány felhívása. *Esztergom és Vidéke* 1992. március 27.
- 1992 Klimó Károly: – emlékkiállítása. *Művészeti Műhely* 1992. 67. 1992. –. *Ipsylon* 1992. szeptember 7.
- 1992 Kaján Imre: Fejezetek a Thébai Lord életéből No. 3. – festőművész (1966–1991). *Limes* 1992(3)77–91.
- 1992 Szemadám György: – emlékkiállítása elé. *Esztergom és Vidéke* 1992. április 10.
- 1992 Szemadám György: Levélfele –hoz. *Új Forrás* 1992(6)71–72.
- 1992 Wehner Tibor: Az út. – festőművész emlékkiállítása. *Új Művészet* 1992(7)58–59.
- 1992 Tárlatról tárlatra. *Esztergom és Vidéke* 1992. november 19.

- 1992 Klimó Károly: ~ emlékkiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1992. november 19.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 150, 428.
- 1993 Miltényi Tibor: ~ emlékkiállítás. *Szellem-Kép* 1993(1)
- 1993 Szállási Árpád: Esztergomi Helikon. *Esztergom és Vidéke* 1993. június 3.
- 1993 Rafael Balázs: Fény-Képek. *Esztergom és Vidéke* 1993. június 17.
- 1994 Rafael Balázs: (H)arcképek. *Esztergom és Vidéke* 1994. február 24.
- 1994 Kaján Imre-Nagyfalusi Tibor: Esztergomi Helikon. Két képzőművészről és egy színházról. *Esztergom és Vidéke* 1994. március 31.
- 1995 Képek és szobrok Komárom-Esztergom megye képzőművészetéből. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 1995 Miltényi Tibor: ~ parafrázisok. *Művészeti Műhely* '94-95. 36–38.
- 1995 Miltényi Tibor: ~ és a fotó. *Limes* 1995(1-2)155–160.
- 1996 Miltényi Tibor: ~. (Bev. Márton László, Kaján Imre.) *Esztergom, Kaposi Tamás Alapítvány*.
- 1996 Ispán Edit: „Meg még van ez a két megmaradt tekintet...” *Szellem-Kép* 1996(1)
- 1996 Miltényi Tibor: ~ és Ispán Edit levelezéséről. *Szellem-Kép* 1996(1)
- 1996 Murányi Tünde: Beszélgetés ~sal. *Kisgyed* 1996. augusztus 16.
- 1996 R. B.: Befejezetlenül is véglegesen. ~ emlékkiállítás nyílik ma Esztergomban. *24 Óra* 1996. november 6.
- 1996 N. T.: ~ 1966–1991. *Esztergom és Vidéke* 1996. november 14.
- 1997 Miltényi Tibor: Szigorú telehold. --dokumentumok. *Szellem-Kép* 1997(1, 2–3, 4)
- 1997 Fábián László: Autó előtt átfutó vadak. Vázlatféle --ról és valami másról. *Limes* 1997(4)49–58.
- 1999 Miltényi Tibor: ~. *Új Forrás* 1999(4)37–43.
- 1999 Gáspár Ibolya: A három Kaposi. *Új Művészet* 1999(7)39–41.
- 1999 (Pálos): ~ grafikái a Pince Galériában. *Esztergom és Vidéke* 1999. október 7.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 283–284.
- 2001 Kaján Imre: Harmincöt éves (lenne) -. *Esztergom és Vidéke* 2001. november 22.
- 2002 Miltényi Tibor: Fotóportrék ~ról. *Limes* 2002(2)149–154.
- 2003 Jász Attila: ~. *Élet és Irodalom* 2003. február 14.
- 2004 Jász Attila: Angyal inkognitóban. Egy Mozart-portré körüljárása. *Új Forrás* 2004(1)73–76.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 453.
- 2006 Istvánffy Miklós: Még csak 40 éves lenne! (~ emlékére.) *Esztergom és Vidéke* 2006. november 30.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog. Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 39, 123.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)29–30.
- 2008 Rafael Balázs: Generációk – a három Kaposi. A nagyapától a tragikus sorsú unoka utolsó alkotásáig. *24 Óra* 2008. április 19.
- 2009 Balla András-Kaposi Endre: *Fotográfusok városa. Az Esztergomi Art Fotográfiai stúdió jubileumi kiadványa*. Esztergom.
- 2009 Wehner Tibor: Teremtett lények apokalipszisa. ~ festőművész emlékkiállítás. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)16–17
- 2011 Miltényi Tibor: ~ művészete. *Új Forrás* 2011(8)86–95.
- 2013 Jász Attila: *Belső árnyék*. Budapest, Kortárs Kiadó.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 9, 10, 100, 126, 174, 221, 241, 461, 554.
- 2013 Jász Attila: Szent nyírfakéreg ketchuppal. ~ Apokaliptika képeihez. *Irodalmi Jelen* 2013(138)17–29.
- 2016 A. Bak Péter: Művészcsaládok I. Kaposi Antal (1908–1978) festőművész és családja: Kaposi Endre (1939–), ~ (1966–1991). *Esztergom és Vidéke* 2016(3)43–44.

Publikációk:

- 1987 *Önéletrajz. Fészek Bisztró kiállítása*. Esztergom. (Katalógus)
- 1987 *Önéletrajz. Fialat Komárom megyei képzőművészek kiállítása*. Tatabánya. (Katalógus)
- 1987 Fészek Bisztró. A Képzőművészeti Főiskola hallgatóiból alakult képzőművészeti csoport kiállítása. *Esztergom és Vidéke* 1987(6)
- 1995 Tanulmány a vizuális nevelés reformjáról. *Szellem-Kép* 1995(1–2)
- 1997 Szigorú telehold. *Szellem-Kép* 1997(1)
- 1997 Látvány és halvány. *Szellem-Kép* 1997(3)
- 1997 Cím nélküli levélrészlet 1991-ből. *Szellem-Kép* 1997(3)

Filmek:

- 1994 *(H)arcképek*. Szerk. rip. Szemadám György. Magyar Televízió.
- 1999 *In memoriam* ~.

KEPLINGERNÉ BACH GIZELLA (KEPLINGER GÉZÁNÉ) FESTŐMŰVÉSZ

1921 és 1924 között a budapesti Magyar Képző-
művészeti Főiskolán végezte tanulmányait.

Mestere Rudnay Gyula volt.

Főként csendéleteket festett. Az esztergomi Balassa
Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja
(1926-tól) volt.

Bibliográfia:

- 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság mű-
vész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagyter-
mében. *Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom
és Vidéke* 1926. december 16.
- 1930 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében. In: Komárom
és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon
után.* Budapest, Viktória Nyomda. 72.
- 1932 A Nemzeti Szalon nagy téli tárlatának katalógusa,
1932. január 1.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag
egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete
(1923–1938).* Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB.
Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti
Bizottsága. 43.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság
működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 108.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelő-
déspolitika Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Év-
lapjai* 1983. 253.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecénatúra Eszter-
gomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság
működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa
jubileumi kötete.* 20, 22.
- 2008 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében (részlet).
Art Limes 2008(2)10.

<i>Karl Ferenc János</i>	
153 Vangorai	600,—
<i>Károlyi István</i>	
156 Erdős vadon	100,—
<i>Károlyi Ernő</i>	
157 Amerikai táj	180,—
158 Erdélyi táj	900,—
<i>Kemény Nándor</i>	
159 A kis botrány	olaj. 600,—
<i>Keplingerne Bach G.</i>	
160 Csendélet	olaj. 300,—
<i>Kiss Ferenc József</i>	
161 Zugligról	olaj. 280,—
<i>Kóber Elek</i>	
162 Tundoroktól 1931-től, hegyekben	300,—
163 Szent Terézről, gipsz kerámiában	100,—
<i>Kolczár Staud László</i>	
164 Mesterekései pár	olaj. 300,—
<i>Kolcsány Endre</i>	
165 Ősfa	olaj. 180,—
<i>Kremer Máttyás</i>	
167 Tróda	olaj. 300,—
168 Gita	300,—
<i>Kruppa Ferenc</i>	
169 Zsoltár	olaj. 800,—
<i>Lukács György</i>	
170 Régi ház	olaj. 80,—

KERNSTOK KÁROLY (KERNSTOCK KÁROLY) FESTŐMŰVÉSZ

(Budapest, 1873. december 23. – Budapest, 1940. június 9.)

Kisgyermekkorát Nyergesújfalun töltötte, elemi és gimnáziumi tanulmányait Budapesten végezte. A festészet alapelemeit rajztanár-nagybátyja, Kernstok József mellett kezdte elsajátítani. A budapesti Iparművészeti Iskolában 1888 és 1891 között tanult, ahol Feichtinger József volt a tanára. 1892-ben Münchenben Hollósy Simon tanítványa volt. 1894 és 1896 között Párizsban, a Julian Akadémián tanult. Mestere Lucien Doucet és William-Adolf Bouguereau volt. Hazatérve Budapesten 1896 és 1901 között Benczúr Gyula mesteriskolájában tanult.

1900 és 1903 között gyakran dolgozott Dömösön. 1909-ben művésztársaival megalakította a Nyolcak elnevezésű csoportot. 1912-ben műtermes villát épített Nyergesújfalun. Budapesten élt, majd 1913-ban visszavonult Nyergesújfalura. 1918-ban részt vett az őszirózsás forradalomban, tagja volt a Nemzeti Tanácsnak, majd a művészeti ügyek népbiztosává nevezték ki. Esztergomban a Radikális Párt elnökjelöltje volt, és tagja volt a megye törvényhatósági bizottságának. 1919-ben Nyergesújfalun a Magyar Tanácsköztársaság alatt művésztelepet létesített és vezetett. 1921 és 1926 között emigrációban, elsősorban Berlinben élt, ahonnan 1926-ban tért haza. A Magyar Impresszionisták és Naturalisták Köre alapító tagja (1907-től), részt vesz a Művészház szervezésében (1909-től, 1911-től igazgatósági tag, 1913-tól művészeti alelnök), a Főváros Képzőművészeti Bizottságának tagja (1914-től), a Képzőművészek Új Társasága tagja és művészeti tanácsának elnöke (1928-tól) volt, a Munkácsy Céh aligazgatója, a Szinyei Merse Pál Társaság (1928-tól) és a Lechner Ödön Társaság (1928-tól) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1895 Salon, Mention Honorable, Párizs (Franciaország)
- 1896 3000 forintos kópiái ösztöndíj
- 1898 Téli tárlat, Műcsarnok, Ráth György-díj
- 1900 Világkiállítás, Bronzérem, Párizs (Franciaország)
- 1900 Műbarátok Körének 3000 forintos ösztöndíja
- 1904 Téli kiállítás, Báró Rudics József-ösztöndíj

Szimpozionok, művésztelepek: Szolnok

Egyéni kiállítások:

- 1911 Budapest, Művészház
- 1917 Budapest, Ernst Múzeum
- 1922 Kassa, Kelet-szlovenszkoí Múzeum
- 1928 Budapest, Ernst Múzeum
- 1933 Budapest, Ernst Múzeum
- 1938 Budapest, Ernst Múzeum.

Emlékkiállítások:

- 1941 Budapest, Tamás Galéria
- 1950 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- 1950 Budapest, Fényes Adolf Terem
- 1965 Tata, Kuny Domokos Múzeum
- 1967 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1968 Tatabánya, Népház
- 1969 Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1974 Miskolc, Miskolci Galéria
- 1975 Szob, Művelődési Központ

- 1979 Tatabánya, Kernstok Terem
 1980 Dömös, Dömösi Galéria
 1981 Oroszlány, Művelődési Központ
 1982 Szombathely, Savaria Múzeum
 1989 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 1998 Nyergesújfalu, Kernstok Gyűjtemény és Galéria
 2006 Nyergesújfalu, Kernstok Gyűjtemény és Galéria
 2012 Kernstok Károly és tanítványai (Nyergesi János, Nyergesi István), Nyergesújfalu, Kernstok Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Budapesti Történeti Múzeum-Kiscelli Múzeum
 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Debrecen, Déri Múzeum
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Győr, Rómer Flóris Művészeti és Történeti Múzeum
 Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
 Sümeg, Kisfaludy Károly Emlékház
 Székesfehérvár, Városi Képtár-Deák Gyűjtemény
 Szolnok, Damjanich János Múzeum
 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

- 1905 Budapest VI., Bajza utca, Lederer-ház, falképek
 1911 Budapest VI., Munkácsy Mihály utca 19/b., Schiffer-villa, üvegablakok
 1912 Budapest VI., Munkácsy Mihály utca 19/b., Schiffer-villa, pannó
 1912 Debrecen, Piac utca 54, Megyeháza, Hét vezér – ölmozott üvegablakok
 1915 Budapest, Grünwald Mór-villa, Béke és Munka iszonya a háborútól – mozaik

Bibliográfia:

- 1904 Gerő Ödön: *Modern festők. Művészeti Krónika* 1904.
 1905 k. Londecz Elek: -. In: *Modern magyar festőművészek*. Budapest, Hornyánszky V. cs. és kir. Udvari Könyvnyomdája. 124.
 1907 Lázár Béla: *Magyar művészek a Nemzeti Szalonban. Művészeti Kérdések* 1907.
 1907 Bárdos Artúr: -. *Művészet* 1907. 161–169.
 1910 Bölöni György: -. *A Ház* 1910. 41–42.
 1910 Bárdos Artúr: -. *Nyugat* 1910. 143–144.
 1910 Felek Géza: *Széljegyzetek – képeihez. Nyugat* 1910. 195–197.
 1910 Bölöni György: -. és társai. *Magyar Nemzet* 1910. január 1.
 1911 *Nyolcak*. Budapest. (Katalógus, bev. Felek Géza.)
 1911 Rózsa Miklós, Gerő Ödön, Diener-Dénes József, -. *Bevezető. – festőművész kiállítása*. Budapest, Művészház. (Katalógus)
 1911 Bölöni György: -. *Aurora* 1911.

- 1911 Rózsa Miklós: -. *A Művészház retrospektív kiállítása. A Ház* 1911. 337–342.
 1911 Lyka Károly: -. kiállítása a Művészházban. *Új Idők* 1911. 567–568.
 1911 Lengyel Géza: -. *Nyugat* 1911(24)1069.
 1911 Be: -. *Budapesti Hírlap* 1911. november 25.
 1911 L. G.: -. *Pesti Napló* 1911. november 25.
 1911 Farkas Zoltán: -. kiállítása. *Vasárnapi Újság* 1911. december 3.
 1912 Lázár Béla: *Tizenhárom magyar festő*. (Bev. Lyka Károly) Budapest, Pallas.
 1912 -. művészeti előadása. *Esztergomi Lapok* 1912. február 29.
 1912 Bálint Aladár: -. új üvegfestményei. *Nyugat* 1912(18)
 1913 -. freskója. *Nyugat* 1913(7)
 1914 Rózsa Miklós: *Magyar impresszionista festészet*. (Bev. Lyka Károly) Budapest, Pallas.
 1917 Kassák Lajos: -. *Ma* 1917. március 1.
 1917 Elek Artúr: -. kiállítása. *Az Újság* 1917. október 21.
 1917 Lyka Károly: -. képei. *Új Idők* 1917. 370–371.
 1917 Rózsa Miklós: -. pályfordulása. *A Hét* 1917. 685–686.
 1917 -. *Huszadik Század* 1917(11)
 1917 Bálint Aladár: -. *Nyugat* 1917(21)
 1921 Boros László: Ebereschen-allee 3. *Világ* 1921. november 20.
 1925 Kállai Ernő: *Új magyar pikúra 1900–1925-ig*. Budapest, Amicus.
 1925 Kállai, Ernst: *Neue Malerei in Ungarn*. Leipzig.
 1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 385.
 1928 -. *festőművész gyűjteményes kiállítása*. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus)
 1928 Elek Artúr: -. *Nyugat* 1928(5)766.
 1929 Bálint Jenő: *Művészfek*. Budapest, Amicus. 19–22.
 1930 Péter András: *A magyar művészet története*. Budapest, Lampel.
 1930 Einczinger Ferenc: *Látogatás egy hírneves festőművésznél. Esztergom és Vidéke* 1930. augusztus 31.
 1934 Lehel Ferenc: -. *Nemzeti Művészet* 1934(4)49–52.
 1935 Genthon István: *Az új magyar festőművészet története 1800-tól napjainkig*. Budapest, Magyar Szemle Társaság.
 1935 Sebestyén András: *Látogatás egy műteremben. Pesti Napló* 1935. április 11.
 1935 Körmendi András: -. *Magyar Művészet* 1935(9)257.
 1936 Körmendi András: -. Budapest, Bisztrai Farkas Ferenc.
 1936 Szász Zoltán: -. *Századunk* 1936. 299–301.
 1937 C. E.: *Látogatás a gyógyulónál. Magyarország* 1937. március 10.
 1940 Móricz Virág: -. *Kelet Népe* 1940. június 15.
 1940 Farkas Zoltán: -. *Nyugat* 1940(7)
 1940 Csömöri József: -. *Korunk* 1940(7–8)671–674.
 1940 Meghalt -. *Esztergom és Vidéke* 1940. június 13.
 1951 Radocsay Dénes: -. egykori levele az emigrációból. *Szabad Művészet* 1951.
 1955 Tóth Gábor: *Emlékezés egy világhírű nyergesújfalui festőre. Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955(47)6.

- 1955 Dévényi Iván: ~ Nyergesújfalun. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. december 17.
- 1956 Dévényi Iván: A nyergesújfalui ~-villa életéből. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1956. február 8.
- 1958 Horváth Béla: ~ rajzművészetéről. *Műterem* 1958(10)26–29.
- 1958 Kovács Mihály: Emlékezünk ~-ra. *Dunamente* 1958(25)3.
- 1959 Szilágyi Jolán: Az igazság ~ szabadiskolájáról. *Élet és Irodalom* 1959. március 20.
- 1959 Dévényi Iván: ~ barátai és szabadiskolája Nyergesújfalun. 1-2-3-4. *Dunamente* 1959(29)2; 1959(30)2; 1959(31)2; 1959(32)2.
- 1960 Dévényi Iván: Kernstok Károly részvétele a haladó művészeti és politikai mozgalmakban. In: Zolnay László: *A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. A felső-Duna-szakasz hadműveleteinek leírásával.* (Bev. Lázár András.) Budapest, Akadémia Kiadó.
- 1960 Horváth Béla: ~, a demokratikus forradalmár. *Esztergom Évlapja* 1960. 105–114.
- 1960 Dévényi Iván: ~ életútja. Vázlat. *Jelenkor* 1960(5)110–117.
- 1960 Dévényi Iván: ~ halálának 20. évfordulójára. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. június 11.
- 1960 Dévényi Iván: Újabb nyergesújfalui művészettörténeti adatok. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. augusztus 10.
- 1961 Horváth Béla: ~ dokumentumok. *Művészettörténeti Tanulmányok A Művészettörténeti Dokumentációs Központ Évkönyve 1959-1960.* 269–278.
- 1961 Horváth Béla: Megjegyzések Dévényi Iván „~ életútja” című cikkéhez. *Művészettörténeti Értesítő* 1961(2-4)225–230.
- 1961 Horváth Béla: Ady ismeretlen levele ~-hoz. *Élet és Irodalom* 1961. augusztus 5.
- 1961 Dévényi Iván: ~ és a Nyolcak. *Vigilia* 1960(11)695–696.
- 1962 Dévényi Iván: Válasz Horváth Bélának ~-ügyben. *Jelenkor* 1962(1)110–112.
- 1962 Horváth Béla: A béke és a munka iszonya a háborútól ~ ~ mozaikkartonja. *Művészet* 1962(1)7–8.
- 1962 Horváth Béla: Czóbel Béla ~-arcképe. *Művészet* 1962(10)18–19.
- 1962 Lyka Károly: ~ emlékezete. *Élet és Tudomány* 1962(33)1038–1042.
- 1964 Horváth Béla: Róna József arcképe ~-ról. *Művészet* 1964(2)12–15.
- 1965 Horváth Béla: Lenin a margón. *Művészettörténeti Értesítő* 1965(2)148–154.
- 1965 Horváth Béla: ~ „Este” című képéről. *Művészettörténeti Értesítő* 1965(2)148–154.
- 1965 Horváth Béla: ~ „Vontató hajósok” című képéről. *Művészet* 1965(7)11–15.
- 1965 A hetven éves Nyergesi Jánosról. *Jelenkor* 1965(8)722–725.
- 1966 *Művészeti Lexikon. 2. kötet. F–K.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 603–604.
- 1967 P. Brestyánszky Ilona: *Kernstok, Derkovits, Dési Huber.* Budapest, Képzőművészeti Alap.
- 1967 Passuth Krisztina: *A Nyolcak festészete.* Budapest, Corvina Kiadó.
- 1967 Hegedűs Raymund: ~ grafikai kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1967. február 24.
- 1967 D. I.: ~kiállítás Esztergomban. *Vigilia* 1967(5)347.
- 1967 Horváth Béla: ~. *Acta Historiae Artium* XIII. 1967(4)353–387.
- 1967 Horváth Béla: ~kiállítás Esztergomban. *Művészet* 1967(5)33–35.
- 1967 Ortutay András: Megyénk múltjából. ~ az 1919-es tanácsstag. *Dolgozók Lapja* 1967. június 4.
- 1967 Dévényi Iván: ~. *Látóhatár* 1967. július-augusztus.
- 1967 Horváth Béla: Miért szép? ~. „Lovasok a víz partján”. *Élet és Tudomány* 1967(29)1364–1365.
- 1968 Horváth Béla: ~ (1873–1940). *Komárom Megyei Múzeumok Közleményei I.* 1968. 437–468.
- 1968 ~csolnoki: ~ festményei az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban. *Dolgozók Lapja* 1968. május 5.
- 1968 Horváth Béla: ~kiállítás Esztergomban. *Magyar Hírlap* 1968. május 22.
- 1968 Horváth Béla: ~ néhány „fauve” jellegű rajzáról. *Művészet* 1968(9)9–11.
- 1968 T. G.: Megyénk múltjából. ~ és Nyergesújfalu. *Dolgozók Lapja* 1968. szeptember 22.
- 1968 (jenkei): ~ képei előtt. *Dolgozók Lapja* 1968. november 10.
- 1968 Goda Gábor: Emlékezés ~-ra. *Művészet* 1968(11)5–10.
- 1969 ~ és a nyergesi szabadiskola. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Mucsi András.)
- 1969 Dévényi Iván: ~kiállítás az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban. *Művészet* 1969(4)38–39.
- 1969 Dévényi Iván: ~ és az 1919-es nyergesi szabadiskola művészei. Kiállítás Esztergomban. *Vigilia* 1969(5)347–350.
- 1969 Vajna György: A kiállítás képei. Gondolatok a nyergesi szabadiskoláról. *Dolgozók Lapja* 1969. május 1.
- 1969 Szabó Júlia: ~ és az 1919-es nyergesi szabadiskola. Kiállítás az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban. *Népszabadság* 1969. június 13.
- 1969 Horváth Béla: ~. *Élet és Tudomány* 1969(23)1077–1082.
- 1970 Dévényi Iván: ~. Budapest, Corvina Kiadó.
- 1970 Horváth Béla: ~: 1919. *Művészettörténeti Értesítő* 1970(1)55–62.
- 1970 Mórícz Zsigmond ismeretlen levele ~-hoz. *Művészet* 1970(9)13.
- 1971 Passuth Krisztina: Dévényi Iván könyve ~-ról. *Új Forrás* 1971(1)117–118.
- 1971 Hegyi Béla: ~. Kernstok. *Új Ember* 1971. február 7.
- 1971 Bodri Ferenc: Dévényi Iván Kernstok-portréja. *Jelenkor* 1971(2)162–163.
- 1971 Horváth Béla: ~ ismeretlen Léda-rajza. *Műgyűjtő* 1971(2)14–15.
- 1971 Horváth Béla: Apa vagy fia? *Műgyűjtő* 1971(3)36–37.
- 1971 Horváth Béla: Ki tud róluk? *Műgyűjtő* 1971(3)60–61.
- 1972 Horváth Béla: Igazmondó tükörkép. *Műgyűjtő* 1972(3)24–25.

- 1973 Horváth Béla: – „Őszi munka” című képéről. *Studia Comitatensia 2. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból*. Szob. 283–302.
- 1973 Horváth Béla: Matisse ... szívesen kiállítana nálunk ... Picasso hasonlóan nyilatkozott... (Perlirott Csaba Vilmos és Bornemisza Géza ismeretlen levele). *Műgyűjtő* 1973(2)38–39.
- 1973 Wehner Tibor: Gyarapodó – gyűjteményünk. *Dolgozók Lapja* 1973. április 8.
- 1974 Horváth Béla: Bevezető. – festőművész emlékkiállítása. Miskolc, Miskolci Galéria. (Katalógus)
- 1974 Horváth Béla: A Dózsa-gondolat – nál. *Művészettörténeti Értesítő* 1974(1)55–58.
- 1974 Horváth Béla: Két –kép. *Műgyűjtő* 1974(2)39–40.
- 1974 Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak. *Művészettörténeti Értesítő* 1974(4)328–32.
- 1975 Horváth Béla: Bevezető. – festőművész emlékkiállítása. Szob. (Katalógus)
- 1975 Horváth Béla: – „Hazafelé” című képéről. *Studia Comitatensia 3. Tanulmányok Pest Megye Múzeumaiból* 1975. 373–392.
- 1975 Wehner Tibor: –képek Oroszlányban. *Dolgozók Lapja* 1975. március 19.
- 1976 Horváth Béla: – Vontató hajósok című rajzáról. *Dunakanyar Tájékoztató* 1976(1)13–14.
- 1976 Ortutay András: – politikai szerepe Nyergesújfalun 1918–19-ben. *Új Forrás* 1976(1)77–88.
- 1979 Wehner Tibor: Bevezető. *Kernstok Károly festőművész emlékkiállítása*. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1979 Wehner Tibor: –művek Tatabányán. *Dolgozók Lapja* 1979. április 4.
- 1979 Horváth Béla: – Komárom megyében. *Művészet* 1979(5)30–33.
- 1980 Horváth Béla: Bevezető. – festőművész emlékkiállítása. Dömös. (Katalógus)
- 1980 Horváth Béla: – emlékezete. *Dunakanyar Tájékoztató* 1980(4)38–40.
- 1980 F. A.: Kernstok-emléktábla Nyergesújfalun. *Dolgozók Lapja* 1980. december 24.
- 1981 Németh Lajos (szerk.): *Magyar művészet 1890–1919*. I–II. kötet. Budapest, Akadémiai Kiadó. 55, 84, 88, 92, 95, 96, 130, 132, 134, 136., 142, 144, 148, 162, 167, 179, 181, 184, 185, 231, 232, 233, 264, 274, 314, 316, 317, 321, 342, 397, 411, 424, 444, 488, 505, 538, 544, 548, 550, 550, 552, 553, 556, 557, 560, 563, 565–567, 568, 559, 571, 572, 573, 591, 603, 608, 616, 617, 611; 179–180, XXV. a–b, 1073–1083.
- 1981 Sarkadi Eszter: Gondolatok a „Nyolcak” művészcsoporthoz tudománytörténeti értékeléséhez. *A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve* 25. 1980. 337–352.
- 1981 Schenk Lea: Sikeres látlat. – emlékkiállítás Oroszlányban. *Dolgozók Lapja* 1981. március 12.
- 1981 Körner Éva: Az első forradalmi indulás. A Nyolcak és az aktivisták kiállításához. *Kritika* 1981(4)4–5.
- 1982 Wehner Tibor, Horváth Béla: Bevezető. – festőművész emlékkiállítása. Szombathely, Savaria Múzeum. (Katalógus)
- 1982 Nagy Zoltán: – kiállítás Szombathelyen. *Művészet* 1982(10)28–32.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 73, 76, 81, 118, 137, 156, 159, 226, 243, 270, 396–397, 426, 447, 448, 453, 465, 467, 468, 491, 492, 493, 496, 598; 85, 86, 144, 178, 523, 583, 659, 782.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Vertel József (szerk.): *Szobrászok, festők, grafikusok Dömösön*. (Bev. Kaposi Endre.) Dömös, Dömös Község Tanácsa.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 305.
- 1989 Szabó Júlia: – Berlinben. In: *A magyar grafika külföldön. Németország 1919–1933*. Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus)
- 1991 Mezei Ottó: A Művészház szabadiskolája. (Egy század eleji szabadiskola szellemi topográfiája). *Limes* 1991(2)5–24.
- 1991 Wehner Tibor: –dokumentumok. *Limes* 1991(2)25–30.
- 1991 – és Nyergesújfalu. *24 Óra* 1991. december 7.
- 1993 Horváth Béla: –. Tatabánya, Kernstok-füzetek 1.
- 1993 *20. századi magyar művészet Dévényi Iván gyűjteményéből*. Budapest, Kassák Emlékmúzeum és Archivum. (Katalógus, bev. Bodri Ferenc, Csaplár Ferenc, Mucsi András, Mravik László.)
- 1994 Bächer Iván: –. Goda Gábor kávéháza. *Népszabadság* 1994. április 23.
- 1995 Bodri Ferenc: – alapfokon. *Új Forrás* 1995(4)65–71.
- 1996 Horváth Béla: Ady –nak ajánlott verse. *Limes* 1996(4)87–92.
- 1996 Horváth Béla: Egy Ady-kötet – könyvtárából. *Új Forrás* 1996(10)51–58.
- 1997 Bodri Ferenc: – írásai. *A kutató művészettől a valóságig*. Tatabánya, Kernstok-füzetek 2.
- 1997 Horváth Béla: –. *Tanulmányok*. Budapest.
- 1997 g. g.: A festő – írásai. Nyergesújfalui magányában alkotott. *24 Óra* 1997. április 23.
- 1998 *Kernstok Gyűjtemény és Galéria*. Nyergesújfalu, Nyergesújfalu Város Önkormányzata. (Katalógus, bev. Wehner Tibor.)
- 2000 Bodri Ferenc: – és vendégei, látogatói Nyergesújfalun. Tatabánya, Kernstok-füzetek 3.
- 2001 Salamon Nándor: Festő a Duna mellett. – és vendégei, látogatói Nyergesújfalun. *Műhely* 2001(6)92–94.
- 2003 Matits Ferenc: *A Haris közti Képzőművészeti Szabadiskola és a nyergesújfalui szabadiskola korabeli íráskor és visszaemlékezések tükrében*. Budapest, Magyar Iparművészeti Egyetem.
- 2003 Kaposi Endre: *Művészarcok: –. Esztergom és Vidéke* 2003. december 18.

- 2004 Imre Györgyi (szerk.): A modell. Női akt a 19. századi magyar művészetben. A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2004(2)31, 55, 177, 324, 325, 344, 345, 397, 398, 399, 411, 463, 464, 465, 472, 482, 487.
- 2004 Modern magyar rajzok 1900–1945. Válogatás Gombosi György művészettörténész gyűjteményéből. A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2004(5)8, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 27, 28.
- 2005 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírássai és kézjegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 68.
- 2005 Nagy Zoltán (szerk.): *A Városi Képtár-Deák Gyűjtemény katalógusa*. Székesfehérvár, Városi Képtár-Deák Gyűjtemény. 137.
- 2005 Gosztonyi Ferenc (szerk.): Munkácsy a nagyvilágban. A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2005(1)116, 119, 129, 130, 134, 243.
- 2005 Kovács Bernadett: – elfeledett képei. *artmagazin* 2005(4)
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésztnévtár. A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 484–485.
- 2006 Passuth Krisztina–Szűcs György–Gosztonyi Ferenc (szerk.): *Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914*. A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2006(1)4, 9, 13, 15, 16, 18, 20, 47, 49, 61, 62, 67, 68, 77, 84, 93, 98, 99, 104, 112, 113, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 128, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 148, 149, 150, 151, 152, 155, 158, 212, 215, 234, 245, 250, 253, 256, 261, 264, 265, 266, 268, 273, 283, 304, 305, 325, 326, 328, 331, 337.
- 2007 Dévényi Iván: *Arcképek a XX. század képzőművészetéből*. Budapest, Orpheusz. 69–80.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 41, 125.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)30–31.
- 2008 Bajkay Éva: Lovasok a vízparton. Variációk egy témára: – lovasai Győrben. Városi Múzeum, 2008. *Új Művészet* 2008(12)12–14.
- 2009 Gömör Judit–Veszprémi Nóra–Szűcs György (szerk.): *A Művészház 1909–1914*. Modern kiállítások Budapest. A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2009(2)14, 15, 18, 19, 20, 21, 24, 71, 85, 95, 97, 101, 102, 104, 109, 113, 114, 133, 138, 139, 175, 201, 210, 221, 231, 236, 239, 241, 242, 244, 245, 249, 250, 251, 258, 259, 261, 262, 263.
- 2009 Wehner Tibor (szerk.): *Szabadiskola Nyergesen. A Kernstok Károly vezette 1919-es nyergesújfalui képzőművészeti szabadiskola*. Nyergesújfalu.
- 2012 Bagi Zsolt: – és Berény, az analógia kritikusai. A test formájának konstrukciója a korai magyar modernizmusban. *Enigma* 2011. 69. 23–31.
- 2012 Barki Gergely: Mű és/vagy ideológia. Értelmezési problémák a Nyolcanknál. *Enigma* 2011. 69. 38–51.
- 2012 Bajkay Éva: – Lovasok a víz partján. Variációk egy témára. *Enigma* 2011. 69. 108–116.
- 2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján (1918–1938). *Esztergom és Vidéke* 2012(1)61.
- 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján. *Atelier* 2013(3)26–27.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2014 Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Budapest, Corvina Kiadó. 44, 46.
- 2014 Kovács Lajos: –, a politizáló művész a dorogi választókörzetben, illetve az esztergomi sajtóban (1897–1940). In: Kovács Lajos–Ményhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúrtörténeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 95–112.
- 2014 Rockenbauer Zoltán: *Apacs művészet. Adyzmus a festészetben és a kubista Bartók (1900–1919)*. Budapest, Noran Libro. 20, 23, 25, 32, 34, 40, 45–47, 27, 29, 62–63, 65–6, 81, 90, 98, 102, 104–11, 113–19, 121, 123, 125, 128, 136–139, 142, 144–145, 147, 149–150, 153–154, 158, 160, 173, 187, 200, 204–207, 209, 211, 237, 238, 270, 273, 278–280, 288–290, 292, 311–312, 314, 330, 344–345, 362, 364, 371, 376, 379, 395, 398, 402–414, 416, 419, 411, 414, 416–417, 424, 428, 431, 433, 439, 442.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2014 Timár Árpád: – gyűjteményes kiállítása 1917-ben. *Művészettörténeti Értesítő* 2014(1)95–105.
- 2015 Kovács Bernadett: –. Budapest, Kossuth Kiadó, Magyar Nemzeti Galéria.
- 2015 Kopócsy Anna: *Képzőművészek Új Társasága (1924–1950)*. Budapest, Corvina Kiadó. 13, 14, 15, 26, 43, 99, 118.
- 2016 Csók István (1865–1961) emlékezéseim. (Szerk. Révész Emese.) Budapest, Magyar Képzőművészeti Egyetem. 97, 106.

Publikációk:

- 1910 A kutató művészet. *Nyugat* 1901(1)95–99.
- 1910 Székely Bertalan. *Renaissance* 1910(2)189.
- 1910 Lippich körül. *Renaissance* 1910(2)611–612.
- 1911 Forrongó művészet. *Pesti Napló* 1911. április 16.
- 1911 Rövid epilógus egy kiállításról. *Huszedik Század* 1911(1)723–724.
- 1911 Művészi nevelés az iskolában. *Népművelés* 1911(7)28–29.
- 1911 *Gondolatok a természetről és a művészetről*. Kalauz a Művészház – kiállításához. Budapest. (Katalógus)

- 1912 A művész társadalmi szerepe. *Husadik Század* 1912(1)377–380.
- 1913 A futurizmusról. *Husadik Század* 1913(1)221–223.
- 1913 Történelmi napok. *Szabadgondolat* 1913(2)43–44.
- 1914 Képzőművészeti szemle. *Husadik Század* 1914(1)222–225.
- 1914 Művészi reformok. *Világ* 1914. április 12.
- 1914 Lechner Ödön. *Husadik Század* 1914(2)102–103.
- 1918 Szerdán délután. In: Gellért Oszkár (szerk.): *A diadalmas forradalom könyve. A népkormány tagjainak a forradalom szereplőinek és 75 magyar íróinak önvallomása. A forradalmi napok hiteles krónikája*. Budapest. 63–64.
- 1823 Párisi levél 1923 október hava. *Kékmadár* 1923(11)98–101.
- 1928 Rippl-Rónai József. *Nyugat* 1928(1)58–62.
- 1928 MŰVÉSZET. Összefüggéstelen eszmefuttatások a művészetek eredete s célja körül. *Jövők* 1928(5)74–77.
- 1929 Lechner Ödön. *Heti Újság* 1929(1)198–200.
- 1929 Un discours resté en panne par -. Egy el nem hangzott pohárköszöntő. *A műgyűjtő* 1929. 102.
- 1930 Feljegyzések. *A toll* 1930(4)17–18.
- 1930 Művészet és gépesztétika. *Századunk* 1930(6)313–321.; *Képzőművészet* 1930(32)153–161.
- 1930 Hotel Hungária. *A műgyűjtő* 1930(6–7)202–203.
- 1930 Képzőművészetek és a rádió. *Rádióélet* 1930. december 19.
- 1931 Dogma és szabadság a művészetben. *Képzőművészet* 1931. 102–107.
- 1932 Petronius? – Nem! *Porond* 1932. november. 32–34.
- 1933 Kollektív szemlélet és művészet. *Porond* 1933. február. 61–67.
- 1933 Mesterek a „Japán törzsasztalánál”. *Művész-Élet* 1933(5–6)
- 1934 Áramlatok a modern művészetben. *Képzőművészet* 1934. 98–107; 133–134.
- 1936 Olasz és magyar művészeti politika. Utóhang egy olasz kiállításához. *Pesti Napló* 1936. február 23.
- 1936 Vacsorán Munkácsynál. *A toll* 1936(3)98–99.
- 1937 A nagy élmény. *Újság* 1937. december 25.
- 1937 Könyvekről... In: Köhalmi Béla: *Új könyvek könyve*. Budapest. 181–182.
- 1938 Bevezető. Vallomás. – festményeinek és rajzainak gyűjteményes kiállítása. Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus)
- 2010 – naplója. Idegben. *Enigma* 2010(65)

KIRÁLYFALVI KRAFT KÁROLY (KIRÁLYFALVI-KRAFT KÁROLY, KRAFT KÁROLY) FESTŐMŰVÉSZ

(Aranyosmarót, 1879. május 29. – Balatonkenese, 1964. október 20.)

1899 és 1906 között a Fővárosi Mintarajziskolában és Münchenben végezte tanulmányait, majd Firenzében dolgozott. 1904-ben Lotz Károly mesteriskolájának ösztöndíjasa, Székely Bertalan, majd Benczúr Gyula mesteriskolájának tanítványa volt. 1902-ben a firenzei műcsarnok tárlatán mutatkozott be. 1911-től Londonban élt, ahol arcképfestőként aratott sikereket. Az I. világháború kitörésekor hazatért, Esztergomban élt, 1914-től a főreáliskola, a tanítóképző intézet és a tanonciskola rajztanára volt, majd később Budapesten tanított. 1927 és 1930 között elkészítette a Bencs Gimnázium falképeit. A Képzőművészek és Műpártolók Szövetsége (1920-tól) tagja, a Polgári Iskolai Tanárok és Tanítók Nemzeti Szövetsége Művészeti Osztály (1920-tól) elnöke, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1928-tól) volt.

Egyéni kiállítások:

- 1910 Budapest, műteremkiállítás
 1916 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Burián Erzsébettel)
 1917 Esztergom, Széchenyi Kaszinó
 1925 Nagykőrös, Városi szálloda
 1932 Budapest, Szent Gellért Gyógyfürdő, télikert
 1933 Budapest, műteremkiállítás (IV., Veres Pálné utca 19.)
 1939 Budapest, műteremkiállítás (IV., Veres Pálné utca 19.)

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

*Közösségi megbízásra és magán**megrendelésre készített művek:*

- 1930 Esztergom, Bencés Gimnázium, lépcsőház, freskók
 1930 Budapest, Mátyás templom, Lotz Károly által festett freskók restaurálása (Veress Zoltánnal)
 1931 Nova, Római katolikus templom, Dorfmeister István által festett freskók restaurálása
 1935 Győr, Székesegyház, Franz Anton Maulbertsch által festett freskók restaurálása
 1948 Balatonakaratya, Római katolikus templom, Rózsafüzéres Szűzanya – olaj

Bibliográfia:

- 1910 (Md): – képkiallítása. *Budapesti Hírlap* 1910. március 30.
 1914 Festőművész-tanár Esztergomban. *Esztergomi Friss Újság* 1914(200)
 1914 Művészi rajz és festő-iskola. *Esztergomi Friss Újság* 1914(262)
 1915 Az esztergomi államilag segélyezett Községi Főreáliskola értesítője az intézet fennállásának 58-ik évéről 1914–1915. Esztergom, Hunnia Könyvnyomda. 92–100.
 1915 – művésziskola bemutatkozója. *Esztergom és Vidéke* 1915(36)
 1915 – művészeti rajz- és festőiskolájának kiállítása. *Esztergomi Friss Újság* 1915. 99.
 1916 Az esztergomi államilag segélyezett Községi Főreáliskola értesítője az intézet fennállásának 59-ik évéről 1915–1916. Esztergom, Hunnia Könyvnyomda. 102–111.
 1916 – kiállítása. *Esztergomi Friss Újság* 1916. november 19.
 1917 Az esztergomi államilag segélyezett Községi Főreáliskola értesítője az intézet fennállásának 60-ik évéről 1916–1917. Esztergom, Hunnia Könyvnyomda. 118–121.
 1917 – képkiallítása. *Esztergom* 1917. január 6.
 1917 – kollektív kiállítása. *Esztergomi Friss Újság* 1917. november 15.
 1926 Szentendre város megfesteti dr. Antóny Béla polgármester arcképét. *Esztergom* 1926. november 7.
 1928 A gimnázium freskói. *Esztergom* 1928. augusztus 12.
 1929 A gimnázium Szent Imre-freskója... *Esztergom* 1929. augusztus 1.
 1931 – mai előadása. *Esztergom* 1931. március 1.
 1931 – előadása. *Esztergom* 1931. március 4.
 1931 A bencés gimnázium Szent Imre ünnepe. *Esztergom* 1930. november 12.
 1931 Mihályi Ernő: Az esztergomi Bencés Gimnázium lépcsőházának freskói. *Pannonhalmi Szemle* 1931(1)
 1938 Etter Jenő: A Széchenyi Kaszinó száz esztendeje (1837–1937). Esztergom, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 180.
 1966 *Művészeti Lexikon, II. kötet. F–K*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 638.
 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
 1977 (Sz. R.): Dunakanyari adattár. – esztergomi működéséről. Adatok Esztergom művészettörténetéhez. *Dunakanyar Tájékoztató* 1977(2)171–172.
 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évtapjai* 1981. 106, 112.
 1983 Bárdos István: Gazdaság, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évtapjai* 1983. 258–259.
 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
 1987 P. Szűcs Julianna: A római iskola. Budapest, Corvina Kiadó. 113.
 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről. Szeged. 309.
 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
 1994 Bárdos István: Rendhagyó útikönyv Esztergom belvárosáról. *Limes* 1994(1)151–155.
 1997 Bányai Mátyás: A volt bencés gimnázium és – freskói. *Esztergom és Vidéke* 1997. július 10.
 1997 Bányai Mátyás: A volt bencés gimnázium és – freskói II. *Esztergom és Vidéke* 1997. július 24.
 2004 K. E.: Emlékezés – festőművészre. *Esztergom és Vidéke* 2004. május 20.
 2004 Cser István: Bombákkal dacoló freskók Esztergomban... *Új Ember* 2004. június 20.
 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 490–491.
 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)31.
 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján. (Mozaikok a hasonló címmel készülő könyvből). *Atelier* 2013(3)26–27.
 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

KOCSIS LAJOS FESTŐMŰVÉSZ

(Budapest, 1908. szeptember 17. – Esztergom, 1966. január 13.)

1928 és 1933 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Budapesten volt testnevelő tanár, majd 1936-tól óraadó, később rendes tanárként rajzot és kézimunkát tanított az esztergomi Érseki Tanítóképző Intézetben és jogutódjaiban. 1941-ben, a Felvidék visszacsatolását követően feleségével tanfolyamot vezetett az EMSZO, az Országos Nép- és Családvédelmi Alap és Idegenforgalmi Hivatal szervezésében Bajta, Nána stb. résztvevőivel, és a tanfolyamon készült munkákból kiállítást rendezett. Az 1950-es évektől a Petőfi Sándor Általános Iskolában is tanított rajzot. Publikációi a Tanítóképző Intézeti Tanárok Országos Egyesületének folyóiratában, a Magyar Tanítóképző című lapban jelentek meg.

Emlékkiállítások:

2013 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
(Kocsisné Gerencsér Anna műveivel)

Bibliográfia:

- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1984 Kaposi Endre: Rajztanárok az esztergomi tanítóképzés történetében. In: *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 20. 49.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművészeti Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 17, 21.
- 1988 Szilágyi István: -. *Esztergom és Vidéke* 1988. nyár.
- 1996 Gábris József: Az esztergomi nevelőképzés krónikája I. Esztergom, Esztergomi Tanító- és Óvónőképző Öregdiákjainak Egyesülete-Balassa Bálint Alapítvány a Tanítóképzésért. 77, 107, 144.
- 2002 Bodri Ferenc: Egy valóra váltott küldetés. Gerencsér Anna munkáiról. *Limes* 2002(2)157.

- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)33.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján (1939–1949). *Esztergom és Vidéke* 2014(2)6.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)5–7.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.
- 2017 Bárdos István: Moray László grafikus és tűzzománcművész. Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület. 7.

Publikációk:

- 1938 Polónyi Jolán és Dvorák Oszkár képkészítése. *Magyar Sion* 1938. április 3.

KOCSISNÉ GERENCSÉR ANNA (GERENCSÉR ANNA) FESTŐMŰVÉSZ

(Kolozsvár, 1911. április 2. – Esztergom, 2003. február 3.)

Tanítóképzőt végzett, majd 1930 és 1933 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Benkhardt Ágost volt. 1935-től Esztergomban élt, 1939-ben férjhez ment Kocsis Lajos festőművészhez. Az 1970-es években néhány évig az Amerikai Egyesült Államokban dolgozott. Tanulmányait lezárva a budai orsolyitáknál, majd 1939-től az esztergomi Érseki Tanítóképző Intézetben és jogutódjaiban tanított, 1951-től nyugdíjazásáig a Petőfi Sándor Általános Iskola tanára volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1993 I. Országos Pasztell Biennálé, fődíj, Esztergom

Egyéni kiállítások:

1971 Buffalo (Amerikai Egyesült Államok)

1995 Esztergom, Petőfi Sándor Általános Iskola, Híd Galéria

Emlékkiállítások:

2013 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
(Kocsis Lajos műveivel)

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

1966 Esztergom, Szent István-kápolna, Keresztút-sorozat –
batik

Bibliográfia:

- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1955 Mucsi András: Kiállítás Esztergomban. *Szabad Művészet* 1955(5)231–232.
- 1961 *Esztergomi képzőművészek kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Nagy Zoltán.)
- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1972 góg: Esztergomi tárlat – 1972. *Dolgozók Lapja* 1972. május 3.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.

- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművészeti Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 17, 21.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151, 430.
- 1993 *I. Országos Pasztell Biennálé*. Esztergom. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1993 Pogány Gábor: Az első pasztell-kiállítás. Esztergom – 1993. *Art Limes* 2003(2)67–71.
- 1993 Cs. Nagy Lajos: A színes földrög, a kréta ünnepe. I. Országos Pasztell Biennálé a Balassa Múzeumban. 24 Óra 1993. november 26.
- 1996 Cséfalvay Pál: Gyöngyszemek a Híd Galériában. *Esztergom és Vidéke* 1996. január 4.
- 1999 *Díjazottak. A pasztell-biennálék díjazottjainak kiállítása*. Esztergom. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 418.
- 2002 Bodri Ferenc: Egy valóra váltott küldetés. (– munkáiról.) *Limes* 2002(2)155–159.

- 2003 Pogány Gábor: Az első pasztell-kiállítás. Esztergom, 1993. *Art Limes* 2003(2)67–71.
- 2003 Pogány Gábor: Díjazottak pasztell-tára. Esztergom – 1999. *Art Limes* 2003(2)91–95.
- 2003 Prokopp Mária: Búcsú Kocsis Annus nénitől – Esztergom festőművésztől és rajtnarától. *Esztergom és Vidéke* 2003. február 20.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 508.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 44, 128.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)25.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 254, 459.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

KOLLÁR GYÖRGY FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1950. november 12. – Esztergom, 1992. március. 25.)

Autodidakta művész. Felkészülését az esztergomi Művelődési Központ Képzőművész Körében kezdte meg, tehetségére Gyarmathy Tihamér és Karsai Zsigmond festőművész, valamint Laborcz Ferenc szobrászművész figyelt fel. 1965 és 1972 között a mártélyi képzőművészeti szabadiskolát látogatta. Mestere Fodor József és Hézső Ferenc volt. Esztergomban élt. 1968 óta volt kiállító művész. 1982-től 1992-ig az esztergomi Képzőművész Kör vezetője volt. 1983 és 1990 között a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Komárom megyei titkára volt. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1982-től), a Magyar Népköztársaság Művészeti Alap (1976-tól), a mártélyi Tanya '48 képzőművészeti csoport (1980-tól 1985-ig) tagja és a Labor MIM Alkotócsoport tagja és vezetője volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1971 Honvédelmi pályázat, I. díj, Budapest
 1971 Dózsa-rajzpályázat, I. díj, Budapest
 1972 Országos Dózsa-pályázat, II. díj, Szeged
 1973 Téli Tárlat, I. díj, Hódmezővásárhely
 1975 III. Esztergomi Tárlat díja, Esztergom
 1975 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
 1977 IV. Esztergomi Tárlat, nívódíj, Esztergom
 1979 V. Esztergomi Tárlat, Esztergom Város Tanácsának díja, Esztergom
 1979 Ifj. Képzőművészek Stúdiója ösztöndíj
 1980 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

- 1980 Komárom megyei Tavasz Tárlat, nívódíj, Tata
 1980 XXI. Szegedi Nyári Tárlat, KISZ KB fődíja, Szeged
 1981 VI. Esztergomi Tárlat, MEDICOR ELFI Gyárának díja, Esztergom
 1982 Tavasz Tárlat, nívódíj, Tata
 1982 MKM ösztöndíja

- 1983 VII. Esztergomi Tárlat, Komárom Megye Tanácsának díja; K-DIB díja és Esztergom Város Tanácsának plakettje, Esztergom
- 1983 Vásárhelyi Őszi Tárlat, munkajutalom, Hódmezővásárhely
- 1983 Észak-dunántúli Tárlat, Veszprém Megyei Tanács díja, Veszprém
- 1984 Derkovits-ösztöndíj
- 1984 Komárom megyei Tavasz Tárlat, nívódíj, Tata
- 1984 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1984 Dunántúli Tárlat, Győr-Sopron Megyei Tanács díja, Kaposvár
- 1984 Országos Tájékpérfestészeti Biennálé, Hatvani Galéria érme és nívódíja, Hatvan
- 1984 Honvédelmi pályázat, Művelődési Minisztérium díja
- 1985 VIII. Esztergomi Tárlat, II. díj, Esztergom
- 1985 Esztergomért művészeti emlékérem
- 1985 Észak-dunántúli Tárlat, Vas megyei Tanács díja, Szombathely
- 1985 Honvédelmi pályázat, Honvédelmi Minisztérium III. díja, Szentendre
- 1986 Tavasz Tárlat, nívódíj, Esztergom
- 1986 Országos Nyári Tárlat, Hajdú-Bihar Megyei Tanács díja és Medgyessy-emlékérmé, Debrecen
- 1987 IX. Esztergomi Tárlat díja, Esztergom
- 1987 Dunántúli Tárlat, nívódíj, Kaposvár
- 1988 Észak-dunántúli Tárlat, Komárom megyei Tanács díja, Tihany
- 1988 Szocialista Kultúráért
- 1990 VII. Dunántúli Tárlat, Győr Városi Tanács díja, Kaposvár
- 1992 Országos Akvarell Biennálé, Magyar Köztársaság Művészeti Alap díja, Eger (posztumusz)
- 1995 Pro Urbe Esztergom (posztumusz)

Szimpozionok, művésztelepek:

1965–1972 Mártély

Egyéni kiállítások:

- 1967 Esztergom, Művelődési Központ
- 1969 Esztergom, Tanítóképző Intézet
- 1969 Dunavecse, Könyvtár
- 1970 Esztergom, Művelődési Központ
- 1972 Kisbér, Művelődési Központ
- 1972 Sopron, Határőrség Tisztiklubja
- 1973 Sopron, Orsolya tér (szabadtéri verskiállítás) (Vaderna Józseffel)
- 1973 Székesfehérvár (szabadtéri kiállítás)
- 1975 Esztergom, Művelődési Központ
- 1980 Tata, Kuny Domokos Múzeum
- 1980 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat
- 1982 Szeged, Gulácsy Terem
- 1985 Haiding (Ausztria), Achleitner Galerie (Végvári I. Jánossal)
- 1985 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum
- 1985 Dömös, Dömösi Galéria
- 1986 Szeged, Paletta Galéria

- 1991 Budapest, Csontváry Terem
- 1991 Budapest, Mednyánszky Terem
- 1991 Ehingen-Donau (Németország), Rathaus (Végvári I. Jánossal)

Emlékkiállítások:

- 1993 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria
- 1993 Budapest, Mednyánszky Galéria
- 1994 Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum
- 1997 Esztergom, Vármúzeum
- 2002 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria
- 2007 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria
- 2014 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum
- Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum
- Pécs, Janus Pannonius Múzeum
- Szeged, Móra Ferenc Múzeum
- Tata, Kuny Domokos Múzeum

Bibliográfia:

- 1967 Ifjú művész kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1967. szeptember 16.
- 1969 Kozma Sándor: Egy ifjú művész kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1969. március 25.
- 1969 Pirchala Imre: Ifjú művészek kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1969. november 14.
- 1970 Cs. Nagy Lajos: A manikűrözött oroszán. *Dolgozók Lapja* 1970. november 19.
- 1970 S. A.: Szentendre és az Alföld. *Dolgozók Lapja* 1970. július 1.
- 1972 Vaderna József és – verskiállítás. Sopron, Orsolya tér. (Katalógus)
- 1972 Wér Vilmos: Taps az utcán – verseknek. *Dolgozók Lapja* 1972. július 9.
- 1975 Vaderna József: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1975 Jenkei János: Az esztergomi képző- és iparművészek III. városi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1975. május 18.
- 1975 Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet. *Dolgozók Lapja* 1975. május 21.
- 1975 (györke): A festőművész debütál. – kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1975. december 30.
- 1976 Csoóri Sándor: Esztergom új festőt avat. *Új Forrás* 1976(1)151–152.
- 1976 Szabó József: – kiállításán Esztergomban. *Határőr* 1976. január 8.
- 1977 H. Valachi Anna: Művészek. *Magyar Ifjúság* 1977. november 11.
- 1978 Neuberger Róbert: Önmeghatározás. Rövid feljegyzés az esztergomi képzőművészek grafikai kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1974. augusztus 11.

- 1979 Wehner Tibor: Visszhangtalanul. Kortárs képzőművészet Komárom megyében. *Művészet* 1979(5)36–39.
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
- 1980 Pogány Gábor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat. (Katalógus)
- 1980 A Tanya 48 csoport kiállítása. Hódmezővásárhely, Medgyessy Terem. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1980 Wehner Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1980 Esztergomi művész sikere Szegeden. – *festőművész díjat kapott a Szegedi Nyári Tárlaton*. *Dolgozók Lapja* 1980. július 18.
- 1980 Polner Zoltán: Tanya 48. *Csongrád Megyei Hírlap* 1980. szeptember 4.
- 1980 Tandi Lajos: Jubileumi albérletben. *Délmagyarország* 1980. augusztus 13.
- 1980 Tandi Lajos: Rétegvízszálatok. Kiállítási napló. *Délmagyarország* 1980. augusztus 23.
- 1980 Wagner István: Ferencvárosi Pincetárlat. – az ellenpélda. *Magyar Hírlap* 1980. december 3.
- 1981 Györke Zoltán: Látogatás – műtermében. A horizontra épülő világ. *Dolgozók Lapja* 1981. január 7.
- 1981 Chikán Bálint: – alkotásai elé. *Új Forrás* 1981(2)77–78.
- 1981 Wehner Tibor: Esztergomi Tárlat. Esztergom, Vármúzeum, 1981. május. *Művészet* 1981(9)58.
- 1982 Losonci Miklós: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Szeged, Gulácsy Terem. (Katalógus.)
- 1982 Szuromi Pál: Triptichon. Országos tárlatok Szegeden és Vásárhelyen. *Művészet* 1982(1)40–45.
- 1982 Wehner Tibor: Leltár. A Komárom megyei képzőművészek 1982. évi Tavaszi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1982. május 8.
- 1982 Salamon Nándor: Valami megmozdult... Vita képzőművészeti életünkről. *Dolgozók Lapja* 1982. május 29.
- 1982 Jenkei János: Toporgás után lendület? Vitázáró gondolatok. *Dolgozók Lapja* 1982. július 17.
- 1982 Vaderna József: Kőrséta a palettán. *Dolgozók Lapja* 1982. augusztus 28.
- 1982 Wehner Tibor: – *festőművész kiállítása*. *Szegedi Műsor* 1982. október.
- 1982 Losonci Miklós: – bemutatkozása Szegeden. *Dolgozók Lapja* 1982. október 23.
- 1982 Wehner Tibor: Minden a szín. – *festőművész kiállítása*. *Művészet* 1982(12)55–56.
- 1983 Kaposi Endre: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság újjászervezése. *Esztergom Évlapjai* 1983. 116.
- 1984 Bárdos István: A művészet és a közélet szolgálatában. Esztergom műtermei. *Dolgozók Lapja* 1984. február 25.
- 1984 – és Végvári I. János díjai. *Dolgozók Lapja* 1984. november 31.
- 1985 *Művész életrajzok*. Kortárs magyar képzőművészek. Budapest, Képcsarnok. 157.
- 1985 Wehner Tibor: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Vármúzeum. (Katalógus)
- 1985 Wehner Tibor: Bevezető. – és Végvári János *festőművész kiállítása*. Haiding, Achleitner Galerie. (Katalógus)
- 1985 Kazanlár Emil: – művészete. *Dunakanyar* 1985(3)55
- 1985 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. *Új Forrás* 1985(4)62–66.
- 1985 Vaderna József: –. *Dolgozók Lapja* 1985. augusztus 10.
- 1985 Vaderna József: Antarktiszos asszociációk – kiállításán. *Dolgozók Lapja* 1985. szeptember 19.
- 1985 Vaderna József: A négyzet, amelyben élünk – műtermében. *Dolgozók Lapja* 1985. augusztus 10.
- 1985 Csoóri Sándor: A festészet önvédelme. – kiállítása Esztergomban. *Tiszatáj* 1985(12)90–93.
- 1985 – díja. *Dolgozók Lapja* 1985. december 10.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
- 1986 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. szeptember-október. *Új Forrás* 1986(1)58–62.
- 1986 Kazanlár Emil: Esztergomtól Hollywoodig. *Magyar Ifjúság* 1986. január 10.
- 1986 Pogány Gábor: Tavaszi Tárlat '86. Komárom megyei képzőművészek kiállítása. *Új Forrás* 1986(5)62–65.
- 1986 Wehner Tibor: Roncsolt tájak. – *festőművész kiállítása*. *Művészet* 1986(6)54.
- 1986 Tóth Attila: Tárlatok Szegeden és Vásárhelyen. *Délmagyarország* 1986. október 3.
- 1986 Simon Tibor: Színes víziók. – kiállítása Szegeden. *Dolgozók Lapja* 1986. október 27.
- 1987 Korin Géza: – szegedi kiállításáról. *Művészeti Műhely* 1987. 7–8.
- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. *Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 321–322.
- 1988 Kristó Nagy István: *Vásárhelyi festők*. Budapest, Corvina Kiadó.
- 1990 Csoóri Sándor: *Esztergomi töredék* (Bev. Nagyfalusi Tibor.) Esztergom, Komárom Megyei Tanács. 45, 46, 47, 148.
- 1990 P. B.: Megyei művészek Ausztriában. 24 Óra 1990. október 1.
- 1991 Végvári I. János és – *festőművész kiállítása*. Ehingen-Donau, Rathaus. (Katalógus)
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. *Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 33–34, 93.
- 1992 *Komárom-Esztergom megyei Tárlat '92*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella. (Katalógus, bev. Pogány Gábor.)
- 1992 Wehner Tibor: –bücsűztató. *Művészeti Műhely* 1992. 65.
- 1992 Virág Jenő: Emléktöredék. Beszélgetés – *festőművésszel*. *Művészeti Műhely* 1992. 66.
- 1992 Rafael Balázs: Nincs vigasz. *Esztergom és Vidéke* 1992. március 27.
- 1992 Fodor József: Gyuri. *Esztergom és Vidéke* 1992. március 27.
- 1992 Simon Tibor: In memoriam –. 24 Óra 1992. március 30.

- 1992 Fodor József: In memoriam -. *Esztergom és Vidéke* 1992. április 3.
- 1992 - festőművész meghalt. *Köztársaság* 1992. április 17.
- 1992 Wehner Tibor: Huszonnégy sor festőművészek elbúcsúztatásának nehézségeiről. *Új Forrás* 1992(6)1.
- 1992 Gombkötő Gábor: Emlékdíző. *24 Óra* 1992. július 11.
- 1992 6. Levél a túlvilágra. *Esztergom és Vidéke* 1992. november 5.
- 1992 Chikán Bálint: Egri akvarellbiennále, 1992. *Művészet* 1992(12)30-31.
- 1993 Wehner Tibor: - *festőművész (1950-1992)*. Esztergom.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151, 430.
- 1993 Rafael Balázs: Mindent, mindenkiért: értünk élt? Így volt teljes? *Esztergom és Vidéke* 1993. március 25.
- 1993 Cs. Nagy Lajos: Egy vásárhelyi Esztergomban. - emlékkiállítás. *24 Óra* 1993. március 27.
- 1993 Fodor József: Esztergomi Helikon. *Esztergom és Vidéke* 1993. április 1.
- 1993 s. j.: A Kollár-jelenség. *Esztergom és Vidéke* 1993. április 1.
- 1993 Simon Tibor: In memoriam ... Szent György napján. - gondolatok egy emlékoszlop előtt. *Esztergom és Vidéke* 1993. május 6.
- 1993 Simon Tibor: In memoriam... Esztergomi krónika. *24 Óra* 1993. május 15.
- 1995 *Képek és szobrok Komárom-Esztergom megye képzőművészetéből*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 1995 Morvay László: Ikrék - már csillagkép. - és Kollár Pisti emlékére. *Új Forrás* 1995(6)59.
- 1995 Salamon Nándor: - emlékezete. *Soproni Füzetek* 1994/1995.
- 1996 Wehner Tibor: Emlékezés. -, Végvári I. János, Misch Ádám. *Víz-fest-ők*. Budapest, Magyar Vízfestők Társasága. 43.
- 1997 Dömötör János: *Mártély a művészetben*. In: Lengyel András (szerk.): *Múzeumi kutatások Csongrád megyében 1995/1996*. Szeged, Csongrád megyei Múzeumok Igazgatósága. 281.
- 1998 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészek lexikona*. Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány. 162.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H-Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 427-428.
- 2005 Leel-Össy Lóránt: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság megújulása 1980-tól napjainkig. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 81, 82, 83.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A-K*. Budapest, decoArt Könyvek. 511.
- 2007 Pörtl Zoltán: Absztrakttól az örökkévalóságig. *Hídlap* 2007. szeptember 8.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata...* *Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 46, 130.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)33.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI-XXI. század*. Vasszilvagy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 183.
- 2012 Wehner Tibor: Egy -kiállítás megnyitója. *Limes* 2012(4)11.64-65.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996-2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 26, 256, 279, 371.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

KOSZKOL JENŐ FESTŐMŰVÉSZ

(Dorog, 1868. április 30. – Budapest, 1935. március 17)

1878 és 1884 között Esztergomban végezte középiskolai tanulmányait, ezután 1884–1885-ben a budapesti Iparrajziskolában, majd 1885 és 1888 között a Mintarajziskolában végezte művészeti tanulmányait. Mestere Vidéky János, Greguss János, Székely Bertalan és Lotz Károly volt.

Budapesten élt, 1904-től a Knezich utcai Iparrajziskola tanára volt. 1888-tól vett részt műveivel kiállításokon. A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Társasága (1910-től) alapító tagja, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság tiszteletbeli tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1890 Állami ösztöndíj
- 1891 Nemzetközi kiállítás elismerése, Berlin (Németország)
- 1896 Esterházy-díj
- 1900 Világkiállítás elismerő oklevele, Párizs (Franciaország)
- 1913 Alpár Ignác-díj
- 1921 Állami Vízfestmény I. díja, Budapest
- 1923 Állami Vízfestmény II. díja, Budapest

Egyéni kiállítások:

- 1911 Arad
- 1924 Esztergom, Bencés Gimnázium

Emlékkiállítások:

- 2000 Dorog, Dorogi Galéria (Rauscher György műveivel)
- 2005 Dorog, Dorogi Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Mezőgazdasági Múzeum
- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- Esztergom, Keresztény Múzeum

Bibliográfia:

- 1919 Paál Jób: Látogatás Révész Imre, Bosznay István, Neogrády Antal, Újvári Ignác és Edvi Illés Aladár at-
telierjeikben. *Vasárnapi Újság* 1919. 370–371.
- 1924 Anonymus: Művészek Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. szeptember 28.
- 1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 117–121.
- 1925 Személyi hírek. –. *Esztergom* 1925. augusztus 5.
- 1925 Milyen művészi kép való a faluszövevényi kiállításokra? *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.

- 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 411.
- 1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1930 Dr. Zwillinger Ferenc ügyvéd esztergomi képei. *Esztergom* 1930. augusztus 10.
- 1935 – meghalt. *Pesti Hírlap* 1935. március 20.
- 1935 Lyka Károly: In memoriam. *Művészet* 1935. 125, 138.
- 1966 *Művészeti Lexikon*. 2. kötet. F–K. Budapest, Akadémiai Kiadó. 692.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművészeti Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 9–10.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 334.
- 1993 *Megmentett pillanatok. Dorogon éltek, Dorogon alkottak*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)

- 1993 Kovács Lajos: Mi közük hozzám? – Dorogon éltek, Dorogon alkottak. *Művészeti Műhely* 1993(1)38–39.
- 1993 Cs. Nagy Lajos: A bányautelepi Modigliani. Dorogon éltek – Dorogon alkottak. 24 Óra 1993. október 27.
- 1994 Wehner Tibor: „Megmentett pillanatok.” Dorogon élt és alkotott művészek kiállítása. *Új Művészet* 1994(3)47–48.
- 2000 Rauscher György és – festőművészek emlékkiállítása. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)
- 2000 Légrády Viktor: Vallomás és emlékezés. – (1868–1935). *Oszlopok III. 2000/1000 – Magyarország ezer éve.* (Katalógus)
- 2001 Bodri Ferenc: Derű és lobogás. – és Rauscher György közös tárlata). *Új Forrás* 2001(2)76–78.
- 2001 Wehner Tibor: Rauscher és –. *Új Művészet* 2001(1)41.
- 2002 Fejős Zoltán: Az ősfoglalkozások képei. Herman Ottó és a magyar őstörténet ábrázolása. *Ház és Ember. A Szabadtéri Néprajzi Múzeum Évkönyve* 15. 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 202, 203.
- 2005 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírásai és kézjegyei.* Budapest, decoART Könyvek. 74.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete.* 15, 40.
- 2005 Kovács Lajos–Zsembery Dezső (szerk.): – festőművész 1868–1935. (Bev. Tittmann János, Kovács Lajos, Zsembery Dezső.) Dorog, Dorogi Galéria.
- 2005 Wehner Tibor: Egy festő felfedezése. – emlékkiállítás Dorogon. *Limes* 2005(3)112–115.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A–K.* Budapest, decoArt Könyvek. 529.
- 2007 Estók János (szerk.): *A Magyar Mezőgazdasági Múzeum Közleményei 2005–2007.* Budapest. 193, 164, 268, 271.
- 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A–ZS.* 2. jav. kiad. Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 147.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 49, 133.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)34.
- 2009 Wehner Tibor: A tradíciók éltetése. – festőművész emlékkiállítása. *Art Limes (Wehner-vernissage)* 2009(3)20–21.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 51, 328, 330, 404, 544, 549, 552, 554.
- 2013 –. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)39–40.
- 2013 Wehner Tibor: Velencei lagúna-, tuniszi bazár- dorogi panoráma-képek. – festőművész emlékkiállítása. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)85–86.
- 2014 Veres Gábor: A pásztorélet ábrázolásai Herman Ottó műveiben. *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* 53. 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389.
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben.* Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)

KÖRNYEY LÁSZLÓ (KÖRNYEI LÁSZLÓ)

GRAFIKUS MŰVÉSZ

(Esztergom, 1911. november 9. – Esztergom, 1998. december 9.)

1932-ben népiskolai tanítói oklevelet szerzett. Egy év katonai szolgálat után házasságot kötött és feleségével Dorogra költözött. 1946 és 1948 között a Dorogi Szénbányák raktárosa volt, majd 1950-ig a MÁV bérelszámolója, ezután 1960-ig a dorogi Dózsa György Általános Iskola tanára, 1956-tól igazgatóhelyettese volt. 1956-ban Egerben, a Tanárképző Főiskolán földrajz-rajz szakos diplomát szerzett. Mestere Jakuba János volt.

1960 és 1972 között az esztergomi Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanára volt, ahol 1964 és 1974 között vezette az intézmény képzőművészeti diákkörét. Esztergomban élt. 1960-tól volt kiállító művész.

Díjak, ösztöndíjak:

1972 Miniszteri Dicséret
Pro Urbe Esztergom
Pro Educatione emléklapok

Egyéni kiállítások:

1960 Esztergom, Technika Háza
1965 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Kaposi Antallal és Végvári I. Jánossal)
1966 Esztergom, Technika Háza
1980 Esztergom (Micsinay Ervinnel és Seres Bélával)
1982 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ (Seres Bélával)
1982 Dorog, József Attila Művelődési Ház (Seres Bélával)
1982 Sárissáp, Sziklai Sándor Bányász Művelődési Ház
1984 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ (Seres Bélával)

Bibliográfia:

1964 Dévényi Iván: Festőművész tanárok kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1964. május 23.
1966 – *festőművész kiállítása*. Esztergom, Technika Háza. (Katalógus)
1966 Babják Béla: Esztergomi kiállítások. Jegyzetek két művész tárlatáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1966. június 24.
1967 Jenkei János: Tárlatátogatás. Rajztanárok országos kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1967. október 29.
1980 –ez-: Hármán a körből. Seres Béla, Micsinay Ervin és – tárlatáról. *Dolgozók Lapja* 1980. május 5.

1982 csolnoki: Napfényes találkozások. Seres Béla és – kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1982. január 13.
1982 Zámbo Kornél: Amatőr alkotók. *Dolgozók Lapja* 1982. február 25.
1984 Kaposi Endre: *Rajztanárok az esztergomi tanítóképzés történetében*. In: *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 20. 50–51.
1984 (vaderna): Megkészt nemzedék? – és Seres Béla kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1984. december 9.
1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművészeti Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 22, 36, 75.
1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151, 431.

- 2000 Gábris József: *Az esztergomi nevelőképzés krónikája II. (1959–1993)*. Esztergom, Esztergomi Tanító- és Óvónőképző Öregdiákjainak Egyesülete–Balassa Bálint Alapítvány a Tanítóképzésért. 36, 41.
- 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A–ZS. 2. jav. kiad.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 153.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)35.
- 2013 –. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)41.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

LÁBIK JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ

(Párkány, 1933. március 25. – Párkány, 2018. január 20.)

Autodidakta művész, tanulmányait szabadiskolákban: a zebegényi Szőnyi István Képzőművészeti Szabadiskolában és a nagykorúti Nemzetközi Alkotótáborban végezte.

Mestere Kaposi Endre, Kollár György, Novák Lajos, Végvári I. János és Vertel József volt.

Párkányban élt. 1954 óta volt kiállító művész. Az Esztergomi Képzőművész Kör (1979-től 1991-ig), az érsekújvári CSEMADOK Képzőművészet Kedvelők Klubja (1981-től 1989-ig), a Párkány Város Képzőművészköre (1981-től 2007-ig), az esztergomi Labor MIM Alkotócsoporthoz (1984-től 1992-ig), a Párkányi Városi Galéria Galériatanácsa (1993-tól 2006-ig), a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága (1994-től), a Szlovák Képzőművész Unió (1996-tól), az Esztergomi Művészek Céhe (1999-től), a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület (1999-től) és a Dunamenti Képzőművészeti Társaság (2001-től 2006-ig) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1985, 1986, 1987, 1989 Érsekújvári, illetve kerületi amatőr képzőművészeti kiállítások, I. és II. díj
1988 Labor MIM emlékérem, Esztergom
1999 Pro Urbe Párkány
2004 Emléklap a képzőművész körben végzett munkáért
2009 CSEMADOK párkányi alapszervezet emléklapja
2013 Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület díszoklevele

Szimpozionok, művésztelepek:

- 2003–2005 Nemzetközi Képzőművész Tábor, Szőgyén

Egyéni kiállítások:

- 1981 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
1981 Tát, Művelődési Ház
1982 Érsekújvár, CSEMADOK-székház

- 1982 Esztergom, Művelődési Központ
1983 Párkány, Művelődési Központ
1983 Esztergom, Labor MIM Galéria
1988 Párkány, Művelődési Központ
1989 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
1995 Párkány, Barta Gyula Városi Galéria
1995 Ipolytság, Honti Galéria
1996 Érsekújvár, CSEMADOK-székház
1996 Tata, Magyar Zoltán Művelődési Központ
1997 Oroszlány, Városi Művelődési Központ
1998 Párkány, Barta Gyula Városi Galéria
1998 Tát, Művelődési Ház
1998 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
1999 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
1999 Hetény, Lilla Galéria
2002 Garamkövesd, Kultúrház
2003 Párkány, Barta Gyula Városi Galéria

- 2003 Garamkövesd, Kultúrház
- 2003 Révkomárom, CSEMA DOK Galéria
- 2003 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
- 2004 Pilisvörösvár, Mű-hely Galéria (Czirok Ferencsel)
- 2005 Esztergom, Dobó Galéria
- 2005 Esztergom, Sziget Galéria
- 2006 Pozsony, Magyar Galéria
- 2006 Esztergom, Sugár Galéria
- 2007 Garamkövesd, Kultúrház
- 2008 Párkány, Barta Gyula Városi Galéria
- 2008 Esztergom, Vármúzeum, Rondella Galéria
- 2009 Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
- 2009 Esztergom, Aquasziget Galéria
- 2011 Révkomárom, CSEMA DOK Galéria
- 2011 Ipolyság, Honti Galéria
- 2011 Esztergom, Kaleidoszkóp Ház
- 2013 Párkány, Barta Gyula Városi Galéria
- 2013 Révkomárom, Duna Menti Múzeum
- 2013 Nána, CSEMA DOK Kultúrház
- 2013 Esztergom, Tár-Lak Szalon
- 2014 *Ég és föld között*, Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

- Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum
- Ipolyság, Honti Múzeum
- Párkány, Városi Galéria
- Révkomárom, Duna Menti Múzeum

Bibliográfia:

- 1999 Kubička Kucsera Klára: *Képünk. Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága*. Pozsony, AB-RT. 38.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 568.
- 2001 *Kortárs Magyar Képzőművészek 2000–2001*. Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület. 32, 44, 46.
- 2012 Bárdos István: *Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján 1918–1938. Átkelő* 2012(1)57–61.

- 2013 Bárdos István: *– élete és munkássága*. Esztergom, Spori Print Vincze Nyomda.
- 2013 Bárdos István: *Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján*. (Részlet a készülő könyvből.) *Atelier* 2013(2)28–29.
- 2013 Bárdos István: *Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján*. (Mozaikok a hasonló címmel készülő könyvből.) *Atelier* 2013(3)26–27.
- 2013 Bárdos István: *Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján, szabadiskolák, művésztelepek, művészek 1918–1938. A Duna jobb partján*. (Mozaikok a hasonló címmel készülő könyvből.) III. (befejező) rész. *Atelier* 2013(4)28–29.
- 2014 Bárdos István: *Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2014 Bárdos István: *Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2014 „Ég és föld között”. – életmű kiállításáról. (Dunaszerdahely, Csallóközi Múzeum.) *Esztergom és Vidéke* 2014(3)47.
- 2015 Bárdos István: *Párkányi Képzőművészeti Kör* (1981 – 2007). In: Lábik János: *A Párkányi Képzőművészeti Kör – 25 éves tevékenysége és utóélete*. Pilisvörösvár – Párkány, 2015, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület – CSEMA DOK Párkányi Alapszervezete, 23–60.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1999 *Mióta van eszük az állatoknak?* Bratislava, AB-ART.
- 2002 *A Nap leányai*. Lucenc, Plectrum Kiadó.
- 2015 – : *A Párkányi Képzőművészeti Kör – 25 éves tevékenysége és utóélete*. Pilisvörösvár – Párkány, 2015, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület – CSEMA DOK Párkányi Alapszervezete.

LALUJA ANDRÁS SZOBRÁSZMŰVÉSZ

(Esztergom, 1934. május 28. – Budapest, 1999. június 19.)

Esztergomban, a Szent Benedek-rendi katolikus gimnáziumban érettségizett, majd 1957 és 1963 között a budapesti Magyar Iparművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Borsos Miklós, Illés Gyula és Dózsa Farkas András volt.

1964 óta szerepelt műveivel kiállításokon. 1964-től 1996-ig a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola tanára volt.

Egyéni kiállítások:

- 1964 Debrecen, TIT Csokonai Klub (Artner Ottóval és Kátai Mihállyal)
- 1965 Debrecen
- 1976 Kiskunhalas, Szilády Galéria (Gacs Gáborral)
- 1981 Rétság, Asztalos János Művelődési Központ (Gacs Gáborral)

Emlékiállítások:

- 2000 Nézsza
- 2000 Rétság, Művelődési Központ
- 2014 Nézsza

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

- 1963 Budapest XII., Győri út, Sportkórház, *Futók* – tégladombormű (sorsa ismeretlen)
- 1964 Bábolna, Mészáros út 28., *Kakas* – rézlemez
- 1967 Salgótarján, MSZMP Megyei Bizottsága-székház, *figurális dombormű* – vörösrézlemez
- 1968 Mohács, Kóló tér, *Busójárás* – bronz
- 1968 Salgótarján, Népjóléti Képzési Központ, *lemezdomborítás* – alumínium
- 1970 Szolnok, Kórház, *acélszobor* – acél
- 1970 Budapest, Országos Mezőgazdasági Vásár, *Búzakalász* – vaslemez
- 1974 Nézsza, *Apám síremléke* (2006 óta sorsa ismeretlen)
- 1984 Bánk, Tájház udvara, *Bánki menyecske* – bronz (2011-ben újraöntve)
- 1987 Bánk, Petőfi utca 79., *Halley-üstökös* – mészko, acél
- 1988 Bánk, *Forráskő* – kő
- 1989 Rétság, Tiszti üdülő, *Férfitorzó* – lemez
- 1992 Rétság, *Pallavicini-emlékmű* – fa, vörösrézlemez
- 1993 Rétság, *Célzóberendezés* – dombormű (sorsa ismeretlen)
- 1999 Bánk, Hősök tere, *A háborúk áldozatainak emlékére* – (Mészáros Mihály fejezte be) – rézlemez

Bibliográfia:

- 1964 Tilless Béla: Kátai Mihály, Artner Ottó és – kiállítása. *Hajdú-Bihar Megyei Népművelés* 1964. június 2.
- 1964 Julow Viktor: Kátai Mihály, Artner Ottó és – kiállítása. *Alföld* 1964(7)655.
- 1965 Tóth Elemér: Művész, fakalapáccsal. *Nógrád* 1965. augusztus 15.
- 1968 Novák Károly: Kórház és képzőművészet. *Művészet* 1968(8)12–14.
- 1970 Kiss Sándor: –. *Művészet* 1970(2)34–35.
- 1976 A tizenharmadik tárlat. *Petőfi Népe* 1976. május 28.
- 1978 Művész életrajzok. Budapest, Képcsarnok. 327.
- 1980 h.: Plasztikus sóhajok. *Nógrád* 1980. október 30.
- 1981 – és Gacs Gábor kiállítása Rétságon. *Nógrád* 1981. március 26.
- 1982 Molnár Zsolt: *Kötődések*. Budapest, Szlovák Szövetség.
- 1984 Nemzetiségi találkozó. *Népművelés* 1984. augusztus 3.
- 1984 h.: Szobor az udvaron. *Nógrád* 1984. szeptember 9.
- 1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 360.

- 1989 Rajna György: *Budapest köztéri szobrainak katalógusa*. (Bev. Dalmay Tibor.) Budapest, Budapesti Városszépfő Egyesület.
- 1991 T. Pataki László: Egy banki-nézsai patrióta. Látogatóban nál. *Új Nógrád* 1991. március 20.
- 1991 T. Pataki László: Egy sor nézsai kökereszt. *Új Nógrád* 1991. március 23.
- 1992 Bánki felfedezés. *Nógrád Megyei Hírlap* 1992. július 1.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 72.
- 1993 –Z.: Amikor a patinára semmi szükség. *Nógrád Megyei Hírlap* 1993. október 9–10.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 582.
- 2000 Czinke Ferenc: Egy szobrász elszegődött angyalnak. *Nógrád Megyei Hírlap* 2000. február 5–6.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályázatok 1950–2000*. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektoriátus. 065, 080, 097, 124, 362/B.
- 2008 Fábrián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona*. Budapest, Magyarkerámia Kft. 458.
- 2009 Cs. E.: „Lába kelt” a bronzszobornak. *Nógrád Megyei Hírlap* 2014. július 17.
- 2014 V. J.: –ra emlékeztek Nézsán. *Nógrád Megyei Hírlap* 2014. július 8.

Publikációk:

1995 Sírkövek élete. *Új Ember* 1995. október 22.

LÁSZLÓ LÁSZLÓ FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1897. – ?, ?)

Kalandos életű, autodidakta művész, spiritiszta médium. Műszaki tanulmányokat folytatott, de azokat megszakította az első világháború.

1924-től expresszionista stílusban festett képeket. A budapesti Nemzeti Szalonban önálló kiállítóként lépett fel, de csoportos tárlatokon több alkalommal is szerepelt.

Egyéni kiállítások:

1931 Budapest, Nemzeti Szalon

Bibliográfia:

1928 Médium. *Tolnai Új Világlexikona*. 11. kötet. Budapest, Tolnai Nyomdai Műintézet és Kiadó Vállalat Részyénytársaság. 271.

1930 *A Magyar Akvarell- és Pasztellfestők XVI. kiállítása* 1930. december. (Katalógus)

1931 *LXIX. Csoporkiállítás*. Nemzeti Szalon, 1931. január. (Katalógus)

1932 *A Nemzeti Szalon reprezentatív akvarell- és pasztellkiállítása*. 1932. május-június. (Katalógus)

1932 Spiritizmus a túlvilágon és betörés itt e földön. A libazsíros- és társai a bíró előtt. Festő akart lenni, tandíjra kellett a páncélszekrények pénze. *Magyarország* 1932. december 23.

1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 364.

2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 15.

MAGASI NÉMETH GÁBOR (MAGOSI NÉMETH GÁBOR) FESTŐMŰVÉSZ

(Budapest /Újpest/, 1883. szeptember 21. – Esztergom, 1953. július 14.)

1902 és 1904 között a müncheni Városi Ipariskolában, 1913–1914-ben a berlini Királyi Képzőművészeti Akadémián végezte tanulmányait. Mestere többek között Anton v. Werner és prof. Mein volt.

1920-tól vett részt műveivel a Nemzeti Szalon és a Műcsarnok kiállításain. 1922-ben telepedett le Esztergomban. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság művészeti szakosztályának (1928-tól) levelező tagja, a Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság (1929-től) tagja és a Független Művészek Társasága (1929-től) választmányi tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1913 Tanulmányi-ösztöndíj, Berlin (Németország)
- 1929 Berzsényi Dániel Irodalmi és Művészeti Társaság ezüstérem díja, Kaposvár
- 1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége, Nagyboldogasszony-heti kiállítása, képzőművészet: bronzérem, Esztergom

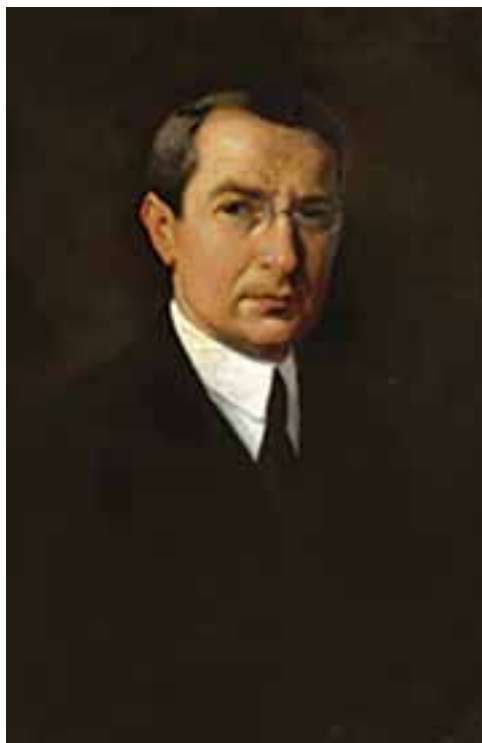
Emlékkiállítások:

- 2006 Esztergom, Keresztény Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

- 1927 Esztergom, Vízivárosi zárdatemplom, *hét falkép* (mennyezetkép: Szűz Mária életének jelenetei: az angyali üdvözlés, betlehemi jelenet, kis Jézus felajánlása; oltárkép: az Úr Jézus és Páli Szent Vincéről elnevezett Szatmári irgalmas nővér gyermekekkel, további képeken: Boldog (Szent) Margit, László Szent Teréz)
- 1929 Esztergom, a Szeminárium kápolnájának restaurálása
- 1930–1931 Esztergom, Főszékesegyházi Könyvtár (Bibliotéka), mennyezetkép, *falfestmények*
- 1931 Dorog, Bányásztemplom, *falfestmények* (Szent László, Szent István, Szent Erzsébet, Boldog Margit, Szent Borbála) (sorsuk ismeretlen)
- 1931 Esztergom, Korzó Mozgó Színház, *faldíszítés, falfestmények* (két táncoló Múzsza) (megsemmisült)
- 1933 Esztergom, Bazilika téli kápolnája, *falfestmények*
- 1933 Esztergom-Tábor (ma Esztergom-Kérváros), kápolna, *falfestmény*
- 1938 Esztergom, Ferences-rendi Gimnázium, *Szent Imre*
- 1939 Máriaalom, Római katolikus plébániatemplom, *oltárkép*

- 1943 Garamkövesd, Római katolikus templom, *mennyezetképek*
- Budapest, Újpest, templom, *falfestmény*
- Bajna, Római katolikus templom, *falfestmény*
- Ipolydamásd, Római katolikus templom
- Szob, Római katolikus templom
- Kisoroszi, Római katolikus templom
- Vámosmikola, Római katolikus plébániatemplom, *falképek* (sorsuk ismeretlen)

Bibliográfia:

- 1927 A vízivárosi zárdatemplom művészi fényben ragyog. Esztergomi művészek és iparosok munkája a restaurált zárdatemplom. *Esztergom* 1927. november 13.
- 1927 A vízivárosi zárdatemplom restaurálási munkálatai befejeződtek. *Esztergom és Vidéke* 1927. november 13.
- 1928 Képkiallítás Székesfehérvárott. *Esztergom* 1928. július 4.
- 1929 Újra kifestik a szeminárium kápolnáját. *Esztergom* 1929. június 21.

- 1929 Dunántúli Tavaszí Tárlat. *Esztergom* 1929. március 20.
- 1929 Esztergomi művész sikere a kaposvári tárlaton. *Esztergom* 1929. április 7.
- 1929 Az égbolt mélységét tükrözi vissza a szeminárium kupolájának belseje. *Esztergom* 1929. augusztus 15.
- 1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1930 (H): Elkészült a Biblioteka lépcsőházának mennyezetfreskója. *Esztergom* új nevezetessége. *Esztergom* 1930. július 30.
- 1930 Ma, vasárnap nyílik meg a Szent Imre-év esztergomi kiállítása a főszékesegyházi könyvtár nagytermében. *Esztergom* 1930. augusztus 10.
- 1930 Dr. Zwillinger Ferenc ügyvéd esztergomi képei. *Esztergom* 1930. augusztus 10.
- 1931 Dorog nagy ünnepe. *Esztergom* 1931. augusztus 23.
- 1931 H. I.: Elkészült a főszékesegyházi könyvtár új freskója: Vitéz János prímás a könyvtárban. *Esztergom* 1930. december 13.
- 1931 Karácsonyra megnyílik az esztergomi Korzó Mozgó Színház. *Esztergom* 1931. december 20.
- 1933 Leopold Antal: -. *Esztergom* 1933. november 12.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 A Szent Imre utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megállta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1938 O'sváth Andor (főszerk.): *Komárom és Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék múltja és jelene*. Budapest-Sashalom, Magyar Vármegyék és Városok Múltja és Jelene kiadóhivatala. 833.
- 1943 Garamkövesd katolikus lakossága nagy áldozatkészségből újra festették a plébánia-templomot. *Esztergom és Vidéke* 1943. augusztus 14.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság-, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évlapjai* 1983. 241.
- 1988 Cséfalvay Pál: Leopold Antal és az Esztergomi Vár feltárása. *Esztergom Évlapjai* 1988. 36.
- 1988 Bárdos István: Az Esztergom-vidéki Régészeti és Történelmi Társulat megalakulása és működése (1894–1948). *Esztergom Évlapjai* 1988. 85.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 442.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)25–26, 28.
- 1991 Bárdos István: Az idegenforgalom helyi és regionális irányítása. *Komárom-Esztergom Megyei Levéltár Évkönyve* 1992. 123.
- 1994 Horváth Alice: „Musis Patriis – Gratisque Oisteris”. Öt századnyi könyvtár építéséről. *Esztergom Évlapjai* 1994. 56, 58, 70.
- 1994 Bárdos István: A kulturális rendezvények szerepe Esztergom idegenforgalmában (1925–1945). *Komárom-Esztergom Megyei Levéltár Évkönyve* 1993–1994. 139.
- 2004 Kaposi Endre: Egy elfeledett esztergomi festő: -. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 25.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 16, 22, 41.
- 2006 Kontsek Ildikó, Cséfalvay Pál: Bevezető. – *festőművész (1883–1953) emlékkiállítása*. Esztergom, Keresztény Múzeum. (Katalógus)
- 2006 M. Á.: – kiállítása a Keresztény Múzeumban. *Hídlap* 2006. május 9.
- 2006 I. M.: Kiállítás nyílt egy elfeledett esztergomi festő emlékére. – 1883–1953. *Esztergom és Vidéke* 2006. május 11.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 57, 141.
- 2008 Wehner Tibor: Előszó Kaposi Endre írásaihoz. *Art Limes* 2008(2)6, 8.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)37.
- 2008 Kaposi Endre: Egy elfelejtett esztergomi festő: -. *Art Limes* 2008(2)81.
- 2009 Beke Margit: Boldoggá avatásra várva. Meszlényi Zoltán püspök élete (IV. rész). *Új Ember* 2009. május 10.
- 2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján (1918–1938). *Átkelő* 2012(1)60–61.

MAGYARÁSZ IMRE FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1905. március 3. – Budapest, 1972. szeptember 19.)

1924 és 1930 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Vaszary János és Csók István volt.

1929-től rajztanárként tanított Esztergomban, majd reklámgrafikusként és tisztviselőként dolgozott. 1953 és 1966 között Budapesten az ELTE Horváth Mihály Téri Gyakorló Iskolájának rajztanára volt. 1962 és 1967 között a Magyar Iparművészeti Főiskolán tanított. 1928-tól szerepelt műveivel kiállításokon. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége, Nagyboldogasszony-heti kiállítás, képzőművészet: bronzérem, Esztergom

Egyéni kiállítások:

1967 Budapest, Budapesti Műszaki Egyetem

Emlékkiállítások:

1973 Esztergom, Zodiákus Klub
2005 Budapest, Óbudai Társaskör Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Keresztény Múzeum
Pécs, Janus Pannonius Múzeum

Bibliográfia:

1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.
1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.
1934 Séta a kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 15.
1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
1934 A Szent Imre utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megálta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
1967 Frank János: Bevezető. – *festőművész kiállítása*. Budapest, Budapesti Műszaki Egyetem. (Katalógus)
1968 Frank János: -. *Művészet* 1968(4)46–47.
1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. III. *Dolgozók Lapja* 1972. november 29.

1973 Mezei Ottó: Bevezető. – *festőművész emlékkiállítása*. Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
1973 Dévényi Iván: – (1905–1972) emlékkiállítása Esztergomban. *Új Forrás* 1973(1)159–160.
1973 Dévényi Iván: – emlékkiállítása. *Dolgozók Lapja* 1973. január 30.
1973 Füzér Károlyné: – (1905–1972). *Rajztanítás* 1973(1)29.
1973 Bodri Ferenc: – emlékkiállítása. *Rajztanítás* 1973(4)
1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulások. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938)*. Tataháza, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága. 63, 64, 65.
1981 -. *Magyar Életrajzi Lexikon*. 3. kieg. kötet. Budapest, Akadémiai Kiadó. 492.
1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai* 1981. 110, 114, 123, 128.
1983 Bárdos István: *Gazdaság-, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930)*. In: *Esztergom Évlapjai* 1983. 253.
1983 Cséfalvay Pál: A felújított Keresztény Múzeum tevékenysége. *Esztergom Évlapjai* 1983. 183.

- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 385.
- 1988 Rozgonyi Iván: *Ha minden kötél nem szakad*. In: *Párbeszéd művekkel. Interjúk 1955–1981*. Budapest, MTA Művészettörténeti Kutató Csoport. 147–154.
- 1990 Bárdos István: *Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között*. *Limes* 1990(1)26.
- 1991 Andrási Gábor: *A Zuglói Kör (1958–1968). Egy művész-csoport a hatvanas évekből*. *Ars Hungarica* 1991(1-2)49.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151, 154, 433.
- 1999 Bodri Ferenc (szerk.): *Dévényi Iván 1929–1977 Emlékkönyv*. (Bev. Szalay Károly.) Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár. 114, 179.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 679–680.
- 2003 Kaposi Endre: *Volt egyszer egy Zodiákus Klub*. *Limes* 2003(4)114.
- 2005 Bárdos István: *Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom. 20, 27, 37, 41.
- 2005 Kaposi Endre: *Száz éve született – festőművész. Esztergom és Vidéke* 2005. március 3.
- 2005 *100 éve született – festőművész. Esztergom és Vidéke* 2005. július 7.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 49.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 58, 142.
- 2008 Kaposi Endre: *Képzőművészek Esztergomban a 20. században*. *Art Limes* 2008(2)38.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 360, 459.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Filmek:

1994 *(H)arcképek*. Szerk. Szemadám György. Magyar Televízió.

MAKSAY NELLY (MAKSAY KORNÉLIA) FESTŐMŰVÉSZ

(Héreg, 1897. december 26. – Vác, 1982. május 19.)

1920 és 1926 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Olgyai Viktor, Tardos Krenner Viktor és Csók István volt.

1928-tól szerepelt műveivel kiállításokon. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól) volt.

Bibliográfia:

- 1924 Györgyi Kálmán: *Új otthonban. Magyar Iparművészet* 1924(8–10)91.
- 1925 *Kiállításunk gazdagsága. Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
- 1926 *Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagyertermében. Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.
- 1928 Ybl Ervin: *A Képzőművészeti Főiskola kiállítása. Budapesti Hírlap* 1928. május 20.
- 1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében. Komárom és Esztergom vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 72.

- 1981 Bárdos István: *Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. Esztergom Évlapjai* 1981. 128.
- 1983 Bárdos István: *Gazdaság-, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). Esztergom Évlapjai* 1983. 253.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 388.
- 1990 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében. Limes* 1990(1)43.
- 1990 Bárdos István: *Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919 és 1945 között. Limes* 1990(1)24.
- 2005 Bárdos István: *Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom. 40.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 55.
- 2012 Bárdos István: *Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján. Átkelő* 2012(1)58
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

MARTSA ISTVÁN SZOBRÁSZMŰVÉSZ

(Pozsony, 1912. június 23. – Budapest, 1978. február 3.)

1945-ben Csorba Géza műtermében kezdte meg felkészülését, majd 1945 és 1950 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Csorba Géza, Ferenczy Béni és Beck András volt.

1920-tól Esztergomban, majd 1940-től Budapesten élt. 1947 óta volt kiállító művész. 1951 és 1960 között a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium tanára, 1964-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem művészettörténeti tanszék szobrászati oktatója volt. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1951-től) tisztségviselője és tagja, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja (1972-től) vezetőségi tagja volt. A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának egyik alapítója (1958) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1948 Magyar Képzőművészeti Főiskola I. díja
- 1955 Felszabadulási pályázat díja
- 1956 Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás, a Lenin Kohászati Művek díja, Miskolc
- 1957 Munkácsy-díj
- 1960 Szocialista Munkáért Érdemrend
- 1966 Munkácsy-díj
- 1968 Nívódíj köztéri alkotásért (Braun Éva-portré, Budapest)
- 1969 Nívódíj köztéri alkotásért (Kubikos, Kalocsa)
- 1970 Mezőgazdaság a képzőművészetben kiállítás, különdíj, Budapest
- 1970 Nívódíj köztéri alkotásért (Talpasok, Vaja)
- 1970 Felszabadulási jubileumi emlékérem
- 1970 Érdemes Művész
- 1972 Munka Érdemrend arany fokozata
- 1972 Szocialista Munkáért Érdemérem
- 1973 Abonyiak Abonyért-emlékplakett

Egyéni kiállítások:

- 1955 Budapest, Fényes Adolf Terem (M. Szűcs Ilonával)
- 1958 Hanoi (Vietnam)
- 1973 Esztergom, Zodiákus Klub
- 1973 Budapest, Műcsarnok
- 1976 Budapest, Nagy Balogh János Terem
- 1978 Oroszlány, Művelődési Ház
- 1978 Budapest, Csepel Galéria (M. Szűcs Ilonával)

Emlékkiállítások:

- 1980 Esztergom, Vármúzeum
- 1980 Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- 1980 Budapest, MSZMP Pest megyei Bizottsága
- 1981 Hajdúböszörmény, Városi Művelődési Központ
- 1981 Dömös, Dömösi Galéria (M. Szűcs Ilona műveivel)
- 1982 Budapest, Fényes Adolf Terem
- 1982 Budapest, Tungsram Klub Galéria
- 1982 Balassagyarmat, Palóc Múzeum
- 1983 Budapest, MSZMP Politikai Főiskola
- 1984 Hatvan, Hatvani Galéria (M. Szűcs Ilona műveivel)
- 1986 Tapolca, Művelődési Ház (M. Szűcs Ilona műveivel)
- 1986 Dorog, József Attila Művelődési Központ
- 1987 Dömös, Dömösi Galéria
- 1988 Esztergom, MSZMP Városi Bizottsága (Martsa Alajos műveivel)
- 1990 Három szőlőben, Szekszárd, Művészetek Háza (M. Szűcs Ilona és Martsa Alajos műveivel)
- 1992 Martsa család, Dömös, Dömösi Galéria
- 1997 Budapest, ART-X Galéria (M. Szűcs Ilona műveivel)

- 1997 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Budai Torony
 2001 Keszthely, Goldmark Károly Művelődési Központ és Szabadtéri Színház (M. Szűcs Ilona műveivel)
 2002 Budapest, Józsefvárosi Galéria (M. Szűcs Ilona műveivel)
 2012 Budapest, Józsefvárosi Galéria
 2012 Esztergom, Duna Múzeum, Európai Közép Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Debrecen, Déri Múzeum
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Pécs, Janus Pannonius Múzeum

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

- 1945 Esztergom, Bajcsy-Zsilinszky utca 22., Fürdő Szálló, *Kossuth-emléktábla* – bronz dombormű, 81 x 141 cm (2009-ben lebontva, raktárban)
 1950 Budapest V., Markó utca 17, Nehézipari Minisztérium, *Villanyszerelő* – gipsz, 160 cm
 1953 Székesfehérvár, Béke tér 5-7., Vasútállomás, *Gabona-szállítás* – mészkő dombormű, 300 x 160 cm
 1953 Mezőtúr, Tolbuchin utca 22., Mezőgazdasági Technikum, *Munkás és paraszt* – beton, 100 x 100 cm
 1953 Budapest IV., Bajza utca 2., Általános Iskola, *Tanuló ifjúság* – terrakotta dombormű, 3 x 100 x 160 cm
 1954 Budapest XIX., Tólas utca 9-11., Szövőgyár Bölcsőde, *Darvak (Gémek)* – alumínium, 130 cm
 1956 k. Budapest IV., Újpesti lakótelep, *domborművek*
 1956 Ózd, Kórház tér, Városi Kórház, *Álló női akt* – kő, 200 cm
 1956 Kazincbarcika, Rákóczi tér 2-4., *Gyümölcstermesztők* – terrakotta, 2 x 90 x 214 cm
 1959 Siófok, Vasútállomás parkja, *Zuhanyozó nő* – kő, 200 cm (áthelyezve a Millennium parkba)
 1959 Budapest VIII., József utca 22., park, *Női akt* – mészkő, 150 cm
 1960 Békéscsaba, Körös-parti sétány, *Móricz Zsigmond* – bronz, 80 cm
 1961 Budapest VII., Gorkij fasor 39-41. (ma Városligeti fasor), Óvoda, előkert, *Gondozónő gyermekkel* – mészkő, 220 cm
 1961 Budapest XII., Szanatórium utca 2., Fodor József Szanatórium, *Szerelmespár* – bronz, 220 cm
 1961 Székesfehérvár, Vasútállomás, *500 kilométeres mozgalom – Vasút az iparban, Vasút a mezőgazdaságban* – kő dombormű, 160 x 300 cm
 1961 Somogyvár, Gyógypedagógiai Intézet, *Kapás fiúk* – bronz, 210 cm
 1965 Salgótarján, Malinovszkij utca 59., Madách Imre Gimnázium, *Függőórnos fiú* – bronz, 160 cm (sorsa ismeretlen)
 1965 Auszschwitz (Lengyelország), Lágemúzeum, *Mártíremlékű* – vas, 270 cm
 1965 Hajdúböszörmény, Bocskay tér, *Felszabadulási emlékmű* – bronz, 288 cm (1990-ben lebontva, a Hajdúsági Múzeum raktárában)

- 1966 Esztergom, Petőfi utca 26., Városi Kórház parkja, *Anyá gyermekkel* – mészkő, 210 cm
 1967 Siklós, Vár utca 2., Gimnázium, *Kürtös lány* – bronz, 200 cm
 1968 Budapest I., Mészáros utca 5-7., Szilágyi Erzsébet Gimnázium, *Braun Éva* – bronz, 60 cm
 1968 Balatonalmádi, Pannónia étterem, *Napernyős nő* – mészkő, 250 cm (2015-ben áthelyezve: Véghegy Dezső utca, Strand bejárata elé)
 1968 Budapest VIII., József utca 22., Rendőrkapitányság parkja, *Ülő nő* – mészkő, 160 cm
 1969 Szolnok, Damjanich János Múzeum, *Tisza – Fekvő nő* – bronz, 200 cm (1998-ban áthelyezve Martfűre, a Szent István tére)
 1969 Budapest XVII., Pesti út 165., XVII. Kerületi Tanács, *Bíró (Földmunkás)* – mészkő, 138 cm
 1969 Budapest VIII., Kerepesi úti temető, *Ignotus Pál-síremlék* – bronz dombormű, 54 x 84 cm
 1969 Sopron, Faipari és Erdészeti Egyetem, *Szécsi Zsigmond* – kő, 85 cm
 1969 Sopron, Faipari és Erdészeti Egyetem, *Illés Nándor* – kő, 86 cm
 1970 Kalocsa, Lenin út, Béke park, *Kubikos* – bronz, 250 cm
 1972 Szőny, Kőolajipari Orvosi Rendelő, *Női figura* – bronz, 200 cm
 1972 Szigliget, Alkotóház, *Bölni György* – bronz, 90 cm
 1973 Pápa, Jókai utca 5-7., Városi Kórház Véradó Állomása, *Karítás* – bronz, 160 cm
 1973 Abony, Szociális Otthon parkja, *Kazinczy Ferenc* – bronz, 100 cm
 1973 Veszprém, Marx tér 8-9., Megyei Kórház, *Házaspár* – mészkő, 90 cm
 1975 Békéscsaba, Körös-parti sétány, *Móricz Zsigmond* – bronz, 80 cm
 1975 Vaja, Művelődési Ház, *Talpasok* – bronz, 200 cm
 1975 Budapest XIX., Kós Károly tér, *Nagy Balogh János* – mészkő, 160 cm (2007-ben áthelyezve a XIX. Templom tere, a Nagy Balogh János Kiállítóterem mellé)
 1975 Hévíz, SZOT üdülő, *Louis Saillant-emléktábla* – márvány, bronz, 45 x 52 cm
 1976 Sopron, Liszt Ferenc utca 1., Liszt Ferenc Művelődési Központ, *Hegedűs lány* – bronz, 160 cm (áthelyezve a Teleki Pál utcai Fáy András Közgazdasági, Üzleti és Postai Szakközépiskola elé)
 1976 Budapest VIII., Vörösfény utca-Címer utca, *Felszabadulási emlékmű* (Marton Lászlóval) – mészkő, 220 cm (1994-ben átalakítva A II. világháború pestszentimrei áldozatainak emlékművévé)
 1977 Esztergom, Széchenyi tér, *Botyán János* – bronz, 250 cm (2006-ban lebontva, raktárban)
 1979 Budapest VIII., Csobánc utca 1., Bókay János Egészségügyi Szakközépiskola, *Bókay János* – bronz, 68 cm
 1979 Esztergom, Városi Könyvtár, *Martsa Alajos* – bronz
 1980 Esztergom, Madách tér, *Mártíremlékű* – vas, 270 cm
 1981 Hajdúnánás, Gimnázium, *Kőrösi Csoma Sándor* – bronz, 66 cm

- 1982 Budapest XII., Farkasréti temető, ~síremlék (Karitászt) – mészdő, 160 cm
- 1984 Budapest XIX., Tálás utca 15., Óvoda, Gémek – alumínium, 100 cm
- 1992 Dömös, Béla király utca 13., Golyózó fiú – bronz
- Bibliográfia:**
- 1947 Nagy Tibor: A Képzőművészeti Főiskola karácsonyi kiállítása. *Kis Újság* 1947. december 25.
- 1948 Első díjat nyert egy Esztergomból származó szobrászt. *Szabad Esztergom* 1948. február 29.
- 1948 Munkaverseny-kiállítás a főiskolán. *Népszava* 1948. október 4.
- 1951 Vincze G.: Fiatal művészek diplomamunkái a Képzőművészeti Főiskolán. *Szabad Nép* 1951. július 18.
- 1952 Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének közgyűlése. *Magyar Nemzet* 1952. június 27.
- 1954 Redő Ferenc: IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. *Művészettörténeti Értesítő* 1954(1)
- 1954 Dutka Ákos: IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. *Magyar Nemzet* 1954. január 29.
- 1955 Dávid Katalin: Bevezető. *M. Szűcs Ilona festőművész és – szobrászművész kiállítása*. Budapest, Fényes Adolf Terem. (Katalógus)
- 1955 Oelmacher Anna: Az V. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. *Nők Lapja* 1955. január 6.
- 1955 Gogolák Lajos: Az V. Magyar Képzőművészeti Kiállítás kislemezű művei. *Szabad Művészet* 1955(4)
- 1955 Dutka Ákos: Fiatal művészek az Ernst Múzeumban. *Irodalmi Újság* 1955. június 18.
- 1955 N. Gy.: Fiatal képzőművészek kiállítása. *Népszava* 1955. június 23.
- 1955 Aitner Tivadar: Fiatal képző- és iparművészek kiállítása. *Szabad Nép* 1955. június 29.
- 1955 Péter Imre: Az októberi kiállítók a Fényes Adolf Teremben. *Irodalmi Újság* 1955. október 29.
- 1955 Noszlopi György: Három kiállítás a Fényes Adolf Teremben. *Népszava* 1955. október 30.
- 1955 Gogolák Lajos: M. Szűcs Ilona és – kiállítása. *Szabad Művészet* 1955(11)541–544.
- 1955 Cifka Péter: M. Szűcs Ilona és – kiállítása. *Magyar Nemzet* 1955. november 2.
- 1955 Dévényi Iván: Látogatás – szobrászművésznél. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. november 26.
- 1956 Noszlopi: A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrai. *Népszava* 1956. január 7.
- 1957 – 1957 évi Munkácsy-díjas műterméből. *Élet és Irodalom* 1957. április 2.
- 1958 Hanoi magyar kiállítás rendezése. *Műterem* 1958(2)
- 1958 Nemzetközi éremkiállítás Párizsban. *Műterem* 1958(3)
- 1958 Vayer Lajos: Magyar mesterek művei az idei Velencei Biennálén. *Magyar Nemzet* 1958. május 10.
- 1958 A Komárom megyei képzőművészek kiállítása a tatányai Népházban. *Műterem* 1958(7)
- 1958 Vayer Lajos: Magyar művészet a Biennálén. *Műterem* 1958(9)
- 1960 G. J.: Újabb képzőművészeti alkotással díszítették a vidéket. *Magyar Nemzet* 1960. február 16.
- 1960 Nagyszabású kiállítást rendeznek a felszabadulás utáni termésből. *Népszabadság* 1960. március 23.
- 1960 Vayer Lajos: Az idei Velencei Biennále. *Művészet* 1960(9)
- 1960 Vajna Éva: Képzőművészeti alkotások Kazincbarcikán. *Művészet* 1960(12)
- 1960 Szigeti István: – szobrászművész érmei és plakettjei. *Az Érem* 1960(15)20–21.
- 1961 Csengeryné Nagy Zsuzsa: Íróportrék éremművésztünkben. *Művészet* 1961(2)10–11.
- 1962 Lánosz Sándor: Új képzőművészeti alkotások a Balaton körül. *Művészet* 1962(9)22–25.
- 1964 N. Pénzes Éva: –. *Művészet* 1964(2)33–34.
- 1964 M. Kiss Pál: Állatábrázolások. *Esti Hírlap* 1964. május 19.
- 1965 Péter Imre: Pannók, tablók és szobrok az auschwitzi magyar lágérmúzeumban. *Művészet* 1965(6)21–23.
- 1965 Hubay Miklós: A rombolás Génusza. *Tűz* 1965(12)
- 1965 A felszabadulás 20. évfordulójára. *Művészet* 1965(12)
- 1966 Bodri Ferenc: – mártírszobráról. *Jelenkor* 1966(1)49–52.
- 1966 Soós Imre: Magyar művészek Van Gogh-érmei. *Művészet* 1966(5)16–17.
- 1967 *Művészeti Lexikon*. 3. kötet. L–Q. Budapest, Akadémiai Kiadó. 254.
- 1967 Traulbaut, M. E.: *Van Goghiana*. Antwerpen.
- 1967 Hallama Erzsébet: Új szobor készül Siklóra. *Dunántúli Napló* 1967. március 13.
- 1967 (dy.) Jobbkezes vadászok? *Dunántúli Napló* 1967. március 15.
- 1967 Geréby György: Jobbkezes vagy balkezes? *Dunántúli Napló* 1967. március 17.
- 1968 Cs. Nagy Lajos: „... miért is csinálom?” Beszélgetés – Munkácsy-díjas szobrászművésszel. *Dolgozók Lapja* 1968. december 31.
- 1969 Kaposi Endre: Memento – – auschwitzi emlékműve. *Forrás* 1969(1)69–74.
- 1969 Ujvári Béla: –. *Művészet* 1969(2)28–32.
- 1970 Sarkantyú Mihály: Interjú –nal. *Kontúr* 1970(2)
- 1970 Bodri Ferenc: –. *Látóhatár* 1970(3–4)364–368.
- 1970 Kaposi Endre: Ferenczy Béni művésztelepe Esztergomban. *Művészet* 1970(8)10–11.
- 1972 Ujvári Béla: Bevezető. –szobrászművész gyűjteményes kiállítása. Esztergom, Vármúzeum. (Katalógus)
- 1972 Ujvári Béla: Kubikos szobor Kalocsán. *Művészet* 1972(2)32.
- 1972 Kaposi Endre: – hatvan éves. *Dolgozók Lapja* 1972. június 18.
- 1972 Két emlékmű Esztergomnak. A lakosság javaslatait kéri, versenymozgalmat indítanak. *Dolgozók Lapja* 1972. július 2.
- 1972 Fennállásának ezeréves jubileumát ünnepli Esztergom. *Magyar Nemzet* 1972. augusztus 30.
- 1972 Leleplezték Szigligeten Bölöni György szobrát. *Napló (Veszprém)* 1972. november 1.
- 1972 Szigligeten leleplezték Bölöni György szobrát. *Népszabadság* 1972. november 1.

- 1973 Újvári Béla: *Bevezető. – szobrászművész kiállítása.* Budapest, Műcsarnok. (Katalógus)
- 1973 Újvári Béla: *Bevezető. – szobrászművész kiállítása.* Esztergom, Zodiákus Klub. (Katalógus)
- 1973 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 150. Ferenczy Béni művésztelepe. *Dolgozók Lapja* 1973. január 21.
- 1973 Féja Géza: – szobrai. *Új Forrás* 1973(2)123–125.
- 1973 Újvári Béla: – műhelyében. *Művészet* 1973(4)
- 1973 csolnoki: Az élet kertje. – Munkácsy-díjas érdemes művész kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1973. július 17.
- 1973 Havas Lujza: Kiállításról kiállításra. *Magyar Hírlap* 1973. július 18.
- 1973 Újvári Béla: – műhelyében. *Magyar Hírlap* 1973. augusztus 18.
- 1974 T. Riha Margit: –. Budapest, Képzőművészeti Alap Kiadó.
- 1974 Aradi Nóra: *A szocialista képzőművészet jelképei.* Budapest, Corvina Kiadó. 126.
- 1974 Tasnádi Attila: – szobrai a Műcsarnokban. *Népszava* 1974. január 18.
- 1974 V-B: Kiállítások a Műcsarnokban. *A Hazáért* 1974(2)
- 1974 D. I.: Budapesti és vidéki tárlatok. *Vigília* 1974(2)135.
- 1974 – Vak Bottyán lovasszobra. *Hétfői Hírek* 1974. február 4.
- 1974 Miklós Pál: – kiállítása. *Jelenkor* 1974(4)344.
- 1974 Soós Imre: Tisztelet a festőnek – Van Gogh. *Műzák Múzeumi Magazin* 1974(4)
- 1974 Szémann Béla: – alkotóműhelyében. *Művészet* 1974(4)24–25.
- 1974 Pogány Ö. Gábor: – új szobrai. *Alföld* 1974(6)79–80.
- 1975 I. S.: T. Riha Margit: –. *Ars Hungarica* 1975(1)169–170.
- 1975 Nagy Balogh János szobra a Wekerle-telepen. *Magyar Hírlap* 1975. június 1.
- 1976 Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz – –. *Népszava* 1976. január 30.
- 1976 Várhidy Imre: Lovak és lovasok érmeken és plaketteken. *Az Érem* 1976(2)
- 1976 R. G.: Műteremben. *Pesti Műsor* 1976. március 25.
- 1976 Bajkóné Révész Zsuzsa: Vak Bottyán. *Új Szó* 1976. augusztus 15.
- 1977 Féja Géza: Bottyán János. *Új Forrás* 1977(3)126–128.
- 1977 – lovasszobra a szoboröntödében. *Népszava* 1977. július 9.
- 1977 B.: Esztergomban felavatták Vak Bottyán szobrát. *Szabad Föld* 1977. augusztus 28.
- 1978 *Művész életrajzok.* Budapest, Képcsarnok. 332.
- 1978 Gosztonyi József: – éremművészete. *Az Érem* 1978(2)
- 1978 Elhunyt – szobrászművész. *Népszava* 1978. február 4.
- 1978 Meghalt – szobrászművész. *Magyar Nemzet* 1978. február 4.
- 1978 K. E.: Esztergom szobrásza volt – emlékére. *Dolgozók Lapja* 1978. február 7.
- 1978 Hétfőn temetik –t. *Népszabadság* 1978. február 10.
- 1978 Elhunyt – szobrászművész. *Magyar Hírlap* 1978. február 11.
- 1978 Végső búcsú – szobrászművészről. *Népszava* 1978. február 14.
- 1978 Tasnádi Attila: – halálára. *Népszava* 1978. február 17.
- 1978 Tasnádi Attila: Képzőművészet. – Kántor. *Hevesi Szemle* 1978(3)6–8.
- 1978 Csorba Mária: Magyar szobrászati kiállítás. *Pesti Műsor* 1978. május 17.
- 1978 Vadas József: Változatok a változatlanságra. *Élet és Irodalom* 1978. május 20.
- 1978 Kaposi Endre: –. *Esztergom és Vidéke* 1978. 10.
- 1979 Gyarmati Lajos-Nagyfalusi Tibor (szerk.): *1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből.* Esztergom, Esztergom Város Tanácsa VB. Művelődésügyi Osztálya. 49, 151, 152, 154, 243, 245, 263.
- 1979 Kaposi Endre: Esztergom lovasszobrai. *Dolgozók Lapja* 1979. február 4.
- 1979 Emlékműavatás Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1979. október 2.
- 1980 Csap Erzsébet: *Bevezető. – szobrászművész emlékkiállítása.* Budapest, Magyar Nemzeti Galéria. (Katalógus)
- 1980 csolnoki: Egy művész hazajött. – szobrászművész emlékkiállítás Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1980. július 29.
- 1980 Losonci Miklós: – emlékkiállítás – Esztergom, Varmúzeum. *Új Tükör* 1980. augusztus 10.
- 1980 (Csorba): Magyar Nemzeti Galéria – – emlékkiállítás. *Pesti Műsor* 1980. szeptember 24.
- 1980 Újvári Béla: – emlékezete a Nemzeti Galériában. *Népszava* 1980. október 7.
- 1980 Ember Mária: – emlékkiállítása a Nemzeti Galériában. *Magyar Nemzet* 1980. október 21.
- 1980 Pogány Ö. Gábor: – emléke. *Új Forrás* 1980(6)63–64.
- 1981 Kovács Gyula: – emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, 1980. IX-X. *Művészet* 1981(1)52–53.
- 1982 M. Szűcs Ilona: *Bevezető. – szobrászművész emlékkiállítása.* Budapest, Tungsram Klub. (Katalógus)
- 1982 Ferenczy Béni, Kiss Sándor: – emlékkiállítása. *MKISZ Tájékoztató* 1982(3–4)5–7.
- 1982 Losonci Miklós: Ferenczy Béni levelei –hoz. *Új Forrás* 1982(5)28–34.
- 1982 – emlékkiállítás. *Magyar Nemzet* 1982. június 24.
- 1982 – kiállítása. *Napló (Veszprém)* 1982. július 24.
- 1982 – kiállítása. *Hajdú-Bihari Napló* 1982. szeptember 11.
- 1982 Tasnádi Attila: – emlékezete Újpesten. *Népszava* 1982. december 17.
- 1983 M. Szűcs Ilona: *Egy műteremház a Józsefvárosban.* Budapest, Budapesti Városvédelmi Egyesület.
- 1984 Újvári Béla: *Bevezető. – szobrászművész és M. Szűcs Ilona festőművész kiállítása.* Hatvan, Hatvani Galéria. (Katalógus)
- 1984 – szobrai, M. Szűcs Ilona festményei a Hatvani Galériában. *Népújáság (Heves)* 1984. július 7.
- 1984 Pécsi István: Egy művészházaspár műhelyitkai. *Népújáság* 1984. augusztus 4.
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek.* Budapest, Képcsarnok. 365.
- 1985 Hadházy Levente–Szilágyi András–Szöllőssy Ágnes: *Negyven év köztéri szobrai Budapestén 1945–1985.*

- (Bev. Farkasinszky Lajos, Zsigmond Attila.) Budapest, Budapest Galéria. 74, 282, 294, 397, 408.
- 1985 M. Szűcs Ilona: „Auschwitzi emlékmű” Esztergomban. *Dunakanyar* 1985(2)65.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Vertel József (szerk.): *Szobrászok, festők, grafikusok Dömösön*. (Bev. Kaposi Endre.) Dömös, Dömös Község Tanácsa.
- 1987 Kratochwill Mimi: Bevezető. *Három szólamban kiállítás*. Szekszárd, Művészetek Háza. (Katalógus)
- 1987 Hetvenöt éve született –. *Petőfi Népe* 1987. június 23.
- 1987 Kaposi Endre: Esztergomi arcképcsarnok – (1912–1978). *Esztergom és Vidéke* 1987(10)14.
- 1988 József utca 37. Gyűjteményes kiállítás a József utcai műteremház művészeinek alkotásaiból. Budapest, Józsefvárosi Galéria. (Katalógus, bev. M. Szűcs Ilona.)
- 1988 Veizer Tamás: Optimizmus, emberség, szilárd értékrend. A Martsa fivérek emlékkiállítása. *Dolgozók Lapja* 1988. március 22.
- 1989 Rajna György: *Budapest köztéri szobrainak katalógusa*. (Bev. Dalmay Tibor.) Budapest, Budapesti Városszépítő Egyesület.
- 1992 Kovács Péter: *A tegnap szobrai. Fejezetek a magyar szobrászat közelmúltjából*. Szombathely, Életünk Könyvek.
- 1992 Göllesz Viktor: Szobor Somogyváron. *Gyógypedagógiai Szemle* 1992(4)244–249.
- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 120, 121, 149, 156, 250, 433.
- 1994 Mullaly, Terence: The triumph of the modern hungarian medal. *The Medal* No. 24. Spring 1994. 83–92.
- 1994 Boros Géza: Újabb pesti szobrok 10. *Kritika* 1994(11)28–29.
- 1997 Kaposi Endre: Esztergom szobrásza. *Esztergom és Vidéke* 1997. december 18.
- 1998 Műteremház 1898–1998. Gyűjteményes kiállítás a József utcai műteremház művészeinek alkotásaiból. Budapest, Budapesti Városvédő Egyesület. (Katalógus, bev. M. Szűcs Ilona.)
- 1998 Köztéri szobraink. –. Móricz Zsigmond. Békés Megyei Hírlap 1998. január 11.
- 1998 Kovács Géza: Esztergom – Budapest. Egy régi utazás –nal. *Esztergom és Vidéke* 1998. június 25.
- 1999 András Gábor–Pataki Gábor–Szűcs György–Zwickl András: *Magyar képzőművészet a 20. században*. Budapest, Corvina Kiadó. 138.
- 1999 Bodri Ferenc (szerk.): *Dévényi Iván 1929–1977 Emlékkönyv*. (Bev. Szalay Károly.) Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár. 22, 116, 169, 275.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, II. kötet. H–Ö. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 724–726.
- 2000 Cs. L.: József utca, művészek kertje. – asszonybálványai is a VIII. kerületben lagnak. *Népszabadság* 2000. augusztus 9.
- 2001 Szabó Károly (szerk.): *Köztéri alkotások. Esztergom 2000 Enciklopédia*. (Bev. Cséfalvay Pál, utószó: Szabó Károly.) Esztergom, Keresztény Múzeum Alapítvány. 36, 38, 43, 97, 98, 100, 145, 146, 148.
- 2002 *Új magyar életrajzi lexikon*, IV. kötet. L–Ö. Budapest, Magyar Könyvklub. 561.
- 2003 Don Péter–Pogány Gábor: *Magyar szoborkészítők jelzéstára*. Budapest, Auktor Könyvkiadó. 79.
- 2003 Kiss Marianna (szerk.): *Budapest XVIII., Pestszentlőrinc-Pestszentimre köztéri képzőművészeti alkotásai*. (Bev. Mester László, Kiss László.) Budapest.
- 2003 Kaposi: – emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2003. február 6.
- 2006 Nagy Ildikó (szerk.): *Kortárs művészet. Szoborpályzatok 1950–2000*. Budapest, Képző- és Iparművészeti Lektorátus. 002, 007, 008, 010, 011, 015, 018, 019, 022, 024, 026, 027, 028, 030, 031, 032, 033, 034, 035, 036, 037, 040, 041, 042, 043, 044, 045, 046, 048, 053, 054, 055, 058, 059, 061, 066, 068, 069, 071, 074, 078, 080, 083, 085, 089, 090, 091, 091, 099, 102, 103, 110, 120, 122, 125, 131, 137, 145, 146, 147, 148, 150, 154, 155, 156, 167, 169, 173, 189, 190, 198, 201, 202, 203, 204, 213, 216, 312.
- 2007 Székely Ilona: Bohémntanya a Józsefvárosban. *168 Óra* 2007. december 20.
- 2008 Fábán Sándor: *A világ szobrászainak lexikona*. Budapest, Magyarkerámia Kft. 509.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)38.
- 2009 Entz Géza Antal (szerk.): *Székesfehérvár. Magyarország műemlékei*. Budapest, Osiris. 305, 311.
- 2010 Prakfalvi Endre–Szűcs György: *A szocreál Magyarországon*. Budapest, Corvina Kiadó. 119.
- 2010 Wehner Tibor: *Modern magyar szobrászat 1945–2010*. Budapest, Corvina Kiadó. 193.
- 2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század*. Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 226–227.
- 2012 Kaposi Endre: 100 éve született – szobrászművész. *Atelier* 2012(3)20–21.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 484.
- 2014 Osvai László (szerk.): *Műalkotások a Vaszary Kolos Kórházban*. Esztergom, Pulmo-Dent Bt.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)6.
- 2015 Horváth György: *A művészek bevonulása. A képzőművészet politikai irányításának és igazgatásának története 1945–1992*. Budapest, Corvina Kiadó. 76, 180, 197.
- 2016 Martsa Piroska–Martsa Balázs: *Pintyő. M. Szűcs Ilona festőművész élete és munkássága*. (Bev. Prokopp Mária.) Budapest.

MEZEY ILONKA (MEZEI ILUS) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1878. augusztus 11. – Budapest, 1945. március 11.)

Münchenben Hollósy Simonnál, Dachauban Hans von Hayeknél, Budapesten Szablya Frischauf Ferencnél tanult.

1913-tól szerepelt tájképeivel, portréival és csendéleteivel a budapesti Nemzeti Szalon és a Műcsarnok kiállításain. A Magyar Képzőművészek Egyesülete tagja volt.

Bibliográfia:

- 1896 Riporter: A vízvárosi zárda ünnepei. *Esztergom és Vidéke* 1896. június 25.
1899 Amatőr kiállításról. *Esztergom és Vidéke* 1899. augusztus 27.

- 1899 Amatőr kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1899. szeptember 14.
1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. *Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ*. 54.
1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 408.
2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L-Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 90.
2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 60, 144.

MIHALOVITS JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1894. július 23. – Esztergom, 1968. július 7.)

Tanítói oklevelet szerzett, majd Boldog községben tanított. 1919-ben a kommun alatti szerepvállalásáért bebörtönözték. 1924-ben Sopronba költözött, ahol művészpédagógusként dolgozott.

Egyéni kiállítások:

- 1948 Sopron, Liszt Ferenc Múzeum

Bibliográfia:

- 1939 Pedagógiai szeminárium. *Néptanítók Lapja* 1939(8)303.
1969 R. F.: – (1894–1968). *Soproni Szemle* 1969(1)94–95.
1998 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészek lexikona*. Győr, Kisalföld Művészetéért Alapítvány. 210.
2012 Salamon Nándor: *Kisalföldi művészeti lexikon. Festők, szobrászok, építészek, műgyűjtők, művészeti írók, művészeti csoportok, egyesületek, galériák. XVI–XXI. század*. Vasszilvágy, Magyar Nyugat Könyvkiadó. 236.

MORVAY LÁSZLÓ

GRAFIKUS-, FESTŐ- ÉS TŰZZOMÁNCMŰVÉSZ

(Esztergom, 1947. szeptember 4. – Budapest, 2004. március 7)

A pannonhalmi Bencés Gimnáziumban tanult, majd 1970 és 1974 között az egi Ho Si Minh Tanárképző Főiskola rajz–földrajz szakán végezte tanulmányait, és később, 1986-ban diplomát szerzett a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán is. Mestere Blaskó János, Katona Zoltán, Patay László és Bráda Tibor volt.

Budapesten élt. Kezdetben általános iskolában, majd 1981–1982-ben a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolában, 1982 és 1995 között a pécsi Janus Pannonius Tudományegyetemen tanított. Emellett a Gaál Imre Ifjúsági és Gyermekek Képzőművészeti Stúdió, majd Alapítvány megalapítója (1974) és vezetője volt. 1970 óta vett részt műveivel kiállításokon. A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alap, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, a Magyar Grafikusművészek Szövetsége, a Magyar Illusztrátorok Társasága tagja volt. A Tűzzománcművészek Magyar Társaságának (1997 óta) alapító elnöke, az Esztergomi Művészek Céhe (1991-től) alapító tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1981 XX. kerületi művészek Tavaszai Tárlata, grafikai díj, Budapest
- 1992 Nemzetközi Képzőművészeti Fesztivál, Sahara Grand Prix, Souk Ahras (Algéria)
- 1993 Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótételek, nagydíj, Kecskemét
- 1998 Millenniumi emlékműpályázat alkotói díja, Esztergom
- 2000 Szent Korona a kortárs zománcművészetben, nagydíj, Debrecen

Szimpozionok, művésztelepek:

- 1975–2004 Gaál Imre gyermek és Ifjúsági Stúdió nyári táborai, Bajna, Zebegény, Pannonhalma, Eger, Belső-báránd, Abádszalók, stb.
- Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótételek, Kecskemét

Egyéni kiállítások:

- 1970 Esztergom, Látszerészeti Eszközök Gyára
- 1974 Esztergom, Művelődési Központ
- 1975 Firenze (Olaszország), L. M. Lenzi Galleria

- 1976 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat
- 1977 Esztergom, Esztergomi Galéria
- 1977 Tokod
- 1977 Selmecbánya
- 1978 Budapest, Ferencvárosi Pincetárlat
- 1978 Liege (Belgium), Cirq Diverse (tanítványaiával)
- 1978 Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 12. sz. Kerületi Könyvtára
- 1980 Zürich (Svájc), Kunstgewerbe Schule
- 1981 Budapest, Pesterzsébeti Múzeum
- 1983 Souk Ahras (Algéria)
- 1987 Pennsylvania (Amerikai Egyesült Államok), Pennsylvania State University
- 1988 Tokió (Japán), Vaseda Egyetem Kodály Intézete
- 1989 München (Német Szövetségi Köztársaság), Pädagogische Aktion
- 1990 Bécs (Ausztria), Galerie Seghaier
- 1990 Budapest, Gaál Imre Galéria
- 1991 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1991 Pécs, Ferenczy Terem

- 1992 Nagyvárad, Tibor Ernő Galéria
 1993 Pécs, Pécsi Kisgaléria
 1994 Kőszeg, Sigrái-ház (M. Németh Mártával és Németh Jánossal)
 1994 Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe Galériája
 1995 Budapest, Csontváry Terem
 1995 Budapest, Fortuna Galéria
 1996 Hamburg (Németország), Neue Münster Galerie
 1996 Nagyvárad, Tibor Ernő Galéria
 1997 Budapest, Férihegyi Galéria (M. Németh Mártával)
 1997 Esztergom, Bazilika kupolája
 1997 Budapest, Galéria '13
 1997 Esztergom, Híd Galéria
 1997 Nagyatád, Művelődési Ház (M. Németh Mártával és Németh Jánossal)
 1998 Kecskemét, Teátrum Galéria
 1998 Budapest, Érintés Multiart Galéria
 1999 Budapest, Vigadó Galéria
 1999 Tihany, Bencés Apátság Kötár
 1999 Budapest, Kereskedelmi és Iparkamara
 1999 Budapest, Megacenter
 2000 Budapest, Jazz Galéria
 2000 Budapest, ELIT Galéria
 2000 Bük, Városi Galéria
 2001 Kehidakustány, Kehida Thermál Hotel
 2002 Herend, Porcelánművészeti Múzeum
 2002 Budapest, Duna Galéria
 2002 Párizs (Franciaország), Magyar Intézet
 2002 Kőszeg, Református templom, Csillag-terem (M. Németh Mártával)
 2003 *Hal-táj*, Balatonygyörök

Emlékiállítások:

- 2004 Hévíz, Csokonai-napok
 2007 Budapest, Galéria '13
 2014 Szombathely, Szombathelyi Galéria
 2014 Esztergom, Tár-Lak Szalon
 2015 Budapest, Galéria '13
 2016 *Tűzzel, vassal, – emlékére rendezett zománckiállítás*, Budapest, Széphárom Községi Tér
 2017 Esztergom, Keresztény Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Galéria '13
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

- 1988 Dobogókő, BM Üdülő, *falkép* – tűzzománc, egyedi rajz
 1988 Tiszakécske, Orvosi Rendelő, *falkép*
 1992 Nagyvárad, Vártemplom, *oltárkép, keresztút* – tűzzománc
 1993 Harkány, Templomkert, *Kettős keresztút* – tűzzománc
 1994 Budapest, Budapesti Rendőrfőkapitányság, *falkép*
 1994 Tóti, Római katolikus templom, *Lisieux-i Szent Teréz szárnyasoltár és keresztút* – tűzzománc
 1996 Ópusztaszer, *A magyarok hét nyila* – tűzzománc térplasztika

- 1998 Budapest XXIII., Szitás utcai Óvoda, *falképek* – tűzzománc
 1996–1997 Nagyvárad, Evangélikus Óvoda, *falképek* – tűzzománc
 1999 Hévíz, Polgármesteri Hivatal, *Szent István király* – tűzzománc
 1999 Hévíz, Szentlélek római katolikus templom, *Keresztút*
 2000 Budapest XX. kerület, Polgármesteri Hivatal, *Himnusz 2000* – tűzzománc
 2000 Novákfalva, Velem, *Képek a Millenniumi Emlékműhöz*
 2001 Szenttamás, Szenvedő Krisztus kápolna, *szárnyas oltár, stáció, kálvária korpuszok* – tűzzománc
 2002–2003 Budapest XXIII., Református templom, *református jelképek*
 2003 Budapest XXIII., Galambos János Zeneiskola, *címer* – tűzzománc
 2003 Esztergom, Mindszenty Iskola díszudvara, *Szent István, Szent Imre, Szent Anna* – tűzzománc

Bibliográfia:

- 1975 Jenkei János: Az esztergomi képző- és iparművészek III. városi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1975. május 18.
 1975 Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet. *Dolgozók Lapja* 1975. május 21.
 1976 Ágh István: – grafikái. *Kortárs* 1976(3)496.
 1977 Simonffy András, Wehner Tibor: *Bevezető. – grafikusművész kiállítása*. Esztergom, Esztergomi Galéria. (Katalógus)
 1977 Kapuvári Gábor Béla: Perben, vitában. *Jegyzetek – esztergomi kiállításáról*. *Dolgozók Lapja* 1977. május 21.
 1977 Simonffy András: – kiállítása Esztergomban. *Új Tükör* 1977. június 19.
 1978 Bálványos Huba: *Bevezető. – grafikusművész*. (Katalógus)
 1978 -j-: –grafikák a pincetárlaton. *Dolgozók Lapja* 1978. május 20.
 1978 Kapuvári Gábor: Rajztábor a Duna partján. *Szövetkezet* 1978. július 12.
 1983 P. Szűcs Julianna: Ki mit tud – rajzban, színben, formában. – szakköri bemutatója a Helikon Galériában. *Népszabadság* 1983. július 1.
 1985 Husz Mária: Ki van a tűkörben? *Ádám* 1985. február.
 1985 Bozsik L.: – és tanítványai. Művészeti nevelés – személyes kapcsolatokkal. *Dunántúli Napló* 1985. október 10.
 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások *Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Lengyel Nagy Anna: Erzsébeti történet hajókötéllal. *Siker* 1986(6)
 1987 Keresztes Ágnes: *Patthelyzet*. *Új Tükör* 1987. június 21.
 1988 Petróczy Éva: –tördek. *Szívárvány* 1988. február.
 1988 Orbán Zoltán: Elvarázsolt kastély Belsőbarádon – jelen, aminek nincs jövője. *Fejér Megyei Napló* 1988. július 25.
 1991 Kárpáti Kamil: – művészete. *Magyar Fórum* 1991. április 11.
 1991 Kenéz Ferenc: Jöjjön Európa Soroksárra! Beszélgetés – grafikusművésszel. *Esti Hírlap* 1991. június 17.
 1991 Gittai István: Elfogult vallomás. *Kelet-Nyugat* 1991. május 31.

- 1991 Kiss Dénes: Magyar rajztanítási módszer Japánban. *Magyar Fórum* 1991. november 21.
- 1992 Gittai István, Szűcs László: Az ember nem a kezével rajzol – a grafikus kiállítása a nagyváradi Tibor Ernő Galériában. *Bihari Napló* 1992. május 15.
- 1992 Fried Alice: Közöttünk élnek – Egy boldog ember. *Pesterzsébet-Soroksár* 1992. október 2.
- 1993 Stációk – tűzzománcai. *Kortárs magyar költők versei.* (Bev. Mayer Mihály, Bedy István, Molnár János.) Harkány, Harkányi Római Katolikus Egyházközség.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151, 154, 435.
- 1993 Zalán Tibor: Nagyvárad Keresztút – a tűzzománcai. *Szivárvány* 1993(2)
- 1993 Pusztai János: Emberek, angyalok, madarak – hálóban. *Világsszövetség* 1993. május 25.
- 1994 Mese a művészetről (is)... A Gaál Imre Stúdió. *Min-denművészeti Magazin* 1994(4)
- 1994 Gittai István: Varadinum '94 – Ékitésre való alkotások. *Heti Magyarország* 1994. május 13.
- 1996 Onagy Zoltán: Isten szereti a szépet. *Új Forrás* 1996(8)68–71.
- 1996 Gittai István: Földbe fordító nyilak. – „Mindig profikkal hozott össze a jó sorsom.” *Demokrata* 1996(37)
- 1997 Zománcművészek Magyar Társasága. *Bemutakozó kiállítás katalógusa.* Budapest, Budafok-Tétény Művelődési Ház Budatétényi Galériája. (Katalógus)
- 1997 Papp Gábor: –. *Esztergom és Vidéke* 1997. február 27.
- 1997 – szülinapi bulija. *24 Óra* 1997. szeptember 5.
- 1997 Csáki Imre: Mintha madarak, mintha lények. *Repülőtéri Magazin* 1997. október 13.
- 1999 N. T.: Munkák és (születés)napok. *Esztergomi Hévíz* – –val. *Esztergom és Vidéke* 1999. szeptember 9.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 843.
- 2000 Sümegi György, Feledy Balázs: –. Budapest. (Katalógus)
- 2000 *Tűzzománcművészek Magyar Társasága.* Budapest. (Katalógus, bev. Gyergyádesz László.)
- 2002 I. Nemzetközi Budafoki Zománcművészeti Triennálé. Budapest. (Katalógus, bev. Gyergyádesz László.)
- 2002 Zalán Tibor: Istenember – emberisten. – stációi a vajdasági Szenttamáson. *Magyar Iparművészet* 2002(2)28–29.
- 2002 P. Szabó Ernő: Tűzzománcok a Duna Galériában. *Magyar Nemzet* 2002. március 4.
- 2002 Németh Adél: Finom textilek, karakteres tűzzománcok. M. Németh Mária és – kiállítása a Csillag-teremben. *Vas Népe* 2002. július 17.
- 2002 –tűzzománc táblaképet avattak. *Esztergom és Vidéke* 2002. augusztus 29.
- 2003 Szent Anna búcsú: tűzzománc táblakép-avatás. *Esztergom és Vidéke* 2003. július 31.
- 2004 Zalán Tibor: Nagyvárad Keresztút. – tűzzománcai. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 8.
- 2004 In memoriam –. *Esztergom és Vidéke* 2004. április 8.
- 2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott alálásai és kézigyei.* Budapest, decoART Könyvek. 91.
- 2005 Gyergyádesz László: In memoriam – (1947–2004). *Magyar Iparművészet* 2005(1)67–68.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. I–Zs.* Budapest, decoArt Könyvek. 112.
- 2007 Gittai István: Nagyvárad Keresztút. (A 60 éve született – emlékére.) *Várad* 2007(11–12)
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)40.
- 2009 Morvay Petra-Kováts Borbála (szerk.): –. (Bev. Gittai István, Szabics Ágnes, Feledy Balázs.) Budapest, M. Németh Márta magánkiadása.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 201, 309.
- 2014 Bárdos István: Emlékezősorok halála tizedik évfordulójára. – (1947–2004). *Atelier* 2014(1)30.
- 2014 Bárdos István: 1947 – – – 2004. *Esztergom és Vidéke* 2014(3)4–6.
- 2015 Szakolczay Lajos: *Nagybányától Picassóig. Válogatott művészeti írások.* Budapest, Cédus Művészeti Alapítvány – Napkút Kiadó. 175–178.
- 2015 Feledy Balázs: Bevezető. – *grafikusművész emlékkiállítása.* Budapest, Galéria '13. (Katalógus)
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 13–15, 51–52, 144.
- 2017 Bárdos István: – *grafikus- és tűzzománcművész. Esztergom, 1947. szeptember 4. – Budapest, 2004. március 7.* Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület.
- 2017 Papp Gábor (szerk.): – *tűzzománcai.* Budapest, Nemzeti Kulturális Alap.
- 2017 Bárdos István (szerk., bev.): – *grafikus- és tűzzománcművész.* Pilisvörösvár, Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesület.
- 2017 Bárdos István: In memoriam. Részlet az albumból. *Art Limes* 2017(5) Kép-Tár V. 2. 69.
- Publikációk:**
- 1985 ...től ...ig. Egy képzőművészeti stúdió tapasztalatairól. *Mozgó Világ* 1985(6)93–95.
- 1995 Ikrek – már csillagkép. Kollár Gyuri és Kollár Pisti emlékére. *Új Forrás* 1995(6)59.
- 1996 A magyarok hét nyila. *Esztergom és Vidéke* 1996. december 19.
- 1997 és oly ritkán. versek, képek (1972–1997). Chicago-Budapest, Framo Publishing, M. Szivárvány Alapítvány.
- 1997 Beharangozó. *Esztergom és Vidéke* 1997. augusztus 20.
- 2000 Ezeréves éjszaka. *Esztergom és Vidéke* 2000. szeptember 28.
- 2002 A hintaló biztonsága. *Várad* 2002(1)
- 2003 Készülődünk... *Várad* 2003(1)
- 2003 Velencei obulusok. *Várad* 2003(3)
- 2003 Márták, mátkáim; Lujos kilovagol Szent Istvánnal. *Várad* 2003(4)
- 2003 Soha rosszabb hajnalt... *Várad* 2003(6)
- Filmek:**
- 1998 Bukta Csaba: –. Pécs TV.

NOVÁK LAJOS FESTŐ- ÉS GRAFIKUSMŰVÉSZ

(Baja, 1927. február 7. – Dömös, 1989. január 9.)

1946 és 1949 között Rudnay Gyula bajai szabadiskolájában tanult, majd 1949 és 1954 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Főnyi Géza, Pór Bertalan, Bán Béla és Koffán Károly volt.

1955-től 1960-ig Hódmezővásárhelyen élt és dolgozott, részt vett a vásárhelyi művésztelep kialakításában, majd 1960-tól haláláig Dömösön alkotott. 1974 és 1981 között az esztergomi képzőművész kör vezetője volt. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1957 Munkácsy-díj
- 1967 Diploma d'onore e Premio „Marina Di Ravenna”, Ravenna (Olaszország)
- 1981 VI. Esztergomi Tárlat, a Látszerészeti Eszközök Gyára díja, Esztergom
- 1981 Komárom Megyei Tanács művészeti díja
- 1982 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1984 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

- 1967 Ravenna (Olaszország)
- 1975 Esztergom, Művelődési Központ
- 1975 Felsőszentiván
- 1975 Tataháza
- 1980 Dusnok, Művelődési Ház
- 1985 Oroszlány, Művelődési Központ
- 1987 Dömös, Dömösi Galéria

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- Tata, Kuny Domokos Múzeum

Bibliográfia:

- 1967 *Művészeti Lexikon. 3. kötet. L–Q.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 534.
- 1970 *A Komárom megyei képzőművészet 25 éve.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Győry Csaba.)
- 1975 Paulovits Miklós: – festőművész kiállítása. *Petőfi Népe* 1975. szeptember 27.
- 1975 Cs. Nagy Lajos: Asszonyok kében. Jegyzetek – esztergomi tárlatról. *Dolgozók Lapja* 1975. október 7.
- 1976 Csohány Kálmán: – művészete. *Új Forrás* 1976(1)153–154.
- 1978 –győrike–: Művészportré. –. *Dolgozók Lapja* 1978. június 18.
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.

- 1980 – festőművész kiállítása. Dusnok, Művelődési Ház. (Katalógus)
- 1984 Wehner Tibor: Érintkezések, távolodások. Portrévázlat – festőművészről. *Új Forrás* 1984(2)87–92.
- 1984 –gerecsei–: Szomszédolás. Festőművészek találkoztak Ceske Budejovicében. Alkotó légkört teremtettek. *Dolgozók Lapja* 1984. szeptember 20.
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek.* Budapest, Képcsarnok. 207.
- 1985 –festőművész kiállítása. Oroszlány, Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1985 Wehner Tibor: Képzőművészeti krónika. Komárom megye, 1985. január-február. *Új Forrás* 1985(3)52–58.
- 1985 Vaderna József: „A mese az emberi lét igazolása.” – műtermében. *Dolgozók Lapja* 1985. április 27.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia.* Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 29–36.
- 1987 Vertel József (szer.): Szobrászok, festők, grafikusok Dömösön. (Bev. Kaposi Endre.) Dömös, Dömös Község Tanácsa.
- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. *Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 446–447.
- 1989 Wehner Tibor: – 1927–1989. Művészeti Műhely 1989(1)20.

- 1989 Vaderna József: Az utolsó kacsintáson túl. *Dolgozók Lapja* 1989. január 14.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. *Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeihez*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 58–62, 96.
- 1992 Virág Jenő: „Ami nem mond semmit, az ellen én hadakozom”. Megőrzött beszélgetés – (1927–1989) festőművésszel. *Limes* 1992(3)93–104.
- 1995 *Képek és szobrok Komárom-Esztergom megye képzőművészetéből*. (Bev. Wehner Tibor.) Tatabánya, 1995. Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat, Kernstok Károly Művészeti Alapítvány.
- 2000 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, II. kötet. H–Ö*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 940.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 151.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 65, 149.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)41.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 100.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 8.

PACZOLAY IMRE FESTŐMŰVÉSZ, ZENESZERZŐ

(Esztergom, 1908. december 14. – Esztergom, 1977. június 11.)

Szülővárosában érettségizett, majd a budapesti Zene-művészeti Főiskolán végezte tanulmányait, ahol tanára Kodály Zoltán, Zsolt Nándor és Zathureczky Ede volt. Tanulmányai lezárulása után az esztergomi Bencés Gimnázium és Szent Ferenc-rendi katolikus gimnázium zenetanára volt. Az 1937-ben alapított Úri Szalon Jazz zenekar vezetője volt. A második világháború után a dorogi zeneiskola és az esztergomi I. István Gimnázium tanára volt. Zeneszerzői, népdalgyűjtői, oktatói munkája mellett képző- és iparművészeti alkotótevékenységet is kifejtett. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1937-től) volt.

Bibliográfia:

- 1934 Taps, siker, ujrázás. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 15.
- 1935 – szerzői estje. *Esztergom és Vidéke* 1935. június 6.
- 1937 Szent Benedek ünnepségek a bencés gimnáziumban. *Esztergom és Vidéke* 1937. április 8.
- 1938 O'sváth Andor (főszerk.): *Komárom és Esztergom közgazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék múltja és jelene*. Budapest-Sashalom, Magyar Vármegyék és Városok Múltja és jelene Kiadóhivatala.
- 1938 – sikere Győrött. *Esztergom és Vidéke* 1938. május 15.
- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1960 Zolnay László: Esztergomi kiállítások 1945–1960. *Esztergom Évkönyve* 1960. 193–195.
- 1961 Dévényi Iván: Érdekes Bartók-dokumentum került elő ~nél. *Dolgozók Lapja* 1961. április 1.
- 1981 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évkönyve* 1981. 117, 128, 135.
- 1988 Zolnay László: *Hírünk és hamvunk*. Budapest, Magvető Kiadó.

- 1992 Bárdos István: Hangversenyélet. Zeneművészet, zenektatás Esztergomban (1919–1944). *Esztergom és Vidéke* 1992. január 27.
- 1992 Bárdos István: Hangversenyélet. Zeneművészet, zenektatás Esztergomban (1919–1944). *Esztergom és Vidéke* 1992. május 29.
- 2003 K. E.: – emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2003. szeptember 25.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom. 33, 41.

PÁNCZÉL BÉLA GRAFIKUSMŰVÉSZ

Amatőr alkotó. Az 1955-ben megalakult esztergomi képzőművészek alkotóközössége egyik vezetője volt.

Bibliográfia:

- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1955 Dévényi Iván: Megalakult az esztergomi képzőművészek alkotó közössége. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. november 5.
- 1958 Dévényi Iván: Egy hevenyészett kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1958. augusztus 23.
- 1959 Megyénk ipari üzemének termékei a budapesti ipari vásáron. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1959. május 13.
- 1960 Z. L.: Esztergomi kiállítások 1945–1960. *Esztergom Évlapjai* 1960. 193–195.
- 1960 Dévényi Iván: Látogatás esztergomi képzőművészeknél. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. május 11.
- 1979 Kaposi Endre-Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos-Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 154-155.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 17, 19.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1999 Bodri Ferenc (szerk.): *Dévényi Iván 1929–1977 Emlékkönyv*. (Bev. Szalay Károly.) Esztergom, Babits Mihály Városi Könyvtár. 73, 168.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)4–6.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

PÁZMÁNDY ISTVÁN DR. GRAFIKUSMŰVÉSZ

Az esztergomi Bencés-rendi Főgimnáziumban végezte tanulmányait. Jogot tanult, bírósági fogalmazóként, bíróként, amatőr grafikusként működött.

Egyéni kiállítások:

1928 Esztergom, Iparbank kirakata

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1923 Esztergom, Főgimnázium, *Az I. világháborúban és az azt követő forradalmakban hősi halált haltak emléktáblájának terve* (kivitelezte: János Gyula)

Bibliográfia:

1921 Volt esztergomi hadifogoly eredeti rajzai a krasznajarszki fogolytáborról. ... finom rézkarcai... *Esztergom* 1928. december 28.

1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évlapjai* 1925. 117–121.

1925 A múzeum vasárnap megnyílik. *Esztergom és Vidéke* 1925. május 17.

1927 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság... *Pannonhalmi Szemle* 1927(4)394.

1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.

1930 Dr. Zwillinger Ferenc ügyvéd esztergomi képei. *Esztergom* 1930. augusztus 10.

1990 Olajos István: Emlékezés Scheiber Hugóra és másokra. *Esztergom és Vidéke* 1990. szeptember. 4.

1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.

1991 Sebő József: Az Einczinger-présház titka. *Esztergom és Vidéke* 1991. április 26.

PETERNÁK GUSZTÁV SZOBRÁSZMŰVÉSZ

(Ózd, 1928. november 25. – Esztergom, 2003. szeptember 26.)

A Miskolci Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán tanult, majd a gazdasági mérnöki diplomát is megszerezte. 1948-tól a miskolci Bajomi János Népi Kollégium tagjaként szabadiskolai tanulmányokat végzett. Mestere Csabai Kálmán, Meilinger Dezső és Seres János volt.

A Miskolci Műszaki Egyetem képzőművészeti szakkörének vezetője volt. Éremművészként bányászati témájú, és jelentős magyar történelmi személyiségeket, művészeket (Bethlen Gábor, Mária Terézia, Balassa Bálint, Babits Mihály stb.) megörökítő kompozíciókat alkotott. 1954 óta élt Esztergomban. Kezdetben a Sportárutermelő Vállalatnál dolgozott, majd 1961-től a Relégvár főmérnöke és a Gépipari Tudományos Egyesület elnöke volt, majd 1970-től a Műszeripari Műveknél tevékenykedett. 1979-ben fejlesztési osztályvezetőként ment nyugdíjba.

Az Éremgyűjtők Egyesülete esztergomi helyi csoportja (1970-től) vezetője volt.

Egyéni kiállítások:

1977 Esztergom, Technika Háza

1981 Esztergom, Technika Háza

1987 Esztergom, Technika Háza

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum
Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1984 Esztergom, Technika Háza, emléktábla – bronz

Bibliográfia:

1969 Gordos Géza: Az érem emberi oldala. *Dolgozók Lapja* 1969. január 18.

1971 (csolnoki): Érme- és pénzkiállítás Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1971. augusztus 24.

1974 Kiállítások a gyárban dolgozók művészi alkotásaiból. *Dolgozók Lapja* 1974. február 10.

1976 Kossuth-bankó, bányapénz. *Dolgozók Lapja* 1976. december 10.

1977 Éremgyűjtők találkozója. *Dolgozók Lapja* 1977. április 20.

1979 Érmek, plakettek az érdeklődés fókuszában. *Dolgozók Lapja* 1979. október 28.

1980 Roznai István: Bányászati vonatkozású érmek. *Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve* 1973. 105.

1984 Bárdos István: Képek, érmék a régi Esztergomról. Gondolatok egy kiállítás kapcsán. *Dolgozók Lapja* 1984. augusztus 25.

1987 Sebő József: A bronz költője. Látogatás – éremművésznél. *Esztergom és Vidéke* 1987. szeptember.

1994 Szállási Árpád: Babits Mihály ábrázolása az éremművészetben. *Limes* 1994(1)138, 140.

1994 Gosztorny József: Balassi Bálint a magyar éremművészetben. *Éremtani Lapok* 1994(28)15.

1994 Süle Tamás: Esztergom története érmeken. Orvosi érmek. *Esztergom és Vidéke* 1994. szeptember 8.

1996 N. J.: ~-nál. *Esztergom és Vidéke* 1996. január 25.

1999 Szállási Árpád: A szív ábrázolása a magyar orvosi érmeken. *Orvosi Hetilap* 1999. október 31.

2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 139–140.

2003 In memoriam ~. *Esztergom és Vidéke* 2003. október 9.

2003 Németh János: Egy élet az alkotás jegyében. ~ (1928–2003). *Esztergom és Vidéke* 2003. november 20.

2008 Fábián Sándor: A világ szobrászainak lexikona. Budapest, Magyarkerámia Kft. 623–624.

2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)43.

2014 Osvai László (szerk.): *Műalkotások a Vaszary Kolos Kórházban*. Esztergom, Pulmo-Dent Bt.

PIRCHALA IMRE FESTŐMŰVÉSZ

(Nyitrapereszlény, 1904. március 20. – Szombathely, 1984. október 21.)

Nyitrapereszlényben, Pozsonyban, majd Esztergomban tanult. 1918-ban Esztergomban első mestere Bajor Ágost volt. 1920-tól a budapesti Iparművészeti Iskolában, 1921 és 1931 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Csók István és Vaszary János volt.

1928-ban tanári állást vállalt két tanonciskolában, Esztergomban és Budapesten. 1969-től Szombathelyen élt. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap tagja, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1934 Esztergomi plakátpályázat I. díja, Esztergom

1934 Társadalmi Egyesületek Szövetsége Nagyboldoasszony-heti kiállítása, képzőművészet: ezüstérem, Esztergom

1937 Esztergomi plakátpályázat II. díja, Esztergom

Egyéni kiállítások:

1967 Veszprém, Bakonyi Múzeum

1968 Budapest, Acélárugár Kultúrterem

1973 Szombathely, Forradalmi Múzeum (Hadik Gyulával)

1974 Esztergom, Művelődési Központ

1977 Nagykanizsa, Egy József Terem

1980 Szombathely, Derkovits Terem

1983 Szombathely, Derkovits Terem

Emlékiállítás:

2016 Szombathely, Vitalitas Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Bibliográfia:

- 1921 Esztergomi festőművész sikere. *Esztergom* 1921. június 12.
- 1925 Akt a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 23.
- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
- 1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagyertermében. *Esztergom* 1926. december 15.
- 1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.
- 1929 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.
- 1934 – festőművész „Kék Duna” plakátja győzött. *Esztergom és Vidéke* 1934. március 22.
- 1934 Séta a kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 15.
- 1934 Szalva László: Séta a kiállításon. *Esztergom* 1934. augusztus 12–19.
- 1934 A kiállítás. *Esztergom* 1934. augusztus 19.
- 1934 A Szent Imre utcai és a Hősök-téri iskolákban rendezett kiállítás országos viszonylatban is megálta helyét. *Esztergom és Vidéke* 1934. augusztus 19.
- 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1967 Zolnay László: – grafikai kiállítása a veszprémi múzeumban. *Művészet* 1967(12)47.
- 1972 Zentai Pál: Bemutatjuk – festőművészt. *Vas Népe* 1972. december 24.
- 1973 Rózsa Béla: Hogyan formálódik a képzőművészek közössége? Jegyzet a Tavaszai Tárlatról. *Vas Népe* 1973. április 15.
- 1974 Zentai Pál: Szerencsés művész-randevű. Jegyzetek – és Hadik Gyula tárlatáról. *Vas Népe* 1973. április 15.
- 1974 Zentai Pál: Vasárnap nyílik Esztergomban – festőművész kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1974. október 17.
- 1975 Dévényi Iván: Budapesti és esztergomi tárlatok. *Vigilia* 1975(1)64–65.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1977 Zolnay László: Bevezető. – festőművész kiállítása. Nagykanizsa, Egy József Terem. (Katalógus)
- 1979 Kaposi Endre–Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos–Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 150, 151, 154, 155.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938)*. Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafias Népfront Honismereti Bizottsága. 143, 144, 145, 146.
- 1984 Szakály Éva: – 80 éves. *Vas Népe* 1984. március 24.
- 1985 Művész életrajzok. *Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 221.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 8, 10, 13, 17.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 486.
- 1997 Salamon Nándor: Esztergomból indult ... és visszatért. – festő pályarajza. Egy barátság dokumentumai. Zolnay László levelei –hez. *Limes* 1997(4)33–48.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon*, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 158.
- 2004 Kaposi Endre: Száz éve született – festőművész. A város tőle rendelt Petőfi-arc-képet. *Esztergom és Vidéke* 2004. március 11.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. Esztergom. 15, 16, 20, 41.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 215.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 69, 153.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)43.
- 2010 Salamon Nándor: Egy festő, aki élni és meghalni vágyott Esztergomba. Esztergom felfedezése, avagy a hely története. *Hídlap* 2010. november 13.
- 2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján (1918–1938). *Esztergom és Vidéke* 2012(1)61.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párokány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)4.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1968 Ifjú művészek kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1968. november 14.

PUXBAUM JENŐ FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1909. január 9. – Dorog, 1990. február 27)

1931-ben kezdte meg tanulmányait a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán, amelyet megszokásokkal 1942-ben végzett el. Mestere Csók István, Glatz Oszkár és Burghardt Rezső volt.

1944-ig Esztergomban élt. 1946-tól 1973-as nyugdíjazásáig Dorogon, a Szénbányák Vállalatnál dolgozott. Haláláig művészpédagógusként, szakkörvezetőként is tevékenykedett: 1949 és 1956 között a dorogi, utóbb a Tokod-üvegyári Képzőművész Kör vezetője volt.

Egyéni kiállítások:

1988 Dorog, Dorogi Galéria

1988 Nyergesújfalu, Tömegszervezeti Székház

Közösségi megbízásra és magán

megrendelésre készített művek:

1935 Esztergom-Szentgyörgymező, plébániatemplom, Szeptelen fogantatás – mennyezetfreskó

Bibliográfia:

- 1932 A reáliskola jubileumi rajzkiállítása és tornaversenye. *Esztergom és Vidéke* 1932. június 19.
- 1935 Megkezdtek a szentgyörgymezői templom festését és restaurálását. *Magyar Sion* 1935. szeptember 1.
- 1935 Ma délelőtt áldja meg a hercegprímás az újrafestett szentgyörgymezői plébániatemplomot. *Esztergom és Vidéke* 1935. november 17.
- 1968 gordos: Húszéves a dorogi képzőművészeti szakkör. *Dolgozók Lapja* 1968. október 11.
- 1978 Temesi Zoltán: Nagyszerűen sikerült! *Dolgozók Lapja* 1978. május 6.
- 1980 Györke Zoltán: A festőművész magánya. *Dolgozók Lapja* 1980. február 13.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1988 -csolnoki-: Kálvária happy enddel. – kiállítása Dorogon. *Dolgozók Lapja* 1988. április 16.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)25–28.
- 1993 *Megmentett pillanatok. Dorogon éltek, Dorogon alkottak*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)
- 1993 Kovács Lajos: Mi közük hozzám? – Dorogon éltek, Dorogon alkottak. *Művészeti Műhely* 1993(1)38–39.

- 1993 Cs. Nagy Lajos: A bányatelepi Modigliani. Dorogon éltek – Dorogon alkottak. *24 Óra* 1993. október 227.
- 1994 Wehner Tibor: „Megmentett pillanatok.” Dorogon élt és alkotott művészek kiállítása. *Új Művészet* 1994(3)47–48.
- 2000 *A gyűjtő önarcképe. Válogatás Zsembery Dezső gyűjteményéből*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus)
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 205.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 233.
- 2008 Solymár Judit–Kovács Lajos: *Dorogi lexikon A–ZS*. 2. jav. kiad. Dorog, Dorog Város Önkormányzata, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 211.
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek-alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 73, 157.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)44.
- 2009 Wehner Tibor (szerk.): *Dorog művészete 1984–2009*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata.
- 2009 Kovács Lajos: Huszonöt év Dorog művészeti életében (1984–2009) *Új Forrás* 2009(2)80–98.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006*. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 281.

- 2013 –. *Art Limes. Képzőművészek Dorogon a 20. században* 2013(5)46–47.
- 2013 Györke Zoltán: A festőművész magánya. Látogatás – festőművésznél. *Art Limes* 2013(5)91–94.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet a Duna jobb és bal partján 1939–1949. A Felvidék visszacsatolását követő évek 1939–1945. *Esztergom és Vidéke* 2014(2)4–8.
- 2014 Kovács Lajos: *Dorogi képzőművészeti élet 1945-től 1985-ig*. In: Kovács Lajos–Menyhárt Csaba: *Dorog a városiasodás útján I. Gazdaság-, politika- és kultúrtörténeti folyamatok a XX. században*. Dorog, Dorog Város Barátainak Egyesülete. 125–172.
- 2016 *Dorogi képzőművészek a Zsembery-gyűjteményben*. Dorog, Dorogi Galéria. (Katalógus, bev. Tittmann János, Végh Éva, Zsembery Dezső.)
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

RADÁCSY ANTAL DR. FESTŐMŰVÉSZ

(Ipolyság, 1900. július 13. – Esztergom, 1983. augusztus 29.)

Szabadiskolákban tanult, mestere Fónyi Géza volt. 1961-től szerepelt műveivel az esztergomi Képzőművész Kör kiállításain.

Bibliográfia:

- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1964 D. I.: Az esztergomi képzőművész-kör kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1964. július 8.
- 1975 (jenkei): Megújulás? Az esztergomi képzőművész szakkör kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1975. február 11.
- 1976 (jenkei): Naiv és modern. Az esztergomi képzőművészeti szakkör kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1976. február 29.
- 1981 Cs. Nagy Lajos: Rügyfakadás. Az esztergomi művelődési központ képzőművész körének kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1981. március 25.
- 1984 K. P.: Esztergomi amatőrök. *Dolgozók Lapja* 1984. szeptember 30.
- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 21, 22, 29, 30, 31, 34, 36, 37, 48, 52.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)4–6.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

**RAINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA
(RAJNERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLA,
ISTVÁNFFY GABRIELLA,
RAINER-ISTVÁNFFY GABRIELLA) FESTŐMŰVÉSZ**

(Budapest, 1875. március 8. – Budapest, 1964. július 21.)

A budapesti Mintarajziskolában 1903 és 1905 között végezte tanulmányait. Mestere Zemplényi Tivadar, Neogrády Antal és Hegedűs László volt. 1910-től főként állatképekkel szerepelt a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain. A második világháború után a Földművelésügyi Minisztérium számára festett állatképeket. A Magyar Képzőművésznők Egyesülete és a Független Művészek Egyesülete tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1913 Magyar Képzőművésznők Egyesülete kiállításának 300. koronás díja, Budapest
- 1915 Magyar Képzőművésznők Egyesülete kiállítása, Budapest
Székesfőváros díja, Budapest

Egyéni kiállítások:

- 1910 Esztergom, Széchenyi Kaszinó
- 1911 Újpest, Közművelődési Kör
- 1912 Esztergom, Széchenyi Kaszinó (Burchardt-Bélaváry Istvánnal,
Klammer Mancival és Egerváry Potemkin Ágosttal)
- 1914 Budapest, Nemzeti Szalon

Emlékkiállítás:

- 2005 Párkány, Városi Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Mezőgazdasági Múzeum
- Szeged, Móra Ferenc Múzeum

Bibliográfia:

- 1899 *Esztergom és Vidéke* 1899. szeptember 10.
- 1905 Amatőr kiállítás. *Esztergom* 1905. november 5.
- 1905 Séta az amatőr kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1905. november 5.
- 1910 Kollektív kiállítás városunkban. *Esztergom és Vidéke* 1910. október 2.
- 1910 Einczinger Ferenc: ~. *Esztergomi Lapok* 1910. október 16.
- 1910 H. I. ~ képeinek kollektív kiállítása a Kaszinó dísztermében. *Esztergom* 1910. október 16.
- 1912 Tábori Kornél: Magyar Művésznők. *Pesti Napló* 1912. december 25.
- 1913 Esztergomi művésznő képe egy pesti tárlaton. *Esztergomi Friss Újság* 1913. április 20.
- 1914 A Magyar Képzőművésznők Egyesülete. *Művészet* 1914(3)187.

- 1926 Kéпкиállítás a Fürdő szállóban. *Esztergom és Vidéke* 1943. augusztus 4.
- 1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 357.
- 1938 Etter Jenő: Az esztergomi Széchenyi Kaszinó száz esztendeje (1837–1937). Esztergom, Buzárovits Gusztáv könyvnyomdája. 131, 171.
- 1966 *Művészeti Lexikon*, II. kötet. F–K. Budapest, Akadémiai Kiadó. 464.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1986 Bárdos István: Az esztergomi képzőművész kör története. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 263.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.

- 1993 Balogh Kata–Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 148–149.
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. *Esztergom Évtapjai Balassa jubileumi kötete* 2005. Esztergom. 14.
- 2005 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírási és kézjegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 110.
- 2005 Juhász Gyula: *Bevezető. – festőművész kiállítása*. Párkány, Városi Múzeum. (Katalógus)
- 2005 Juhász Gyula: – a városi múzeumban. *Párkány és Vidéke* 2005(3)10.
- 2005 –emlékkiállítás a Városi Múzeumban. *Esztergom és Vidéke* 2005. március 24.
- 2005 Csepécz Szilvia: Régi források, új gyűjtemények. *Új Szó* 2005. április 18.
- 2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. A–K*. Budapest, decoArt Könyvek. 412.
- 2007 Vaszary János festőművész tanítványai. *Emlékkiállítás a művész születésének 141. évfordulója alkalmából*. Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum. (Katalógus)
- 2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 75, 159.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–5.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 7.

Publikációk:

- 1932 *Fajtajelleg leírása a Magyarországon leggyakrabban előforduló baromfifajtáknak*. Ill.: – és Heyer Artúr. Budapest, Földművelésügyi Minisztérium. (24 szövegközi ábrával és 21 színes műmelléklettel)
- 1942 Luby Margit: *Fogyó legelőkön. A pusztuló magyar pásztoréletről. – rajzaival*. Budapest, Athenaeum

ROBITSNÉ CSISZÁR MARGIT (ROBICSNÉ CSISZÁR MARGIT, R. CSISZÁR MARGIT) FESTŐMŰVÉSZ

(Muraszombat, 1900. október 7. – Esztergom, 1992. december 25.)

Ljubljanában kezdte felkészülését a művészi pályára, majd 1936-tól a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. Tanult Vaszary János festőiskolájában, dolgozott Miháltz Pál műtermében, és 1938-ban egy évet töltött Párizsban, André Lhote szabadakadémiáján is.

1953-ban költözött Esztergomba, ahol a Petőfi Sándor Általános Iskolában tanított, és 1957-től 15 évig vezette az Úttörőház képzőművész körét.

1936-tól szerepelt műveivel kiállításokon, de 1983-ig csak csoportos kiállításokon mutatkozott be. 1937-ben két képpel jelentkezett a budapesti Nemzeti Szalon XII. Tavasz Szalon kiállításán. 1955-ben, 1971-ben, 1985-ben, 1987-ben és 1989-ben részt vett az esztergomi képzőművészek kiállításain.

Egyéni kiállítások:

- 1983 Esztergom, Művelődési Központ
 1986 Esztergom, SZIM Esztergomi Marógépgyár
 1989 Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ
 1992 Tata, Magyar Zoltán Művelődési Központ

Bibliográfia:

- 1937 *Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület XII. Tavasz Szalon*. 1937. május 15. – május 30. (Katalógus)
 1937 Lyka Károly: A jövő művészei a Nemzeti Szalonban. *Pesti Hírlap* 1937. május 16.
 1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.
 1972 *Esztergomi Tárlat*. Esztergom, 1972. (Katalógus, bev. Mucsi András.)
 1983 Vaderna József: ~ kiállítása. Megkésett felfedezés. *Dolgozók Lapja* 1983. június 7.
 1985 Vaderna József: Esztergomi Tárlat. *Dolgozók Lapja* 1985. május 2. 4.

- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
 1986 Bárdos István: ~ kiállítása. Pasztellek, akvarellek. *Dolgozók Lapja* 1986. március 3.
 1987 IX. Esztergomi Tárlat. Esztergom, 1987. Vármúzeum. (Katalógus)
 1987 IX. Esztergomi Tárlat. *Esztergom és Vidéke* 1987(1)5.
 1989 Vaderna József: A politikai vakablakok után. *Ablaknyitás. Aréna* 1989. december 2.
 1992 D. Á.: Tata. A hangulatok festője. *Itthon* 1992. április 10.
 1992 Virágok, tájak, emberek. *24 Óra* 1992. április 16.
 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)19.
 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – (1967). *Esztergom és Vidéke* 2014(4)2.
 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészeti Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 7.

SCHÖNBECK MIHÁLY FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1843. május 13. – Esztergom, 1911. december 29.)

Köztisztviselőben álló esztergomi polgárcsalád tagja. A Széchenyi Kaszinóban rendezett 1899-es és 1905-ös amatőr kiállítások résztvevője, a Kaszinóhoz kötődő színelőadások díszleteinek festője volt. 1899-ben a Széchenyi Kaszinó választmányi tagja volt.

Bibliográfia:

- 1905 Amatőr kiállítás. *Esztergom* 1905. november 5.
 1905 Séta az amatőr kiállításon. *Esztergom és Vidéke* 1905. november 5.
 1912 Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni Képzőművészeti Akadémián. *Művészet* 1912(5)188.
 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.

A művész sírfelirata az esztergomi
 Belvárosi temetőben

SERES BÉLA FESTŐMŰVÉSZ

(Kunágota, 1912. augusztus 6. – Esztergom, 1988. január 18.)

Első oklevelét a kiskunfélegyházi Tanítóképző Intézetben szerezte. Erdély visszacsatolását követően három évig Csucsán tanítószkodott. Innen vonult be katonának. 1944 októberében szovjet hadifogságba került. Hazatérését követően Kunágotán iskolaigazgató volt, és a szegedi Tanárképző Főiskolán matematika-fizika szakos tanári oklevelet, majd ennek folytatásaként Budapesten egyetemi középiskolai tanári oklevelet szerzett.

1953-tól Esztergomban, az I. István Gimnáziumban matematika-fizika szakos tanárként tanított, majd 1963-tól a Felsőfokú Tanítóképző Intézet tanára, néhány évig igazgatóhelyettese volt. Esztergomban élt. 1957 óta szerepelt műveivel kiállításokon.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat esztergomi városi szervezetének (1955-től 1985-ig) titkára, és a Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság művészeti szakosztályának (1980-tól) tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1931 Országos ifjúsági plakátpályázat díja
- 1966 Szocialista Kultúráért

Egyéni kiállítások:

- 1980 Esztergom (Környey Lászlóval és Micsinay Ervinnel)
- 1982 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ (Környey Lászlóval)
- 1982 Dorog, József Attila Művelődési Ház (Környey Lászlóval)
- 1982 Sárísáp, Sziklai Sándor Bányász Művelődési Ház (Környey Lászlóval)
- 1984 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ (Környey Lászlóval)

Emlékkiállítás:

- 1988 Esztergom, József Attila Általános Iskola

Bibliográfia:

- 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
- 1980 -ez-: Hármán a körből. Környey László, Micsinay Ervin és - tárlatáról. *Dolgozók Lapja* 1980. május 5.
- 1981 Az Esztergomi Művelődési Központ képzőművész körének kiállítása. Rügyfakadás. *Dolgozók Lapja* 1981. március 25.

- 1982 csolnoki: Napfényes találkozások. - és Környey László kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1982. január 13.
- 1982 Zámbo Kornél: Amatőr alkotók. *Dolgozók Lapja* 1982. február 25.
- 1982 Jenkei János: A-tól Z-ig (?) Utóhang a képzőművészeti szakkörök megyei tárlatához. *Dolgozók Lapja* 1982. július 10.
- 1982 Festők, építészek, fotósok. A város élményei. Az esztergomi Balassa Bálint Társaság építész és művész tagjainak kiállítása a Vármúzeum rondellájában. *Dolgozók Lapja* 1982. október 14.
- 1983 Kádár Péter: Amatőrök tárlata Tatán. *Dolgozók Lapja* 1983. december 10.
- 1983 Kaposi Endre: Az Esztergomi Balassa Bálint társaság újjászervezése. *Esztergom Évlapjai* 1983. 81, 116.
- 1983 Nagyfalusi Tibor: „Műhelyből - emlékhely”. Babits és esztergomi házának válságos évei, 1933-1961. *Esztergom Évlapjai* 1983. 4.
- 1984 (vaderna): Megkésétt nemzedék? Környey László és - kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1984. december 9.
- 1985 Mórocz Károly: Lokálpatrióták. Kunágótától Esztergomig. *Dolgozók Lapja* 1985. január 12.

- 1986 Nász János: *Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1987 Képzőművészeti hírek. IX. Esztergomi Tárlat. *Esztergom és Vidéke* 1987. május. 5.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az *Esztergomi Képzőművész Kör*. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 21, 35, 36, 37, 40, 49, 53, 71.
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza*. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 151.
- 2000 Gábris József: *Az esztergomi nevelőképzés krónikája II. (1959–1993)*. Esztergom, Esztergomi Tanító- és Óvónőképző Öregdiákjainak Egyesülete, Balassa Bálint Alapítvány a Tanító- és Óvónőképzésért. 41, 42, 43, 50, 67, 72.
- 2005 Leel-Össy Lóránt: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság megújulása 1980-tól napjainkig. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 81.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)7.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 7.

SIMONYI LAJOS FESTŐMŰVÉSZ

(Horváti, 1904. december 19. – Párkány, 1998. április 7)

Az esztergomi Szent Imre Főreáliskolában érettségizett, Kriályfalvi Kraft Károly és Háber János növendéke volt. 1922-től Prágában, Pozsonyban és Kassán tanult. Pozsonyban tett tanítói vizsgát.

1929 és 1945 között Ipolynyéken, Naszvadon és Udvardon volt tanító, 1946 és 1949 között az áttelepítési kormánybiztos alkalmazottja volt, 1951 és 1960 között Kürtön és Tardoskedden tanított, 1960 és 1965 között a nyitrai Pedagógiai Főiskola képzőművészeti tanszakának tanára volt. Nyugdíjazása után Párkányban telepedett le, ahol a népiskola képzőművészeti osztályának megalapítója volt.

Díjak, ösztöndíjak:

Tardoskedd, Udvard és Ipolyság Díszpolgára

Egyéni kiállítások:

1980 Kürt, CSEMADOK

1982 Naszvad, Művelődési Ház

1986 Esztergom

1988 Marcelháza, Kisgaléria

1992 Ipolyság, Honti Galéria

1995 Ipolyság, Honti Galéria

Emlékkiállítások:

1998 Ipolyság, Honti Galéria

2004 Ipolyság, Simonyi Lajos Galéria

2013 Veregyház, Udvarház Galéria

2016 Érsekújvár, Thain János Múzeum

Művek közgyűjteményekben:

Érsekújvár, Thain János Múzeum

Ipolyság, Honti Galéria

Bibliográfia:

1982 Németh Gyula: – tárlata. *A Hét* 1982(28)8.

1986 Németh Gyula: Egy tanár festményei. *A Hét* 1986. december 5.

1992 Csicsay Alajos: Egy a 110 közül: –. *A Hét* 1992. szeptember 11.

1998 Haládik Júlia: Jubileumi kiállítás. – 93. születésnapja alkalmából. *Új Szó* 1998. január 15.

2004 – centenáriuma. *Párkány és Vidéke* 2004(12)8.

2004 Forgács Miklós: – képei a róla elnevezett galériában. *Új Szó* 2004. december 11.

2004 Forgács Miklós: „... önmagam nyújtom felétek.” Száz éve született – festőművész, pedagógus, Ipolyság első díszpolgára. *Új Szó* 2004. december 28.

- 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján. (Mozaikok a hasonló címmel készülő könyvből). *Atelier* 2013(3)26–27.
- 2014 A (cseh)szlovákiai magyarok lexikona. Csehszlovákia megalakulásától napjainkig. Bratislava, Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo. 383.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1899–1918. *Esztergom és Vidéke* 2014(1)10–15.
- 2015 Bárdos István: A Párkányi Városi Képzőművész Kör (1981–2007). In. Lábik János: A Párkányi Képzőművész Kör 25 éves tevékenysége és utóélete. Pilisvörösvár–Párkány, Muravidéki Baráti Kör Kulturális Egyesület–Csemadok Párkányi Alapszervezete. 23, 25, 27, 28, 29, 32, 33, 35, 37, 39, 57, 58, 61, 75, 97, 98, 105, 107.
- 2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

SZABÓ ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ

(Földeák, 1927. április 4. – Esztergom, 2001. november 26.)

Szentesen érettségizett, majd hosszú katonáskodást követően 1953-tól a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait, ahol 1960-ban kapott diplomát. Mestere Kmetty János, Barcsay Jenő és Pór Bertalan volt.

Kezdetben Budapesten, majd 1975-től Esztergomban élt. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1968 Fiatal Képzőművészek Stúdiója kiállításának díja
1984 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

- 1963 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1983 Esztergom, Petőfi Sándor Művelődési Központ
1984 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

Siófok, Lidó Szálló, mozaik

Bibliográfia:

- 1983 -csolnoki-: Tájékp – csata helyett. – képei az esztergomi galériában. *Dolgozók Lapja* 1983. július 27.
1984 Cs. Nagy Lajos: Látogatóban –nál. Megmutatni a melegséget. *Dolgozók Lapja* 1984. október 25.
1985 Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek. Budapest, Képcsarnok. 251.
1985 Losonci Miklós: Két esztergomi festő. – esztergomi műtermében. – Vincze László esztergomi műtermében. *Új Forrás* 1985(2)89–90.
1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások

Komárom megyében 1945–1985. Bibliográfia. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.

- 1988 Seregélyi György: Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről. Szeged. 570.
1997 Fűrészné Molnár Anikó (főszerk.): Magyarország megyei kézikönyvei 11. Komárom-Esztergom megye kézikönyve. Budapest, ALFADAT–CEBA. 698.
2001 Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z. Budapest, Enciklopédia Kiadó. 455.
2004 Kaposi Endre: Negyed század Esztergomban. Emlékezés – festőművészre. *Esztergom és Vidéke* 2004. augusztus 22.
2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: Új magyar művésznévtár. L–Zs. Budapest, decoArt Könyvek. 339.
2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)46.
2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 8.

SZILASI JÓZSEF (SZILASY JÓZSEF) IPARMŰVÉSZ, FESTŐMŰVÉSZ, RAJZTANÁR

(Fehértemplom, 1885. – ?)

1902–1903-ban a budapesti Iparművészeti Iskolában tanult. 1924-ig az Esztergom-tábori Polgári Iskola rajztanára volt. Budapest főváros ösztöndíjával több külföldi tanulmányutat tett. Figyelemre méltóak bélyegtervei, dekoratív díszítései, képeskönyvei, szénrajzai. A Vitézi Rend ma is használatos jelvényének tervezője volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1910 Országos Magyar Iparművészeti Társulat kézimunka tervekre kiírt pályázatán vásárlás
- 1918 Országos Magyar Iparművészeti Társulat rokkant műhelyek, iskolák önállóan dolgozó rokkantak által megvalósítható alkotások tervpályázatán vásárlás
- 1918 IX. Hadikölcsön-plakátpályázat 500 koronás díja
- 1921 Vitézi Rend jelvénytárgya, I. díj, Budapest
- 1925 Hadviselt Magyar Közszolgálati Alkalmazottak Bajtársi Szövetsége a jelvénytárgyakra beérkezett „Erő IV.” jelvénytárgy pályamunkáját díjazta és kivitellel is elfogadta, Budapest

Egyéni kiállítások:

- 1922 Dorog, Kaszinó nagyterme (Holló Kornállal)
- 1924 Esztergom, Városháza nagyterme

Művek közgyűjteményekben:

Esztergom, Balassa Bálint Múzeum

Közösségi megbízásra és magánmegrendelésre készített művek:

- 1920 Esztergom-tábor, Fiú Javító-nevelő Intézet Kápolnája – *falkép* (megsemmisült)

Bibliográfia:

- 1918 *Rendeleti Közlöny a Magyar Kir. Honvédség Számára* 1918. július 31.
- 1918 Fekete Anikó: Pályázatok. *Magyar Iparművészet* 1918(1-3)52.
- 1921 Benda Jenő: Rézbőrű magyar gyerekek táborában. ... Nyaraló fiúk közt Esztergom-táborban. ... *Pesti Hírlap* 1921. augusztus 3.
- 1924 ifj. V. I.: Képző és iparművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. június 8.
- 1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.
- 1925 Seta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.
- 1929 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében. *Limes* 1990(1)43.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 115. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. II. *Dolgozók Lapja* 1972. október 27.
- 1980 Bárdos István: *Komárom-Esztergom közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék közművelődési élete (1923–1938)*. Tatabánya, Komárom Megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztály, Hazafiak Népfőnt Honismereti Bizottsága.
- 1981 Martsa Alajos: Éveim az Esztergom-tábori Fiúnevelő Intézetben (1920–1925). *Esztergom Évtapjai* 1981. 58.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945. *Limes* 1990(1)23, 28.
- 2009 Bárdos István: Esztergom és Esztergom vármegye 1919–1923. Esztergom, Balassa Bálint Társaság. 183.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

SZÜLGYÉMY ENDRE (SZÜLGYÉNI ENDRE) FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1888. november 13. – Szatmárnémeti, 1918. december 8.)

A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1908 és 1912 között végezte tanulmányait.

Az 1910-es években Esztergomban rajztanárként működött, majd Szatmárnémetiben dolgozott. Figurális kompozícióival szerepelt a Műcsarnok kiállításain.

Bibliográfia:

- 1915 (k.k.l.): A Nemzeti Szalon őszi kiállítása. *Pesti Hírlap* 1915. szeptember 12.
1916 A téli kiállítás. *Művészet* 1916. téli szám. 53.

- 1917 Tavaszi kiállítás. *Művészet* 1917. tavaszi szám. 6.
1917 ~. *Esztergom és Vidéke* 1917. április 8.
1918 Halálozás. *Esztergom és Vidéke* 1918. december 12.
1968 *Művészeti Lexikon*, IV. kötet. R–Z. Budapest, Akadémiai Kiadó. 482.
1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 603.
2006 Don Péter–Lovas Dániel–Pogány Gábor: *Új magyar művészévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 393.
2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)48.

TAMÁSI LAJOS FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1916. január 16. – Esztergom, 1976. október 21.)

Az esztergomi Érseki Tanítóképző Intézetben 1937-ben végzett, majd 1937 és 1941 között a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Aba-Novák Vilmos volt.

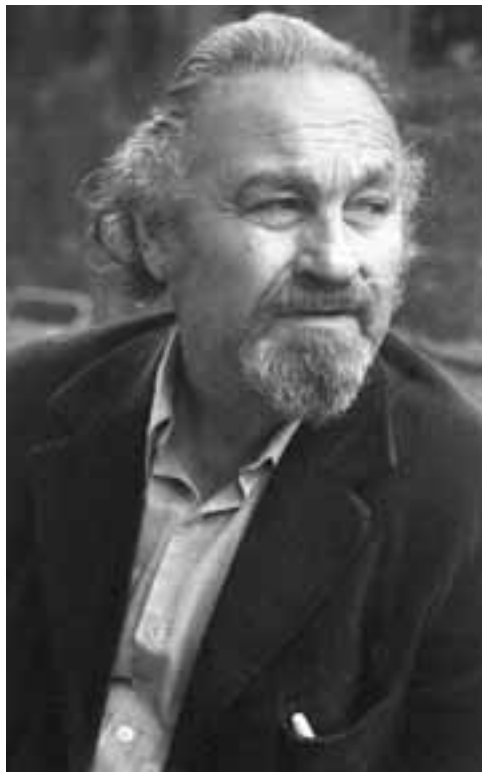
A II. világháború utolsó éveiben iparművészeti tanfolyamot indított a Szenttamás Vízivárosi Polgári Körben. Az 1960-as években műveivel szerepelt az esztergomi művészek kiállításain.

Emlékiállítás:

- 2016 Esztergom, Tár-Lak Szalon (Tamási Péter és Tamási Szabolcs műveivel)

Bibliográfia:

- 1966 Bemutakoznak Esztergom festői. *Dolgozók Lapja* 1966. május 21.
1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 23, 25, 50.
2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)7–8.
2016 Emlékek, gondolatok a három Tamási (Lajos, Péter és Szabolcs) művészetéről. *Esztergom és Vidéke* 2016(2)40.
2016 Bárdos István: Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.7.

TIPARY DEZSŐ FESTŐMŰVÉSZ

(Horváti, 1887. február 15. – Budapest, 1967. augusztus 21.)

1904 és 1919 között a Fővárosi Iparrajziskolában és Mintarajziskolában, illetve a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Zemplényi Tivadar, Olgyai Viktor és Réti István volt. 1908 és 1921 között Münchenben és visszavisszatérve Nagybányán dolgozott.

1923 és 1925 között Esztergomban, előtte és utána Budapesten élt. 1908 óta volt kiállító művész. A Magyar Grafikusok Egyesülete, a Magyar Képzőművészek Egyesülete (1919-től), a Képzőművészek Új Társasága (1926-tól), a Munkácsy Céh (1935-től) tagja, az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság rendes tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1908 Állami grafikai díj, Nemzeti Szalon, Budapest

1908 Állami ösztöndíj

Egyéni kiállítások:

1924 Esztergom, Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnázium díszterme (Einczinger Ferencsel és Hellebrand Bélával)

1926 Budapest, Műteremkiállítás (V., Váci utca 20.)

Művek közgyűjteményekben:

Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Bibliográfia:

1908 –. *Művészet* 1908. 271.

1909 Olgyai Viktor: A grafikai művek nemzetközi kiállításának tanulságai. *Művészet* 1909. 88.

1912 bán: Vándortárlat. *Új Szatmár* 1912. augusztus 11.

1914 Rózsa Miklós: A magyar impresszionista festészet. Budapest, Pallas Irodalmi és Nyomda Rt. 241.

1914 Nagybányai művészek Amerikában. *Nagybánya* 1914(1)5.

1918 A tavaszi kiállítás. *Művészet* 1918. tavaszi szám. 3.

1923 Szini Gyula: Esztergomi jegyzetek. *Esztergom és Vidéke* 1923. szeptember 8.

1924 Kárpáti Aurél: Látogatás –nél. Egy vidéki festő-műteremben. *Pesti Napló* 1924. június 8.

1924 Szini Gyula: Látogatás Babits Mihálynál Esztergomban. *Színházi Élet* 1924. augusztus 24–30.

1924 Képkiallítás Esztergomban. *Esztergom és Vidéke* 1924. december 14.

1924 ifj. V. I.: Kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. december 25.

1925 Révai Nagy Lexikona. XVIII. köt. Budapest, Révai testvérek Irodalmi Intézet Rt. 284.

1925 – kiállítása Esztergomban. *Színházi Élet* 1925. január. 82.

1925 Kárpáti Aurél: Kép és közönség. II. Esztergom 1925. január 25.

1925 Genthon István: – akvarelljeiről. *Magyar Írás* 1925(3)44.

1925 Einczinger Ferenc: A múlt év krónikája. *Esztergom Évtapjai* 1925. 117–121.

1925 Lestyán Sándor: Szentendrén alapítanak művésztelepet a hazátlaná lett nagybányai festők. *Újság* 1925. szeptember 6.

1926 Éber László (szerk.): *Művészeti Lexikon*. Budapest, Győző Andor kiadása. 781.

1926 –. *Magyar Művészet* 1926. 419.

1926 – kiállítása. *Magyarország* 1926. augusztus 1.

1926 Műterem kiállítás nyílt meg – képeiből... *Pesti Napló* 1926. augusztus 1.

1926 Műterem-kiállítás. *Az Est* 1926. augusztus 1.

1926 – kiállítása. *A Reggel* 1926. augusztus 2.

1929 *Magyar Zsidó Lexikon*. Budapest. 896.

1929 Rabinovszky Máriusz: A KUT kiállítása a Nemzeti Szalonban. *Nyugat* 1929. január 16. 145–146.

- 1929 Pacher Béla: Művészeti krónika. *Magyar Művészet* 1929(6)355
- 1929 Esztergom művészlete és a hercegprímási képtár. *Esztergom és Vidéke* 1929. október 31.
- 1933 Hunyadi Sándor: Családi album 17. rész. *Színházi Élet* 1933(33)97
- 1934 Művésztelep Esztergomban. *Esztergom* 1934. szeptember 16.
- 1939 *Allgemeines Lexikon der Bildende Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*. 33. köt. Leipzig, Thieme-Becker Seemann Verlag. 200.
- 1942 *Új Idők Lexikona*. XXIII. köt. Budapest, Singer és Wolfner. 5845.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 23.
- 1974 Haulisch Lenke: Boromissza Tibor. Első kísérlet telepalapításra. *Művészettörténeti Értesítő* 1974(4)303, 304, 306.
- 1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.
- 1983 Bárdos István: Gazdaság-, társadalom- és közművelődéspolitikai Esztergomban (1920–1930). *Esztergom Évtapjai* 1983. 240, 253.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet*. Budapest, Akadémiai Kiadó. 88.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 9.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 622.
- 1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.
- 1990 Bodri Ferenc: Einczinger Ferenc (1879–1950). *Limes* 1990(1)39, 43.
- 1990 Olajos István: Emlékezés Scheiber Hugóra és másokra. *Esztergom és Vidéke* 1990. szeptember. 4.
- 1996 *XX. századi magyar művészet Haas János gyűjteményéből*. Zalaegerszeg, Városi Hangverseny és Kiállítóterem; Budapest, Kassák Múzeum. (Katalógus).
- 1997 Kopócsy Anna: A Képzőművészek Új Társasága. A KUT első korszaka (1924–26). *Művészettörténeti Értesítő* 1997(3-4)236.
- 2000 Tímár Árpád (szerk.): *A nagybányai művészet és művésztelep a magyar sajtóban 1910–1928*. Miskolc, MissionArt Galéria. 263–265.
- 2003 *Allgemeines Künstlerlexikon*. 9. köt. München, Leipzig, Saur. 55.
- 2003 Bodonyi Emőke: *A felfedezett Duna menti kisváros. (Hagyományok vonzásában és útkeresés a szentendrei festészetben 1921–1935 között.)* In: *XX. századi magyar művészet – Szentendréről nézve*. Szentendre, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága. (Katalógus)
- 2005 Bárdos István: Az esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1946. *Esztergom Évtapjai Balassa jubileumi kötet*. 15, 16, 18, 40.
- 2005 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar szignótár. Aukciós magyar festők és grafikusok válogatott aláírási és kézjegyei*. Budapest, decoART Könyvek. 133.
- 2006 Szőcs Géza: Tasso Marchini. *A Dunánál* 2006(5)8.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 421.
- 2008 Einczinger Ferenc: Művészetek a vármegyében (részlet). *Art Limes* 2008(2)9, 10.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)26, 48, 69.
- 2009 Bodri Ferenc: Babits körül. (Művészsors a Duna-tájon.) *Új Forrás* 2009(3)74–77.
- 2010 Gömör Béla: *~ élete és művészete*. Budapest, GMR Reklámügynökség.
- 2010 Pólt Zoltán: Egy expresszionista Esztergomban. Esztergom felfedezése, avagy a hely története. *Hírlap* 2010. december 1.
- 2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján (1918–1938). *Átkelő* 2012(1)57.
- 2013 Bárdos István: Magyar képzőművészek, képzőművészeti élet a Duna bal és jobb partján. II. rész. *Atelier* 2013(3)26–27.
- 2016 Gömör Béla: *Mesélő műtárgyak. Válogatás a gyűjteményemből*. Budapest, GMR. 36–45.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe. 5.

VÉGVÁRI I. JÁNOS (VÉGVÁRI ISTVÁN JÁNOS, VÉGVÁRI JÁNOS) FESTŐMŰVÉSZ

(Dunaszekcső, 1927. március 26. – Esztergom, 1994. január 24.)

1946-ban a budapesti Derkovits Gyula Képzőművészeti Kollégiumban kezdte meg felkészülését, majd 1948 és 1953 között a Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Barcsay Jenő, Hincz Gyula, Kmetty János és Domanovszky Endre volt. 1959-től haláláig Esztergomban élt. 1954 óta volt kiállító művész. 1953 és 1958 között Aszódon, az Állami Övönőképzőben volt rajztanár.

1959-től az esztergomi Tanítóképző Intézet, majd Vitéz János Tanítóképző Főiskola tanára, majd 1976-tól tanszékvezető főiskolai tanára volt. 1966 és 1988 között magyar állami ösztöndíjjal többször Rómában dolgozott.

A Magyar Népköztársaság Művészeti Alap, majd a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete (1954-től), a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (1971-től) és 1971 és 1976 között a JEL képzőművész csoport tagja volt. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság (1982-től 1986-ig) tagja, és az Esztergomi Művészek Céhe alapító tagja (1991-től) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1966 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)
- 1967 1. Premio Internazionale di Pittura Figurativa, aranyérem, Róma (Olaszország)
- 1968 Szocialista Kultúráért
- 1969 Székely Bertalan-díj, Debrecen
- 1969 Esztergomért Emlékplakett, Esztergom
- 1969 Komárom megyei tanácsköztársasági pályázat, III. díj
- 1970 jubileumi Emlékérem, Esztergom
- 1972 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)
- 1972 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1973 Milleniumi képzőművészeti kiállítás, I. díj, Esztergom
- 1975 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)
- 1975 III. Esztergomi Tárlat díja, Esztergom
- 1976 II. Dunántúli Tárlat, Szakszervezetek Somogy Megyei Tanácsa díja, Kaposvár
- 1976 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1977 Pro Urbe Esztergom, Esztergom
- 1979 Háború ellen, Nemzetközi képzőművészeti kiállítás, I. díj, Lublin (Lengyelország)
- 1979 V. Esztergomi Tárlat, MEDICOR ELFI Vállalat díja, Esztergom

- 1980 Dunakanyar képzőművészeti kiállítás, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alap fődíja, Esztergom
- 1981 VI. Esztergomi Tárlat, Esztergom Város Tanácsának I. díja, Esztergom
- 1982 Magyar Akadémia ösztöndíja, Róma (Olaszország)
- 1982 Szocialista Kultúráért
- 1983 VII. Esztergomi Tárlat, A Komárom megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya díja, Esztergom
- 1984 Országos Akvarell Biennálé, Eger Város Tanácsának díja, Eger
- 1984 Komárom megyei képzőművészek tárlata, nívódíj
- 1984 V. Dunántúli Tárlat, A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége díja, Kaposvár
- 1984 Honvédelmi Minisztérium pályázati kiállítása, III. díj
- 1985 VIII. Esztergomi Tárlat, I. díj, Esztergom Város Tanácsának plakettje, Esztergom
- 1987 Komárom Megyei Tanács alkotói ösztöndíja
- 1987 Munka Érdemrend arany fokozata
- 1987 Esztergom Város Díszpolgára
- 1987 IX. Esztergomi Tárlat díja és Esztergom Város Tanácsának plakettje, Esztergom
- 1988 Tavasz Tárlat, Tata Város Tanácsa díja, Tata
- 1990 Dunántúli Tárlat, Pécs Város különdíja, Kaposvár

Egyéni kiállítások:

- 1960 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Kaposi Antallal)
- 1962 Dörög, Művelődési Ház (Kaposi Antallal)
- 1963 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Kucs Bélával)
- 1965 Esztergom, Tanítóképző Intézet (Kaposi Antallal és Környey Lászlóval)
- 1965 Budapest, Fényes Adolf Terem
- 1966 Esztergom, Technika Háza
- 1966 Tatabánya, Népház
- 1967 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1967 Veszprém, Képcsarnok
- 1967 Loripette (Belgium), Centre Culturel

- 1967 Róma (Olaszország), Galleria Il Capitello
 1969 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1969 Tata, Kuny Domokos Múzeum
 1970 Tatabánya, Komárom Megyei Tanács
 1970 Balassagyarmat, Pálóc Múzeum
 1972 Pesaro (Olaszország), Palazzo Ducale
 1972 Macerata (Olaszország), Teatro Lauro Rossi
 1973 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1973 Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ
 1974 Budapest, Múcsarnok (A TV Galériája)
 1975 Gyula, Dürer Terem
 1975 Krakkó (Lengyelország), Galeria Pryzmat Zpaw Krakow
 1976 Római képek, Győr, Xántus János Múzeum Képtára
 1976 Modena (Olaszország)
 1976 Carpi (Olaszország)
 1976 Terni (Olaszország)
 1977 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 1977 Komárom, Komáromi Képtárléa
 1977 Dömös, Dömösi Galéria
 1977 Nyergesújfalú, Nagyközségi Könyvtár
 1978 Tatabánya, Kertvárosi Bányász Művelődési Ház
 1978 Szekszárd, Babits Mihály Megyei Művelődési Központ (Kerti Károllyal)
 1978 Bátaszék, Nagyközségi Közös Tanács Házasságkötő Terme
 1979 Espoo (Finnország), Városi Tanács
 1982 Róma (Olaszország), Magyar Akadémia
 1982 Firenze (Olaszország), Palazzo Medici Riccardi
 1983 *Itáliai képek*, Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria
 1984 Hamburg (Német Szövetségi Köztársaság), Atelier Mensch
 1985 Haiding (Ausztria), Achleitner Galerie (Kollár Györggyel)
 1987 Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria
 1988 Bátaszék, Petöfi Sándor Művelődési Központ
 1990 Budapest, Vigadó Galéria.
 1991 Ehingen-Donau (Németország), Rathaus (Kollár Györggyel)

Emlékkiállítások:

- 1995 Dorog, Eötvös József Általános Iskola
 1999 Esztergom, Pince Galéria
 1999 Esztergom, József Attila Általános Iskola
 2015 Esztergom, Prímás Pince

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
 Győr, Xántus János Múzeum
 Szekszárd, Wosinsky Mór Megyei Múzeum
 Tata, Kuny Domokos Múzeum

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

- 1975 Nagyvenyim, Községi Tanács, *pannó*
 1978 Bátaszék, Nagyközségi Közös Tanács, Házasságkötő Terem, *pannó*

Bibliográfia:

- 1959 Juhász Antal: Két esztergomi festő bemutatkozik. *Pedagógusok Lapja* 1959. augusztus.
 1953 Artner Tivadar: -. *Élet és Irodalom* 1963. január 5.
 1960 Juhász Antal: Kaposi Antal és - kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1960. szeptember 28.
 1961 Beszámoló az esztergomi képzőművészek csoportkiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1961. május 10.
 1963 Dévényi Iván: - kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1963. február 20.
 1963 Hegedűs Raymund: Jegyzetek egy kiállításról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1963. május 15.
 1963 Kaposi Antal: Figyelmet érdemlő kezdeményezés Esztergomban. *Művészet* 1963(11)45.
 1964 Dévényi Iván: Festőművész-tanárok kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1964. május 23.
 1965 -: Bevezető. - *festőművész kiállítása*. Budapest, Fényes Adolf terem. (Katalógus)
 1965 S. M.: - *festőművész kiállítása*. *Magyar Nemzet* 1965. február 19.
 1965 Dévényi Iván: - kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1965. február 20.
 1965 Rózsa Gyula: - bemutatkozása. *Népszabadság* 1965. február 24.
 1965 Krusnyák Magdolna: - kiállítása. *Pedagógusok Lapja* 1965. április 28.
 1965 Dévényi Iván: Festőművész tanárok kiállítása Esztergomban. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1965. május 23.
 1965 Fóthy János: Kiállítási krónika. *Művészet* 1965(6)34-35.
 1965 Bodri Ferenc: - kiállítása. *Jelenkor* 1965(8)726-728.
 1965 D. Fehér Zsuzsa: Kiállítási krónika. *Művészet* 1965(8)35-38.
 1965 Végyvári Lajos: Az Észak-dunántúli képzőművészek II. kiállítása. *Művészet* 1965(11)44-45.
 1966 Bodri Ferenc: - *festőművész új kiállítása*. Képzőművészeti jegyzetek. *Dolgozók Lapja* 1966. január 16.
 1966 D. Fehér Zsuzsa: Komárom megyei képzőművészek. *Művészet* 1966(9)41.
 1966 Bodri Ferenc: - *művészetről*. *Művészet* 1966(10)36-37.
 1967 -: Bevezető. - *festőművész kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
 1967 - képei Rómában. *Dolgozók Lapja* 1967. február 5.
 1967 Hegedűs Raymund: A művész szemléletét kora határozza meg. - *festőművész kiállítása* elé. *Dolgozók Lapja* 1967. szeptember 30.
 1967 Heitler László: - kiállítása. *Napló (Veszprém)* 1967. október 27.
 1967 Jenkei János: Tárlatlátogatás. Rajztanárok országos kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1967. október 29.
 1967 Heitler László: - *veszprémi kiállítása*. *Dolgozók Lapja* 1967. november 15.
 1967 Heitler László: - két kiállítása. *Pedagógusok Lapja* 1967. november 20.
 1968 *Művészeti Lexikon, IV. kötet*. R-Z. Budapest, Akadémiai Kiadó. 653.
 1968 Olasz Jolán: Jegyzetek - képeihez. *Magyar Műhely* 1968(25)47-48.

- 1968 Bodri Ferenc: ~ két kiállításáról. *Rajztanítás* 1968(1)26.
- 1968 Heitler László: ~ két kiállítása. *Jelenkor* 1968(2)172–173.
- 1968 Hegedűs Raymund: „Új világ a vásznon II.”. *Dolgozók Lapja* 1968. június 3.
- 1968 D. Fehér Zsuzsa: ~. *Művészet* 1968(7)37.
- 1969 ~: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1969 ~ *festőművész kiállítása*. Tata, Kuny Domokos Múzeum. (Katalógus)
- 1969 Dévényi Iván: ~. *Új Forrás* 1969(3)75–78.
- 1969 Új Székely Bertalan-díjak. *Rajztanítás* 1969(4–5)
- 1969 Jenkei János: Strigonium mesterét köszöntjük. ~ kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1969. október 12.
- 1969 Heitler László: Fontos állomás. *Pedagógusok Lapja* 1969. október 12.
- 1970 A Komárom megyei képzőművészet 25 éve kiállítás. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus, bev. Györy Csaba.)
- 1970 Bodri Ferenc: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Balassagyarmat, Palóc Múzeum. (Katalógus)
- 1970 Bodri Ferenc: ~ kiállításai. *Életünk* 1970(1)87–88.
- 1970 Dévényi Iván: ~ esztergomi és tatai kiállítása. *Művészet* 1970(2)46–47.
- 1970 Heitler László: ~ két kiállításáról. *Rajztanítás* 1970(1–2)50.
- 1970 B. F.: Stephanus Rex. *Új Forrás* 1970(2)88.
- 1970 Heitler László: Kiállítási napló. *Jelenkor* 1970(3)237.
- 1970 Cs. Nagy, Lajos: Gespräch mit dem Maler ~. *Neue Zeitung* 1970. június 19.
- 1971 Jenkei János: Műhelyben. ~nál Itália előtt. *Dolgozók Lapja* 1971. február 28.
- 1972 Bodri Ferenc: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Pesaro. (Katalógus)
- 1972 Bodri Ferenc: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Macerata. (Katalógus)
- 1972 JEL '72. Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1972 Wehner Tibor: JEL 1971–72. *Új Forrás* 1972(2)137–140.
- 1972 Jenkei János: Esztergomi Tárlat 1972. *Dolgozók Lapja* 1972. május 11.
- 1972 Bojár Iván: Dunántúli körjárat. *Magyar Hírlap* 1972. június 7.
- 1972 Jenkei János: Jel és műhely. *Dolgozók Lapja* 1972. június 11.
- 1972 Jenkei János: Megmaradni emberközben. *Dolgozók Lapja* 1972. augusztus 20.
- 1972 ~ *festőművész kiállítása* Pesaróban. *Esti Hírlap* 1972. szeptember 7.
- 1972 Mostra Personale di ~. *Messaggero* 1972. szeptember 25.
- 1972 L'ungherese ~ espone a Macerata. *Resto de Carlino* 1972. október 4.
- 1972 Inaugurata a Pesaro la personale di ~. *L'Unità* 1972. október 10.
- 1972 Inaugurata a Pesaro personale del pittore ungherese ~. *Paese Sera* 1972. október 12.
- 1972 Bodri Ferenc: ~ olaszországi tárlatai. *Dolgozók Lapja* 1972. október 22.
- 1972 Esztergomból Itáliába. *Élet és Irodalom* 1972. október 28.
- 1972 Jenkei János: Őszi Tárlat '72. *Dolgozók Lapja* 1972. november 26.
- 1973 Sárándi József: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1973 ~ *festőművész kiállítása*. Tata, Komárom Megyei Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1973 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. Képzőművészeti élet a felszabadulás után. *Dolgozók Lapja* 1973. január 24.
- 1973 Bodri Ferenc: Képzőművészeti krónika. ~ olaszországi tárlatai. *Jelenkor* 1973(4)342.
- 1973 (jj): Jel '73. *Dolgozók Lapja* 1973. április 8.
- 1973 (jenkei): Emberek és emlékek. ~ kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1973. április 15.
- 1973 D. I.: Láttuk. *Új Ember* 1973. április 22.
- 1973 csolnoki: Az esztergomi képzőművészek jubileumi kiállítása ~ 1973. *Dolgozók Lapja* 1973. május 5.
- 1973 Klubfoglalkozás képek között. *Dolgozók Lapja* 1973. május 12.
- 1973 Bojár Iván: Magyar művelődés Olaszországban. *Magyar Hírlap* 1973. május 19.
- 1973 ~ kiállítása Tatán. *Dolgozók Lapja* 1973. június 16.
- 1973 Wehner Tibor: Képek és jelképek. Jegyzetek ~ tatai kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1973. július 1.
- 1973 Sárándi József: ~. *Kortárs* 1973(7)1194–1195.
- 1973 Végvári Lajos: JEL. Komárom megyei képzőművészek kiállítása a Miskolci Galériában. *Napjaink* 1973. október.
- 1974 Németh Lajos: Bevezető. ~ *festőművész kiállítása*. Budapest, Múcsarnok. (Katalógus)
- 1974 Sárándi József: Mi az, hogy esztergomi festőiskola? Beszélgetés Csoóri Sándorral. *Új Forrás* 1974(2)107–112.
- 1974 Domonkos Imre: ~ kiállítása a Múcsarnokban. *Rajztanítás* 1974(5)31–32.
- 1974 Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra. *Magyar Hírlap* 1974. június 19.
- 1974 (f. g.): ~ kiállítása. *Új Ember* 1974. június 21.
- 1974 P. Szűcs Julianna: ~ képei. *Népszabadság* 1974. június 21.
- 1974 Csoóri Sándor: Látomás és emlékezés. *Élet és Irodalom* 1974. június 22.
- 1974 h.: ~ képei a Múcsarnok kamaratermében. *Magyar Nemzet* 1974. június 25.
- 1974 Jenkei János: ~ a Múcsarnokban. *Dolgozók Lapja* 1974. július 3.
- 1974 Dévényi Iván: Budapesti tárlatok. *Vigília* 1974(8)
- 1974 Miklós Pál: Képzőművészeti krónika. *Jelenkor* 1974(9)
- 1974 N. R.: ~ új pannója. *Dolgozók Lapja* 1974. szeptember 1.
- 1974 (-s-r): Római képek ~ kiállítása a győri képtárban. *Dolgozók Lapja* 1974. december 23.
- 1975 Nádasdi János (szerk.): *Komárom megye bemutatkozik*. Budapest, VI. Idegenforgalmi és Propaganda Kiadó Vállalat. 35.
- 1975 Kaposi Endre: Esztergom képzőművészeti élete a felszabadulástól napjainkig. *Esztergom* 1975(2)13–17.
- 1975 Jenkei János: A Jel kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1975. március 16.

- 1975 -szi-: Esztergomi festőművész kiállítása a Dürer Teremben. *Gyulai Hírlap* 1975. május 9.
- 1975 Jenkei János: Az esztergomi képző- és iparművészek III. városi tárlata. *Dolgozók Lapja* 1975. május 18.
- 1975 M. Gy.: Nagy érdeklődésre számíthat a Dürer Terem most megnyitott kiállítása. *Gyulai Hírlap* 1975. május 21.
- 1975 Wehner Tibor: Esztergom, képzőművészet. *Dolgozók Lapja* 1975. május 21.
- 1975 Bodri Ferenc: Jegyzetek – képeihez. *Művészeti* 1975(7)28–29.
- 1976 Csoóri Sándor, Salamon Nándor: Bevezető. – festőművész kiállítása. Győr, Xántus János Múzeum Képtára. (Katalógus)
- 1976 Magyar kulturális napok Olaszországban. *Magyar Hírlap* 1976. április 18.
- 1976 K. A.: Római képek kiállítása a Képtárban. *Kisalföld* 1976. december 10.
- 1976 S. R.: Római képek – a Győri Képtárban. *Dolgozók Lapja* 1976. december 23.
- 1977 Fecské András: Bevezető. – festőművész kiállítása. Nyergesújfalu, Nagyközségi Könyvtár. (Katalógus)
- 1977 Petényi Katalin: Bevezető. – festőművész kiállítása. Komárom, Komáromi Kisgaléria. (Katalógus)
- 1977 Wehner Tibor: Bevezető. – festőművész kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1977 Itáliai utazások. *Új Tükör* 1977. január 16.
- 1977 Itáliai képek – kiállítása Esztergomban. *Dolgozók Lapja* 1977. március 22.
- 1977 Salamon Nándor: Római képek 1976. – kiállítása a győri képtárban. *Új Forrás* 1977(3)155–157.
- 1977 Jenkei János: Jegyzetek – kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1977. április 15.
- 1977 –képek Nyergesújfalun. *Dolgozók Lapja* 1977. június 18.
- 1978 – festőművész kiállítása. Tatabánya, Kertvárosi Bányász Művelődési Ház. (Katalógus)
- 1978 Kerti Károly grafikusművész és – festőművész kiállítása. Szekszárd, Babits Mihály Megyei Művelődési Központ. (Katalógus)
- 1978 -: Bevezető. – festőművész kiállítása. Bátaszék, Nagyközségi Közös Tanács Házasságkötő Terme. (Katalógus)
- 1978 Csányi László: Kerti Károly és – kiállítása. *Tolna Megyei Népszás* 1978. február 5.
- 1978 Neuberger Róbert: Önmeghatározás. Rövid feljegyzés az esztergomi képzőművészek grafikai kiállításáról. *Dolgozók Lapja* 1978. augusztus 11.
- 1978 Bodri Ferenc: Tárlatköszöntő. – képei Bátaszéken. *Tolna Megyei Népszás* 1978. szeptember 17.
- 1979 Kaposi Endre-Kálmánfi Béla: A három évtized képzőművészeti és zenei életének főbb eseményei. In: Gyarmati Lajos-Nagyfalusi Tibor (szerk.): *Esztergom 1945–1975. Tanulmányok és bibliográfia Esztergom felszabadulás utáni történetéből*. Esztergom, Esztergom Városi Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya. 150–168.
- 1979 – festőművész kiállítása. Espoo, Városi Tanács. (Katalógus)
- 1979 Wehner Tibor: Komárom megye képzőművészei. *Művészet* 1979(5)40–41.
- 1979 Bodri Ferenc: -. *Művészet* 1979(7)28–29.
- 1979 Neuberger Róbert: Bátaszéki pannó. Bemutatjuk – legújabb alkotását. *Dolgozók Lapja* 1979. szeptember 12.
- 1979 -ez-: – sikere Lengyelországban. Kiemelt díj nemzetközi kiállításon. *Dolgozók Lapja* 1979. október 9.
- 1979 – kiállítása Espoo-ban. *Dolgozók Lapja* 1979. december 11.
- 1979 Bátaszék: Megszépült a házasságkötő terem. *Dunántúli Napló* 1979. december 27.
- 1979 Vitaszek Zoltán: Gazdagodásunk a szépben. *Tolna Megyei Népszás* 1979. december 24.
- 1982 Wehner Tibor: Leltár. A Komárom megyei képzőművészek 1982. évi Tavaszai tárlata. *Dolgozók Lapja* 1982. május 8.
- 1982 Hajnóczi Gábor: Szabálytalan beszámoló egy római tárlatról. *Dolgozók Lapja* 1982. június 26.
- 1983 Hajnóczi Gábor: Bevezető. *Itáliai képek – festőművész kiállítása*. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria. (Katalógus)
- 1983 Vaderna József: Színrobbanás. *Dolgozók Lapja* 1983. január 22.
- 1983 Wehner Tibor: Esztergom–Róma–Esztergom. Beszélgetés – festőművésszel. *Új Forrás* 1983(6)75–80.
- 1983 Wehner Tibor: Átváltozás. Folytonosság. – római képei. Egy kiállítás – két nézőpontból. *Dolgozók Lapja* 1983. október 1.
- 1983 Vaderna József: Átváltozás. Folytonosság. – római képei. Egy kiállítás – két nézőpontból. *Dolgozók Lapja* 1983. október 1.
- 1983 Losonci Miklós: – festményei, Esztergom, Vármúzeum Rondella. *Új Tükör* 1983(45)4.
- 1984 Kaposi Endre: *Rajztanárak az esztergomi tanítóképzés történetében*. In: *Esztergomi Tanítóképző Főiskola Tanulmányok* 20. 50–51.
- 1984 Kollár György és – díjai. *Dolgozók Lapja* 1984. november 31.
- 1984 Losonci Miklós: – kiállítása. *Dunakanyar* 1984(2)
- 1985 *Művész életrajzok. Kortárs magyar képzőművészek*. Budapest, Képcsarnok. 292.
- 1985 Wehner Tibor: Bevezető. Kollár György és – és festőművész kiállítása. Haiding, Achleitner Galerie. (Katalógus)
- 1986 Nász János: Képző- és iparművészeti kiállítások Komárom megyében 1945–1985. *Bibliográfia*. Tatabánya, József Attila Megyei Könyvtár.
- 1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 21, 37, 39.
- 1987 Csoóri Sándor: Bevezető. – festőművész kiállítása. Esztergom, Esztergomi Vármúzeum, Rondella Galéria. (Katalógus)
- 1987 Mészáros István: Értékeremtők. Megfestett hitvallás. *Dolgozók Lapja* 1987. június 6.
- 1987 Németh Lajos: – 60 éves. *Esztergom és Vidéke* 1987. október.
- 1987 Szigorú kompozíció és festői gesztus. – 60 éves. *Dolgozók Lapja* 1987. október 10.

- 1987 Vaderna József: A szín: öröm, bánat, boldogság. Műhelyátogatás ~nál. *Dolgozók Lapja* 1987. december 19.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről.* Szeged. 658.
- 1988 Németh Lajos: ~ kiállításának megnyitója. *Művészeti Műhely* 1988. 31.
- 1988 Sulyok Kálmán: „Egy kiállítás képei.” Komárom megyei Tavaszi Tárlat – ’88. *Dolgozók Lapja* 1988. május 13.
- 1989 Pogány Gábor: A pusztulás emlékei. – legújabb képeiről. *Művészet* 1989(1)35–37.
- 1990 Csoóri Sándor: *Esztergomi töredék.* Esztergom, Komárom-Esztergom Megyei Tanács. 22–36.
- 1990 Fábíán László: Bevezető. – *festőművész kiállítása.* Budapest, Vigadó Galéria. (Katalógus)
- 1990 Fábíán László: Küzdelem az angyallal. Jákob álarcában. *Művészeti Műhely* 1990(1)18–19.
- 1990 P. B.: Megyei művészek Ausztriában. 24. Óra 1990. október 1.
- 1991 Wehner Tibor: A hetvenes-nyolcvanas évek. Vonások Komárom-Esztergom megyei művészek arcképeéhez. Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat. 80–81, 100–101.
- 1991 – és Kollár György *festőművész kiállítása.* Ehingen-Donau, Rathaus. (Katalógus)
- 1993 Balogh Kata-Bárdos István (szerk.): *Komárom-Esztergom megye településtörténeti kalauza.* Tatabánya, Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézet. 150, 152, 154, 444.
- 1994 Búcsú ~tól. 24. Óra 1994. január 26.
- 1994 In memoriam ~. *Esztergom és Vidéke* 1994. február 3.
- 1994 Rafael Balázs: Most elment a Mester... Búcsú ~tól. 24. Óra 1994. február 5.
- 1996 Wehner Tibor: Emlékezés. Kollár György, ~, Misch Ádám. *Víz-fest-ők.* Budapest, Magyar Vízfestők Társasága. 43.
- 1999 H. Szilasi Ágota: Képpé formálódó poézis – és más egyebek. Az akvarellről az ezredvégen az egri Akvarell Biennálék tükrében. *Agria* XXXV. 398–399.
- 2000 Gábris József: *Az esztergomi nevelőképzés krónikája II. (1959–1993).* Esztergom, Esztergomi Tanító- és Óvónőképző Öregdiákjainak Egyesülete, Balassa Bálint Alapítvány a Tanító- és Óvónőképzésért. 42, 43, 47, 72, 86, 90, 91.
- 2004 Kaposi Endre: Emlékezés ~ra. *Esztergom és Vidéke* 2004. február 12.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L-Zs.* Budapest, decoArt Könyvek. 475.
- 2008 Asztalos István-Asztalos Tamás: *Aszódai művésztanárak Aszódhoz, a Petőfi Múzeumhoz kötődő művészek.* In: Asztalos Tamás (szerk.): *Ötven éves az aszódai Petőfi Sándor Múzeum.* Szentendre-Aszód, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága. 124, 223.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében.* Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 89. 173.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)49.
- 2013 Wehner Tibor: *Tapló. Kíméletlen Művészeti Napló 1996–2006.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 255, 371, 459, 460.
- 2014 Bárdos István: Képzőművészeti élet Esztergom és Párkány térségében 1950 – (1956) – 1967. *Esztergom és Vidéke* 2014(4)5, 6, 7.
- 2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe.* (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

- 1965 Bevezető. – *festőművész kiállítása.* Budapest, Fényes Adolf Terem. (Katalógus)
- 1967 Bevezető. – *festőművész kiállítása.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1967 Kaposi Antal képei. *Dolgozók Lapja* 1967. június 8.
- 1967 Heitler László kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1967. július 7.
- 1969 Bevezető. – *festőművész kiállítása.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1977 Bevezető. *Magamról. – festőművész kiállítása.* Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1979 Bevezető. *Kaposi Antal festőművész emlékkiállítása.* Esztergom, Művelődési Központ. (Katalógus)

Filmek:

- 1974 ~ kiállítása. Budapest, Műcsarnok. A TV Galériája. Magyar Televízió.

IFJ. VITÁL ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ

(Köbölkút, 1897. augusztus 26. – Esztergom, 1968. augusztus 1.)

Az esztergomi Szent Benedek-rendi Bencés Főgimnáziumban érettségizett. A budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1922 és 1926 között végezte tanulmányait. Mestere Csók István és Vaszary János volt.

1902-ben családja Esztergomba települt. Az első világháború alatt Nyitrán teljesített katonai szolgálatot. A főiskola elvégzése után hazaköltözött Esztergomba és szabadfoglalkozású művészként tevékenykedett. Az esztergomi Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság levelező tagja (1926-tól) volt.

Díjak, ösztöndíjak:

1925 Ezüstérem és Oklevél a Vörös hajú akt című modern pasztellképért, Esztergom

Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:

1937 Péli föld-szentkereszt, Római katolikus templom, mennyezetképek

Bibliográfia:

1925 Einczinger Ferenc: Vihar – művével. *Esztergom* 1925. 73–74.

1925 Kiállításunk gazdagsága. *Esztergom és Vidéke* 1925. szeptember 27.

1925 Akt a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 23.

1925 Séta a kiállításon. *Esztergom* 1925. szeptember 27.

1926 Művészeti kiállítás. A Balassa Bálint Társaság művész-tagjainak kiállítása a Legényegyesület nagytermében. *Esztergom* 1926. december 15.

1926 Balassa Bálint Irodalmi és Művészeti Társaság. *Esztergom és Vidéke* 1926. december 16.

1928 Egyházművészeti kiállítás Esztergomban. *Esztergom* 1928. november 4.

1929 Einczinger Ferenc: *Művészetek a vármegyében*. In: *Komárom és Esztergom Vármegyék újjáépítése Trianon után*. Budapest, Viktória Nyomda. 67–72.

1955 Zolnay László: Az esztergomi képzőművészek első együttes kiállításáról. *Komárom Megyei Dolgozók Lapja* 1955. március 26.

1976 Kaposi Endre: Emlékek és tanulságok. Jegyzet egy csendes jubileum ürügyén. *Dolgozók Lapja* 1976. december 29.

1986 Bárdos István: 35 éves az Esztergomi Képzőművész Kör. Esztergom, Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ. 10.

1990 Bárdos István: Képzőművészet, mecenatúra Esztergomban 1919–1945 között. *Limes* 1990(1)23–36.

2004 Kaposi Endre: – festőművész emlékére. *Esztergom és Vidéke* 2004. június 24.

2005 Bárdos István: Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság működése 1926–1948. In: Leel-Össy Lóránt–Bárdos István: Az Esztergomi Balassa Bálint Társaság története. *Esztergom Évlapjai Balassa jubileumi kötete*. 13–41.

2008 Wehner Tibor–Kovács Lajos (szerk.): *Zsembery gyűjtemény. Dorog. Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső gyűjteményében*. Dorog, Dorog Város Önkormányzata. 91, 175.

2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)50.

2012 Bárdos István: Képzőművészeti élet, képzőművészek a Duna jobb és bal partján (1918–1938). *Átkelő* 2012(1)58.

2016 Bárdos István: *Huszonöt éves az Esztergomi Művészek Céhe*. (Bev. Kaposi Endre.) Esztergom, Esztergomi Művészek Céhe.

Publikációk:

1924 Képző- és iparművészeti kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. június 8.

1924 Kiállítás. *Esztergom és Vidéke* 1924. december 25.

VÖRÖS BÉLA (BÉLA VOROS) SZOBRÁSZMŰVÉSZ

(Esztergom, 1899. december 14. – Párizs /Franciaország/, 1983. február 5.)

1916-tól a budapesti Iparművészeti Iskolában, majd Stróbl Alajos mesteriskolájában tanult, 1919-től a budapesti Magyar Képzőművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Mestere Simay Imre, Stróbl Alajos, Vedres Márk, Csók István és Vaszary János volt.

1925-től Párizsban, 1932 és 1938 között Nizzában élt, 1938 után Párizsban, illetve Sèvres-ben élt.

Az Új Művészek Egyesülete tagja volt.

Díjak, ösztöndíjak:

- 1924 Fränkel József-díj
- 1924 Az Ernst Múzeum szobrászati díja
- 1924 A Szinyei Társaság Nemes Marcell utazási ösztöndíja

Egyéni kiállítások:

- 1947 Párizs (Franciaország), Galerie Debussy
- 1948 Boulogne (Franciaország), Exposition d'Art Contemporain
- 1975 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1977 Pécs, Janus Pannonius Múzeum
- 1978 Győr, Xántus János Múzeum
- 1979 Párizs (Franciaország)
- 1979 Tatabánya, Kernstok Terem
- 1982 Esztergom, Nehézipari Minisztérium Továbbképző Központja

Emlékkiállítások:

- 1984 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 1999 Budapest, Vasarely Múzeum
- 1999 Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- 2010 Sèvres (Franciaország)

Művek közgyűjteményekben:

- Budapest, Szépművészeti Múzeum
- Esztergom, Balassa Bálint Múzeum
- Győr, Xántus János Múzeum, Patkó Imre Gyűjtemény
- Pécs, Janus Pannonius Múzeum

Közösségi megbízás és magán

megrendelésre készített művek:

- 1983 Esztergom, *Haldokló fiú* – bronz

Bibliográfia:

- 1918 Bálint Aladár: Műcsarnok. *Nyugat* 1918. 615–616.
- 1918 Bálint Aladár: A Képzőművészeti Szabadiskola első kiállítása. *Nyugat* 1918. 1055.

- 1919 Elek Artúr: A téli tárlat. *Újság* 1919. január.
- 1923 Elek Artúr: A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállítása. *Újság* 1923. március 18.
- 1947 Bortnyik Sándor: Francia rajzok az Európai Iskola kiállításán. *Szabad Művészet* 1947 92–94.
- 1948 Lajta István: ~ és az elefántcsontfaragás. *Kortárs* 1948. május 15.
- 1948 Pogány Ö. Gábor: Külföldi magyar kiállítások. *Szívárvány* 1948. május 9.
- 1948 Lajta István: ~ és az elefántcsontfaragás. *Kortárs* 1948(5)480–481.
- 1948 Lajta István: Szobrászat. *Alkotás* 1948. november-december. 27–31.
- 1958 Dévényi Iván: Esztergomi parasztyerek, aki neves szobrász lett Párizsban. *Dolgozók Lapja* 1958. június 11.
- 1958 Dévényi Iván: ~ 60 éves. *Dunamente* 1958. 48.
- 1960 Galambos Ferenc: ~. *Látóhatár* 1960(11–12)1127–1131.
- 1965 Dévényi Iván: ~ pályaképe. *Magyar Műhely* 1965. 12. 60–61.
- 1965 Dévényi Iván: ~ pályaképe. *Művészet* 1965(11)34–35.
- 1965 B. Zs.: ~. *Magyar Műhely* 1965. 12. 60–61.
- 1966 Galambos Ferenc: ~ grafikái. *Kisgrafikai Értesítő* 1966(3)333–335.

- 1968 *Művészeti Lexikon. 4. kötet. R–Z.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 712.
- 1969 D. I.: Két évforduló. *Vigilia* 1969(11)778–779.
- 1970 XX. századi magyar származású művészek külföldön. Budapest, Műcsarnok. (Katalógus, bev. Bognár József, Passuth Krisztina)
- 1970 Dévényi Iván: ~ szobrászművész. *Új Forrás* 1970(3)73–74.
- 1972 Dévényi Iván-Galampos Ferenc-Németh Lajos: ~. Budapest, Corvina Kiadó.
- 1971 Dévényi Iván: Album –ról. *Dolgozók Lapja* 1971. november 19.
- 1974 Wehner Tibor: Beszélgetés –val. *Kronika* 1974(2)9–10.
- 1974 Sik Csaba: Németh Lajos/-. *Művészet* 1974(6)47.
- 1974 Dévényi Iván: ~. *Tolna Megyei Népújság* 1974. december 15.
- 1974 Dévényi Iván: ~ 75 éves. *Dolgozók Lapja* 1974. december 18.
- 1975 Németh Lajos: Bevezető. ~ szobrászművész kiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1975 Wehner Tibor: ~ kiállítása. *Új Forrás* 1975(3)85–87.
- 1975 Wehner Tibor: Megérkezett Esztergomba a ~gyűjtemény. *Dolgozók Lapja* 1975. április 18.
- 1975 Zolnay László: ~ gyűjteményes kiállításának megnyitója. *Kronika* 1975. 18–20.
- 1975 ~ kiállítása. *Magyar Hírlap* 1975. augusztus 20.
- 1975 Cs. Nagy Lajos: ~ kiállítása. *Dolgozók Lapja* 1975. augusztus 31.
- 1975 D. I.: ~ hagyatéka. *Új Ember* 1975. szeptember 14.
- 1975 M. Zs.: ~ kiállítása. *Pest Megyei Hírlap* 1975. november 21.
- 1975 Bodri Ferenc: ~ életműve Esztergomban. *Jelenkor* 1975(12)1227–1228.
- 1978 Wehner Tibor: Bevezető. ~ szobrászművész kiállítása. Győr, Xántus János Múzeum. (Katalógus)
- 1979 Marcilhac, Félix: Bevezető. ~ szobrászművész kiállítása. Párizs. (Katalógus)
- 1979 Wehner Tibor: Bevezető. ~ szobrászművész kiállítása. Tatabánya, Kernstok Terem. (Katalógus)
- 1979 Bodri Ferenc: Az esztergomi modern gyűjtemény helyzete és tervei. *Művészet* 1979(5)27–29.
- 1980 Bajomi Lázár Endre: ~. *Magyar Nemzet* 1980. április 29.
- 1982 *Tisztelet a szülőföldnek. Külföldön élő magyar származású művészek II. kiállítása.* Budapest, Műcsarnok (Katalógus, bev. Köpeczi Béla.)
- 1984 Lánicz Sándor: Bevezető. ~ szobrászművész emlékkiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. (Katalógus)
- 1984 E. Nagy Lajos: ~ emlékkiállítása. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum. *Új Tükör* 1984. április 1.
- 1985 Kontha Sándor (szerk.): *Magyar művészet 1919–1945. I–II. kötet.* Budapest, Akadémiai Kiadó. 76, 78, 390.
- 1995 Moro, Ginger: *European Designer Jewellery.* Edition A Schiffer Book for Collectors. 37, 41, 43, 237.
- 1996 A László Károly-gyűjtemény. Részletek egy bázeli műgyűjteményből. Budapest, Műcsarnok; Fővárosi Képtár. (Katalógus, bev. Beke László, Fitz Péter, Passuth Krisztina.)
- 1999 Bodri Ferenc: ~ 1899–1983. Emlékkönyv. Esztergom, Balassa Bálint Múzeum.
- 2000 Almási Tibor: A Patkó Imre gyűjtemény. Győr, Xántus János Múzeum.
- 2000 Wehner Tibor: Köztéri síremlék. *Élet és Irodalom* 2000. június 23.
- 2001 *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, III. kötet. P–Z.* Budapest, Enciklopédia Kiadó. 912–913.
- 2001 Szabó Károly (szerk.): *Köztéri alkotások. Esztergom 2000 Enciklopédia.* (Bev. Cséfalvay Pál, utószó: Szabó Károly) Esztergom, Keresztény Múzeum Alapítvány.
- 2001 Loic, Allio: *Boutons.* Párizs, Seuil. 328–329.
- 2002 *Elfeledett évtized. A 40-es évek.* Budapest, Ernst Múzeum. (Katalógus, bev. Keserü Katalin, Szűcs György.)
- 2003 Készman József: Jazs és modernitás. A magyar szobrászat liaisonja az art décoval. *artmagazin* 2003(1)23–27.
- 2003 Kaposi Endre: 20 éve halt meg ~ szobrászművész. *Esztergom és Vidéke* 2003. február 20.
- 2006 Cserba Júlia: *Magyar képzőművészek Franciaországban 1903–2005.* (Bev. Passuth Krisztina) Budapest, Vince Kiadó. 15, 17, 21, 22, 28, 147.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár L–Zs.* Budapest, decoArt könyvek. 490.
- 2007 *Új magyar életrajzi lexikon, VI. kötet. SZ–ZS.* Budapest, Magyar Könyvklub. 1282.
- 2008 Fábrián Sándor: *A világ szobrászainak lexikona.* Budapest, Magyarkerámia Kft. 842–843.
- 2008 Wehner Tibor-Kovács Lajos: *Zsembery gyűjtemény. Dorog, Esztergom, Komárom, Nyergesújfalu, Tata... Komárom-Esztergom megyei képzőművészek alkotásai Zsembery Dezső műgyűjteményében.* Dorog. 92, 176.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)51.
- 2009 Wehner Tibor: Expresszív humánus érzések ~ szobrászművész emlékkiállítása. *Art Limes* 2009(3)30–31.
- 2010 Wehner Tibor: *Modern magyar szobrászat 1945–2010.* Budapest, Corvina Kiadó. 316.
- 2014 Osvai László (szerk.): *Műalkotások a Vaszary Kolos Kórházban.* Esztergom, Pulmo-Dent Bt.
- 2015 Kopócsy Anna: *Képzőművészek Új Társasága (1924–1950).* Budapest, Corvina Kiadó. 49, 84, 100, 101.

Publikációk:

- 1975 *Haladó művészek példaképe.* In: *Kortársak Kassák Lajosról.* Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum. 148–150.

ZUBRICZKY LÓRÁND (ZUBRICZKY LORÁND)
FESTŐMŰVÉSZ

(Esztergom, 1869. július 29. – Genf (Svájc), 1948.)

Budapesten, Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait. Párizsban, majd az I. világháború kitörése után Genfben élt. A budapesti Műcsarnokban és a párizsi Szalon-kiállításokon szerepelt képeivel.

Közösségi megbízásra és magán
megrendelésre készített művek:

Budapest, Erzsébetvárosi Árpád-házi Szent Erzsébet plébá-
niatemplom, *oltárkép*

Bibliografía:

- Budapesten, Münchenben és Párizsban végezte tanulmányait. Párizsban, majd az I. világháború kitörése után Genfben élt. A budapesti Műcsarnokban és a párizsi Szalon-kiállításokon szerepelt képeivel.
- Közösségi megbízásra és magán megrendelésre készített művek:*
- Budapest, Erzsébetvárosi Árpád-házi Szent Erzsébet plébániatemplom, *oltárkép*
- Bibliográfia:*
- 1900 A Nemzeti Szalon Tavaszi Kiállításának katalógusa.
- 1902 A Nemzeti Szalon Évkönyve.
- 1909 Lendvai Károly: Párisi levél. *Művészet* 1909(5)
- 1914 A Műcsarnokból. *Művészet* 1914(8)451.
- 1968 *Művészeti Lexikon*. 4. kötet. R–Z. Budapest, Akadémiai Kiadó. 785.
- 1972 Kaposi Endre: Az ezeréves Esztergom. 114. Képzőművészeti élet a századfordulótól a II. világháborúig. I. *Dolgozók Lapja* 1972. október 25.
- 1988 Seregélyi György: *Magyar festők és grafikusok adattára. Életrajzi lexikon az 1800–1988 között alkotó festő- és grafikusművészekről*. Szeged. 686.
- 2006 Don Péter-Lovas Dániel-Pogány Gábor: *Új magyar művésznévtár. L–Zs*. Budapest, decoArt Könyvek. 517.
- 2006 Passuth Krisztina-Szűcs György-Gosztonyi Ferenc (szerk.): *Magyar vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. A Magyar Nemzeti Galéria Kiadványai* 2006(1)319, 321.
- 2008 Kaposi Endre: Képzőművészek Esztergomban a 20. században. *Art Limes* 2008(2)52.

Zubriczky Lóránd a Nemzeti Szalon tagjaként szerepel az évkönyvben

Rochboch (1820–1883) metszete

Hubert Sattler (1817–1904): Az esztergomi Bazilika látképe, 1873

